Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

PODRĘCZNIK PROCEDUR INWESTYCYJNYCH OZE

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podręcznik wykonano na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Autorzy

Jagna Bronk, adwokat
Piotr Mrowiec, radca prawny
Anna Narodzonek, prawnik
Jakub Plebański, prawnik
Aleksandra Prill-Błaszkiewicz, radca prawny
Paweł Szpot, radca prawny

Rödl & Partner

www.roedl.pl

Warszawa, 2026

SPIS TREŚCI

Skróty 4
Wstęp 6
1. Fotowoltaika 7
2. Lądowa energetyka wiatrowa 50
3. Morska energetyka wiatrowa 87
4. Biogaz i biometan 140
5. Biomasa i biopłyny 212
6. Elektrownie wodne 269
7. Geotermia 315
8. Małe pompy ciepła 374
9. Kolektory słoneczne 387
10. Magazyny energii elektrycznej 396
11. Instalacje hybrydowe 431
12. Prekwalifikacja do aukcji 435
13. Prosumenci 444

Skróty

Skrót	Definicja
Art.	Skrót wyrazu artykuł w znaczeniu - część aktu prawnego
BAT	Best available techniques - oznacza dostępne, najlepsze techniki w zapobieganiu lub minimalizowaniu emisji i wpływu na środowisko
BIP	Biuletyn Informacji Publicznej
Decyzja środowiskowa	Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach
ePUAP	Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
GW	Gigawat
Instalacja OZE	Instalacja odnawialnego źródła energii
KOWR	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
KIP	Karta Informacyjna Przedsięwzięcia
KPA	Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
kV	Kilowolt
kW	Kilowat
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MW	Megawat
NC RfG	Kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci elektroenergetycznej (ang. Network Codes Requirements for Generators)
OSD	Operator systemu dystrybucyjnego
PSZW	Pozwolenie na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich
p.o.ś.	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
PUUK	Pozwolenie na układanie i utrzymanie kabli na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego
PZPPOM	Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, przyjęty na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
r.p.m.z.o.ś.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
t	Tona
u.b.m.	Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim
u.d.p.	Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych
u.p.g.g.	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze
u.i.e.w.	Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych
u.n.n.	Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu
u.o.g.r.	Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych
u.o.m.	Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej
u.o.o.	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach

u.o.p.	Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
u.o.ś.	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
u.o.z.e.	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii
u.p.b.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
u.p.e.	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne
u.p.m.f.	Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych
u.p.w.	Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne
u.p.s.i.	Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicz¬nych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych
UDT	Urząd Dozoru Technicznego
URE	Urząd Regulacji Energetyki
UUUK	Uzgodnienie układania i utrzymywania kabli w wyłącznej strefie ekonomicznej
u.z.p.	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
ZPI	Zintegrowany Plan Inwestycyjny

Wstęp

Głównym celem podręcznika jest dostarczenie jego czytelnikom informacji i wiedzy z zakresu przeprowadzania procesów inwestycyjno-budowlanych w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE). Podręcznik stanowi jedno z narzędzi Krajowego Punktu Kontaktowego ds. Odnawialnych Źródeł Energii, powołanego w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, celem wsparcia informacyjnego wszystkich zainteresowanych inwestycjami w OZE.

Zgodnie z jego założeniami opracowanie ma charakter wyłącznie informacyjny i nie zawiera elementów doradztwa ani oceny obowiązujących regulacji. Kluczowym kryterium przyjętym przy jego przygotowaniu była łatwość dostępu do wiedzy oraz przejrzystość prezentowanych treści, przy zachowaniu odpowiedniego poziomu szczegółowości. Zastosowany układ rozdziałów w sposób kompleksowy i uporządkowany przedstawia, krok po kroku, uwarunkowania związane z procesami inwestycyjnymi dotyczącymi technologii OZE, małoskalowych pomp ciepła oraz magazynów energii elektrycznej. Opracowanie zawiera również wyodrębnione informacje dotyczące mikroinstalacji, prosumenckich systemów rozliczeń oraz aukcyjnego systemu wsparcia.

W podręczniku przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące poszczególnych procedur, w tym warunki niezbędne do wszczęcia postępowania, sposób i termin załatwienia sprawy, właściwe organy, a także koszt i przewidywany czas trwania poszczególnych postępowań.

Jednocześnie autorzy zastrzegają, że przedstawione procedury odzwierciedlają modelowy proces realizacji inwestycji w odnawialne źródła energii. Ze względu na specyfikę poszczególnych przedsięwzięć proces ten może wymagać określonych modyfikacji, dlatego zaprezentowanego zestawienia nie należy traktować jako katalogu zamkniętego. W indywidualnych przypadkach konieczne może być uzyskanie dodatkowych decyzji, pozwoleń, zgód lub uzgodnień, które nie są wymagane w standardowym procesie inwestycyjno-budowlanym.

Wyrażamy nadzieję, że podręcznik ułatwi prowadzenie procesów związanych z powstawaniem nowych inwestycji OZE w Polsce i przyczyni się do dalszej popularyzacji i rozwoju zielonej energii.

1. Fotowoltaika

1.1. Opis technologii 8
1.2. Wybór lokalizacji inwestycji 9
1.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 13
1.4. Planistyka 20
1.5. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 21
1.5.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 21
1.5.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 26
1.6. Pozwolenie na budowę 29
1.7. Zawiadomienie o zakończeniu budowy 33
1.8. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z oze 36
1.8.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 40
1.9. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji oze 43
1.10. Inne rodzaje instalacji fotowoltaicznych 45
1.10.1. Mikroinstalacje 45
1.10.2. Nadachowe elektrownie fotowoltaiczne 46
1.10.3. Agrofotowoltaika 47
1.10.4. Pływające instalacje fotowoltaiczne 47
1.10.5. Instalacje fotowoltaiczne zintegrowane z budynkami (fotowoltaika BIPV) 48

1 FOTOWOLTAIKA

1.1. OPIS TECHNOLOGII

Fotowoltaika jest jedną z najpopularniejszych i zarazem najtańszych technologii służących do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Instalacje fotowoltaiczne mogą być montowane na gruncie, dachu, na ścianach budynków czy na pływających na wodzie konstrukcjach lub na jakiejkolwiek innej powierzchni umożliwiającej efektywne pozyskiwanie energii promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej. Zastosowanie systemów fotowoltaicznych stale wzrasta. Wykorzystywane są zarówno przez indywidualnych odbiorców energii (prosumentów), małych i średnich przedsiębiorców, jak również przez duże przedsiębiorstwa energetyczne - inwestorów rozwijających wielkoskalowe elektrownie.

Łączna moc zainstalowana elektrowni fotowoltaicznych w 2026 r. wynosi ponad 27 GW[1]. Specyfiką polskiego systemu energetycznego jest duża liczba mikroinstalacji fotowoltaicznych (instalacji o mocy do 50 kW). Ich łączna moc wynosi ok. 13,6 GW[2]. Coraz częściej jednak spotykane są w Polsce elektrownie fotowoltaiczne, których moc sięga nawet kilkuset MW. W 2024 r. Polska zajmowała szóste miejsce w Unii Europejskiej pod względem przyrostu mocy zainstalowanej w ramach energetyki fotowoltaicznej[3].

Produkcja energii z fotowoltaiki polega na konwersji promieniowania słonecznego w energię elektryczną za pomocą materiałów półprzewodnikowych wykazujących efekt fotowoltaiczny.

Instalacja fotowoltaiczna do produkcji energii wykorzystuje moduły fotowoltaiczne, które generują energię elektryczną w formie prądu stałego. Następnie za pomocą falowników pozyskany prąd stały przekształcany jest w prąd przemienny, który następnie może zostać wprowadzony do sieci elektroenergetycznej albo wykorzystany do pokrycia bieżącego zapotrzebowania energetycznego gospodarstw domowych, przedsiębiorstw lub innych obiektów połączonych z instalacją fotowoltaiczną.

[1] Agencja Rynku Energii, Informacja statystyczna o energii elektrycznej. Biuletyn miesięczny – czerwiec 2026, s. 19.
[2] Agencja Rynku Energii, Informacja statystyczna o energii elektrycznej. Biuletyn miesięczny – czerwiec 2026, s. 30.
[3] Instytut Energetyki Odnawialnej, Rynek Fotowoltaiki w Polsce 2025, Warszawa 2025

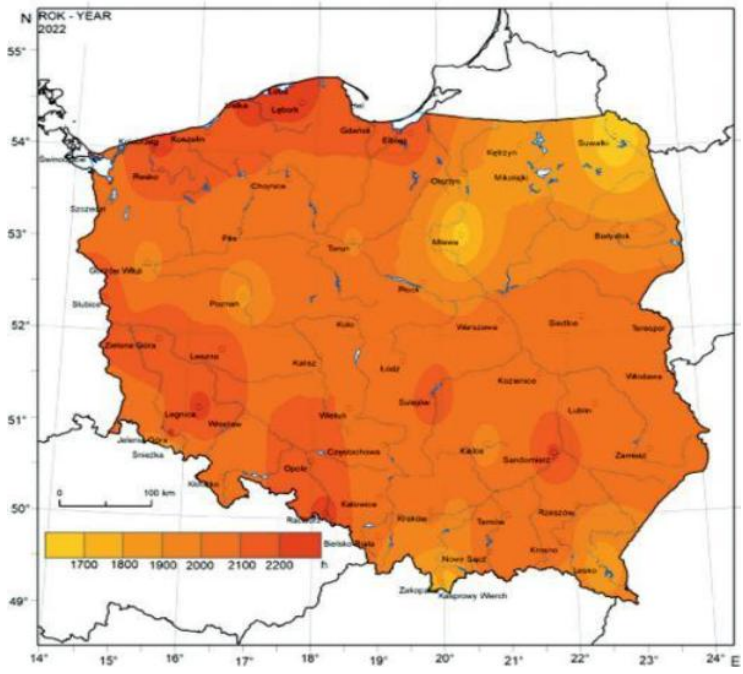
1.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie elektrowni fotowoltaicznej powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie elektrowni jest warunkiem wstępnym, niezbędnym i kluczowym umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych. Wśród najważniejszych czynników, które należy uwzględnić na tym etapie, wskazać trzeba:

- lokalizację nieruchomości i znajdujące się w jej obrębie warunki naturalne, które powinny zostać sprawdzone na etapie audytu;
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- odległość od form ochrony przyrody;
- możliwość uzyskania wymaganego tytułu prawnego do nieruchomości.

Warunki naturalne - nasłonecznienie i inne

Osiągana przez instalację fotowoltaiczną moc uzależniona jest od wielkości natężenia promieniowania słonecznego padającego na powierzchnię modułów fotowoltaicznych. Jej zmienność zależna jest nie tylko od warunków klimatycznych, ale również od usytuowania modułów, a zatem od ich lokalizacji. Wybór nieruchomości przeznaczonej do realizacji inwestycji w pierwszej kolejności powinien być zatem poprzedzony analizą map nasłonecznienia. W dalszej kolejności warto przeprowadzić audyt nieruchomości celem weryfikacji takich czynników jak m.in.: stabilność podłoża, nachylenie terenu, bonitacja gleb, zacienienie nieruchomości, zanieczyszczenie powietrza czy występowanie innych przeszkód dla realizacji prac budowlanych i późniejszej eksploatacji.

Mapa usłonecznienia, tj. czasu świecenia Słońca wyrażonego w godzinach. Źródło: Raport IMGW-PIB: Klimat Polski 2022, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy.

Moc przyłączeniowa

Przy planowaniu budowy instalacji OZE przyłączonej do sieci elektroenergetycznej w wybranej lokalizacji należy uwzględniać poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w tej lokalizacji, gdyż jest on podstawową determinantą gwarantującą możliwość przyłączenia instalacji do sieci. Brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia, bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą wartości dostępnej mocy przyłączeniowej dla planowanych źródeł energii. Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej na swoich stronach internetowych publikują wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz planowanych zmian tych wartości w okresie kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV. Ze względu na brak aktualizacji ww. danych w czasie rzeczywistym, weryfikacja dostępności wolnych mocy przyłączeniowych przez inwestorów jest jednak utrudniona[4].

Odległość od form ochrony przyrody

Ustalając lokalizację przyszłej instalacji OZE należy również zweryfikować, czy znajduje się ona na terenie objętym formą ochrony przyrody lub w jej bliskim sąsiedztwie. W przypadku gdy choćby część terenu, na którym realizowana ma być inwestycja, zakwalifikowana zostanie do takiej formy ochrony przyrody, należy mieć na uwadze, że przedsięwzięcie może zostać uznane za mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W takiej sytuacji organ może stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Więcej na ten temat w punkcie 1.3. rozdziału.

Instalacje fotowoltaiczne o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 0,5 ha zaliczane są jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na następujących formach ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

[4] Z uwagi na to, że publikowane informacje mogą mieć już charakter historyczny, wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych.

Powyższe ograniczenia rozciągają się także na otuliny:

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych.

Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Kluczowym etapem poprzedzającym rozpoczęcie procedur administracyjnych jest zapewnienie prawa do nieruchomości, na której ma zostać zlokalizowana instalacja OZE. Posiadanie tytułu prawnego to legitymowanie się prawem umożliwiającym dysponowanie nieruchomością. W związku z tym w pierwszej kolejności inwestor planujący inwestycję powinien wykonać audyt stanu prawnego nieruchomości gruntowej, w szczególności zapoznając się z treścią księgi wieczystej właściwej dla danej nieruchomości.

Tytułem prawnym najpełniej zabezpieczającym interes inwestora jest własność nieruchomości gruntowej.

W przypadku instalacji OZE częstą praktyką jest jednak realizacja inwestycji na podstawie umowy dzierżawy pomiędzy inwestorem a właścicielem nieruchomości. Jej istotnym elementem jest zobowiązanie się wydzierżawiającego do oddania nieruchomości do użytkowania i pobierania pożytków, a dzierżawcy do zapłaty umówionego czynszu dzierżawnego. Korzystanie z tego rodzaju umowy wynika z faktu, że ustawodawstwo polskie nie przewiduje innego rodzaju umowy nazwanej, której zawarcie w skuteczny sposób zabezpieczałoby tytuł prawny do nieruchomości. Umowa ta powinna mieć również adekwatny czas obowiązywania, umożliwiający budowę, eksploatację i przede wszystkim przywrócenie do stanu pierwotnego terenu.

Umowa dzierżawy w świetle przepisów kodeksu cywilnego może zostać zawarta na czas oznaczony lub nieoznaczony. Z punktu widzenia inwestora zawarcie umowy na czas nieoznaczony jest bardzo ryzykowne, ponieważ taki stosunek prawny mógłby zostać wypowiedziany w każdym momencie z zachowaniem odpowiednio umownych lub ustawowych terminów wypowiedzenia. Zdecydowanie bardziej korzystnym rozwiązaniem jest zawarcie umowy na czas oznaczony, nieprzekraczający trzydziestu lat.

Przepisy nie przewidują obowiązku zachowania szczególnej formy, aby umowa dzierżawy mogła zostać uznana za ważną. Wobec tego zwykła forma pisemna umowy może zostać uznana za wystarczającą do zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości. Inwestor może jednak znaleźć się w bardzo niekorzystnej sytuacji w przypadku zbycia nieruchomości przez właściciela na osobę trzecią, ponieważ nabywca nieruchomości uzyskuje prawo do wypowiedzenia stosunku dzierżawy. Ochronę przed tym ryzykiem można uzyskać poprzez zachowanie wymogów formy szczególnej, tj. pisemnej i z datą pewną. Ponadto, aby skorzystanie z ochrony było możliwe, umowa musi zostać zawarta na czas oznaczony, a nieruchomość musi zostać dzierżawcy wydana. Innym rozwiązaniem redukującym to ryzyko jest ujawnienie uprawnień dzierżawy w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, wówczas konieczne będzie zawarcie umowy w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

Ważnym aspektem, o który powinien zadbać inwestor w umowie dzierżawy, jest kwestia własności instalacji fotowoltaicznej wzniesionej na dzierżawionej nieruchomości. Zgodnie z

kodeksem cywilnym budowle wzniesione na nieruchomości dzielą jej byt prawny, co wiąże się z ryzykiem, że własność instalacji po jej posadowieniu na nieruchomości przejdzie na właściciela gruntu. Aby zminimalizować powyższe ryzyko, umowa dzierżawy powinna zawierać jasne, bezwarunkowe postanowienie, że wniesione przez dzierżawcę elementy farmy fotowoltaicznej nie stanowią części składowej nieruchomości oraz że zostały posadowione dla przemijającego użytku i stanowią wyłączną własność dzierżawcy.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Warto podkreślić, że oprócz zapewnienia prawa do nieruchomości gruntowej, na której posadowiona zostanie elektrownia fotowoltaiczna, inwestor musi zadbać o uzyskanie tytułu prawnego do odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego farmę fotowoltaiczną z punktem przyłączenia w sieci. Więcej na ten temat w pkt 1.5.1. rozdziału.

1.3. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzji środowiskowej) w większości przypadków stanowi pierwszy etap w procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni fotowoltaicznej[5].

Cel decyzji środowiskowej

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej organ określa m.in. wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wymóg uzyskania decyzji środowiskowej w przypadku elektrowni fotowoltaicznych zależy przede wszystkim od:

- powierzchni planowanej elektrowni fotowoltaicznej;
- lokalizacji planowanej elektrowni fotowoltaicznej.

Elektrownie fotowoltaiczne, które zgodnie z zamierzeniem inwestorskim nie przekraczają 2 ha lub 0,5 ha powierzchni wraz z towarzyszącą im infrastrukturą na obszarach objętych formami ochrony przyrody lub w otulinach form ochrony przyrody zdefiniowanych w u.o.p., wyznaczanej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów, uznawane są za przedsięwzięcia, które nie oddziałują, nawet potencjalnie, na środowisko. Tym samym zwolnione są z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej.

Zabudowa systemami fotowoltaicznymi lokalizowana na dachach i elewacjach obiektów budowlanych, niezależnie od zajmowanej powierzchni, również zwolniona jest z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej[6].

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Postępowanie o wydanie decyzji środowiskowej inicjowane jest na wniosek inwestora. W związku z tym, że elektrownie fotowoltaiczne o powierzchni powyżej 2 ha oraz powyżej 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, kwalifikowane są jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wniosek powinien uwzględniać następujące elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;

[5] Art. 71 ust. 1 u.o.ś.

[6] § 3 ust. 1 pkt 54a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 z późn. zm.)

- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji środowiskowej dla konkretnego przedsięwzięcia.

Inwestor powinien zawrzeć w ramach wniosku następujące załączniki:

- Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) polegającego na budowie elektrowni fotowoltaicznej lub raport o ocenie oddziaływania na środowisko w przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu;
- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez ten obszar rozumie się:
  a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
  b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
  c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem;
- mapę, w postaci papierowej oraz elektronicznej, w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych, z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie wraz z wyznaczoną odległością 100 m od granic tego terenu;
- wypis i wyrys z MPZP, jeśli jest potrzebny, albo informację o jego braku (jeżeli organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska);
- wypis z rejestru gruntów lub inny dokument, w postaci papierowej lub elektronicznej, wydany przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz, o ile zostały ujawnione: numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego, obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie (nie wymaga się dołączenia, jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przekracza 10);
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Warto wiedzieć:

Mimo złożenia przez inwestora KIP, w trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co wiąże się z koniecznością sporządzenia raportu przez inwestora. Wymagane jest wówczas dokonanie przez inwestora pogłębionych badań dotyczących warunków środowiskowych realizacji inwestycji.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy elektrownia fotowoltaiczna może być realizowana zgodnie z regulacjami prawa ochrony środowiska, dokonując w tym zakresie wymaganych opinii i uzgodnień.

W trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – w takim przypadku powinien określić zakres raportu, jaki musi zostać złożony przez wnioskodawcę. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu wnioskodawca może samodzielnie zawnioskować o określenie zakresu raportu.

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
  d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
  g) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;
- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;

- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);
- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi i krajobraz;
  c) dobra materialne;
  d) zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
  e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
  f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;
  g) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a–f;
- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania, o którym mowa powyżej;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia,

b) wykorzystywania zasobów środowiska,
c) emisji;

- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę sporządzenia raportu.

W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez organ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany z właściwymi instytucjami. Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5–6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Warto zaznaczyć, że organ może także stwierdzić brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wówczas od razu wydać decyzję środowiskową.

Ewentualna odmowa wydania decyzji środowiskowej nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku:

- niezgodności lokalizacji elektrowni fotowoltaicznej z MPZP, jeżeli plan ten został uchwalony;

- odmowie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia OZE przez organ współdziałający;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez organ;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 u.o.p.;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 u.p.w.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania decyzji środowiskowej, np. dla instalacji fotowoltaicznej, powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, udział społeczeństwa w postępowaniu czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest co do zasady organ gminy – odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta oraz RDOŚ – w niektórych innych przypadkach.

W toku postępowania właściwy organ zasięga opinii ze strony organów współdziałających, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z podziałem wskazanym w art. 78 u.o.ś.), organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych oraz dyrektora Urzędu Morskiego – tylko w przypadku przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich.

Decydujący wpływ, w przypadku obowiązku przeprowadzenia OOŚ, na przebieg postępowania ma właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa jest ważna i obowiązuje do momentu jej wyeliminowania z obrotu prawnego i może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego. Natomiast w ciągu 6 lat od dnia, w którym stała się ostateczna lub po wykorzystaniu możliwości przedłużenia terminu, tj. w ciągu 10 lat (o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji środowiskowej lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali przed upływem terminu 6 lat od organu, który wydał decyzję środowiskową w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są

warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej), istnieje możliwość złożenia wniosku o wydanie decyzji następczej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji środowiskowej może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP, z tym, że część załączników do wniosku wymaga postaci papierowej.

1.4. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

1.5. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Zapewnienie przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę lub jest z nim procedowany równolegle. Odnosi się on do zdecydowanej większości instalacji PV – wyjątkiem są tzw. instalacje „off grid" funkcjonujące poza krajowym systemem elektroenergetycznym. Przyłączenie do sieci, w obecnym stanie prawnym, to warunek konieczny dla dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni fotowoltaicznych, jak również dla użytkowania instalacji wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby własne (np. zakładu produkcyjnego przyłączonego do sieci).

Zapewnienie przyłączenia do sieci to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

1.5.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawany przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem elektrowni fotowoltaicznej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której projekt zostanie przyłączony do sieci. Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego projektu fotowoltaicznego[7].

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalacje.

[7] Art. 7 ust. 3a u.p.e.

1 FOTOWOLTAIKA

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu elektrowni fotowoltaicznej;
- określenie maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii elektrycznej i ilości tej energii dostarczanej do sieci;
- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;
- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;
- określenie liczby przyłączanych modułów wytwarzania energii;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- liczba modułów fotowoltaicznych i falowników;
- typy modułów fotowoltaicznych i falowników;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń farmy fotowoltaicznej;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e. w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien nadto zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP lub decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której jest planowana instalacja oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- projekt techniczny instalacji PV wykonany przez osobę uprawnioną;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, w tym karty katalogowe modułów fotowoltaicznych i falowników DC/AC oraz certyfikat NC RfG falowników DC/AC;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, wraz z ich opisem;

- deklarację dot. cyklicznego sprawdzania stanu technicznego instalacji PV, zgodnie z wymogami właściwego Operatora Sieci Dystrybucyjnej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej. Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia – operator bada, czy możliwe jest bezpieczne doprowadzanie energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku elektrowni fotowoltaicznych o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia elektrowni fotowoltaicznej.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku elektrowni fotowoltaicznych wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV, wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej;
- do 45 dni od dnia złożenia wniosku przez podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej instalowanej na budynku instalacji fotowoltaicznej o łącznej mocy zainstalowanej nie większej niż 2 MW, wyposażonej albo niewyposażonej w magazyn energii elektrycznej[8].

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci – w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji odnawialnego źródła energii przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych – przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci, ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o

[8] Art. 7 ust. 8g u.p.e.

przyłączenie do sieci może, w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym, zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

Następnie, w ciągu 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci, wynoszącej 60 zł brutto za każdy kW mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

Zaliczka nie może być wyższa niż 6 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci zaliczka zwracana jest na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną wydane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej[9].

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;

[9] Należy zastrzec, że część operatorów stosuje praktykę polegającą na przyjmowaniu zaliczki na warunki przyłączeniowe dopiero po wstępnym potwierdzeniu zdolności przyłączenia danej instalacji wytwórczej.

2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,
    c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,
    d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;
6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej opłata za przyłączenie ponoszona przez inwestora, w przypadku instalacji OZE o mocy elektrycznej zainstalowanej nie większej niż 5 MW, stanowi połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia (nie dot. instalacji prosumenckich). W przypadku instalacji powyżej 5 MW mocy inwestor jest zobowiązany ponieść 100% nakładów na realizację przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Większość operatorów dopuszcza złożenie wniosku o wydanie warunków przyłączenia w wersji elektronicznej za pomocą specjalnie do tego udostępnionych formularzy zgłoszeniowych.

1.5.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę do przyłączenia elektrowni fotowoltaicznej do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci dystrybucyjnej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Instalacje OZE są uprzywilejowane w zakresie dostępu do sieci. Operator sieci, o ile istnieją ku temu techniczne i ekonomiczne warunki, w pierwszej kolejności zobowiązany jest do zawarcia umowy o przyłączenie właśnie z instalacją OZE. Poza tym wyrazem preferencji ustawodawcy dla przyłączenia do sieci instalacji OZE jest zredukowanie wysokości opłaty przyłączeniowej dla tych źródeł jedynie do połowy realnych kosztów przyłączenia poniesionych przez operatora.

Termin na wykonanie obowiązków wynikających z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca instalacji fotowoltaicznej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji fotowoltaicznej objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed wejściem w życie ustawy - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji fotowoltaicznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 30 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji fotowoltaicznej objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji fotowoltaicznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 3 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji fotowoltaicznej

objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia elektryczna wyprodukowana w elektrowni fotowoltaicznej będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego elektrownię fotowoltaiczną z punktem przyłączenia do sieci. W takim przypadku koniecznym jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (odpowiednio o statusie drogi publicznej bądź nieposiadającej takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Nieruchomość prywatna

Najczęściej uzyskiwanym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości prywatnej, na której posadowiona zostanie trasa kablowa, jest służebność przesyłu. Uprawnia właściciela urządzeń przesyłowych – inwestora rozwijającego projekt instalacji fotowoltaicznej, który dopiero zamierza wybudować lub który już wybudował urządzenia przesyłowe – do korzystania z nieruchomości poprzez możliwość posadowienia na niej urządzeń przesyłowych i korzystania z nich. Służebność przesyłu to ograniczone prawo rzeczowe skuteczne wobec każdoczesnego właściciela nieruchomości, na której mają być one posadowione. Jest ustanawiana w formie aktu notarialnego oraz podlega ujawnieniu w księdze wieczystej. Może być ustanowiona odpłatnie lub nieodpłatnie, zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks Cywilny.

Nieruchomość będąca drogą o statusie drogi publicznej

W przypadku nieruchomości mających status drogi publicznej, tytuł prawny do korzystania z nieruchomości jest regulowany na podstawie u.d.p. – w szczególności przez art. 39 oraz art. 40 u.d.p. Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości posiadającej status drogi publicznej przebiega w kilku etapach. Pierwszym z nich jest uzyskanie decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p., która jest wydawana przez zarządcę drogi i zezwala na zlokalizowanie w pasie drogowym obiektów budowlanych lub urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego. Następnie, na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p., wydawana jest decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu: prowadzenia robót budowlanych oraz umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót jest wydawana na okres od kilku do kilkunastu dni i uprawnia do fizycznego wejścia na nieruchomość w celu

prowadzenia na niej robót budowlanych. Decyzja zezwalająca na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń wydawana jest na okres kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu lat i stanowi tytuł prawny do umieszczenia urządzeń.

Co istotne, zarówno za zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych, jak i za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej pobierane są opłaty. W pierwszym przypadku jest to opłata jednorazowa, w drugim przypadku jest to opłata roczna.

Nieruchomość drogowa nieposiadająca statusu drogi publicznej

W przypadku gminnych dróg wewnętrznych, nieposiadających statusu drogi publicznej, brakuje jednej usystematyzowanej procedury odnoszącej się do zabezpieczenia trasy kablowej. Zazwyczaj gminy wydają w tym celu nieformalne zezwolenia nieposiadające formy decyzji administracyjnej, w której wyrażają zgodę na lokalizację urządzeń – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p.

W dalszej kolejności zawierają zaś z inwestorem umowę dotyczącą oddania nieruchomości do korzystania, w zamian za uiszczenie rocznej opłaty na ich rzecz – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p.

Inna możliwość zabezpieczenia prawa do takiej nieruchomości gruntowej polega na zawarciu, wspominanej wcześniej, służebności przesyłu.

Wskazane powyżej tytuły prawne dotyczące zabezpieczenia trasy kablowej to nie jedyne występujące w obrocie prawnym. Spotkać można również umowy najmu lub umowy nienazwane skonstruowane w sposób podobny do umowy najmu. Niestety nie są to tak trwałe tytuły do nieruchomości jak te opisane powyżej.

1.6. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie elektrowni fotowoltaicznej. Bez tej decyzji nie można przystąpić do wykonywania prac budowlanych, a na dalszym etapie przystąpić do jej eksploatacji[10].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora – głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie elektrowni fotowoltaicznej. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Warto wiedzieć:

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji

Biorąc pod uwagę typowy przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego, decyzja o pozwoleniu na budowę uzyskiwana jest przez inwestora po wcześniejszym otrzymaniu:

- decyzji środowiskowej (chyba że nie jest wymagana, ze względu na rozmiar instalacji);
- decyzji o warunkach zabudowy (chyba że obowiązuje MPZP);
- decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:
  a) użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
  b) użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
  c) inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;
- warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej[11].

Warto wiedzieć:

W przypadku elektrowni fotowoltaicznych uzyskanie pozwolenia na budowę wymagane jest dla wszystkich typów instalacji, z wyjątkiem instalacji o mocy do 150 kW.

Z kolei budowa przyłącza elektroenergetycznego, stanowiącego odcinek kablowy łączący elektrownię fotowoltaiczną z punktem przyłączenia do sieci, najczęściej realizowana jest na

[10] Art. 28 u.p.b.
[11] Możliwe równoległe procedowanie z pozwoleniem na budowę.

podstawie zgłoszenia (art. 29 u.p.b.), które zastępuje pozwolenie na budowę w przypadku prostszych przedsięwzięć budowlanych.

Elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt budowlany - wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej - 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa - załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie pozwolenia;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika - pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b. Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;

d) układ komunikacyjny i układ zieleni ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;

- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:
  a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
  b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
  c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
  d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
  e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
  f) charakterystykę ekologiczną;
- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb - dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) inne opracowania projektowe;
- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 u.p.b.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć:

- oświadczenie, że osoba, która go sporządziła dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Do urządzeń fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 6,5 kW stosuje się obowiązek uzgodnienia z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej - projektu tych urządzeń.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę, organy dokonują wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskują opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczyści nieruchomości) lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.). Wyjątkiem jest wydanie pozwolenia dla instalowanej na budynku instalacji fotowoltaicznej, kiedy termin ten wynosi 30 dni (art. 35 ust. 6 pkt 3 lit. b u.p.b.).

W przypadku przekroczenia tego terminu organ wyższego stopnia może wymierzyć organowi architektoniczno-budowlanemu karę w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę jest co do zasady starosta. Mogą wystąpić jednak przypadki określone w art. 82 u.p.b. dla których organem pierwszej instancji jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Rozpoczęcie robót na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę musi nastąpić nie później niż w ciągu 3 lat od momentu, kiedy decyzja ta stała się ostateczna.

W przypadku ewentualnej przerwy w realizacji robót budowlanych jej maksymalny wymiar wynosi 3 lata.

Oznacza to, że w przypadku nieprzystąpienia do robót budowlanych przed upływem 3 lat od uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę albo dokonania przerwy przekraczającej okres 3 lat – decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego wojewody za pośrednictwem starosty, który wydał zaskarżaną decyzję. W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

1.7. ZAWIADOMIENIE O ZAKOŃCZENIU BUDOWY

Elektrownie fotowoltaiczne nie zostały zakwalifikowane do grupy obiektów wymagających uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. W związku z tym przystąpienie do użytkowania elektrowni fotowoltaicznej możliwe jest po zawiadomieniu organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji[12].

Cel zawiadomienia

Celem zawiadomienia jest umożliwienie rozpoczęcia korzystania z farmy fotowoltaicznej po zakończeniu jej budowy.

Kiedy wymagane jest złożenie zawiadomienia

Zawiadomienie powinno poprzedzać rozpoczęcie wytwarzania energii elektrycznej z elektrowni fotowoltaicznej. W związku z tym należy go dokonać po ukończeniu robót budowlanych, a przed uzyskaniem koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, o ile jest wymagana.

Elementy zawiadomienia

Zawiadomienie o zakończeniu budowy powinno zawierać następujące elementy:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt;
- oryginał dziennika budowy, a w przypadku prowadzenia dziennika budowy w postaci elektronicznej numer tego dziennika;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami oraz o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także - w razie korzystania - drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń - przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych o których mowa;
- decyzja zezwalająca na eksploatację urządzenia technicznego (o ile jest wymagana);
- dokumentacja geodezyjna, zawierająca wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;

[12] Art. 54 ust. 1 u.p.b.

- zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, potwierdzające spełnienie warunków polegających na realizacji inwestycji uzupełniającej (o ile wymagane);
- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian, w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora (jeśli wniosek jest składany przez pełnomocnika) wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Organ przeprowadza kontrolę formalną wniosku oraz stwierdza, czy obiekt został wykonany zgodnie z wcześniej wydanym pozwoleniem na budowę.

Zgłoszenie przez organ sprzeciwu w sprawie zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych jest możliwe w szczególności, gdy organ stwierdzi, że zgłoszony przez inwestora obiekt budowlany został wykonany z naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu na budowę i w konsekwencji wiąże się to z obowiązkiem uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Przed upływem terminu 14 dni na złożenie sprzeciwu organ nadzoru budowlanego może z urzędu wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

Wydanie zaświadczenia wyłącza możliwość wniesienia sprzeciwu, co uprawnia inwestora do rozpoczęcia użytkowania obiektu objętego zawiadomieniem.

W przypadku instalacji fotowoltaicznych o mocy większej niż 6,5 kW wymagane jest także zawiadomienie organów Państwowej Straży Pożarnej o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania.

Organy zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym.

Jeżeli organ nie zajmie stanowiska w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, traktuje się to jak niezgłoszenie sprzeciwu lub uwag.

Czas trwania postępowania

Do użytkowania elektrowni fotowoltaicznej można przystąpić po 14 dniach od dnia złożenia zawiadomienia, jeśli w tym terminie organ nie złoży sprzeciwu lub przed upływem 14 dni, jeśli organ nadzoru budowlanego wyda zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

Organ właściwy do złożenia zawiadomienia

Organem właściwym do którego należy złożyć zawiadomienie jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za złożenie zawiadomienia?

Zawiadomienie zwolnione jest z opłaty skarbowej.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego. W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Zawiadomienie o zakończeniu budowy można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

1.8. KONCESJA NA WYTWARZANIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z OZE

Uzyskanie koncesji jest ostatnim krokiem poprzedzającym rozpoczęcie sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni fotowoltaicznej.

Wyjątkiem od obowiązku uzyskania koncesji są:

- Instalacje fotowoltaiczne o mocy nie większej niż 50 kW, które jako mikroinstalacje mogą przystąpić do wytwarzania i sprzedaży energii na podstawie uprzedniego zgłoszenia do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego (patrz pkt 1.10 rozdziału);
- Instalacje fotowoltaiczne o mocy większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW, które jako małe instalacje objęte są uproszczonym wpisem do rejestru małych instalacji OZE (patrz pkt 1.9 rozdziału).

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 1.8.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym[13]. W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwana w procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni fotowoltaicznej (z wyjątkiem przypadków opisanych powyżej).

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowni fotowoltaicznej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;

[13] Art. 32 ust. 1 u.p.e.

- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 34, 35 i pkt 36 lit. a, b, e i f ustawy o rachunkowości, wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem, ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym lub
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie lub
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- informacja przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją np. akt notarialny, odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;

- decyzje lokalizacyjne (o warunkach zabudowy albo wypis i wyrys z MPZP);
- decyzja udzielająca pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (zawiadomienie właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy, składane co najmniej 14 dni przed zamierzonym terminem przystąpienia do użytkowania). W przypadku gdy właściwy organ nadzoru budowlanego nie wniesie sprzeciwu dotyczącego inwestycji po upływie 14 dni od dnia doręczenia ww. zawiadomienia należy do akt postępowania dołączyć informujące o tym oświadczenie;
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona instalacja OZE:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, tzw. warunki przyłączenia do sieci lub tzw. umowa przyłączeniowa;
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo–rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, z zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do Przedsiębiorcy oraz operatora systemu elektroenergetycznego wraz z zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające że przedsiębiorca nie zalega ze zobowiązaniami wobec budżetu państwa;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo winien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego, w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczenia opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów instalacji OZE. Z tej opłaty zwolnione są jednak instalacje OZE o mocy do 5 MW.

Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, np. w instalacji fotowoltaicznej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE.

Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat - chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

1.8.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną”.

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

1.9. REJESTR WYTWÓRCÓW ENERGII W MAŁEJ INSTALACJI OZE

Wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE zastępuje uzyskanie decyzji koncesyjnej dla elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW[14].

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Celem wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE jest dokonanie uproszczonego i szybszego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze energetycznym.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE?

Dokonanie wpisu do rejestru powinno nastąpić po wybudowaniu i odbiorze elektrowni fotowoltaicznej.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie URE, dostępnej tutaj.

Do wniosku należy dołączyć:

- oświadczenie wytwórcy o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie wytwórcy o zgodności z prawdą danych zawartych we wniosku i spełnieniu warunków, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.o.z.e., które składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika należy dołączyć pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Przebieg postępowania

Postępowanie sprawdzające poprawność złożonego wniosku, kończy się dokonaniem wpisu do rejestru oraz wydaniem przez organ zaświadczenia o dokonaniu wpisu do rejestru.

Czas trwania postępowania

Prezes URE jest obowiązany dokonać wpisu przedsiębiorcy do rejestru wytwórców energii w małej instalacji w terminie do 21 dni od dnia wpływu do niego wniosku o wpis. Wyjątkiem jest wpis wytwórcy energii w instalowanej na budynku małej instalacji fotowoltaicznej, którego to wpisu Prezes URE dokonuje w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o wpis[15].

Jeżeli organ nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa powyżej, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 28 dni lub 21 dni w przypadku wpisu wytwórcy energii w instalowanej na budynku małej instalacji fotowoltaicznej, wytwórca może rozpocząć działalność. Nie dotyczy to

[14] Art. 7 u.o.z.e.
[15] Art. 11a u.o.z.e.

przypadku, gdy organ wezwał wytwórcę do uzupełnienia wniosku o wpis, nie później niż przed upływem 21 dni lub 14 dni w przypadku wpisu wytwórcy energii w instalowanej na budynku małej instalacji fotowoltaicznej od dnia otrzymania tego wniosku.

W takiej sytuacji termin ten biegnie odpowiednio od dnia wpływu uzupełnienia wniosku o wpis.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie dokonania wpisu do rejestru jest Prezes URE.

Wniosek należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji Prezesa URE o odmowie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

1.10. INNE RODZAJE INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH

1.10.1. Mikroinstalacje

Mikroinstalacje fotowoltaiczne to instalacje o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV. Najczęściej użytkowane są przez prosumentów, czyli odbiorców energii, którzy jednocześnie konsumują i wytwarzają energię (głównie na własne potrzeby). Pojęcie mikroinstalacji obejmuje zarówno instalacje gruntowe, jak i instalacje dachowe.

Proces inwestycyjny dotyczący budowy mikroinstalacji fotowoltaicznej został zdecydowanie uproszczony względem budowy wielkoskalowej elektrowni fotowoltaicznej.

Lokalizacja

Mikroinstalacje fotowoltaiczne najczęściej wykorzystywane są do produkcji energii na własny użytek inwestora.

Lokowane są na dachach albo w bezpośredniej bliskości budynków oraz innych obiektów, które zasilają.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Nie ma obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej dla mikroinstalacji.

Planistyka

W przypadku gdy teren, na którym planuje się mikroinstalację, objęty jest MPZP, uznaje się że dopuszczalność lokalizacji budynków jednocześnie umożliwia lokalizację mikroinstalacji.

Zgodnie ze stosowaną praktyką, w przypadku terenów nieobjętych MPZP, budowa mikroinstalacji fotowoltaicznej nie wymaga uzyskania decyzji o warunkach zabudowy.

Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Jeżeli moc mikroinstalacji jest niższa lub równa mocy przyłączeniowej obiektu, na którym zostanie posadowiona, wówczas w terminie 30 dni przed planowanym podłączeniem do sieci mikroinstalacji należy zgłosić przyłączenie do operatora, który ocenia zgłoszenie.

Z kolei jeżeli moc przyłączeniowa mikroinstalacji przekroczy moc przyłączeniową obiektu, na którym jest posadowiona, wówczas konieczny jest wniosek o określenie warunków przyłączenia, zgodnie z pkt 1.5.1. niniejszego rozdziału.

Do zgłoszenia mikroinstalacji należy załączyć:

- schemat instalacji elektrycznej przedstawiający sposób przyłączenia mikroinstalacji;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, w tym karty katalogowe modułów fotowoltaicznych i falowników DC/AC;
- certyfikat sprzętu spełniający wymagania NC RfG wydany przez upoważniony podmiot certyfikujący;

- pełnomocnictwo dla osoby lub osób upoważnionych przez wnioskodawcę do występowania w jego imieniu;
- umowa na zakup energii elektrycznej sprzedawcy (w przypadku gdy wnioskodawca zamierza sprzedawać energię elektryczną sprzedawcy wybranemu lub sprzedawcy zobowiązanemu);
- oświadczenie o posiadaniu tytułu prawnego do nieruchomości, na której jest planowana inwestycja oraz do mikroinstalacji określonej w zgłoszeniu;
- oświadczenie instalatora potwierdzające jego kwalifikacje, zgodność wykonanego przyłącza z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej;
- dodatkowe załączniki wnioskodawcy, w szczególności dotyczące okoliczności mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania mikroinstalacji lub sieci.

Po ocenie zgłoszenia, operator dokonuje przyłączenia mikroinstalacji.

W praktyce operatorzy często udostępniają możliwość dokonania zgłoszenia przez formularz internetowy. Ponadto częstą praktyką jest udostępnianie przez operatorów wykazu certyfikowanych urządzeń, których stosowanie jest dopuszczalne w ramach przyłączanych mikroinstalacji, na bazie wykazu Polskiego Towarzystwa Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej.

Pozwolenie na budowę

Mikroinstalacje zwolnione są z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę oraz zgłoszenia budowy.

Do urządzeń fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 6,5 kW stosuje się obowiązek uzgodnienia z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej projektu tych urządzeń.

W przypadku instalacji fotowoltaicznych o mocy większej niż 6,5 kW wymagane jest także zawiadomienie organów Państwowej Straży Pożarnej o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania. Organy zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym. Jeżeli organ nie zajmie stanowiska w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, traktuje się to jak niezgłoszenie sprzeciwu lub uwag.

Koncesja/wpis do rejestru MIOZE

Mikroinstalacje zwolnione są z obowiązku uzyskania koncesji oraz wpisu do rejestru wytwórców w małej instalacji.

1.10.2. Nadachowe elektrownie fotowoltaiczne

Coraz częściej spotykanym typem instalacji fotowoltaicznych są elektrownie fotowoltaiczne, które lokalizowane są na dachach m.in.: zakładów produkcyjnych, magazynów czy centrów handlowych.

Dachowa fotowoltaika nie jest już zatem ograniczona jedynie do mikroinstalacji.

Na popularności zyskują małe instalacje dachowe o mocy większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW, a w przypadku największych powierzchni dachowych także duże elektrownie fotowoltaiczne o mocy przekraczającej 1 MW.

Zwykle wykorzystywane są one do zasilania obiektów budowlanych, na których są posadowione oraz sprzedaży potencjalnych nadwyżek niewykorzystanej energii elektrycznej na rzecz spółek obrotu.

Przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego elektrowni fotowoltaicznej na dachu przebiega zgodnie z podstawowymi zasadami przedstawionymi dla tego typu instalacji.

Instalacje dachowe zwolnione są jednak z obowiązku uzyskiwania decyzji środowiskowej.

Nadto zgodnie z u.z.p. rozmieszczenie elektrowni fotowoltaicznych innych niż wolnostojące nie musi być uwzględnione w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a zatem również w MPZP.

W tym przypadku inwestor nie musi więc ubiegać się o decyzję lokalizacyjną i może składać wniosek o wydanie pozwolenia na budowę.

Instalacje o mocy do 150 kW zwolnione są także z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę oraz zgłoszenia.

Należy wyraźnie zastrzec, że interpretacja powyższych przepisów nie jest jednoznaczna w odniesieniu do terenów objętych MPZP, które uchwalone zostały przed 30 października 2021 r.

1.10.3. Agrofotowoltaika

Mając na uwadze rozwój elektrowni fotowoltaicznych na obszarach wiejskich, wartym zainteresowania rozwiązaniem jest tzw. agrofotowoltaika.

Instalacje agrofotowoltaiczne projektowane są w ten sposób, by na terenie gdzie zostaną posadowione możliwe było prowadzenie upraw rolniczych czy wypasanie zwierząt.

Warto również dodać, że może być to instalacja z pionowo zamontowanymi modułami (np. bifacjalnymi), która może służyć jako ogrodzenie dla hodowanych zwierząt.

Zastosowanie agrofotowoltaiki często wiąże się z wyższym ustawieniem modułów nad gruntem, które mogą w ten sposób zacieniać pole czy pokrywać uprawy szklarniowe, co pozytywnie wpływa na wzrost roślin szczególnie podczas gorącego i suchego lata.

Wskazuje się także, że instalacje agrofotowoltaiczne zmniejszają parowanie i transpirację, a półprzezroczyste moduły dostarczają wystarczającą ilość promieniowania słonecznego do wzrostu roślin, redukując zbyt duże promieniowanie słoneczne.

W związku z tym agrofotowoltaika może przyczynić się do zwiększenia plonów z niektórych gatunków uprawianych roślin.

1.10.4. Pływające instalacje fotowoltaiczne

Pływająca fotowoltaika to stosunkowo nowa technologia, szybko zyskująca popularność na świecie.

Główną zaletą pływających elektrowni fotowoltaicznych jest zasadniczo większa wydajność produkcji energii niż z instalacji lądowych.

Woda chłodzi moduły fotowoltaiczne, co pozwala osiągnąć poziom generacji energii o około 5–10% wyższy niż na lądzie.

Fotowoltaikę na wodzie z reguły lokalizuje się na zbiornikach sztucznych lub przemysłowych wykorzystując miejsca, które nie mają walorów przyrodniczych czy społecznych.

Główna różnica pomiędzy procesem inwestycyjnym lądowych elektrowni fotowoltaicznych oraz elektrowni pływających polega na konieczności uzyskania pozwolenia wodnoprawnego przed wystąpieniem o wydanie pozwolenia na budowę.

Więcej na temat procedury uzyskiwania zezwolenia wodnoprawnego zawarte zostało w pkt 6.6. podręcznika.

Jak stanowi art. 35 ust. 3 pkt 6 u.p.w. korzystanie z wód do celów energetyki stanowi usługę wodną, której wykonywanie możliwe jest dopiero po uzyskaniu pozwolenia wodnoprawnego.

Organem właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego jest dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich, właściwy miejscowo dla miejsca realizacji inwestycji.

Pozwolenie wodnoprawne wydaje się w drodze decyzji na czas określony, nie dłuższy niż 30 lat, liczony od dnia w którym decyzja stała się ostateczna.

Opłata za udzielenie zgód wodnych za wydanie pozwolenia wodnoprawnego wynosi 330,70 zł.

Opłata skarbowa za wydanie zaświadczenia wynosi 17 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

1.10.5. Instalacje fotowoltaiczne zintegrowane z budynkami (fotowoltaika BIPV)

Potencjał rozwoju fotowoltaiki wiąże się także z systemami BIPV (Building Integrated Photovoltaics), czyli fotowoltaiki zintegrowanej z budynkiem.

W tym wariancie instalacja fotowoltaiczna nie jest dodatkiem albo nadbudową nad budynkiem, ale jego integralną częścią konstrukcyjną.

Oznacza to, że moduły fotowoltaiczne nie muszą przybierać formy czarnej lub grafitowej płyty osadzonej na konstrukcji dachowej lub gruncie, ale wielobarwnych, przepuszczających promieniowanie, bezpośrednio wbudowanych i zintegrowanych z obiektem modułów fotowoltaicznych.

Ciągły postęp technologiczny sprawia, że moduły na powierzchniach pionowych i poziomych są coraz bardziej efektywne.

Podobnie jak w przypadku instalacji dachowych – instalacje zintegrowane z budynkami zwolnione są z obowiązku uzyskiwania decyzji środowiskowej, a ich posadowienie nie musi być wprost określone w MPZP.

1 FOTOWOLTAIKA

Instalacje o mocy do 150 kW zwolnione są z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę.

Z uwagi na ich charakterystykę, moduły tego typu powinny jednak spełniać określone wymagania budowlane.

2. Lądowa energetyka wiatrowa

2.1. Opis technologii 51
2.2. Wybór lokalizacji inwestycji 51
2.3. Planistyka 55
2.5. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 56
2.5.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 56
2.5.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 61
2.6. Zgłaszanie i oznakowanie farmy wiatrowej jako przeszkody lotniczej 64
2.7. Pozwolenie na budowę 65
2.8. Pozwolenie na użytkowanie 69
2.9. Zasada bezpiecznej eksploatacji elektrowni wiatrowej 73
2.10. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE 74
2.10.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 79
2.11. Mikro i małe instalacje wiatrowe 82
2.11.1. Mikroinstalacje wiatrowe 82
2.11.2. Małe instalacje wiatrowe 84
2.12. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE 85

2 LĄDOWA ENERGETYKA WIATROWA

2.1. OPIS TECHNOLOGII

Lądowa energetyka wiatrowa to obok fotowoltaiki najbardziej rozpowszechniona w Polsce technologia służąca produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Jej funkcjonowanie opiera się na wykorzystaniu turbin wiatrowych przekształcających energię kinetyczną wiatru w energię mechaniczną w postaci ruchu obrotowego wirnika. Energia ta przenoszona jest za pomocą wału i przekładni do generatora, który następnie przekształca ją w energię elektryczną.

Turbiny wiatrowe to zazwyczaj konstrukcje wielkoskalowe, których wysokość często przekracza 100 m. Należy jednak zaznaczyć, że funkcjonują również małe i mikroturbiny wiatrowe, które z czasem mogą odgrywać coraz ważniejszą rolę w krajobrazie polskiej energetyki wiatrowej.

Łączna moc zainstalowana lądowych elektrowni wiatrowych wynosi około 10,9 GW[16]. Ciągle jest to technologia, której sumarycznie przypisywany jest największy udział w produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Polsce.

2.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie farmy wiatrowej powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie elektrowni jest warunkiem wstępnym, niezbędnym i kluczowym umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych. Wśród najważniejszych czynników, które należy uwzględnić na tym etapie, wskazać trzeba:

- lokalizację nieruchomości i znajdujące się w jej obrębie warunki naturalne, które powinny zostać sprawdzone na etapie audytu;
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- odległość od zabudowań i form ochrony przyrody;
- możliwość uzyskania wymaganego tytułu prawnego do nieruchomości.

Warunki naturalne – wietrzność

Potencjał produkcji energii elektrycznej z energii wiatrowej zależy od warunków wietrznych, które są odmienne w zależności od regionu Polski. Pod względem potencjału produkcji energii z wiatru najkorzystniejszymi warunkami charakteryzują się takie regiony Polski, jak:

- środkowe, najbardziej wysunięte na północ części wybrzeża od Koszalina po Hel;
- rejon wyspy Wolin;
- Suwalszczyzna;
- środkowa Wielkopolska i Mazowsze;
- Beskid Śląski i Żywiecki;
- Bieszczady i Pogórze Dynowskie[17].

[16] Agencja Rynku Energii, Informacja statystyczna o energii elektrycznej. Biuletyn miesięczny – czerwiec 2026, s. 19

[17] P. Gołasa (red.), Podręcznik OZE Ekonomia, technika, prawo, samorząd, społeczeństwo, Warszawa 2022, s.78.

Wybór nieruchomości przeznaczonej do realizacji inwestycji w pierwszej kolejności powinien być zatem poprzedzony analizą wietrzności nieruchomości. W dalszej kolejności warto przeprowadzić audyt techniczny nieruchomości celem weryfikacji takich czynników, jak m.in. stabilność podłoża, nachylenie terenu, czy występowanie innych przeszkód dla realizacji prac budowlanych.

Moc przyłączeniowa

Przy planowaniu budowy instalacji OZE przyłączonej do sieci elektroenergetycznej w wybranej lokalizacji należy uwzględniać poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w tej lokalizacji, gdyż jest on podstawową determinantą gwarantującą możliwość przyłączenia instalacji do sieci. Brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia, bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą potencjału dostępnej mocy przyłączeniowej dla planowanych źródeł energii. Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej publikują na swoich stronach internetowych wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz planowanych zmian tych wartości w okresie kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV. Ze względu na brak aktualizacji ww. danych w czasie rzeczywistym, weryfikacja dostępności wolnych mocy przyłączeniowych przez inwestorów jest jednak utrudniona[18].

Odległość lądowej elektrowni wiatrowej od zabudowań i form ochrony przyrody

Przy ocenie lokalizacji na budowę elektrowni wiatrowej, jednym z pierwszych kroków inwestora powinna być weryfikacja wymogów lokalizacyjnych wynikających z ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

W procesie planowania lokalizacji elektrowni wiatrowej należy uwzględnić:

- odległość elektrowni od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej (dotyczy też działek, dla których wydano decyzję o warunkach zabudowy z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową oraz działek przeznaczonych w MPZP pod zabudowę mieszkaniową) powinna być równa lub większa **od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej**, chyba że MPZP określa inną odległość wyrażoną w metrach, **jednak nie mniejszą niż 700 m**;[19]
- odległość elektrowni wiatrowej od sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć musi być równa lub większa od trzykrotności maksymalnej średnicy wirnika wraz z łopatami albo

[18] Z uwagi na to, że publikowane informacje mogą mieć już charakter historyczny, wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych.
[19] Art. 4 ust. 1 u.i.e.w.

równa lub większa od dwukrotności maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, określonych w MPZP w zależności od tego, która z tych wartości jest większa[20].

Inwestor powinien także zweryfikować, czy teren, na którym powstać ma inwestycja, nie jest objęty formą ochrony przyrody. Zakazane jest bowiem lokowanie elektrowni wiatrowych na terenach:

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych i
- obszarów Natura 2000.

W przypadku nieruchomości sąsiadujących z terenami objętymi formami ochrony przyrody inwestor jest również zobowiązany do zachowania minimalnych odległości:

- w sąsiedztwie parku narodowego – odległość elektrowni wiatrowej od granicy parku musi być równa lub większa niż dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej;
- w sąsiedztwie rezerwatu przyrody – odległość nie może być mniejsza niż 500 m od jego granicy.

Dodatkowo możliwe jest lokalizowanie elektrowni wiatrowej na nieruchomości obejmującej użytki rolne klas I–III. Jednak w takim przypadku konieczne jest uchwalenie MPZP oraz uzyskanie zgody na przeznaczenie nieruchomości na cele nierolnicze, wydawanej przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Kluczowym etapem procesu inwestycyjnego jest zapewnienie prawa do nieruchomości, na której ma zostać zlokalizowana instalacja OZE.

Tytułem prawnym najpełniej zabezpieczającym interes inwestora jest własność nieruchomości gruntowej.

W przypadku instalacji OZE częstą praktyką jest jednak realizacja inwestycji na podstawie umowy dzierżawy pomiędzy inwestorem – działającym jako dzierżawca – a wydzierżawiającym – właścicielem nieruchomości. Jej istotnym elementem jest zobowiązanie się wydzierżawiającego do oddania nieruchomości do użytkowania i pobierania pożytków, a dzierżawcy do zapłaty umówionego czynszu dzierżawnego. Korzystanie z tego rodzaju umowy wynika z faktu, że ustawodawstwo polskie nie przewiduje innego rodzaju umowy nazwanej, której zawarcie w skuteczny sposób zabezpieczałoby tytuł prawny do nieruchomości. Umowa ta powinna mieć również adekwatny czas obowiązywania, umożliwiający budowę, eksploatację i przede wszystkim przywrócenie terenu do stanu pierwotnego.

Umowa dzierżawy w świetle przepisów kodeksu cywilnego może zostać zawarta na czas oznaczony lub nieoznaczony. Z punktu widzenia inwestora zawarcie umowy na czas nieoznaczony jest bardzo ryzykowne, ponieważ taki stosunek prawny mógłby zostać wypowiedziany w każdym momencie, z zachowaniem odpowiednio umownych lub ustawowych terminów wypowiedzenia.

[20] Art. 4a ust. 1 u.i.e.w.

Zdecydowanie bardziej korzystnym rozwiązaniem jest zawarcie umowy na czas oznaczony, nieprzekraczający trzydziestu lat.

Przepisy nie przewidują obowiązku zachowania szczególnej formy, aby umowa dzierżawy mogła zostać uznana za ważną. Wobec tego zwykła forma pisemna umowy może zostać uznana za wystarczającą do zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości. Inwestor może jednak znaleźć się w bardzo niekorzystnej sytuacji w przypadku zbycia nieruchomości przez właściciela na osobę trzecią, ponieważ nabywca nieruchomości uzyskuje prawo do wypowiedzenia stosunku dzierżawy. Ochronę przed tym ryzykiem można uzyskać poprzez zachowanie wymogów formy szczególnej, tj. formy pisemnej z datą pewną. Ponadto, aby skorzystanie z ochrony było możliwe, umowa musi zostać zawarta na czas oznaczony, a nieruchomość musi zostać dzierżawcy wydana. Innym rozwiązaniem redukującym to ryzyko jest ujawnienie uprawnienia dzierżawy w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości; wówczas konieczne będzie zawarcie umowy w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

Ważnym aspektem, o który powinien zadbać inwestor w umowie dzierżawy, jest kwestia własności elektrowni wiatrowej wzniesionej na dzierżawionej nieruchomości. Zgodnie z kodeksem cywilnym budowle wzniesione na nieruchomości dzielą jej byt prawny, co wiąże się z ryzykiem, że własność instalacji po jej posadowieniu przejdzie na właściciela gruntu. Aby zminimalizować powyższe ryzyko, umowa dzierżawy powinna zawierać jasne, bezwarunkowe postanowienie, że wniesione przez dzierżawcę elementy farmy wiatrowej nie stanowią części składowej nieruchomości oraz że zostały posadowione dla przemijającego użytku i stanowią wyłączną własność dzierżawcy.

Należy także dodać, że inwestor zobowiązany jest do zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości gruntowych obejmujących całość inwestycji. W szczególności pamiętać trzeba również o zabezpieczeniu praw do nieruchomości gruntowych, nad którymi zawieszone są łopaty wirnika elektrowni wiatrowej. W tym przypadku formą rekomendowaną jest ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności na rzecz właściciela turbiny wiatrowej.

2.3. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

2.5. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Zapewnienie przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę lub jest z nim procedowany równolegle. Przyłączenie do sieci umożliwia dostarczanie energii elektrycznej wyprodukowanej w elektrowni wiatrowej. Wyjątkiem są tzw. instalacje „off grid" – funkcjonujące poza krajowym systemem elektroenergetycznym. Przyłączenie do sieci, w obecnym stanie prawnym, to warunek konieczny dla dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych, jak również dla użytkowania instalacji wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby własne (np. zakładu produkcyjnego przyłączonego do sieci)[21].

Zapewnienie przyłączenia do sieci to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

2.5.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawanego przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem elektrowni wiatrowej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której projekt zostanie przyłączony do sieci.

Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego projektu[22].

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania operatora sieciowego do zawarcia umowy przyłączeniowej

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalacje.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;

[21] Art. 7 u.p.e.
[22] Art. 7 ust. 3a u.p.e.

- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu elektrowni wiatrowej;
- określenie maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii elektrycznej i ilości tej energii dostarczanej do sieci;
- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;
- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;
- określenie liczby przyłączanych modułów wytwarzania energii;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń elektrowni;
- liczbę turbin farmy wiatrowej;
- typy turbin;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e. w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien nadto zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której planowana jest elektrownia wiatrowa oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, wraz z ich opisem.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator sieci elektroenergetycznej analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej.

Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia – operator bada, czy możliwe jest bezpieczne doprowadzanie energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku elektrowni wiatrowych o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia elektrowni.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku elektrowni wiatrowych wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej[23].

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci, w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji OZE, przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych, przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci, ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci może – w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym – zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

[23] Art. 7 ust. 8g u.p.e.

Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

Następnie, w ciągu 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci, wynoszącej 60 zł brutto za każdy kW mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

Zaliczka nie może być wyższa niż 6 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci, zaliczka zwracana jest na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną wydane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej[24].

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;
2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,
    c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,

[24] Należy zastrzec, że część operatorów stosuje praktykę polegającą na przyjmowaniu zaliczki na warunki przyłączeniowe dopiero po wstępnym potwierdzeniu zdolności przyłączenia danej instalacji wytwórczej.

d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;

6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej, opłata za przyłączenie ponoszona przez inwestora, w przypadku instalacji OZE o mocy elektrycznej zainstalowanej nie większej niż 5 MW, stanowią połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia (nie dot. instalacji prosumenckich).

W przypadku instalacji powyżej 5 MW mocy inwestor jest zobowiązany ponieść 100% nakładów na realizację przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia, inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Większość operatorów dopuszcza złożenie wniosku o wydanie warunków przyłączenia w wersji elektronicznej za pomocą specjalnie do tego udostępnionych formularzy zgłoszeniowych.

2.5.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę do przyłączenia elektrowni wiatrowej do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci dystrybucyjnej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Instalacje OZE są uprzywilejowane w zakresie dostępu do sieci. Operator sieci, o ile istnieją ku temu techniczne i ekonomiczne warunki, w pierwszej kolejności zobowiązany jest do zawarcia umowy o przyłączenie właśnie z instalacją OZE.

Termin na wykonanie obowiązków z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca turbiny wiatrowej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 36 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę

turbiny wiatrowej objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci turbiny wiatrowej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 42 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę turbiny wiatrowej objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci turbiny wiatrowej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 6 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę turbiny wiatrowej objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia elektryczna wyprodukowana w elektrowni wiatrowej będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego łączącego elektrownię wiatrową z punktem przyłączenia do sieci. W takim przypadku konieczne jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (odpowiednio o statusie drogi publicznej bądź nieposiadającej takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Nieruchomość prywatna

Najczęściej uzyskiwanym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości prywatnej, na której posadowiona zostanie trasa kablowa, jest służebność przesyłu. Uprawnia właściciela urządzeń przesyłowych – inwestora rozwijającego projekt elektrowni wiatrowej, który dopiero zamierza wybudować lub który już wybudował urządzenia przesyłowe – do korzystania z nieruchomości poprzez możliwość posadowienia na niej urządzeń przesyłowych i korzystania z nich.

Służebność przesyłu to ograniczone prawo rzeczowe skuteczne wobec każdoczesnego właściciela nieruchomości, na której mają być one posadowione. Jest ustanawiana w formie aktu notarialnego oraz podlega ujawnieniu w księdze wieczystej. Może być ustanowiona odpłatnie lub nieodpłatnie, zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks cywilny.

Nieruchomość będąca drogą o statusie drogi publicznej

W przypadku nieruchomości mających status drogi publicznej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości jest regulowany na podstawie u.d.p. – w szczególności przez art. 39 oraz art. 40 u.d.p.

Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości posiadającej status drogi publicznej przebiega w kilku etapach. Pierwszym z nich jest uzyskanie decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p., która jest wydawana przez zarządcę drogi i zezwala na zlokalizowanie w pasie drogowym obiektów budowlanych lub urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Następnie na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p. wydawana jest decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych oraz umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót jest wydawana na okres od kilku do kilkunastu dni i uprawnia do fizycznego wejścia na nieruchomość w celu prowadzenia na niej robót budowlanych. Decyzja zezwalająca na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń wydawana jest na okres kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu lat i stanowi tytuł prawny do umieszczenia urządzeń.

Co istotne, zarówno za zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych, jak i za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej pobierane są opłaty. W pierwszym przypadku jest to opłata jednorazowa, w drugim przypadku jest to opłata roczna.

Nieruchomość drogowa nieposiadająca statusu drogi publicznej

W przypadku gminnych dróg wewnętrznych, nieposiadających statusu drogi publicznej, brakuje jednej, usystematyzowanej procedury odnoszącej się do zabezpieczenia trasy kablowej. Zazwyczaj gminy wydają w tym celu nieformalne zezwolenia nieposiadające formy decyzji administracyjnej, w której wyrażają zgodę na lokalizację urządzeń – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p.

W dalszej kolejności zawierają zaś z inwestorem umowę dotyczącą oddania nieruchomości do korzystania w zamian za uiszczenie rocznej opłaty na ich rzecz – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p.

Inna możliwość zabezpieczenia prawa do takiej nieruchomości gruntowej polega na zawarciu, wspominanej wcześniej, służebności przesyłu.

Wskazane powyżej tytuły prawne dotyczące zabezpieczenia trasy kablowej to nie jedyne występujące w obrocie prawnym. Spotkać można również umowy najmu lub umowy nienazwane

skonstruowane w sposób podobny do umowy najmu. Niestety nie są to tak trwałe tytuły do nieruchomości, jak te opisane powyżej.

2.6. ZGŁASZANIE I OZNAKOWANIE FARMY WIATROWEJ JAKO PRZESZKODY LOTNICZEJ

Farmy wiatrowe ze względu na swoją wysokość mogą stanowić przeszkody lotnicze, w rozumieniu ustawy prawo lotnicze[25]. Jako przeszkody lotnicze w rozumieniu tejże ustawy uznaje się turbiny wiatrowe:

- które są wyższe niż wysokość określona przez wyznaczone powierzchnie ograniczające przeszkody, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 12 stycznia 2021 r. w sprawie przeszkód lotniczych, powierzchni ograniczających przeszkody oraz urządzeń o charakterze niebezpiecznym;
- o wysokości wyższej od 100 m powyżej poziomu otaczającego teren lub wody, zlokalizowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- będące obiektami, które zostały uznane przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Ministra Obrony Narodowej albo ministra właściwego do spraw wewnętrznych za przeszkodę lotniczą ze względu na potencjalne zagrożenie dla ruchu statków powietrznych.

W przypadku gdy farma wiatrowa spełnia choć jedno ze wskazanych kryteriów, podmiot który jest właścicielem nieruchomości, użytkownikiem wieczystym albo osobą, której przysługują ograniczone prawa rzeczowe do nieruchomości w zależności od tego, kto faktycznie włada nieruchomością, na której znajduje się przeszkoda lotnicza – jest zobowiązany – do oznaczenia farmy wiatrowej – na zasadach opisanych w ustawie prawo lotnicze i rozporządzeniach do niej.

Następnie obowiązany jest do dokonania zgłoszenia takiego obiektu do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

[25] Art. 871 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1235 z późn. zm.)

2.7. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie elektrowni wiatrowej. Bez tej decyzji nie można rozpocząć wykonywania prac budowlanych, ani wystąpić o uzyskanie pozwolenia na użytkowanie elektrowni[26].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać.

Z perspektywy inwestora – głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcia prac budowlanych polegających na budowie elektrowni wiatrowej.

Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Warto wiedzieć:

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Biorąc pod uwagę typowy przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego, decyzja o pozwoleniu na budowę uzyskiwana jest przez inwestora po wcześniejszym otrzymaniu:

- zweryfikowaniu dopuszczalności realizacji elektrowni wiatrowej na podstawie MPZP;
- decyzji środowiskowej (chyba że nie jest wymagana);
- decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:
  a) użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
  b) użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
  c) inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;
- uzyskaniu warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej[27].

Z kolei budowa przyłącza elektroenergetycznego, stanowiącego odcinek kablowy łączący elektrownię wiatrową z punktem przyłączenia do sieci, najczęściej realizowana jest na podstawie zgłoszenia (art. 29 u.p.b.), które zastępuje pozwolenie na budowę w przypadku prostszych przedsięwzięć budowlanych.

[26] Art. 28 u.p.b.
[27] Możliwe równoległe procedowanie z pozwoleniem na budowę.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt budowlany – wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej – 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa – załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za złożenie wniosku;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b. Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
  d) układ komunikacyjny i układ zieleni ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
  e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;
- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:

a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
f) charakterystykę ekologiczną;

- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb – dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) inne opracowania projektowe;
- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 u.p.b.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć m.in.:

- oświadczenie, że osoba która go sporządziła dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę, wojewoda dokonuje wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskuje opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczyści nieruchomości) lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.).

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Decyzja o pozwoleniu na budowę zostaje wydana na okres 3 lat od dnia, w którym stała się ostateczna. Jeżeli w ciągu tych 3 lat budowa nie zostanie rozpoczęta lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 3 lata – pozwolenie na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego za pośrednictwem wojewody, który wydał zaskarżaną decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

2.8. POZWOLENIE NA UŻYTKOWANIE

Po zakończeniu budowy instalacji wiatrowej, w celu przystąpienia do jej eksploatacji konieczne jest wcześniejsze uzyskanie pozwolenia na użytkowanie[28]. Decyzja ta stwierdza możliwość legalnego korzystania z obiektu, w sposób prawidłowy z jego przeznaczeniem.

Dodatkowo, równolegle do złożenia wniosku o pozwolenie na użytkowanie, zgodnie z art. 76 ust. 4 p.o.ś. należy 30 dni przed terminem oddania do użytkowania instalacji poinformować wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o planowanym terminie oddania do użytkowania instalacji oraz o planowanym zakończeniu rozruchu instalacji.

Cel decyzji

Podstawowym celem wydania decyzji jest zweryfikowanie czy wybudowana farma wiatrowa jest zrealizowana zgodnie z podstawowym projektem i czy nadaje się ona do użytku.

Wiąże się to z przeprowadzeniem obowiązkowej kontroli inwestycji po zakończeniu procesu budowy.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wydanie pozwolenia na użytkowanie wymagane jest po przeprowadzeniu robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę.

Jeżeli inwestor zamierza przystąpić do użytkowania jedynie części inwestycji objętej pozwoleniem na budowę – również wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek powinien zawierać:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Nadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- oryginał dziennika budowy, a w przypadku dziennika w postaci elektronicznej numer tego dziennika, o którym mowa w art. 47h ust. 2 u.p.b.;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem,

[28] Art. 55 u.p.b.

sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa;
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 u.d.t.;
- dokumentację geodezyjną zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian, w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wydania pozwolenia;
- od pełnomocnictwa.

Pozwolenie na użytkowanie stanowi nie tylko oficjalne dopuszczenie inwestora do użytkowania obiektu budowlanego, ale określa również sposób i warunki korzystania z obiektu budowlanego podczas jego eksploatacji.

Przebieg postępowania

Inwestor, który powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić organ budowlany o zakończeniu budowy farmy wiatrowej i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, a także zawiadomić organy:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz
- Państwowej Straży Pożarnej.

Organy te zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym. Organy te powinny wydać opinie w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia, a w przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje się, że nie zostały złożone żadne zastrzeżenia.

Po złożeniu wniosku, organ nadzoru budowlanego jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w wydanej wcześniej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola ta poprzedza wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Co istotne inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Kontrola obejmuje sprawdzenie:

- zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;
- zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym i technicznym w zakresie:
  a) charakterystycznych parametrów technicznych w zakresie powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości;

b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego;
c) wykonania urządzeń budowlanych;
d) wykonania instalacji zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem;

- spełnienia warunków wskazanych w art. 55 ust. 1b u.p.b., jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;
- w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;
- uporządkowania terenu budowy.

Organ nadzoru budowlanego po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, a trzeci pozostaje w organie nadzoru budowlanego.

Po pozytywnie zakończonej kontroli, organ wydaje decyzję o pozwoleniu na użytkowanie farmy wiatrowej. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowej określić warunki użytkowania tej elektrowni albo uzależnić jej użytkowanie od wykonania, w oznaczonym terminie, określonych robót budowlanych.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wiatrowej jest Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Okres ważności decyzji

Decyzja wydawana jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na użytkowanie wynosi 38,75 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje prawo do skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

2.9. ZASADA BEZPIECZNEJ EKSPLOATACJI ELEKTROWNI WIATROWEJ

W celu zwiększenia bezpieczeństwa eksploatacji elektrowni wiatrowych w Polsce zobowiązuje się inwestora, podczas całego etapu eksploatacji elektrowni wiatrowej, do bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej, w tym właściwego serwisu tych elementów.

Czynności te są realizowane przez wyspecjalizowane techniczne serwisy komercyjne, których działania są monitorowane i weryfikowane przez UDT.

Rejestr certyfikowanych serwisów prowadzi Prezes UDT i jest on udostępniany publicznie na stronie UDT, dzięki czemu każdy zainteresowany, w tym również inwestor, ma możliwość weryfikacji, którzy przedsiębiorcy mają status certyfikowanego serwisu oraz na jak długo. Tym samym zapewniono wybór odpowiedniego podmiotu do nawiązania współpracy.

Inwestor, który nie przestrzega obowiązku podlega karze pieniężnej nie niższej niż 10 000 zł oraz nie wyższej niż 5% przychodu. Karę pieniężną wymierza Prezes URE.

Karę pieniężną uiszcza się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja Prezesa URE o wymierzeniu kary pieniężnej stała się prawomocna. Kara jest płatna na konto URE.

2.10. KONCESJA NA WYTWARZANIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z OZE

Rozpoczęcie wytwarzania i sprzedaży energii możliwe jest po uzyskaniu przez inwestora koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych[29].

Wyjątkiem od obowiązku uzyskania koncesji są:

- instalacje wiatrowe o mocy nie większej niż 50 kW, które jako mikroinstalacje mogą przystąpić do wytwarzania i sprzedaży energii na podstawie uprzedniego zgłoszenia do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego (patrz pkt 2.11.1. rozdziału);
- instalacje wiatrowe o mocy od 50 kW i nie większej niż 1 MW, które jako małe instalacje objęte są uproszczonym wpisem do rejestru małych instalacji OZE (patrz pkt 2.11.2. rozdziału).

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 2.10.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym.

W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwana w procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni wiatrowej (z wyjątkiem przypadków opisanych powyżej).

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowni wiatrowej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki.

[29] Art. 32 u.p.e.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;
- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 34, 35 i pkt 36 lit. a, b, e i f ustawy o rachunkowości wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym lub
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie lub
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- informacja przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją (np. akt notarialny, odpis z

księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej);

- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wytwarzania energii wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;
- wypis i wyrys z MPZP;
- decyzja udzielająca pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (pozwolenie na użytkowanie);
- decyzje UDT w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty potwierdzające moc zainstalowaną elektryczną jednostki wytwórczej;
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona instalacja OZE:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, tzw. warunki przyłączenia do sieci lub tzw. umowa przyłączeniowa;
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo–rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do Przedsiębiorcy oraz operatora systemu elektroenergetycznego wraz z zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym, na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega ze zobowiązaniami wobec budżetu państwa;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz

informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczenia opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów instalacji OZE. Z tej opłaty zwolnione są jednak instalacje OZE o mocy do 5 MW.

Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Czas trwania postępowania

Załatwienie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w lądowej elektrowni wiatrowej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwają z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE.

Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

2.10.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną”.

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

2.11. MIKRO I MAŁE INSTALACJE WIATROWE

Choć mikro i małe instalacje wiatrowe nie dorównują popularnością swoim fotowoltaicznym odpowiednikom, to jednak coraz powszechniej wskazywane są jako wartościowe uzupełnienie miksu energetycznego. Ich ważną zaletą jest stosunkowo stabilny profil produkcji energii, w związku z czym mogą być one atrakcyjnym rozwiązaniem dla podmiotów o stosunkowo wysokim zapotrzebowaniu energetycznym, przekraczającym możliwości produkcyjne instalacji fotowoltaicznej o podobnej mocy. Niemniej w przypadku tego typu urządzeń, istotne jest dokładne rozpoznanie lokalnych warunków wietrznych i opłacalności inwestycji, gdyż jej ograniczenie może stanowić zbyt mała prędkość wiatru występująca na niewielkich wysokościach ponad powierzchnią terenu.

Podział na mikro i małe instalacje wynika z mocy zastosowanych urządzeń.

Mikroinstalacje wiatrowe to instalacje o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV.

Małe instalacje wiatrowe to instalacje OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV.

2.11.1. Mikroinstalacje wiatrowe

Mikroinstalacje wiatrowe najczęściej przyjmują formę instalacji naziemnych albo nadachowych, z osią poziomą lub pionową.

Proces inwestycyjny dotyczący budowy mikroinstalacji wiatrowej został zdecydowanie uproszczony względem budowy wielkoskalowej elektrowni wiatrowej.

Lokalizacja

Mikroinstalacje wiatrowe najczęściej wykorzystywane są do produkcji energii na własny użytek.

Zazwyczaj lokalizowane są w bezpośredniej bliskości budynków oraz innych obiektów, które zasilają. W tym zakresie znacząco różnią się od wielkoskalowych instalacji wiatrowych, zasadniczo umiejscawianych z dala od zabudowań.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Instalacje wiatrowe o wysokości nie większej niż 30 m zwolnione są z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej.

Planistyka

Warto wiedzieć:

W odniesieniu do mikroinstalacji wiatrowych nie znajduje zastosowania zasada odległościowa, nakazująca lokalizowanie elektrowni wiatrowych w odległości przynajmniej 700 m od najbliższych budynków o funkcji mieszkalnej.

Mikroinstalacje wiatrowe mogą być zatem wznoszone w sąsiedztwie budynków mieszkalnych albo wprost na budynkach mieszkalnych.

Ponadto mikroinstalacje wiatrowe nie są uznawane za elektrownie wiatrowe w rozumieniu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. W konsekwencji nie podlegają obowiązkowi lokalizowania wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i mogą być realizowane również na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, jeżeli spełnione są pozostałe wymogi przewidziane przepisami prawa.

Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Jeżeli moc mikroinstalacji jest niższa lub równa mocy przyłączeniowej obiektu, do którego ma zostać przyłączona, wówczas w terminie 30 dni przed planowanym podłączeniem do sieci mikroinstalacji należy zgłosić przyłączenie do operatora, który ocenia zgłoszenie.

Z kolei jeżeli moc przyłączeniowa mikroinstalacji przekroczy moc przyłączeniową obiektu, na którym jest posadowiona, wówczas konieczny jest wniosek o wydanie warunków przyłączenia, zgodnie z pkt 2.5.1. niniejszego rozdziału.

Do zgłoszenia należy dołączyć:

- schemat instalacji elektrycznej przedstawiający sposób przyłączenia mikroinstalacji;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, w tym specyfikację techniczną/karty katalogowe urządzeń wytwórczych i przekształtnikowych;
- certyfikat sprzętu spełniający wymagania NC RfG wydany przez upoważniony podmiot certyfikujący;
- pełnomocnictwo dla osoby lub osób upoważnionych przez wnioskodawcę do występowania w jego imieniu;
- umowa na zakup energii elektrycznej sprzedawcy (w przypadku gdy wnioskodawca zamierza sprzedawać energię elektryczną sprzedawcy wybranemu lub sprzedawcy zobowiązanemu);
- oświadczenie o posiadaniu tytułu prawnego do nieruchomości, na której jest planowana inwestycja oraz do mikroinstalacji określonej w zgłoszeniu;
- oświadczenie instalatora potwierdzające jego kwalifikacje, zgodność wykonanego przyłącza z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej;
- dodatkowe załączniki wnioskodawcy, w szczególności dotyczące okoliczności mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania mikroinstalacji lub sieci.

Po ocenie zgłoszenia, operator dokonuje przyłączenia mikroinstalacji.

Pozwolenie na budowę

Warto wiedzieć:

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi regulacjami, budowa nadachowych mikroinstalacji wiatrowych o wysokości do 3 m nie wymaga zgłoszenia ani uzyskania pozwolenia na budowę.

Z kolei budowa instalacji nadachowych o wysokości powyżej 3 m wymaga zgłoszenia robót budowlanych, ale nie wymaga pozwolenia na budowę.

Ułatwienia dotyczące instalacji nadachowych nie dotyczą jednak instalacji naziemnych, gdzie obowiązkiem jest uzyskanie pozwolenia na budowę.

W przypadku zgłoszenia, właściwym organem jest starosta. Zgłoszenia należy dokonać przed terminem zamierzonego rozpoczęcia robót budowlanych. Organ administracji architektoniczno-budowlanej, w terminie 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, może w drodze decyzji wnieść sprzeciw. Do wykonywania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu w tym terminie.

Zgłoszenie może zostać dokonane zarówno w formie papierowej, jak i za pomocą portalu e-Budownictwo.

Koncesja/wpis do rejestru MIOZE

Mikroinstalacje wiatrowe zwolnione są z obowiązku uzyskania koncesji oraz uzyskania wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji.

2.11.2. Małe instalacje wiatrowe

Budowa małych instalacji wiatrowych (tj. o mocy większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW) cechuje się węższym zakresem ułatwień inwestycyjnych aniżeli w przypadku mikroinstalacji.

W przeciwieństwie do mikroinstalacji, lokalizacja małych elektrowni wiatrowych dopuszczalna jest jedynie przy uwzględnieniu zasady odległościowej, nakazującej lokalizację elektrowni wiatrowych w odległości przynajmniej 700 m od najbliższych budynków o funkcji mieszkalnej.

Ułatwienia dotyczące realizacji procedury inwestycyjnej dla elektrowni wiatrowych dotyczą:

- braku obowiązku uzyskiwania decyzji środowiskowej dla instalacji nie wyższych niż 30 m;
- braku konieczności uzyskiwania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, którą zastępuje wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji;
- w przypadku małych instalacji nadachowych o wysokości do 12 m obowiązuje zwolnienie z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę, na zasadach o których mowa w pkt 2.10.1.

2.12. REJESTR WYTWÓRCÓW ENERGII W MAŁEJ INSTALACJI OZE

Wpis do rejestru wytwórców w małej instalacji OZE zastępuje obowiązek uzyskania koncesji dla małych elektrowni wiatrowych o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW[30].

W celu rozpoczęcia wytwarzania energii z małej instalacji konieczny jest wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji, ponieważ jest to działalność reglamentowana przez państwo.

Jednak spełnienie wymagań do uzyskania wpisu jest znacznie mniej rygorystyczne niż w przypadku koncesji na wytwarzanie energii, o której mowa w pkt 2.10.

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Celem wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE, jest dokonanie uproszczonego i szybszego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze energetycznym.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE?

Uzyskanie wpisu konieczne jest po uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie, a przed rozpoczęciem sprzedaży energii jako wytwórca w małej instalacji OZE.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie URE, dostępnej tutaj.

Do wniosku należy dołączyć:

- oświadczenie wytwórcy o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie wytwórcy o zgodności z prawdą danych zawartych we wniosku i spełnieniu warunków, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.o.z.e., które składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej wynoszącej od wpisu;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika należy dołączyć pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Wniosek wraz z wszystkimi załącznikami poddawany jest kontroli przez właściwy organ, w zakresie poprawności formalnej i merytorycznej wniosku.

Jeżeli zostały spełnione wszystkie wymagania przewidziane przez prawo, organ dokona wpisu do rejestru energii w małej instalacji oraz wyda zaświadczenie o dokonaniu wpisu do rejestru.

[30] Art. 7 u.o.z.e.

Czas trwania postępowania

Organ jest obowiązany dokonać wpisu wytwórcy do rejestru wytwórców energii w małej instalacji w terminie do 21 dni od dnia wpływu do niego wniosku o wpis[31].

Jeżeli organ nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa powyżej, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 28 dni, wytwórca może rozpocząć działalność.

Nie dotyczy to przypadku, gdy organ wezwał wytwórcę do uzupełnienia wniosku o wpis, nie później niż przed upływem 21 dni od dnia otrzymania tego wniosku.

W takiej sytuacji termin ten biegnie odpowiednio od dnia wpływu uzupełnienia wniosku o wpis.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest Prezes URE.

Wniosek należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji Prezesa URE o odmowie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony drogą elektroniczną za pomocą ePUAP.

[31] Art. 11a u.o.z.e.

3. Morska energetyka wiatrowa

3.1. Opis technologii 88

3.2. Wybór lokalizacji inwestycji 89

3.3. Decyzja o pozwoleniu na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich 89

3.4. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 98

3.5. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 104

3.5.1. Wstępne warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 105

3.5.2. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 106

3.5.3. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 106

3.6. Pozwolenie na układanie i utrzymywanie kabli na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego oraz uzgodnienie układania i utrzymywania kabli w wyłącznej strefie ekonomicznej 107

3.7. Zgłaszanie i oznakowanie morskiej farmy wiatrowej jako przeszkody lotniczej 113

3.8. Decyzje geologiczne 114

3.8.1. Decyzja w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych 114

3.8.2. Decyzja w przedmiocie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej 117

3.9. Dokumentacja wymagana celem potwierdzenia bezpieczeństwa funkcjonowania morskich farm wiatrowych 119

3.9.1. Decyzje zatwierdzające ekspertyzy i plany z zakresu bezpieczeństwa żeglugi, bezpieczeństwa personelu oraz ochrony środowiska morskiego 119

3.9.2. Decyzje zatwierdzające ekspertyzy z zakresu funkcjonowania systemów łączności, bezpieczeństwa morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa 122

3.10. Certyfikacja morskich farm wiatrowych i zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy 125

3.11. Ekspertyza zgodności projektowej i wykonawczej składana operatorowi systemu przesyłowego 126

3.12. Pozwolenie na budowę 127

3.13. Pozwolenie na użytkowanie 131

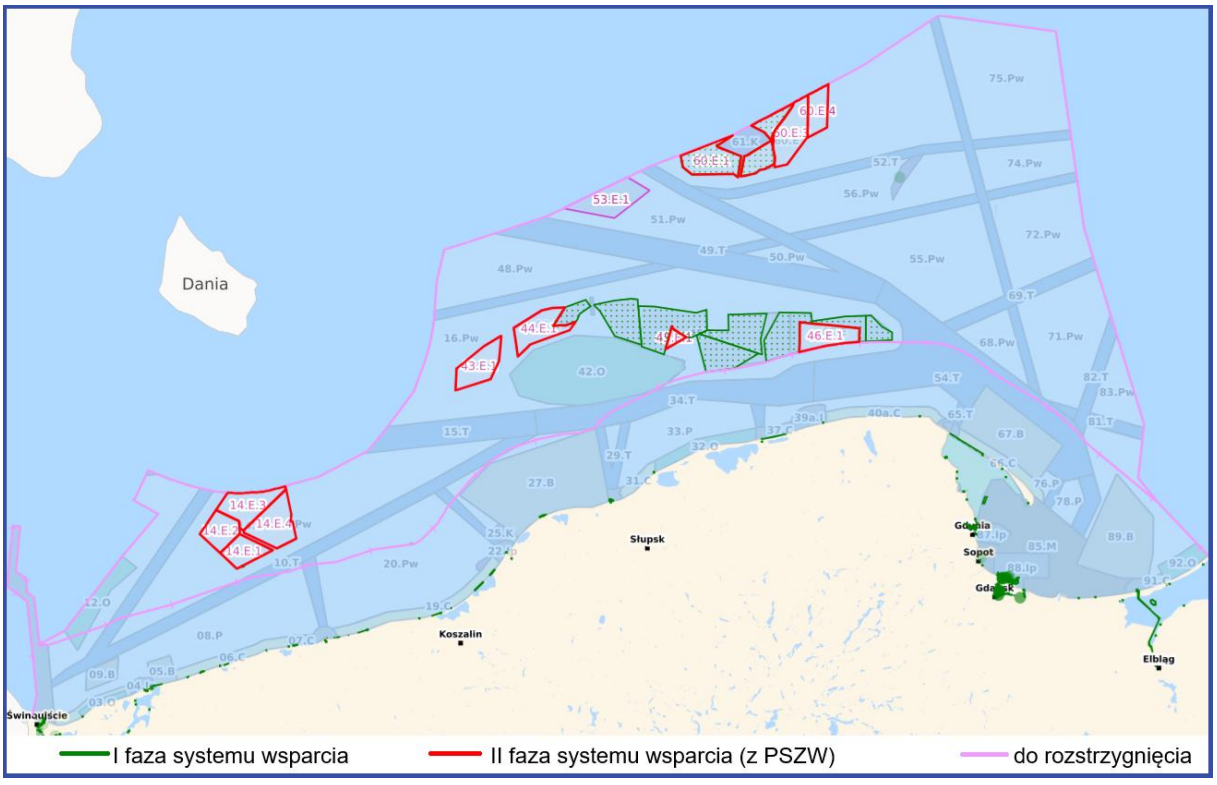
3.14. Koncesja 135

3 MORSKA ENERGETYKA WIATROWA

3.1. OPIS TECHNOLOGII

Morska energetyka wiatrowa to technologia opierająca się na wykorzystaniu energii kinetycznej wiatru występującego na obszarach morskich. Mechanizm produkcji energii jest analogiczny do turbin wiatrowych występujących na lądzie – energia kinetyczna wiatru przekształcana jest w energię mechaniczną w postaci ruchu obrotowego wirnika. Energia ta przenoszona jest za pomocą wału do generatora, który następnie przekształca ją w energię elektryczną. W porównaniu do instalacji lądowych, morskie farmy wiatrowe są większe, a także cechują się większą efektywnością pracy turbin, wynikającą z większej stabilności i siły wiatru wiejącego na obszarach morskich.

W Polityce Energetycznej Polski do 2040 r. wskazano, że moc zainstalowana w morskiej energetyce wiatrowej osiągnie w 2030 r. wartość 5,9 GW, natomiast w 2040 r. – do 11 GW. Oznacza to, że w perspektywie 2030 r. morskie farmy wiatrowe będą odpowiadać za 13 %, a w 2040 r. za 19% generowanej energii elektrycznej w Polsce. W lipcu 2026 roku oficjalnie popłynął pierwszy prąd z Bałtyku, wygenerowany przez pierwsze uruchomione turbiny morskiej farmy wiatrowej Baltic Power. Energia ta fizycznie zasiliła krajową sieć elektroenergetyczną, rozpoczynając proces stopniowego włączania całej inwestycji do użytku.

Mapa lokalizacji przyszłych morskich farm wiatrowych w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej. Źródło: Opracowanie własne MKiŚ na podstawie SIPAM

3.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Możliwość lokalizacji morskich elektrowni wiatrowych przedstawia się w sposób dużo bardziej ograniczony aniżeli w przypadku lądowych elektrowni wiatrowych. W Polsce morskie farmy wiatrowe mogą być lokalizowane jedynie w wyłącznej strefie ekonomicznej. Oznacza to minimalną odległość od linii brzegowej wynoszącą 12 mil morskich (ok. 22 km od brzegu).

Aktem umożliwiającym sprawdzenie, w jakich miejscach dopuszcza się rozmieszczenie morskich farm wiatrowych, jest PZPPOM. To właśnie w tym planie wskazane zostały obszary morskie, których funkcją podstawową jest wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych.

Warto podkreślić, że w załącznikach 1 i 2 do u.p.m.f. w sposób szczególny określone zostały obszary rozmieszczenia morskich farm wiatrowych, w odniesieniu do których wytwórcy mogą ubiegać się o prawo do pokrycia ujemnego salda. Obszary te zawierają się w akwenach o funkcji podstawowej wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych wyznaczonych w PZPPOM i wynoszą łącznie 2310,8 km^2. Ich rozmieszczenie przebiega w rejonie Ławicy Słupskiej, Ławicy Środkowej i Ławicy Odrzanej.

Kolejnym ważnym czynnikiem jest głębokość akwenów. Na głębszych wodach Morza Bałtyckiego potencjał ma technologia pływających farm wiatrowych. Jednakże na chwilę obecną w polskich obszarach morskich inwestorzy planują realizację inwestycji morskich farm wiatrowych w oparciu o fundamenty na stałe związane z dnem morskim.

3.3. DECYZJA O POZWOLENIU NA WZNOSZENIE LUB WYKORZYSTYWANIE SZTUCZNYCH WYSP, KONSTRUKCJI I URZĄDZEŃ W POLSKICH OBSZARACH MORSKICH

Decyzja o PSZW stanowi zwykle pierwszy krok związany z realizacją procesu inwestycyjnego morskiej elektrowni wiatrowej[32], choć przepisy nie stoją na przeszkodzie, aby jako pierwszą uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach.

PSZW dla morskiej farmy wiatrowej zastępuje obowiązek uzyskania tytułu prawnego do nieruchomości, na której realizowana jest inwestycja – wynika to ze specyfiki uwarunkowań prawnych dotyczących obszarów morskich[33].

Cel decyzji

Celem uzyskania PSZW jest możliwość legalnego posadowienia morskiej farmy wiatrowej na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej Rzeczypospolitej Polskiej.

Wznoszenie i wykorzystywanie morskich farm wiatrowych na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym jest zakazane.

[32] Art. 23 ust. 1 u.o.m.

[33] D. Trzcińska, M. Trzciński, Lokalizacja przedsięwzięć energetycznych na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej w świetle aktualnych przepisów prawa, Nieruchomości. Kwartalnik Ministerstwa Sprawiedliwości.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji jest wymagane na samym początku procesu inwestycyjnego, w każdym przypadku, gdy planowane jest przedsięwzięcie polegające na budowie morskiej farmy wiatrowej.

Aby ubiegać się o PSZW należy zweryfikować zgodność przedsięwzięcia inwestycyjnego z PZPPOM. PSZW może zostać wydane wyłącznie wobec przedsięwzięcia, które jest zgodne z PZPPOM.

Ponadto lokalizacja planowanej morskiej farmy wiatrowej musi odpowiadać obszarom określonym w załączniku nr 1 lub załączniku nr 2 do u.p.m.f.

PSZW jest niezbędne do ubiegania się o uzyskanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji, której przedmiotem jest uzyskanie prawa do pokrycia ujemnego salda dla energii elektrycznej wytworzonej w morskich farmach wiatrowych.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek o wydanie PSZW powinien zawierać[34]:

- nazwę, oznaczenie siedziby i adres wnioskodawcy;
- szczegółowe określenie przedsięwzięcia wymagającego pozwolenia i jego celu ze wskazaniem:
  a) proponowanej lokalizacji określonej za pomocą współrzędnych geocentrycznych geodezyjnych naniesionych na mapę morską, wyznaczających akwen przeznaczony na realizację i eksploatację przedsięwzięcia. Lokalizacja ta musi odpowiadać obszarowi określonemu w załączniku nr 2 do u.p.m.f.;
  b) powierzchni akwenu przeznaczonego na realizację i eksploatację przedsięwzięcia oraz okresu niezbędnego do realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia;
  c) charakterystycznych parametrów technicznych i wartości planowanego przedsięwzięcia, łącznie z przedstawieniem etapów i harmonogramu realizacji przedsięwzięcia oraz z przedstawieniem sposobów przekazywania produktu na ląd. (Wymagany zakres charakterystycznych parametrów technicznych został wskazany w poniższej części opracowania);
  d) oceny skutków ekonomicznych, społecznych i oddziaływania na środowisko.

Niezależnie od powyżej wskazanej treści wniosku, w formie załączników należy dołączyć także:

- zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do właściwego rejestru zawierające w szczególności numer tego wpisu, jeżeli wnioskodawca jest podmiotem innym niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej. W przypadku składania oświadczenia, składający jest zobowiązany do uwzględniania w nim klauzuli o treści „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”;
- opis technologii planowanego przedsięwzięcia;
- informacje o środowisku znajdującym się w zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;

[34] Specyfikacja elementów wniosku uwzględniona w art. 27a ust. 1 i ust. 2 u.o.m.

- opis potencjalnych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko i jego zasoby naturalne zarówno żywe, jak i mineralne oraz ich ocenę;
- opis środków zmniejszających szkodliwe oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko morskie;
- opis przyjętych założeń i zastosowanych metod prognozy oraz wykorzystanych danych o środowisku morskim, ze wskazaniem trudności powstałych przy gromadzeniu niezbędnych informacji;
- projekt programu monitoringu, w tym monitoringu środowiska i zarządzania procesem inwestycyjnym i eksploatacyjnym;
- opis elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p., w tym m.in. parki narodowe, znajdujących się w zasięgu przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 23 ust. 5a u.o.m. charakterystycznymi parametrami technicznymi przedsięwzięcia, o których mowa powyżej i które muszą się znaleźć we wniosku o wydanie PSZW są:

- liczba i wymiary obiektów budowlanych lub tymczasowych obiektów budowlanych, w tym morskich turbin wiatrowych, stacji elektroenergetycznych oraz zlokalizowanych na morzu stacji serwisowych lub mieszkalnych;
- przewidywana roczna ilość energii elektrycznej wytwarzanej w morskiej farmie wiatrowej;
- maksymalna moc zainstalowana morskiej farmy wiatrowej;
- minimalny rozstaw morskich turbin wiatrowych;
- sposób układania, w tym zakres głębokości zakopania, kabli łączących poszczególne morskie turbiny wiatrowe ze stacjami elektroenergetycznymi zlokalizowanymi na morzu oraz ich parametry techniczne;
- maksymalna całkowita wysokość morskiej turbiny wiatrowej wraz z rotorem;
- minimalna i maksymalna średnica wirnika morskiej turbiny wiatrowej;
- minimalna odległość pomiędzy średnim poziomem morza a łopatą morskiej turbiny wiatrowej w najniższym położeniu;
- rodzaj podwodnych konstrukcji wsporczych oraz fundamentów morskich turbin wiatrowych i pozostałych nawodnych obiektów morskiej farmy wiatrowej;
- maksymalna wysokość konstrukcji wsporczych morskich turbin wiatrowych wraz z sekcją łącznikową oraz pozostałych nawodnych obiektów morskiej farmy wiatrowej ponad średni poziom morza;
- technologia wyprowadzenia mocy i parametry techniczne wewnętrznych sieci elektroenergetycznych morskiej farmy wiatrowej;
- maksymalna ilość olejów i smarów stosowanych w pojedynczej morskiej turbiny wiatrowej;
- liczba i wielkość wykorzystywanych jednostek pływających w podziale na etapy – budowy, eksploatacji i likwidacji.

Jeżeli wniosek zawiera tajemnicę przedsiębiorstwa, wnioskodawca składa dodatkowy egzemplarz wniosku wraz z tymi załącznikami, które nie zawierają tajemnicy przedsiębiorstwa.

Charakterystyczne parametry techniczne przedsięwzięcia oraz proponowana lokalizacja przedsięwzięcia nie stanowią tajemnicy przedsiębiorstwa.

Przebieg postępowania

Wniosek wraz ze wszystkimi dokumentami składny jest do ministra właściwego ds. gospodarki morskiej, którego funkcje pełni obecnie Minister Infrastruktury, który dokonuje jego kontroli formalnej oraz merytorycznej.

Następnie Minister uzyskuje opinie od właściwych ministrów do spraw: aktywów państwowych, energii, gospodarki, gospodarki surowcami energetycznymi, klimatu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, rybołówstwa, środowiska, wewnętrznych, Ministra Obrony Narodowej oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Podmioty te powinny wydać opinie w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku o opinię od ministra właściwego ds. gospodarki morskiej. Jeśli ten termin nie zostanie zachowany, uznaje się że podmioty nie złożyły żadnych zastrzeżeń, co oznacza że decyzja może zostać wydana (w przypadku spełnienia pozostałych wymagań przewidzianych przez prawo).

Minister właściwy ds. gospodarki morskiej obligatoryjnie odmawia wydania PSZW w przypadku gdy wydanie PSZW mogłoby prowadzić do zaistnienia choćby jednego z potencjalnych zagrożeń, o których mowa w art. 23 ust. 3 u.o.m. Należą do nich zagrożenia dla:

- środowiska, zasobów morza lub zasobów podmorskich, w tym racjonalnej gospodarki złożami kopalin;
- interesu gospodarki narodowej;
- obronności i bezpieczeństwa państwa;
- bezpieczeństwa żeglugi morskiej;
- bezpiecznego uprawiania rybołówstwa morskiego;
- bezpieczeństwa lotów statków powietrznych;
- podwodnego dziedzictwa archeologicznego;
- bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego oraz znajdującego się pod nim wnętrza ziemi;
- realizacji funkcji podstawowych, o których mowa w art. 37a ust. 3 u.o.m., o ile zostały określone (funkcja podstawowa oznacza wiodące przeznaczenie obszaru wydzielonego w planach).

Przebieg postępowania rozstrzygającego

Po złożeniu wniosku o wydanie PSZW, minister właściwy ds. gospodarki morskiej niezwłocznie zamieszcza ogłoszenie o możliwości składania kolejnych wniosków o wydanie pozwolenia dotyczącego akwenu objętego tym wnioskiem w BIP Ministra Infrastruktury i na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra.

Ogłoszenie to zawiera informacje o:

- przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie;
- lokalizacji określonej za pomocą współrzędnych geocentrycznych geodezyjnych;
- powierzchni akwenu przeznaczonego na realizację przedsięwzięcia objętego wnioskiem;
- organie właściwym do wydania pozwolenia;

- możliwości składania kolejnych wniosków o wydanie pozwolenia lokalizacyjnego, w terminie do 60 dni od dnia ogłoszenia w BIP;
- obowiązujących kryteriach oceny wniosków;
- najistotniejszym kryterium oceny wniosków.

Jeżeli w terminie do 60 dni od opublikowania wskazanej informacji w BIP zostanie złożony co najmniej jeden kolejny kompletny wniosek, Minister Infrastruktury przeprowadza postępowanie rozstrzygające, które ma na celu wyłonienie podmiotu, któremu zostanie wydane PSZW dotyczące danego akwenu.

Informacje na temat ogłoszeń o możliwości składania kolejnych wniosków o wydanie pozwolenia dotyczącego danego akwenu dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury.

Kryteria oceny wniosków[35] w ramach postępowania rozstrzygającego stanowią poniżej określone warunki:

- zgodność planowanych przedsięwzięć z ustaleniami PZPPOM, rozumianą jako:
  a) pozytywne zaopiniowanie wniosku przez organy, o których mowa w art. 23 ust. 2 u.o.m. (tj. ministrów do spraw: aktywów państwowych, energii, gospodarki, gospodarki surowcami energetycznymi, klimatu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, rybołówstwa, środowiska, geologii, wewnętrznych, Ministra Obrony Narodowej oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego) lub brak zastrzeżeń w tym zakresie;
  b) możliwość przeznaczenia objętego wnioskiem akwenu na wskazane we wniosku cele z uwzględnieniem materiałów planistycznych, o których mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 37b ust. 4 u.o.m.;
  c) wykazanie, że w danym akwenie będzie możliwe realizowanie przedsięwzięć innych niż bezpośrednio związane z realizacją planowanego przedsięwzięcia;
- proponowane przez wnioskodawcę okresy obowiązywania pozwolenia, w tym daty rozpoczęcia i zakończenia budowy i eksploatacji planowanych przedsięwzięć, tj.:
  a) stopień dostosowania planowanych dat rozpoczęcia i zakończenia budowy przedsięwzięcia oraz jego eksploatacji do interesu gospodarki narodowej, w tym do realizacji polityki energetycznej państwa;
- sposób zabezpieczenia środków finansowych przeznaczonych na wniesienie opłaty, o której mowa w art. 27b ust. 1 pkt 1 u.o.m., tj. opłaty za wydanie PSZW, poprzez przedstawienie dowodu ustanowienia:
  a) gwarancji bankowej;
  b) kaucji wniesionej na rachunek bankowy sum depozytowych otwarty dla urzędu obsługującego Ministra Infrastruktury, podlegającej zwrotowi w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania rozstrzygającego albo złożenia oświadczenia o rezygnacji z udziału w postępowaniu rozstrzygającym;
  c) gwarancji ubezpieczeniowej;
  d) poręczenia;

[35] Kryteria zawarte zostały w art. 27g. ust. 1 u.o.m. Szczegółowe kryteria określono w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 27 listopada 2021 r. w sprawie oceny wniosków w postępowaniu rozstrzygającym (Dz. U. poz. 2203 z późn. zm.).

- sposoby finansowania planowanych przedsięwzięć, z uwzględnieniem środków własnych, kredytów, pożyczek oraz proponowanego dofinansowania realizacji inwestycji ze środków publicznych, przy czym ocena dokonywana jest w oparciu o następujące kryteria:
  a) możliwość realizacji planowanego przedsięwzięcia z własnych środków wnioskodawcy, ocena dokonywana na podstawie:
     – sprawozdań finansowych za trzy ostatnie lata obrotowe, a jeżeli podmiot prowadzi działalność gospodarczą przez okres krótszy niż trzy lata obrotowe – za ten okres;
     – oraz przedstawionego przez wnioskodawcę obliczenia wskaźnika zdolności finansowania planowanego przedsięwzięcia ze środków własnych wnioskodawcy oraz obliczenia wielkości środków własnych wraz z raportem biegłego rewidenta z usługi atestacyjnej, o której mowa w ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, potwierdzającym prawidłowość obliczenia tego wskaźnika;
  b) możliwość realizacji planowanego przedsięwzięcia ze środków pochodzących z kredytów lub pożyczek, ocena dokonywana jest na podstawie:
     – co najmniej na podstawie aktualnego ratingu kredytowego w rozumieniu art. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych nadanego przez agencję ratingową: Fitch – co najmniej na poziomie kategorii ratingowej BBB- lub Moody's – co najmniej na poziomie kategorii ratingowej Baa3, lub Standard & Poor's – co najmniej na poziomie kategorii ratingowej BBB-;
  c) możliwość realizacji planowanego przedsięwzięcia z dostępnych środków publicznych, w tym dotacji ze środków Unii Europejskiej, ocena dokonywana jest na podstawie:
     – co najmniej na podstawie dokumentów potwierdzających przyznanie środków publicznych na realizację planowanego przedsięwzięcia, w tym dotacji ze środków Unii Europejskiej, przeznaczonych na finansowanie planowanego przedsięwzięcia, przy czym wielkość przyznanych środków publicznych przeznaczonych na finansowanie planowanego przedsięwzięcia nie może być niższa niż 20% jego wartości;
- możliwości stworzenia zaplecza kadrowego, organizacyjnego i logistycznego, pozwalającego na realizację planowanych przedsięwzięć, ocena dokonywana jest w oparciu o doświadczenie inwestora w zakresie realizacji podobnych projektów, tj.:
  a) realizację inwestycji: w morską farmę wiatrową lub morskie farmy wiatrowe, o łącznej mocy zainstalowanej wynoszącej co najmniej 10% maksymalnej mocy zainstalowanej określonej we wniosku, lub ich eksploatację przez co najmniej 3 lata lub w elektrownię wiatrową na lądzie lub elektrownie wiatrowe na lądzie, o łącznej mocy zainstalowanej wynoszącej co najmniej 20% maksymalnej mocy zainstalowanej określonej we wniosku, lub ich eksploatację przez co najmniej 3 lata lub
  b) realizację inwestycji w zakresie budowy sieci elektroenergetycznej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej w rozumieniu art. 3 pkt 13 u.p.m.f., o napięciu nie niższym niż 110 kV i sumarycznej długości równej co najmniej odległości od akwenu objętego wnioskiem do linii brzegowej, liczonej w linii prostej, lub eksploatację takiej sieci lub takiego zespołu urządzeń przez co najmniej 3 lata;

- wkład planowanych przedsięwzięć w realizację unijnych i krajowych polityk sektorowych, ocena dokonywana jest w oparciu o:
  a) pozytywny wpływ planowanego przedsięwzięcia na transformację energetyczną i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
  b) wkład jakościowy w realizację poszczególnych krajowych polityk sektorowych;
  c) wkład jakościowy w realizację poszczególnych unijnych polityk sektorowych.

W przypadku gdy więcej niż jeden wnioskodawca osiągnął minimum kwalifikacyjne i osiągnął najwyższą liczbę punktów (remis), rozstrzygają następujące kryteria – które każde kolejno wskazane stosuje się, gdy w dalszym ciągu został wyłoniony więcej niż jeden kandydat:

- wnioskodawca, który za większą liczbę kryteriów oceny wniosków wskazanych powyżej, uzyskał większą liczbę punktów spośród wszystkich podmiotów wyłonionych;
- w przypadku dalszego remisu – wnioskodawca, który uzyskał większą liczbę punktów za najistotniejsze kryterium oceny wniosków, określone w ogłoszeniu Ministra Infrastruktury dotyczącym możliwości składania kolejnych wniosków o wydanie PSZW;
- w przypadku dalszego remisu – wnioskodawca, z którego wniosku wynika niższy stosunek wartości planowanego przedsięwzięcia do maksymalnej mocy zainstalowanej morskiej farmy wiatrowej.

Wyniki postępowania rozstrzygającego ogłasza się w siedzibie Ministerstwa Infrastruktury jako urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej oraz w BIP na stronie podmiotowej tego urzędu ze wskazaniem wnioskodawców, którzy osiągnęli minimum kwalifikacyjne, uszeregowanych w kolejności według malejącej liczby uzyskanych punktów.

Jeżeli podmiot został wyłoniony zgodnie z jednym z trybów wskazanych w pkt 1–3 powyżej, wnioskodawców wskazuje się w kolejności wynikającej z tych przepisów ze wskazaniem podmiotu wyłonionego w postępowaniu rozstrzygającym.

Minister Infrastruktury po przeprowadzeniu postępowania rozstrzygającego:

- wydaje PSZW podmiotowi wyłonionemu, nie wcześniej niż 14 dni od dnia ogłoszenia wyników tego postępowania albo
- uznaje to postępowanie za nierozstrzygnięte w przypadku, gdy żaden z wnioskodawców nie osiągnął minimum kwalifikacyjnego albo unieważnia postępowanie rozstrzygające, jeśli zostały rażąco naruszone przepisy prawa lub interesy uczestników konkursu.

Uczestnik postępowania rozstrzygającego w terminie do 14 dni od ogłoszenia wyników tego postępowania uprawniony jest do złożenia wniosku o unieważnienie postępowania rozstrzygającego, jeżeli zostały rażąco naruszone przepisy prawa lub interesy uczestników konkursu.

Wniosek o unieważnienie kierowany jest do Ministra Infrastruktury wykonującego zadania ministra właściwego ds. gospodarki morskiej.

Od decyzji w sprawie unieważnienia postępowania rozstrzygającego uczestnikowi tego postępowania przysługuje, w terminie do 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Ministra Infrastruktury.

Po wyczerpaniu tego trybu uczestnikowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czas trwania postępowania

Czas trwania procedury o wydanie PSZW zależy od tego, czy doszło do postępowania rozstrzygającego i postępowania odwoławczego.

W przypadku braku postępowania rozstrzygającego – biorąc pod uwagę konieczność zaopiniowania wniosku przez organy wskazane w ustawie, należy założyć że postępowanie trwać będzie ok. pół roku.

W przypadku zaistnienia postępowania rozstrzygającego należy wziąć pod uwagę, że postępowanie trwać może ok. roku.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania PSZW jest minister właściwy ds. gospodarki morskiej, którym obecnie jest Minister Infrastruktury.

Okres ważności decyzji

PSZW dla budowy, a także eksploatacji i likwidacji morskiej farmy wiatrowej wydawane jest na okres od dnia, w którym pozwolenie stało się ostateczne, do upływu 30 lat od dnia, w którym rozpoczęto eksploatację morskiej farmy wiatrowej.

Oznacza to, że długość tego terminu nie może być dowolnie ustalana przez organ wydający decyzję i różni się on w zależności od momentu rozpoczęcia wykorzystywania morskiej farmy wiatrowej.

W przypadku gdyby w okresie 8 lat od dnia wydania PSZW podmiot, który otrzymał to pozwolenie, nie uzyskał pozwolenia na budowę całości lub części przedsięwzięcia, organ, który wydał tę decyzję stwierdza jej wygaśnięcie.

Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, w której podmiot, który uzyskał PSZW nie później niż 60 dni przed upływem 8 lat od dnia wydania pozwolenia, przedłoży wyjaśnienia na piśmie i potwierdzi podjęcie wszystkich czynności wymaganych przez prawo do uzyskania pozwolenia na budowę.

Wówczas termin zostaje przedłużony na czas niezbędny do uzyskania pozwolenia na budowę, jednak nie dłuższy niż 2 lata od dnia, w którym upłynął 8-letni termin od dnia wydania pozwolenia.

Jeżeli sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia zostały wzniesione oraz były wykorzystywane zgodnie z wymaganiami określonymi w PSZW, organ który wydał pozwolenie może przedłużyć jego ważność na okres do 20 lat.

Przedłużenie ważności PSZW następuje w drodze decyzji na wniosek podmiotu, któremu udzielono pozwolenia – złożony nie później niż 120 dni przed upływem terminów wskazanych powyżej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata wynosi 1500 zł i płatna jest w terminie do 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty.

Ponadto wymagane jest uiszczenie opłaty dodatkowej wynoszącej 1% wartości planowanego przedsięwzięcia[36].

Opłatę dodatkową uiszcza się w następującej kolejności i terminach:

a) 10% pełnej kwoty opłaty w ciągu 90 dni odkąd decyzja o PSZW stała się ostateczna;
b) 30% pełnej kwoty w ciągu 30 dni od dnia, w którym decyzja o pozwoleniu na budowę stała się ostateczna, a w przypadku gdy decyzja o pozwoleniu na budowę nie jest wymagana w ciągu 30 dni od dnia, w którym rozpoczęto budowę przedsięwzięcia;
c) 30% pełnej kwoty w ciągu 30 dni od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń;
d) 30% pełnej kwoty po 3 latach od dnia dokonania wpłaty, o której mowa w lit. c powyżej.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Stronie nie przysługuje odwołanie od decyzji o PSZW, ale w terminie do 14 dni może zwrócić się do ministra właściwego ds. gospodarki morskiej z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W dalszej kolejności strona może złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a później Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek wymaga złożenia w formie elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu administracji publicznej lub na adres do doręczeń elektronicznych.

W przypadku złożenia wniosku w innej formie, pozostawia się go bez rozpoznania.

[36] Art. 27b u.o.m.

3.4. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Inwestor zobowiązany jest do wystąpienia o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzję środowiskową) umożliwiającą mu realizację przedsięwzięcia w zakresie morskiej farmy wiatrowej[37].

Należy zauważyć, że obowiązek uzyskania decyzji środowiskowej dotyczy tylko budowy morskiej farmy wiatrowej. Natomiast zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej[38] kwalifikowany jest jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Niemniej jednak z uwagi na istotność oceny oddziaływań skumulowanych w ramach całego projektu morskiej farmy wiatrowej również w jego przypadku należy uzyskać decyzję środowiskową.

Cel decyzji

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska podejmuje decyzję o zezwoleniu lub odmowie zezwolenia na realizację przedsięwzięcia oraz określa wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia.

Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji wymagane jest w każdym przypadku realizacji przedsięwzięcia polegającego na budowie morskiej elektrowni wiatrowej na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej niezależnie od mocy instalacji.

[37] Art. 71 u.o.ś.

[38] Zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej ściślej rozumiany jest jako wyodrębniony zespół urządzeń i budowli związanych, jak i niezwiązanych trwale z gruntem, w tym dnem morskim, służący do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej od zacisków strony górnego napięcia transformatora lub transformatorów znajdujących się na stacji albo stacjach elektroenergetycznych zlokalizowanych w polskich obszarach morskich do miejsca rozgraniczenia własności, określonego we wstępnych warunkach przyłączenia lub warunkach przyłączenia.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek o wydanie decyzji środowiskowej powinien zawierać w swojej treści poniższe informacje[39]:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla konkretnego przedsięwzięcia.

Inwestor powinien załączyć do wniosku następujące załączniki:

- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko albo, zamiast raportu, Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu (art. 69 u.o.ś.);
- informację o PZPPOM, jeżeli plan ten został przyjęty, albo informację o jego braku;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przy wniosku dla zespołu urządzeń do wyprowadzenia mocy dodatkowo należy dołączyć następujące załączniki:

- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez ten obszar rozumie się:
  a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
  b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska lub
  c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska organ ten przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy morska elektrownia wiatrowa lub zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej może być realizowany zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska i przyrody, dokonując w tym zakresie wymaganych uzgodnień z innymi organami.

Kluczowym dokumentem analizowanym na tym etapie jest przygotowany przez inwestora raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Jest on obligatoryjnie[40] przedkładanym załącznikiem do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, ponieważ budowa morskiej farmy

[39] Art. 73 i art. 74 u.o.ś.
[40] Art. 74 ust. 1 pkt 1 u.o.ś.

wiatrowej kwalifikowana jest zgodnie z prawem jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Inwestor może również, zamiast raportu, złożyć kartę informacyjną przedsięwzięcia wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu (art. 69 ust. 1 u.o.ś.). Ustalenie zakresu raportu jest obowiązkowe, w przypadku gdy przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko (art. 69 ust. 2 u.o.ś.).

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
  d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
  g) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;
- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);
- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, i krajobraz;
  c) dobra materialne;
  d) zabytki i krajobraz kulturowy objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
  e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
  f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;
  g) wzajemne oddziaływania między elementami, o których mowa w pkt a–f powyżej;
- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania, o którym mowa powyżej;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia;
  b) wykorzystywania zasobów środowiska;
  c) emisji;
- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z

oceną ich skuteczności odpowiednio na etapach realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano opracowując raport;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74 a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

Powyższy zakres raportu wynika z przepisów u.o.ś. i szczegółowo określany jest przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) na etapie ustalania zakresu raportu przez ten organ i po zasięgnięciu opinii właściwych organów uczestniczących w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez RDOŚ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany lub opiniowany przez właściwe organy uczestniczące w postępowaniu. Procedura zapewnia również możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu (tzw. konsultacje społeczne).

Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5-6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Odmowa wydania decyzji nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku:

- niezgodności lokalizacji przedsięwzięcia z PZPPOM;

- odmowie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przez organ współdziałający;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

Czas trwania postępowania

Decyzję środowiskową dotyczącą morskich farm wiatrowych oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy wydaje się w terminie do 90 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie takiej decyzji.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie dodatkowych uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić np. w przypadku prowadzenia postępowania transgranicznego.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, właściwy miejscowo dla obszaru realizacji inwestycji.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego w ciągu 10 lat od dnia, w którym stała się ostateczna.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i jest wymagalna z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji środowiskowej wnosi się w terminie do 14 dni od jej otrzymania albo w terminie do 30 dni od dnia obwieszczenia do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Odwołanie rozpatruje się w terminie do 60 dni od dnia wpływu. W dalszej kolejności stronie postępowania przysługuje prawo złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w formie elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu administracji publicznej lub na adres do doręczeń elektronicznych, z tym, że część załączników do wniosku wymaga postaci papierowej.

3.5. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Przed uzyskaniem pozwolenia na budowę morskiej farmy wiatrowej, inwestor zobligowany jest do zapewnienia przyłączenia elektrowni do sieci elektroenergetycznej[41].

Dla lądowej części infrastruktury wyprowadzającej moc z morskiej farmy wiatrowej procedura przyłączeniowa przebiega zgodnie z trybem wskazanym w pkt 2.5. rozdziału o lądowych elektrowniach wiatrowych.

Przebieg procedury przyłączeniowej zależy od decyzji inwestora, dotyczącej ubiegania się o przyznanie publicznego wsparcia w postaci prawa do pokrycia ujemnego salda, o którym mowa w rozdziale 3 albo rozdziale 4 u.p.m.f.

Jeżeli inwestor rezygnuje z ubiegania się o prawo do pokrycia ujemnego salda, wówczas procedura przyłączeniowa przebiega zgodnie z trybem wskazanym w pkt 2.5. rozdziału o lądowych elektrowniach wiatrowych, z zastrzeżeniem następujących odmienności:

- w ramach wniosku wytwórca załącza PSZW, potwierdzające dopuszczalność lokalizacji danego źródła na terenie objętym planowaną inwestycją;
- w ramach wniosku wytwórca załącza oświadczenie o następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że rezygnuję z ubiegania się o prawo do pokrycia ujemnego salda, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 3 u.p.m.f., w zakresie morskiej farmy wiatrowej będącej przedmiotem niniejszego wniosku.”;
- oprócz zaliczki, wytwórca zobowiązany jest złożyć zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z warunków przyłączenia w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o wydanie warunków przyłączenia, zabezpieczenie może zostać złożone w formie kaucji lub gwarancji ubezpieczeniowej lub bankowej;
- wydanie warunków przyłączenia następuje w terminie 150 dni od dnia złożenia wniosku o określenie warunków przyłączenia albo od dnia wniesienia zaliczki w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi później.

Jeżeli inwestor zamierza ubiegać się o przyznanie publicznego wsparcia w postaci prawa do pokrycia ujemnego salda, procedura przyłączeniowa przebiega na zasadach opisanych poniżej, według następującego schematu:

- uzyskanie wstępnych warunków przyłączenia;
- przekształcenie wstępnych warunków przyłączenia w warunki przyłączenia po wygraniu aukcji;
- zawarcie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

[41] Art. 7 u.p.e.

3.5.1. Wstępne warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Wstępne warunki przyłączenia to pierwszy dokument, jaki inwestor obowiązany jest uzyskać, dążąc do przyłączenia morskiej farmy wiatrowej.

Wstępne warunki przyłączenia określają szczegóły techniczne związane z przyłączeniem morskiej farmy wiatrowej do sieci, jednak nie stanowią zobowiązania operatora do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci. Wstępne warunki przyłączenia przekształcane są w warunki przyłączenia z chwilą uzyskania przez inwestora publicznego wsparcia dla morskiej farmy wiatrowej[42], tj. z dniem wydania wytwórcy decyzji, o której mowa w art. 18 ust. 1 u.p.m.f. albo wygrania aukcji, o której mowa w art. 26 ust. 1 u.p.m.f.

Wniosek o wydanie wstępnych warunków przyłączenia składany jest do operatora sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej, właściwego dla sieci, do której zamierza przyłączyć się inwestor.

Zawartość wniosku o wydanie wstępnych warunków przyłączenia zasadniczo zgodna jest z wykazem określonym w punkcie 2.5.1. rozdziału o lądowych elektrowniach wiatrowych, z zastrzeżeniem następujących odmienności:

- w ramach wniosku wytwórca załącza PSZW, potwierdzające dopuszczalność lokalizacji danego źródła na terenie objętym planowaną inwestycją;
- wydanie warunków przyłączenia następuje w terminie 150 dni od dnia złożenia wniosku o określenie warunków przyłączenia albo od dnia wniesienia zaliczki w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi później.

Wstępne warunki przyłączenia ważne są przez 2 lata od ich doręczenia inwestorowi, przy czym termin ten ulega wydłużeniu, gdy wytwórca, nie później niż na 2 miesiące przed upływem okresu ważności wstępnych warunków przyłączenia, złoży wniosek do przedsiębiorstwa energetycznego o ich przedłużenie. W takim przypadku okres ten ulega przedłużeniu o 2 lata.

Wstępne warunki przyłączenia i warunki przyłączenia morskiej farmy wiatrowej mogą określać warunki niegwarantujące niezawodnych dostaw energii, które zostaną uwzględnione w umowie o przyłączenie.

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia, inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE[43]. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta (tj. XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Sądu Okręgowego w Warszawie).

[42] Art. 51 ust. 1 pkt 1 u.p.m.f.
[43] Zgodnie z art. 49 ust. 2 u.p.m.f.

3.5.2. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia to rodzaj dokumentu wydawany przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem morskiej farmy wiatrowej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której projekt zostanie przyłączony do sieci. Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego projektu morskiej elektrowni wiatrowej.

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej uzyskiwane są przez inwestora na skutek przekształcenia wstępnych warunków przyłączenia. Przekształcenie wstępnych warunków przyłączenia następuje na podstawie wydania inwestorowi decyzji o przyznaniu prawa do pokrycia ujemnego salda dla energii elektrycznej wytworzonej w morskiej farmie wiatrowej i wprowadzonej do sieci, której mowa w art. 18 ust. 1 u.p.m.f., albo wygrania aukcji, o której mowa w art. 26 ust. 1 u.p.m.f.

Warunki przyłączenia ważne są przez 2 lata od dnia przekształcenia wstępnych warunków przyłączenia. W terminie 60 dni od dnia przekształcenia, operator zobowiązany jest do przekazania inwestorowi projektu umowy o przyłączenie do sieci.

3.5.3. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa o przyłączenie do sieci stanowi podstawę do przyłączenia morskiej elektrowni wiatrowej do sieci elektroenergetycznej. Jest to umowa zawierana między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, która stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci lub wstępnych warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci przesyłowej. W praktyce zasadniczym elementem umowy przyłączeniowej jest wykonanie przez operatora przebudowy sieci, urządzeń przesyłowych oraz innych urządzeń technicznych, tak aby umożliwić przyjmowanie energii generowanej w instalacji. Z kolei głównym zobowiązaniem wytwórcy jest wybudowanie źródła wytwórczego oraz przyłącza elektroenergetycznego.

Operator systemu przesyłowego lub operator systemu dystrybucyjnego gwarantuje w umowie o przyłączenie do sieci morskiej farmy wiatrowej, w przypadku przyznania prawa do pokrycia ujemnego salda – niezawodne dostawy energii od dnia, w którym upływa 7 lat od otrzymania przez właściwego operatora systemu przesyłowego albo operatora systemu dystrybucyjnego informacji o przyznaniu publicznego wsparcia dla inwestora, w postaci prawa do pokrycia ujemnego salda, na podstawie art. 18 ust. 1 u.p.m.f. albo art. 26 ust. 1 u.p.m.f. Przepisy u.p.m.f. zastrzegają, że w uzasadnionych przypadkach operator może obowiązać się w umowie o przyłączenie, że zagwarantuje niezawodne dostawy energii w terminie wcześniejszym[44].

[44] Art. 54 u.p.m.f.

3.6. POZWOLENIE NA UKŁADANIE I UTRZYMYWANIE KABLI NA OBSZARACH MORSKICH WÓD WEWNĘTRZNYCH I MORZA TERYTORIALNEGO ORAZ UZGODNIENIE UKŁADANIA I UTRZYMYWANIA KABLI W WYŁĄCZNEJ STREFIE EKONOMICZNEJ

Po uzyskaniu PSZW, koniecznym krokiem podejmowanym przez inwestora jest uzyskanie decyzji pozwalającej na lokowanie kabli na obszarach morskich. Dostarczanie energii wyprodukowanej w morskiej farmie wiatrowej wymaga bowiem posadowienia infrastruktury sieciowej służącej do przetransportowania energii przez obszary morskie do punktu przyłączenia[45].

W zakresie tego zadania inwestycyjnego, inwestor zobowiązany jest do uzyskania następujących decyzji:

- pierwsza z nich dotyczy pozwolenia dotyczącego układania i utrzymywania kabli na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego;
- druga dotyczy uzgodnienia układania i utrzymywania kabli w wyłącznej strefie ekonomicznej.

W związku z powyższym, konieczne jest uzyskanie dwóch odrębnych decyzji.

W odniesieniu do obu tych decyzji, jeśli inwestorem jest wytwórca, stosowane mogą być także przepisy ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, umożliwiające realizację tzw. strategicznych decyzji w zakresie sieci przesyłowych[46].

Cel wydania decyzji

Głównym celem wydawanej decyzji jest zapewnienie możliwości przesyłu wyprodukowanej energii z morskiej elektrowni wiatrowej. Omawiana procedura ma także zapewnić minimalizację wpływu na środowisko poprzez prawidłowe określenie trasy kabli, czy też zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Decyzje możliwe są do uzyskania po uprzednim wydaniu PSZW i uzyskaniu przez wnioskodawcę wstępnych warunków przyłączenia albo warunków przyłączenia albo umowy lub umów o przyłączenie do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej dla morskiej farmy wiatrowej, z której wyprowadzana będzie moc za pomocą zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów – a przed złożeniem wniosku o wydanie pozwolenia na budowę.

[45] Art. 26 i art. 27 u.o.m.
[46] Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1680 z późn. zm.)

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek o wydanie PUUK i UUUK powinien uwzględniać następujące elementy:

- nazwę, oznaczenie siedziby i adres wnioskodawcy;
- szczegółowe określenie przedsięwzięcia wymagającego pozwolenia i jego celu ze wskazaniem:
  a) proponowanej lokalizacji określonej za pomocą współrzędnych geocentrycznych geodezyjnych naniesionych na mapę morską i wyznaczających akwen przeznaczony na realizację i eksploatację przedsięwzięcia;
  b) powierzchni akwenu przeznaczonego na realizację i eksploatację przedsięwzięcia oraz okresu niezbędnego do realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia;
  c) charakterystycznych parametrów technicznych i wartości planowanego przedsięwzięcia, łącznie z przedstawieniem etapów i harmonogramu realizacji przedsięwzięcia oraz z przedstawieniem sposobów przekazywania produktu na ląd;
  d) wartości planowanego przedsięwzięcia – podaje się dla przedsięwzięć planowanych, realizowanych lub eksploatowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej;
  e) oceny skutków ekonomicznych, społecznych i oddziaływania na środowisko.

Niezależnie od powyżej wskazanej treści wniosku, w formie załącznika należy dołączyć także:

- zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do właściwego rejestru zawierające w szczególności numer tego wpisu, jeżeli wnioskodawca jest podmiotem innym niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej. W przypadku składania oświadczenia, składający jest zobowiązany do uwzględniania w nim klauzuli o treści „jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”;
- opis technologii planowanego przedsięwzięcia;
- informacje o środowisku znajdującym się w zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis potencjalnych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko i jego zasoby naturalne zarówno żywe, jak i mineralne oraz ich ocenę;
- opis środków zmniejszających szkodliwe oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko morskie;
- opis przyjętych założeń i zastosowanych metod prognozy oraz wykorzystanych danych o środowisku morskim, ze wskazaniem trudności powstałych przy gromadzeniu niezbędnych informacji;
- projekt programu monitoringu, w tym monitoringu środowiska i zarządzania procesem inwestycyjnym i eksploatacyjnym;
- opis elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p., w tym m.in. parki narodowe, znajdujących się w zasięgu przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- oryginały lub poświadczone kopie wstępnych warunków przyłączenia albo warunków przyłączenia albo umowy lub umów o przyłączenie do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej dla morskiej farmy wiatrowej, z której wyprowadzana będzie moc za pomocą zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów, objętych wnioskiem.

Jeżeli wniosek zawiera tajemnicę przedsiębiorstwa, wnioskodawca składa dodatkowy egzemplarz wniosku wraz z tymi załącznikami, które nie zawierają tajemnicy przedsiębiorstwa. Charakterystyczne parametry techniczne przedsięwzięcia oraz proponowana lokalizacja przedsięwzięcia nie stanowią tajemnicy przedsiębiorstwa.

Przebieg postępowania

Wniosek wraz ze wszystkimi dokumentami kierowany jest do właściwego organu, w przypadku decyzji dotyczącej morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego – do dyrektora urzędu morskiego właściwego miejscowo dla obszaru realizacji inwestycji, w przypadku decyzji dotyczącej wyłącznej strefy ekonomicznej – do ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej (aktualnie: Ministra Infrastruktury), który dokonuje jego kontroli formalnej oraz merytorycznej.

Dalsze etapy postępowania różnią się w zależności od rodzaju wydawanego pozwolenia.

Pozwolenie na układanie i utrzymywanie kabli na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego

Przed wydaniem pozwolenia organ uzyskuje opinie od ministrów właściwych do spraw: energii, gospodarki, gospodarki surowcami energetycznymi, klimatu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, rybołówstwa, środowiska, gospodarki wodnej, wewnętrznych oraz Ministra Obrony Narodowej, w tym również Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Dodatkowo jeżeli ułożenie kabli lub rurociągów projektowane jest na obszarze morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, a będą one przebiegały także na odcinku lądowym, konieczne jest uzyskanie opinii wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, właściwego ze względu na położenie kabli lub rurociągów.

Wyżej określone podmioty powinny wydać opinię w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku, niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za brak zastrzeżeń.

Oznacza to, że niewydanie opinii przez wskazane organy nie blokuje możliwości wydania decyzji.

Organ obligatoryjnie odmawia wydania decyzji w przypadku, gdy jej wydanie mogłoby prowadzić do zaistnienia zagrożeń, o których mowa w art. 23 ust. 3 u.o.m.

Należą do nich zagrożenia dla:

- środowiska, zasobów morza lub zasobów podmorskich, w tym racjonalnej gospodarki złożami kopalin;
- interesu gospodarki narodowej;
- obronności i bezpieczeństwa państwa;
- bezpieczeństwa żeglugi morskiej;
- bezpiecznego uprawiania rybołówstwa morskiego;
- bezpieczeństwa lotów statków powietrznych;
- podwodnego dziedzictwa archeologicznego;
- bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego oraz znajdującego się pod nim wnętrza ziemi;

- realizacji funkcji podstawowych, o których mowa w art. 37a ust. 3 u.o.m., o ile zostały określone (funkcja podstawowa oznacza wiodące przeznaczenie obszaru wydzielonego w planach).

Dodać należy, że prawo do odmowy wydania przez organ decyzji nie jest ograniczone jedynie do powyższych przesłanek i organ może odmówić jej wydania także w innych przypadkach, rozstrzygając w granicach uznania administracyjnego.

Uzgodnienie dotyczące układania i utrzymywania kabli w wyłącznej strefie ekonomicznej

Przed wydaniem uzgodnienia Minister weryfikuje, czy układanie i utrzymywanie kabli nie utrudnia wykonywania praw Rzeczypospolitej Polskiej w wyłącznej strefie ekonomicznej.

Wydając decyzję o uzgodnieniu Minister Infrastruktury zasięga opinii ministrów właściwych do spraw: energii, gospodarki, gospodarki surowcami energetycznymi, klimatu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, rybołówstwa, środowiska, gospodarki wodnej, wewnętrznych oraz Ministra Obrony Narodowej, a w przypadku zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy również Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Wyżej określone podmioty powinny wydać opinię w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku, niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za brak zastrzeżeń. Oznacza to, że niewydanie opinii przez wskazane organy nie blokuje możliwości wydania decyzji.

Organ obligatoryjnie odmawia wydania decyzji w przypadku, gdy jej wydanie mogłoby prowadzić do zaistnienia zagrożeń, o których mowa w art. 23 ust. 3 u.o.m.

Należą do nich zagrożenia dla:

- środowiska, zasobów morza lub zasobów podmorskich, w tym racjonalnej gospodarki złożami kopalin;
- interesu gospodarki narodowej;
- obronności i bezpieczeństwa państwa;
- bezpieczeństwa żeglugi morskiej;
- bezpiecznego uprawiania rybołówstwa morskiego;
- bezpieczeństwa lotów statków powietrznych;
- podwodnego dziedzictwa archeologicznego;
- bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego oraz znajdującego się pod nim wnętrza ziemi;
- realizacji funkcji podstawowych, o których mowa w art. 37a ust. 3 u.o.m., o ile zostały określone (funkcja podstawowa oznacza wiodące przeznaczenie obszaru wydzielonego w planach).

Dodać należy, że prawo do odmowy wydania przez organ decyzji nie jest ograniczone jedynie do powyższych przesłanek i organ może odmówić jej wydania także w innych przypadkach, rozstrzygając w granicach uznania administracyjnego.

Czas trwania postępowania

Biorąc pod uwagę obowiązek zaopiniowania wniosku, przy czym organy te mają do 90 dni na określenie swojego stanowiska, czas postępowania szacowany jest na około pół roku.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania pozwolenia na układanie i utrzymywanie kabli na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego – jest właściwy terytorialnie dyrektor urzędu morskiego.

Organem właściwym do wydania uzgodnienia na układanie i utrzymywanie kabli w wyłącznej strefie ekonomicznej jest minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, którym obecnie jest Minister Infrastruktury.

Okres ważności decyzji

PUUK oraz UUUK w odniesieniu do zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z morskich farm wiatrowych ważne są na okres od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna do upływu 30 lat od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystywanie morskiej farmy wiatrowej, z której wyprowadzana jest moc za pomocą tego zespołu urządzeń lub jego elementów.

Jednak jeżeli w okresie:

- 10 lat od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, nie zostanie rozpoczęte układanie kabli albo
- 15 lat od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, nie zostanie podjęte wykorzystywanie kabli zgodnie z warunkami określonymi w tym pozwoleniu

– organ, który wydał PUUK lub UUUK, stwierdza w drodze decyzji jego wygaśnięcie.

Jeżeli kable lub rurociągi zostały ułożone i były utrzymywane zgodnie z wymaganiami określonymi w PUUK lub UUUK, organ, który wydał pozwolenie lub uzgodnienie, może przedłużyć jego ważność na okres do 20 lat.

Przedłużenie ważności PUUK lub UUUK następuje w drodze decyzji na wniosek podmiotu, któremu udzielono pozwolenia lub uzgodnienia – złożony nie później niż 120 dni przed upływem terminów wskazanych powyżej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata wynosi 1500 zł od każdej decyzji. Należy ją uiścić w terminie do 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od PUUK składane jest w terminie do 14 dni od otrzymania decyzji do Ministra Infrastruktury, za pośrednictwem Dyrektora Urzędu Morskiego właściwego miejscowo ze względu na obszar inwestycji.

W dalszej kolejności stronie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W przypadku UUUK stronie nie przysługuje odwołanie, ale w terminie do 14 dni może zwrócić się do Ministra Infrastruktury z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W dalszej kolejności strona może złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a później Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek wymaga złożenia w formie elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu administracji publicznej lub na adres do doręczeń elektronicznych.

Niezłożenie wniosku w formie elektronicznej pozostawia go bez rozpoznania.

3.7. ZGŁASZANIE I OZNAKOWANIE MORSKIEJ FARMY WIATROWEJ JAKO PRZESZKODY LOTNICZEJ

Farmy wiatrowe ze względu na swoją wysokość mogą stanowić przeszkody lotnicze, w rozumieniu ustawy prawo lotnicze[47].

Jako przeszkody lotnicze w rozumieniu tejże ustawy uznaje się turbiny wiatrowe:

- które są wyższe niż wysokość określona przez wyznaczone powierzchnie ograniczające przeszkody, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie przeszkód lotniczych[48], powierzchni ograniczających przeszkody oraz urządzeń o charakterze niebezpiecznym;
- o wysokości wyżej od 100 m powyżej poziomu otaczającego teren lub wody, zlokalizowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- będące obiektami, które zostały uznane przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Ministra Obrony Narodowej albo ministra właściwego do spraw wewnętrznych za przeszkodę lotniczą ze względu na potencjalne zagrożenie dla ruchu statków powietrznych.

W przypadku gdy morska farma wiatrowa spełnia choć jedno ze wskazanych kryteriów, podmiot do którego należy morska farma wiatrowa jest zobowiązany do oznaczenia morskiej farmy wiatrowej, na zasadach opisanych w ustawie prawo lotnicze i rozporządzeniach do niej.

Następnie obowiązany jest do dokonania zgłoszenia takiego obiektu do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Zgłoszenia przeszkody lotniczej dotyczącego obiektu o charakterze trwałym dokonuje się nie później niż 2 miesiące przed dniem osiągnięcia przez obiekt wysokości, po której przekroczeniu obiekt stanie się przeszkodą lotniczą lub od dnia osiągnięcia przez obiekt wysokości docelowej.

[47] Art. 871 Ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1235 z późn. zm.)
[48] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie przeszkód lotniczych, powierzchni ograniczających przeszkody oraz urządzeń o charakterze niebezpiecznym (Dz. U. poz. 264)

3.8. DECYZJE GEOLOGICZNE

Inwestor przed opracowaniem projektu budowlanego zobowiązany jest pozyskać następujące decyzje geologiczne:

- decyzję w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych sporządzonego w celu określenia warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby posadowienia morskiej farmy wiatrowej oraz urządzeń i obiektów wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, a także dodatków do takiego projektu robót geologicznych[49];
- decyzję w przedmiocie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej określającej warunki geologiczno-inżynierskie na potrzeby posadowienia morskiej farmy wiatrowej oraz urządzeń i obiektów wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, a także dodatków do takiej dokumentacji geologicznej[50].

3.8.1. Decyzja w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych

Cel decyzji

Celem decyzji w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych jest weryfikacja przez ministra właściwego do spraw środowiska warunków geologicznych realizacji inwestycji, co związane jest m.in. z zapewnieniem bezpieczeństwa robót inwestora.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi rozwiązaniami, prace geologiczne z zastosowaniem badań sejsmicznych w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej w celu posadowienia morskich farm wiatrowych oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy w rozumieniu odpowiednio art. 3 pkt 3 i 13 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1385, 1681 i 1762) mogą być wykonywane tylko na podstawie projektu robót geologicznych.

Projekt robót geologicznych określa w szczególności:

- cel zamierzonych robót oraz sposób jego osiągnięcia;
- rodzaj dokumentacji geologicznej mającej powstać w wyniku robót geologicznych;
- harmonogram robót geologicznych;
- przestrzeń, w obrębie której mają być wykonywane roboty geologiczne;
- przedsięwzięcia konieczne ze względu na ochronę środowiska, w tym wód podziemnych, sposób likwidacji wyrobisk, otworów wiertniczych, rekultywacji gruntów, a także czynności mające na celu zapobieżenie szkodom powstałym wskutek wykonywania zamierzonych robót.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych wymagane jest przed wystąpieniem o pozwolenie na budowę, a tym samym przed rozpoczęciem robót

[49] Art. 80 u.p.g.g.
[50] Art. 93 u.p.g.g.

geologicznych dotyczących budowy morskiej farmy wiatrowej oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

We wniosku o zatwierdzenie projektu robót geologicznych należy zawrzeć:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. zatwierdzenie załączonego projektu robót geologicznych wraz z określeniem terminu, na jaki następuje zatwierdzenie.

Ponadto wnioskodawca zobowiązany jest załączyć:

- 2 egzemplarze projektu robót geologicznych, przy czym organ administracji geologicznej może żądać złożenia kopii projektu robót geologicznych w postaci elektronicznej;
- informację o prawach, jakie przysługują wnioskodawcy do nieruchomości, w granicach której roboty te mają być wykonywane;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- pełnomocnictwo w przypadku składania wniosku przez pełnomocnika wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Do opracowania projektu robót można wykorzystać dane geologiczne udostępniane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w ogólnodostępnych przeglądarkach internetowych (geologia.pgi.gov.pl; baza.pgi.gov.pl), także w wersji mobilnej (geolog.pgi.gov.pl).

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o zatwierdzenie projektu robót geologicznych, minister właściwy do spraw środowiska sprawdza jego poprawność pod względem merytorycznym oraz formalnym. Organ konsultuje projekt robót geologicznych z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta właściwymi ze względu na miejsce wykonywania robót geologicznych, a także z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw rybołówstwa.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne, decyzje, które dotyczą morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego oraz pasa nadbrzeżnego, wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego urzędu morskiego. Decyzje, które dotyczą wyłącznej strefy ekonomicznej, wymagają uzgodnienia z właściwym ministrem do spraw gospodarki morskiej.

Minister właściwy do spraw środowiska obligatoryjnie odmawia zatwierdzenia projektu robót geologicznych, w przypadku gdy:

- projektowane roboty geologiczne naruszałyby wymagania ochrony środowiska;
- projekt robót geologicznych nie odpowiada wymaganiom prawa;
- rodzaj i zakres projektowanych robót geologicznych oraz sposób ich wykonania nie odpowiadają celowi tych robót;
- projektowane roboty geologiczne mogą zagrażać interesowi publicznemu, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. a i b u.p.g.g.

Po zatwierdzeniu projektu robót geologicznych, organ dokonujący zatwierdzenia ma obowiązek niezwłocznego doręczenia kopii decyzji właściwym miejscowo organom administracji geologicznej, nadzoru górniczego oraz państwowej służbie geologicznej.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

Organ właściwy do wydania decyzji

W sprawach o zatwierdzenie projektu robót geologicznych właściwy jest minister właściwy do spraw środowiska, którego funkcję sprawuje obecnie Minister Klimatu i Środowiska.

Okres ważności decyzji

Zatwierdzenie projektu robót geologicznych następuje na czas nie dłuższy niż 5 lat, w zależności od zakresu i harmonogramu zamierzonych robót geologicznych.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za zatwierdzenie projektu robót geologicznych wynosi 10 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie nie przysługuje.

Strona może wnieść o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ministra właściwego do spraw środowiska, w terminie do 14 dni od otrzymania decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Istnieje możliwość złożenia wniosku w formie elektronicznej lub przez elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu administracji publicznej lub na adres do doręczeń elektronicznych.

3.8.2. Decyzja w przedmiocie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej

Cel decyzji

Głównym celem decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną jest określenie warunków geologiczno-inżynierskich posadowienia morskiej farmy wiatrowej oraz urządzeń i obiektów wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej.

Dokumentacja geologiczno-inżynierska określa w szczególności:

- budowę geologiczną, warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne podłoża budowlanego lub określonej przestrzeni;
- przydatność badanego terenu do realizacji zamierzonych przedsięwzięć;
- prognozę zmian w środowisku, które mogą powstać na skutek realizacji, funkcjonowania oraz likwidacji zamierzonych przedsięwzięć – jeżeli nie istnieje obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zgodnie z odrębnymi przepisami.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną wymagane jest przed złożeniem projektu budowlanego, a tym samym przed rozpoczęciem robót budowlanych dotyczących budowy morskiej farmy wiatrowej oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

We wniosku o zatwierdzenie dokumentacji geologicznej należy zawrzeć:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- określenie przedmiotu wniosku (tytułu opracowania).

Ponadto wnioskodawca zobowiązany jest załączyć:

- dokumentację geologiczną w 2 egzemplarzach w postaci papierowej oraz w 2 egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- pełnomocnictwo w przypadku składania wniosku przez pełnomocnika;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w przypadku składania wniosku przez pełnomocnika.

Przebieg postępowania

Na etapie postępowania o zatwierdzenie dokumentacji geologicznej weryfikacji podlega wyłącznie aspekt formalny, czyli kompletność i poprawność załączonej dokumentacji.

Decyzje wydawane na podstawie ustawy, które dotyczą morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego oraz pasa nadbrzeżnego, wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.

Natomiast decyzje wydawane na podstawie ustawy, które dotyczą wyłącznej strefy ekonomicznej, wymagają uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

Obligatoryjna odmowa wydania decyzji następuje w sytuacji, gdy:

- dokumentacja geologiczna nie odpowiada wymaganiom prawa;
- dokumentacja geologiczna powstała niezgodnie z prawem.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesiący od dnia wszczęcia postępowania.

Organ właściwy do wydania decyzji

W sprawach zatwierdzenia dokumentacji geologicznej uprawniony jest minister właściwy do spraw środowiska, którego funkcję sprawuje obecnie Minister Klimatu i Środowiska.

Okres ważności decyzji

Dokumentacja geologiczna zatwierdzana jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie zaświadczenia?

Opłata skarbowa za zatwierdzenie dokumentacji geologicznej wynosi 10 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie nie przysługuje.

Strona może wnieść o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ, który wydał decyzję, w terminie do 14 dni od jej otrzymania.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Istnieje możliwość złożenia wniosku w formie elektronicznej lub przez elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu administracji publicznej lub na adres do doręczeń elektronicznych.

3.9. DOKUMENTACJA WYMAGANA CELEM POTWIERDZENIA BEZPIECZEŃSTWA FUNKCJONOWANIA MORSKICH FARM WIATROWYCH

W związku z kluczowym znaczeniem morskich farm wiatrowych dla bezpieczeństwa energetycznego, na etapie procesu administracyjno-budowlanego inwestor zobowiązany jest do uzyskania dokumentacji potwierdzającej zarówno zgodność instalacji z wymaganiami technicznymi określanymi przez państwo, jak i z procedurami bezpieczeństwa, uwzględniając m.in. ratownictwo morskie, ruch statków czy plany dotyczące obronności[51].

3.9.1. Decyzje zatwierdzające ekspertyzy i plany z zakresu bezpieczeństwa żeglugi, bezpieczeństwa personelu oraz ochrony środowiska morskiego

Zgodnie z u.b.m. morskie farmy wiatrowe oraz zespół urządzeń służących do wyprowadzania wyprodukowanej mocy muszą spełniać wymagania w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa.

Weryfikacji spełnienia powyższych kryteriów służy mechanizm zatwierdzania w formie decyzji administracyjnej ekspertyz i planów przygotowywanych przez inwestora, służących integracji przedsięwzięcia inwestycyjnego z wymogami bezpieczeństwa morskiego oraz ochrony środowiska i obronności.

Zgodnie z art. 113a ust. 2 u.b.m. morską elektrownię wiatrową wraz z towarzyszącym jej zespołem urządzeń do wyprowadzania mocy buduje się z uwzględnieniem:

1. zgodności z uzyskanymi pozwoleniami lokalizacyjnymi oraz decyzją środowiskową;
2. bezpieczeństwa żeglugi;
3. bezpieczeństwa personelu zaangażowanego w budowę, eksploatację i likwidację morskiej farmy wiatrowej;
4. funkcjonowania systemów łączności, bezpieczeństwa morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa;
5. ochrony środowiska morskiego.

W celu realizacji warunków, o których mowa w pkt 2, 3 i 5 powyżej, wytwórca energii zobowiązany jest zapewnić:

- ekspertyzę nawigacyjną w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na bezpieczeństwo i efektywność żeglugi statków w polskich obszarach morskich;
- ekspertyzę techniczną w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na polskie obszary morza A1 i A2 Morskiego Systemu Łączności w Niebezpieczeństwie i dla Zapewnienia Bezpieczeństwa (GMDSS) oraz na System Łączności Operacyjnej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa;

[51] Art. 113a ust. 1-2 u.b.m.

- ekspertyzę techniczną w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na Krajowy System Bezpieczeństwa Morskiego;
- plan ratowniczy określający rodzaje zagrożeń dla zdrowia i życia personelu zaangażowanego w budowę, eksploatację i likwidację morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń, sposoby i procedury działania w przypadku wystąpienia tych zagrożeń oraz siły i środki zapewniane przez wytwórcę do realizacji tego planu ratowniczego;
- plan zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń.

Powyższe ekspertyzy i plany zatwierdza w drodze decyzji Dyrektor Urzędu Morskiego, na którego obszarze właściwości zlokalizowana jest większa część morskiej farmy wiatrowej lub zespołu urządzeń.

Cel uzyskania ekspertyz i planów

Najważniejszymi celami są określenie sposobów i środków kompensacji negatywnego wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej na bezpieczeństwo i efektywność żeglugi statków w polskich obszarach morskich oraz funkcjonowanie systemów: Morskiego Systemu Łączności w Niebezpieczeństwie i dla Zapewnienia Bezpieczeństwa, Systemu Łączności Operacyjnej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa oraz Krajowego Systemu Bezpieczeństwa Morskiego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie ekspertyz i planów?

Uzyskanie decyzji zatwierdzających ekspertyzy i plany wymagane jest przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej.

Elementy wniosku o zatwierdzenie ekspertyz i planów

Wniosek powinien zawierać:

- oznaczenie wnioskodawcy wraz z adresem;
- określenie żądania, tj. zatwierdzenie skonkretyzowanej we wniosku ekspertyzy;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Załącznikiem do wniosku jest ekspertyza.

Szczegółowa zawartość ekspertyz i planów została określona w:

- **załącznikach nr 1, 2 i 3** do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie ekspertyzy nawigacyjnej i ekspertyz technicznych dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń;
- **załącznikach nr 1 i 2** do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie planu ratowniczego oraz planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń;

Ekspertyzy i plany są sporządzane przez osoby, które posiadają kwalifikacje oraz udokumentowane doświadczenie odpowiednio w zakresie nawigacji lub łączności, lub ochrony środowiska morskiego.

Przebieg postępowania

Wnioski o zatwierdzenie ekspertyz i planów kieruje się do Dyrektora Urzędu Morskiego właściwego dla obszaru realizacji inwestycji, który bada wnioski pod kątem formalnym i merytorycznym.

Jednocześnie zobowiązany jest do zasięgnięcia opinii:

- Dyrektora Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa w przypadku ekspertyz i planów, o których mowa w pkt 1–2 i 4–5 powyżej;
- Głównego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w przypadku ekspertyzy, o której mowa w pkt 1 powyżej.

Opinie te są wydawane w terminie 60 dni od dnia przekazania ekspertyzy lub planu przez inwestora. Niewydanie opinii w tym terminie jest równoznaczne z brakiem zastrzeżeń.

Czas trwania postępowania

Do 3 miesięcy od dnia przekazania wniosków o zatwierdzenie ekspertyz i planów przez inwestora.

Organ właściwy do zatwierdzenia ekspertyz i planów

Ekspertyzy i plany wyszczególnione powyżej, a także ich aktualizacje zatwierdza dyrektor urzędu morskiego, na którego obszarze właściwości zlokalizowana jest większa część morskiej farmy wiatrowej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia z niej mocy.

Okres ważności decyzji

Ekspertyza, o której mowa w pkt 1 powyżej, ważna jest na czas nieokreślony.

Ekspertyzy, o których mowa w pkt 2 i 3 powyżej, ważne są na czas nieokreślony, przy czym należy mieć na uwadze, że na 60 dni przed planowaną datą pierwszego wytworzenia energii elektrycznej w morskiej farmie wiatrowej inwestor zobowiązany jest dostarczyć dyrektorowi urzędu morskiego dokumentację niezbędną do weryfikacji poprawności założeń i wniosków zawartych w ekspertyzach. Pomiary i testy służące tej weryfikacji należy wykonać nie później niż na 90 dni przed planowaną datą pierwszego wytworzenia energii w morskiej farmie wiatrowej.

Okres ważności planów, o których mowa w pkt 4 i 5 powyżej, wynosi maksymalnie 5 lat. Jak wynika z u.b.m. inwestor zobowiązany jest do ich aktualizacji nie rzadziej niż co 5 lat. Aktualizacja planów następuje w formie decyzji administracyjnej.

Jakie opłaty muszę uiścić za zatwierdzenie ekspertyz i planów?

Opłata za zatwierdzenie:

- ekspertyzy nawigacyjnej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na bezpieczeństwo i efektywność żeglugi statków w polskich obszarach morskich – 4000 zł;

- ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na polskie obszary morza A1 i A2 Morskiego Systemu Łączności w Niebezpieczeństwie i dla Zapewnienia Bezpieczeństwa (GMDSS) oraz na System Łączności Operacyjnej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa – 4000 zł;
- ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na Krajowy System Bezpieczeństwa Morskiego – 4000 zł;
- planu ratowniczego dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń – 4000 zł;
- planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń – 4000 zł.

Opłatę należy uiścić wraz ze złożeniem wniosku o zatwierdzenie ekspertyzy lub planu.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji w przedmiocie odmowy zatwierdzenia ekspertyzy lub planów wnosi się w terminie do 7 dni od dnia doręczenia tej decyzji za pośrednictwem dyrektora urzędu morskiego, który wydał odmowną decyzję do ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, którego funkcję pełni obecnie Minister Infrastruktury.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP.

3.9.2. Decyzje zatwierdzające ekspertyzy z zakresu funkcjonowania systemów łączności, bezpieczeństwa morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa

Oprócz obowiązku zatwierdzenia ekspertyz i planów, o których mowa była wcześniej, ustawodawca przewiduje konieczność sporządzenia dwóch dodatkowych ekspertyz mających na celu uwzględnienie w ramach inwestycji funkcjonowania systemów łączności, bezpieczeństwa morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa. Zgodnie z art. 113c. ust. 1 i ust. 2 u.b.m. inwestor zobowiązany jest uzyskać decyzję w przedmiocie zatwierdzenia następujących ekspertyz:

- ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP;
- ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej i morskiej łączności radiowej Straży Granicznej.

Cel uzyskania ekspertyz

Głównym celem uzyskania i zatwierdzenia tych ekspertyz jest zapewnienie bezpieczeństwa morskiego, rozumianego przede wszystkim poprzez harmonizację inwestycji z istniejącą infrastrukturą, systemami i planami Sił Zbrojnych RP oraz Straży Granicznej.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji zatwierdzających ekspertyzy wymagane jest przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej.

Elementy wniosku o zatwierdzenie ekspertyz

Wniosek o zatwierdzenie ekspertyzy powinien zawierać:

- oznaczenie wnioskodawcy wraz z adresem;
- określenie żądania, tj. zatwierdzenie skonkretyzowanej we wniosku ekspertyzy;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnika.

Załącznikiem do wniosku jest ekspertyza.

Szczegółowa zawartość ekspertyz została określona w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 października 2022 r. w sprawie szczegółowego zakresu ekspertyz technicznych w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy na systemy obronności państwa oraz na system ochrony granicy państwowej na morzu.

Przebieg postępowania

Wnioski o zatwierdzenie ekspertyz badane są pod kątem formalnym – w zakresie kompletności i zgodności z elementami wskazanymi powyżej.

Następnie poddawane są analizie merytorycznej, biorąc pod uwagę spełnienie przez inwestora warunku w postaci kompleksowości ekspertyz z punktu widzenia obronności i bezpieczeństwa państwa.

Czas trwania postępowania

Do 3 miesięcy od dnia przekazania wniosków o zatwierdzenie ekspertyz.

Organ właściwy do wydania decyzji

Ekspertyza techniczna w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdzana jest przez Ministra Obrony Narodowej.

Ekspertyza techniczna w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z niej mocy na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej i morskiej łączności radiowej Straży Granicznej zatwierdzana jest przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, którego funkcję pełni Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Wydanie decyzji nie wymaga uiszczenia opłaty.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 7 dni, odpowiednio do Ministra Obrony Narodowej albo ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP.

3.10. CERTYFIKACJA MORSKICH FARM WIATROWYCH I ZESPOŁU URZĄDZEŃ SŁUŻĄCYCH DO WYPROWADZANIA MOCY

Z racji na skalę oddziaływania oraz znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego inwestycji w postaci morskiej farmy wiatrowej oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy, inwestor zobowiązany jest dopełnić szeregu obowiązków certyfikacyjnych.

Zgodnie z art. 113g ust. 1 u.b.m. inwestor na etapie realizacji procesu inwestycyjno-budowlanego dla części morskiej zobowiązany jest do pozyskania następujących certyfikatów:

1. **certyfikatu zgodności projektowej** wydawanego po opracowaniu projektu budowlanego, a przed zawiadomieniem organu nadzoru budowlanego o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych dotyczących morskiej farmy wiatrowej lub zespołu urządzeń - potwierdzającego zgodność projektu budowlanego z normami technicznymi określającymi wymagania, jakie musi spełnić morska farma wiatrowa lub zespół urządzeń do wyprowadzania mocy;
2. **certyfikatu dopuszczenia do eksploatacji** wydawanego po zakończeniu budowy morskiej farmy wiatrowej lub jej części lub zespołu urządzeń - jednak nie później niż na 30 dni przed planowanym dniem pierwszego wprowadzenia do sieci, na podstawie udzielonej koncesji, energii elektrycznej wytworzonej z morskiej farmy wiatrowej lub jej części - potwierdzającego zgodność procesu budowy z projektem budowlanym oraz certyfikatem zgodności projektowej, o którym mowa w pkt 1;
3. **certyfikatu bezpieczeństwa eksploatacji** wydawanego przed dniem upływu ważności certyfikatu, o którym mowa w pkt 2, jednak nie wcześniej niż na 3 miesiące przed upływem ważności certyfikatu, o którym mowa w pkt 2 - potwierdzającego kompletność i poprawność dokumentacji w zakresie należytego utrzymania i serwisowania morskiej farmy wiatrowej lub jej części lub zespołu urządzeń.

Cel przeprowadzenia certyfikacji morskich farm wiatrowych i zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy

Celem przeprowadzenia certyfikacji jest sprawdzenie, czy morska farma wiatrowa oraz zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z morskiej farmy wiatrowej spełnia wymogi w zakresie:

- bezpieczeństwa konstrukcji oraz budowy w zakresie wytrzymałości, nośności i stateczności;
- bezpieczeństwa pożarowego;
- bezpieczeństwa użytkowania;
- ochrony środowiska;
- warunków użytkowych odpowiednich do przeznaczenia różnych typów urządzeń i konstrukcji lub instalacji wchodzących w skład morskiej farmy wiatrowej

- co potwierdzane jest przez certyfikaty uzyskiwane przez inwestora[52].

[52] Art. 82 ust. 1 u.p.m.f.

Jakie instytucje są właściwe do wydania certyfikatów?

Certyfikaty mogą być wydawane jedynie przez tzw. uznane organizacje, których wykaz prowadzi Minister Infrastruktury jako minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

Aktualny wykaz uznanych organizacji dostępny jest na stronie Ministerstwa Infrastruktury.

Okres ważności certyfikatów

- certyfikat zgodności projektowej – ważny bezterminowo;
- certyfikat dopuszczenia do eksploatacji – wydawany na okres nie dłuższy niż 5 lat;
- certyfikat bezpieczeństwa eksploatacji – wydawany jest na okres nie dłuższy niż 5 lat i wymaga odnowienia nie wcześniej niż na 3 miesiące przed upływem terminu ważności certyfikatu bezpieczeństwa eksploatacji.

3.11. EKSPERTYZA ZGODNOŚCI PROJEKTOWEJ I WYKONAWCZEJ SKŁADANA OPERATOROWI SYSTEMU PRZESYŁOWEGO

Stosownie z art. 82 ust. 2 u.p.m.f., w celu prawidłowej integracji zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z morskiej farmy wiatrowej, wytwórca zobowiązany jest do przedłożenia wobec operatora systemu przesyłowego (Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.) dodatkowych ekspertyz, tj.:

- ekspertyzy zgodności projektowej wydanej po opracowaniu projektów wykonawczych, przed rozpoczęciem robót budowlanych;
- ekspertyzy zgodności wykonawczej wydanej po zakończeniu budowy, potwierdzającej zgodność procesu budowy z projektem wykonawczym oraz ekspertyzą, o której mowa w pkt 1 powyżej, wraz z wnioskiem o wydanie tymczasowego pozwolenia na użytkowanie (ION), w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci, na morską farmę wiatrową lub jej część.

Powyższe ekspertyzy mają być zgodne z wymaganiami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 83 u.p.m.f., odnoszącymi się do zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu.

Powyższe ekspertyzy sporządzane są przez podmiot, który może udokumentować posiadane doświadczenie w zakresie oceny dokumentacji technicznej oraz nadzoru nad budową, przebudową lub eksploatacją zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy, obejmujące realizację co najmniej 2 projektów w przedmiotowym lub zbliżonym zakresie, w okresie ostatnich 10 lat.

3.12. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie morskiej elektrowni wiatrowej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z morskiej elektrowni wiatrowej. Bez tej decyzji nie można rozpocząć wykonywania prac budowlanych ani wystąpić o uzyskanie pozwolenia na użytkowanie elektrowni[53].

Warto podkreślić, że pozwolenie na budowę dotyczy całego zamierzenia budowlanego określonego we wniosku przez inwestora. Nie ma jednak obowiązku realizowania projektu inwestycyjnego w całości za jednym razem. Zgodnie z przepisami u.p.b. dopuszcza się, pod określonymi warunkami, możliwość etapowania i podziału przedsięwzięcia na części[54]. Możliwość etapowania powstaje w sytuacji, gdy zamierzenie budowlane obejmuje więcej niż jeden obiekt. Inwestor, decydując się na podział przedsięwzięcia, musi mieć jednak na uwadze, że pozwolenie na budowę może dotyczyć jedynie obiektu lub zespołu obiektów, które mogą funkcjonować samodzielnie zgodnie z ich przeznaczeniem.

Należy zaznaczyć, że w odniesieniu do wydania pozwolenia na budowę zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z morskiej elektrowni wiatrowej stosowane mogą być także przepisy ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, umożliwiające realizację tzw. strategicznych decyzji w zakresie sieci przesyłowych[55].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora – głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie morskiej elektrowni wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z niej mocy. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie pozwolenia na budowę morskiej elektrowni wiatrowej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z morskiej elektrowni wiatrowej konieczne jest po wcześniejszym:

- uzyskaniu PSZW;
- uzyskaniu decyzji środowiskowej;
- uzyskaniu decyzji o zatwierdzeniu projektu robót geologicznych i zatwierdzeniu dokumentacji geologicznej;
- uzyskaniu PUUK i UUUK (dot. zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z mocy), które mogą zostać zastąpione przez decyzję lokalizacyjną uzyskaną na mocy u.p.s.i.;

[53] Art 28 ust. 1 u.p.b.
[54] Art. 33 ust. 1 u.p.b.
[55] Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1680 z późn. zm.)

- wyrażeniu zgody przez ministra właściwego do spraw energii (w przypadku budowy lub linii przesyłowej elektroenergetycznej)[56];
- uzyskaniu warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek o wydanie pozwolenia na budowę powinien zawierać poniższe elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może na wniosek inwestora dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem)[57].

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt budowlany - wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej - 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane (w przypadku morskich farm wiatrowych takim tytułem jest decyzja PSZW);
- PUUK (dotyczy zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z mocy);
- UUUK (dotyczy zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z mocy);
- załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś., będącą uprzednio załącznikiem do decyzji środowiskowej.

Projekt budowlany, który stanowi załącznik do wniosku, składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków (o ile znajdzie zastosowanie);
  d) układ komunikacyjny ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
  e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;
- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:

[56] Więcej na temat zgody ministra właściwego do spraw energii art. 32 ust. 1a u.p.b.
[57] Art. 33 ust. 1 u.p.b.

a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
f) charakterystykę ekologiczną;

- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb – dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) inne opracowania projektowe;
- projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć m.in.:

- oświadczenie, że osoba, która go sporządziła dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku przez inwestora, wojewoda kontroluje jego poprawność formalną. Następnie wojewoda ustala, jakie występują strony postępowania. Ustalenie to jest szczególnie istotne ze względu na fakt, że stroną postępowania nie zawsze jest wyłącznie inwestor, ale także inne podmioty pozostające w sąsiedztwie albo obszarze oddziaływania inwestycji. Po ustaleniu wszystkich stron następuje zawiadomienie każdej z nich o wszczęciu postępowania.

Po czynnościach wstępnych i formalnych wojewoda dokonuje kontroli merytorycznej oraz rozpatruje ewentualne wnioski składane przez inne strony postępowania.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę morskich farm wiatrowych oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy wydaje się w terminie do 90 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie takiej decyzji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej jest wojewoda. W przypadku realizacji przedsięwzięcia budowlanego na obszarach należących do

właściwości dwóch wojewodów, procedura realizowana jest przez tego wojewodę, na którego obszarze właściwości znajduje się obszarowo większa część tego zamierzenia.

Okres ważności decyzji

Decyzja o pozwoleniu na budowę zostaje wydana na okres 3 lat od dnia, w którym stała się ostateczna i podlega natychmiastowej wykonalności.

Jeżeli w ciągu tych 3 lat budowa nie zostanie rozpoczęta lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 3 lata, pozwolenie na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i jest wymagalna z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego za pośrednictwem wojewody, który wydał zaskarżaną decyzję.

Odwołanie powinno być rozpoznane w ciągu 60 dni od dnia wpływu.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

3.13. POZWOLENIE NA UŻYTKOWANIE

Po zakończeniu procesu budowy morskiej elektrowni wiatrowej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z niej mocy, w celu rozpoczęcia produkcji energii elektrycznej konieczne jest wcześniejsze uzyskanie pozwolenia na użytkowanie[58]. Decyzja ta stwierdza możliwość legalnego korzystania z obiektu w sposób prawidłowy, zgodny z wydanym uprzednio pozwoleniem na budowę.

Cel decyzji

Podstawowym celem wydania decyzji jest zweryfikowanie czy wybudowana morska farma wiatrowa lub zespół urządzeń służących do wyprowadzania z niej mocy jest zrealizowana zgodnie z projektem budowlanym i czy można przystąpić do jej eksploatacji, zgodnej z regulacjami. Wiąże się to z przeprowadzeniem obowiązkowej kontroli inwestycji po zakończeniu procesu budowy przez wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie pozwolenia na użytkowanie wymagane jest po przeprowadzeniu robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę.

Pozwolenie na użytkowanie wymagane jest również, gdy inwestor zamierza przystąpić do użytkowania jedynie części inwestycji objętej pozwoleniem na budowę.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek o wydanie pozwolenia na użytkowanie powinien zawierać[59]:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji,
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- oryginał dziennika budowy w postaci papierowej, a w przypadku dziennika w postaci elektronicznej numer tego dziennika, o którym mowa w art. 47h ust. 2 u.p.b.;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;

[58] Art. 55 ust. 1 u.p.b.

[59] Wzór wniosku o pozwolenie na użytkowanie stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie określenia wzoru formularza zawiadomienia o zakończeniu budowy oraz wniosku o pozwolenie na użytkowanie (Dz. U. poz. 715).

- protokoły badań i sprawdzeń przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa;
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 u.d.t.;
- dokumentację geodezyjną zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian, w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wydania pozwolenia;
- jeśli wniosek składany jest przez pełnomocnika – pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwolenie na użytkowanie stanowi nie tylko oficjalne dopuszczenie inwestora do użytkowania obiektu budowlanego, ale określa również sposób i warunki korzystania z obiektu budowlanego podczas jego eksploatacji.

Przebieg postępowania

Inwestor, który powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie morskiej farmy wiatrowej wraz z zespołem urządzeń, jest obowiązany zawiadomić wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy morskiej farmy wiatrowej i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania – zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, a także zawiadomić organy:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz
- Państwowej Straży Pożarnej.

Organy te zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym. Organy te powinny wydać opinie w terminie do 14 dni od otrzymania zawiadomienia, a w przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje się, że nie zostały złożone żadne zastrzeżenia.

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie, wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego, właściwy terenowo dla obszaru realizacji inwestycji, jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w wydanej wcześniej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola ta poprzedza wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania, tj. złożenia wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie do 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Co istotne, inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Kontrola obejmuje sprawdzenie:

- zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;
- zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym i technicznym, w zakresie:
  a) charakterystycznych parametrów technicznych w zakresie powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości;
  b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego;
  c) wykonania urządzeń budowlanych;
  d) wykonania instalacji zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem;
- spełnienia warunków wskazanych w art. 55 ust. 1b u.p.b., jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;
- w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;
- uporządkowania terenu budowy.

Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, tj. Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego, a trzeci pozostaje u Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Po pozytywnie zakończonej kontroli Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego właściwy dla obszaru realizacji inwestycji wydaje decyzję o pozwoleniu na użytkowanie morskiej farmy wiatrowej lub zespołu urządzeń do wyprowadzania z niej mocy. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie morskiej elektrowni wiatrowej określić warunki użytkowania tej elektrowni albo uzależnić jej użytkowanie od wykonania, w oznaczonym terminie, określonych robót budowlanych.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na użytkowanie powinno zostać wydane w terminie do 30 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie takiej decyzji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie morskiej elektrowni wiatrowej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzania z niej mocy jest Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego właściwy miejscowo dla obszaru realizacji inwestycji.

W przypadku realizacji przedsięwzięcia budowlanego na obszarach należących do właściwości dwóch wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego, procedura realizowana jest przez tego inspektora, na którego obszarze właściwości znajduje się obszarowo większa część tego zamierzenia.

Okres ważności decyzji

Decyzja wydawana jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na użytkowanie wynosi 38,75 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje prawo do skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

3.14. KONCESJA

Rozpoczęcie wytwarzania i sprzedaży energii z morskiej farmy wiatrowej możliwe jest po uzyskaniu przez inwestora koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych[60].

Koncesja stanowi tym samym również warunek konieczny umożliwiający korzystanie przez inwestora z systemów wsparcia energii odnawialnej.

Co istotne, w przypadku morskich farm wiatrowych uzyskanie koncesji wiąże się z obowiązkiem regularnego uiszczania dodatkowej opłaty koncesyjnej.

W przypadku morskich farm wiatrowych wymiar opłaty koncesyjnej jest wyższy aniżeli w odniesieniu do innych źródeł.

Morskie farmy wiatrowe nie mogą być bowiem opodatkowane podatkiem od nieruchomości, w związku z czym płacą one dodatkową opłatę koncesyjną zależną od wysokości przychodów i mocy zainstalowanej morskiej farmy wiatrowej.

Szczegóły dotyczące ustalania wysokości opłat koncesyjnych dla morskich farm wiatrowych uwzględnione zostały w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 października 2021 r. w sprawie opłaty koncesyjnej (Dz. U. poz. 1938).

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym. W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest po uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie morskiej elektrowni wiatrowej oraz przyłączeniu jej do sieci elektroenergetycznej. Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwania w procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni wiatrowej.

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowni wiatrowej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;

[60] Art. 32 ust.1 pkt 1 lit. b. u.p.e.

- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;
- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 34, 35 i pkt 36 lit. a, b, e i f ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.), wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym lub
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie, lub
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi, że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- informacje przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją;
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;

- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;
- PSZW;
- decyzję udzielającą pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (pozwolenie na użytkowanie);
- decyzje UDT w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty potwierdzające moc zainstalowaną elektryczną jednostki wytwórczej;
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona morska farma wiatrowa:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, tzw. warunki przyłączenia do sieci lub tzw. umowa przyłączeniowa;
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo-rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do przedsiębiorcy oraz operatora systemu elektroenergetycznego, z zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega ze zobowiązaniami wobec budżetu państwa;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Przebieg postępowania

Właściwy organ dokonuje kontroli formalnej złożonego wniosku, po czym zawiadamia wszystkie strony o wszczęciu postępowania. Następnie, po czynnościach formalnych, organ sprawdza, czy w konkretnym przypadku możliwe jest wydanie koncesji.

Organ przed wydaniem koncesji może zobowiązać podmiot wnioskujący do złożenia zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej, w tym także ewentualnych szkód w środowisku.

Wysokość zabezpieczenia majątkowego ustanawia się w wysokości nie niższej niż 1/12 najwyższych, planowanych przez wnioskodawcę na kolejne 3 lata kalendarzowe rocznych przychodów z działalności gospodarczej, na którą ma być udzielona koncesja.

Po przeprowadzonym postępowaniu i spełnieniu wszystkich wymagań przewidzianych przez prawo organ wydaje koncesję.

Wydana koncesja powinna określać:

- oznaczenie podmiotu, jego siedziby lub miejsca zamieszkania oraz ich adres;
- przedmiot oraz zakres działalności objętej koncesją;
- datę rozpoczęcia działalności objętej koncesją oraz warunki wykonywania działalności;
- okres ważności koncesji;
- szczególne warunki wykonywania działalności objętej koncesją, mające na celu właściwą obsługę odbiorców w zakresie:
  a) zapewnienia zdolności do dostarczania energii w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu wymagań jakościowych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1–4, 7 i 8 u.p.e.;
  b) powiadamiania Prezesa URE o niepodjęciu lub zaprzestaniu bądź ograniczeniu prowadzenia działalności objętej koncesją w okresie jej obowiązywania:
     – zabezpieczenia ochrony środowiska w trakcie oraz po zaprzestaniu koncesjonowanej działalności;
     – szczegółowych zasad odnawiania zabezpieczenia majątkowego, w przypadku gdy zabezpieczenie to zostało ustanowione;
     – numeru w rejestrze przedsiębiorców w KRS, o ile przedsiębiorca taki numer posiada, lub numeru równoważnego rejestru państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Turcji oraz numeru identyfikacji podatkowej.

Koncesja powinna ponadto określać warunki zaprzestania działalności przedsiębiorstwa energetycznego po wygaśnięciu koncesji lub po jej cofnięciu.

Przedsiębiorstwo energetyczne, któremu została udzielona koncesja, wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, obciążającą koszty jego działalności.

Warto zaznaczyć, że właściwy organ może nakazać przedsiębiorstwu energetycznemu, pomimo wygaśnięcia koncesji, dalsze prowadzenie działalności objętej koncesją przez okres nie dłuższy niż 2 lata, jeżeli wymaga tego interes społeczny.

Jeżeli działalność prowadzona w warunkach określonych powyżej przynosi stratę, przedsiębiorstwu energetycznemu należy się pokrycie strat od Skarbu Państwa w wysokości ograniczonej do uzasadnionych kosztów działalności określonej w koncesji, przy zachowaniu należytej staranności.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, np. w instalacji fotowoltaicznej, powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE.

Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Istnieje możliwość złożenia wniosku w formie elektronicznej lub przez elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu administracji publicznej lub na adres do doręczeń elektronicznych.

4. Biogaz i biometan

4.1. Opis technologii 142
4.2. Wybór lokalizacji inwestycji 143
4.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 147
4.4. Planistyka 154
4.5. Pozwolenia środowiskowe 155
4.5.1. Pozwolenie zintegrowane 155
4.5.2. Inne pozwolenia środowiskowe 159
4.5.2.1. Pozwolenie na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi 159
4.5.2.2. Pozwolenie na wytwarzanie odpadów 161
4.5.2.3. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza 163
4.5.2.4. Zagospodarowanie pofermentu 164
4.6. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 167
4.6.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 167
4.6.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 171
4.7. Przyłączenie do sieci ciepłowniczej 175
4.7.1. Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej 175
4.7.2. Umowa o przyłączenie do sieci ciepłowniczej 176
4.7.3. Obowiązek zakupu ciepła 177
4.8. Pozwolenie na budowę 178
4.9. Zawiadomienie o zakończeniu budowy i pozwolenie na użytkowanie 182
4.9.1. Zawiadomienie o zakończeniu budowy 182
4.9.2. Pozwolenie na użytkowanie 185
4.10. Koncesja i inne formy zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej 189
4.10.1. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE 190
4.10.1.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 194
4.10.2. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE 196
4.11. Biogazownie rolnicze 199
4.11.1. Wpis do rejestru wytwórców biogazu rolniczego 200
4.11.2. Ułatwienia realizacji procedur administracyjnych dla niektórych rodzajów biogazowni rolniczych 202
4.12. Biometanownie 206
4.12.1. Przyłączenie biometanowni do sieci gazowej 206

4.12.1.1. Warunki przyłączenia do sieci gazowej 207
4.12.1.2. Umowa o przyłączenie do sieci gazowej 209
4.12.2. Zmiany w prawie dotyczące biometanu 209
4.13. Biogazownie składowiskowe 210
4.14. Biogazownie przy oczyszczalniach ścieków 210

4 BIOGAZ I BIOMETAN

4.1. OPIS TECHNOLOGII

Biogazownie to instalacje produkujące energię z biogazu uzyskiwanego przede wszystkim w procesie fermentacji biomasy roślinnej, odchodów zwierzęcych, odpadów organicznych (na przykład z przemysłu spożywczego), odpadów komunalnych, odpadów poubojowych lub osadu biologicznego ze ścieków.

Energia otrzymywana z biogazu klasyfikowana jest jako pochodząca z odnawialnych źródeł energii w rozumieniu przepisów u.o.z.e. Szczegółowy przebieg procesu produkcji biogazu zależny jest od typu biogazowni. W większości przypadków powstały biogaz wykorzystywany jest na miejscu do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu. Inne biogazownie przetwarzają i oczyszczają biogaz do postaci biometanu i wprowadzają go do sieci gazowej albo poddają procesom skroplenia lub sprężenia, transportując paliwo gazowe środkami transportu innymi niż sieci gazowe. Jako produkt uboczny procesów funkcjonowania biogazowni uzyskiwana jest pozostałość pofermentacyjna (osad pofermentacyjny), który potocznie nazywany jest pofermentem.

Jego zastosowanie zależy od składu biomasy wykorzystanej do produkcji biogazu, przy czym poferment najczęściej wykorzystywany jest w rolnictwie:

a) jako nawóz lub środek wspomagający uprawę roślin, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2023 r. poz. 569 z późn. zm.), po spełnieniu wymogów w zakresie uzyskania pozwolenia na wprowadzanie do obrotu (na podstawie art. 4 ww. ustawy);
b) w ramach przetwarzania odpadów w procedurze odzysku R10, na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.), po uzyskaniu zezwolenia na przetwarzanie odpadów w procedurze R10, o którym mowa w art. 42 ust. 2 ww. ustawy.

Działalność biogazowni szczególnie związana jest z gospodarką rolną, co wynika przede wszystkim z dostępu do surowców. W przeciwieństwie do większości rodzajów instalacji OZE funkcjonowanie biogazowni nie zależy od warunków pogodowych, a od stałego dostępu do biomasy. Przyjmuje się, że biogazownie rolnicze mogą produkować energię nawet przez 8 000 godzin rocznie (90% czasu), w przeciwieństwie do innych instalacji OZE, których dyspozycyjność roczna waha się od 10 do 40%.

Z tego względu biogazownie stanowią cenny komponent w systemie odnawialnych źródeł energii, przed którym ciągle stoi duży potencjał rozwojowy. Dotychczasowe szacunki wskazują na możliwość pozyskania w Polsce nawet około 8 mld m^3 biogazu rolniczego rocznie.

4.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie budowy biogazowni powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie biogazowni jest warunkiem wstępnym, niezbędnym i kluczowym, umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych.

Wśród najważniejszych czynników, które należy uwzględnić na tym etapie, wskazać trzeba:

- lokalizację nieruchomości, która powinna zostać sprawdzona na etapie audytu;
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (lub w przypadku biometanowni, możliwość przyłączenia do sieci gazowej dystrybucyjnej (chłonność sieci) lub sieci gazowej przesyłowej);
- dostęp do sieci ciepłowniczej/możliwość realizacji inwestycji w infrastrukturę sieciową;
- odległość od form ochrony przyrody;
- możliwość uzyskania wymaganego tytułu prawnego do nieruchomości.

Położenie nieruchomości

Analiza lokalizacji biogazowni (innych niż zlokalizowane przy składowiskach odpadów czy oczyszczalniach ścieków) powinna w pierwszej kolejności uwzględniać kwestię zapewnienia dostępu do substratu i możliwości zapewnienia jego stałych dostaw i produktywności biogazu uzyskanego wskutek jego przerobienia.

Główne wyzwanie dla inwestora polega zatem na wyborze takiej nieruchomości, która pozwoli na stworzenie sprawnego łańcucha dostaw na podstawie współpracy z podmiotami w obrębie do kilkudziesięciu kilometrów od biogazowni.

Innym ważnym elementem, który należy wziąć pod uwagę, jest możliwość przechowywania i zagospodarowania pofermentu.

Działka, na której zostanie posadowiona biogazownia, powinna być także odizolowana od zabudowy mieszkalnej, zwłaszcza poprzez zadbanie o stworzenie specjalnych pasów zieleni.

Szczegóły zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. 2023 poz. 297).

Inwestor nie może też zlekceważyć kwestii tzw. „uzbrojenia terenu”, czyli zapewnienia odpowiednich przyłączy wodno-kanalizacyjnych czy infrastruktury liniowej, które w przyszłości konieczne będą do funkcjonowania biogazowni.

Moc przyłączeniowa

Przy planowaniu budowy instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonej do sieci elektroenergetycznej w wybranej lokalizacji należy uwzględniać poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w tej lokalizacji, gdyż jest on podstawową determinantą gwarantującą możliwość przyłączenia instalacji do sieci.

Brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą wartości dostępnej mocy przyłączeniowej dla planowanych źródeł energii.

Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej na swoich stronach internetowych publikują wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz planowanych zmian tych wartości w okresie kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV.

Ze względu na brak aktualizacji ww. danych w czasie rzeczywistym, weryfikacja dostępności wolnych mocy przyłączeniowych przez inwestorów jest jednak utrudniona[61].

Dostęp do sieci ciepłowniczej

Elementem zwiększającym opłacalność inwestycji w biogazownie jest możliwość zagospodarowania produkowanego w niej ciepła. W związku z tym, wybierając potencjalną lokalizację biogazowni, warto również wziąć pod uwagę możliwość odbioru ciepła, tj. dokonania oceny lokalnej infrastruktury ciepłowniczej i podmiotów, które gotowe będą przyjąć i wykorzystać ciepło produkowane na obszarach wiejskich.

Jak dotąd jest to rozwiązanie stosowane rzadko, co zazwyczaj wynika ze znaczącej odległości pomiędzy biogazownią a dostępnością najbliższych ciepłociągów, które przebiegają głównie na obszarach miejskich.

Szczegóły dotyczące przyłączenia instalacji do sieci ciepłowniczej zawarte zostały w pkt 4.7. niniejszego rozdziału.

Odległość od form ochrony przyrody

Ustalając lokalizację przyszłej biogazowni, należy również zweryfikować, czy choćby część planowanej inwestycji nie znajduje się na terenie objętym formą ochrony przyrody lub w jej bliskim sąsiedztwie.

Zlokalizowanie inwestycji na terenie objętym ochroną przyrody może utrudnić lub całkowicie uniemożliwić dalszą realizację procesu inwestycyjnego.

W szczególności należy mieć na uwadze, że ograniczenia lub całkowity brak możliwości przeprowadzenia inwestycji mogą pojawić się w stosunku do terenów, na których występują:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,

[61] Z uwagi na to, że publikowane informacje mogą mieć już charakter historyczny, wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych.

- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Powyższe ograniczenia rozciągają się także na otuliny:

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych.

Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Kluczowym etapem poprzedzającym rozpoczęcie procedur administracyjnych jest zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości, na której ma zostać zlokalizowana biogazownia. Posiadanie tytułu prawnego to legitymowanie się prawem umożliwiającym dysponowanie nieruchomością.

W związku z tym w pierwszej kolejności inwestor planujący inwestycję powinien dokonać weryfikacji stanu prawnego nieruchomości gruntowej, w szczególności zapoznając się z treścią księgi wieczystej właściwej dla danej nieruchomości.

Tytułem prawnym najpełniej zabezpieczającym interes inwestora jest własność nieruchomości gruntowej.

Obserwowaną praktyką jest także realizacja biogazowni na terenach dzierżawionych. Takie rozwiązanie naznaczone jest jednak ryzykiem polegającym na możliwości prawnego zespolenia własności biogazowni z własnością nieruchomości. Zgodnie z kodeksem cywilnym budowle wzniesione na nieruchomości dzielą jej byt prawny, co może powodować, że własność instalacji po jej posadowieniu na nieruchomości przejdzie na właściciela gruntu.

W związku z tym, aby zminimalizować powyższe ryzyko, w przypadku realizacji biogazowni na dzierżawionej nieruchomości inwestor powinien zadbać, aby umowa dzierżawy wprost dookreślała kwestię własności biogazowni wzniesionej na dzierżawionej nieruchomości i zawierała jasne, bezwarunkowe postanowienie, że wniesione przez dzierżawcę elementy biogazowni nie stanowią części składowej nieruchomości oraz że zostały posadowione dla przemijającego użytku i stanowią wyłączną własność dzierżawcy.

Przepisy nie przewidują obowiązku zachowania szczególnej formy, aby umowa dzierżawy mogła zostać uznana za ważną. Wobec tego zwykła forma pisemna umowy może zostać uznana za wystarczającą do zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości.

Inwestor może jednak znaleźć się w bardzo niekorzystnej sytuacji w przypadku zbycia nieruchomości przez właściciela na osobę trzecią, ponieważ nabywca nieruchomości uzyskuje prawo do wypowiedzenia stosunku dzierżawy.

Umowa dzierżawy zawarta w formie aktu notarialnego, zgodnie z art. 41b u.o.o., jest konieczna, jeżeli inwestor zamierza zagospodarowywać poferment powstający np. z przetwarzania odpadów komunalnych (odpady z grupy 20), w ramach procedury R10.

Ochronę przed tym ryzykiem można uzyskać poprzez zachowanie wymogów formy szczególnej, tj. pisemnej i z datą pewną. Ponadto, aby skorzystanie z ochrony było możliwe, umowa musi zostać zawarta na czas oznaczony, a nieruchomość musi zostać dzierżawcy wydana.

Innym rozwiązaniem redukującym to ryzyko jest ujawnienie uprawnień dzierżawy w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości; wówczas konieczne będzie zawarcie umowy w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

4.3. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzji środowiskowej) w większości przypadków stanowi pierwszy etap w procesie inwestycyjno-budowlanym biogazowni[62].

Cel decyzji środowiskowej

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej organ określa m.in. wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji środowiskowej wymagane jest w większości przypadków inwestycji biogazowych. Konieczność jej pozyskania pojawia się przed uzyskaniem przez inwestora decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o pozwoleniu na budowę[63], a w niektórych przypadkach także na etapie uzyskiwania decyzji na przetwarzanie odpadów.

Wyjątkiem od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i uzyskania decyzji środowiskowej są instalacje do wytwarzania biogazu rolniczego o zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 0,5 MW lub wytwarzające ekwiwalentną ilość biogazu rolniczego wykorzystywanego do innych celów niż produkcja energii elektrycznej.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Postępowanie o wydanie decyzji środowiskowej inicjowane jest na wniosek inwestora. W związku z tym, że biogazownie o mocy zainstalowanej powyżej 0,5 MW kwalifikowane są jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko[64], wniosek powinien uwzględniać następujące elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji środowiskowej dla konkretnego przedsięwzięcia.

[62] Art. 71 ust. 1 u.o.ś.
[63] Art. 72 ust. 1 u.o.ś.
[64] Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 47 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 z późn. zm) przedsięwzięciem zawsze oddziałującym znacząco na środowisko są biogazownie nierolnicze mogące przyjmować odpady w ilości nie mniejszej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t - w takim przypadku wniosek powinien zawierać raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub kartę informacyjną przedsięwzięcia wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu.

Inwestor powinien zawrzeć w ramach wniosku następujące załączniki:

- Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) polegającego na budowie biogazowni, a w przypadku gdy występuje o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.ś. – raport o oddziaływaniu na środowisko;
- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla biogazowni będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (które kwalifikują się do § 2 ust. 1 pkt 47 r.p.m.z.o.ś.), z tym, że zamiast raportu inwestor może przedłożyć KIP wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu (art. 69 u.o.ś.);
- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez ten obszar rozumie się:
  a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
  b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
  c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem;
- mapę w postaci papierowej oraz elektronicznej, w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych, z zaznaczonym przewidywanym terenem przedsięwzięcia, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, wraz z wyznaczoną odległością 100 m od granic tego terenu;
- wypis i wyrys z MPZP albo informację o jego braku (jeżeli organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska);
- wypis z rejestru gruntów lub inny dokument w postaci papierowej lub elektronicznej, wydane przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz – o ile zostały ujawnione – numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego, obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie (nie wymaga się dołączenia, jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przekracza 10);
- analizę kosztów i korzyści (nie dotyczy instalacji o mocy nominalnej cieplnej nie większej niż 20 MW mocy cieplnej);
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Warto wiedzieć:

Mimo złożenia przez inwestora KIP, w trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co wiąże się z koniecznością sporządzenia raportu przez inwestora. Wymagane jest wówczas dokonanie przez inwestora pogłębionych badań dotyczących warunków środowiskowych realizacji inwestycji.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy biogazownia może być realizowana zgodnie z przepisami środowiskowymi, dokonując w tym zakresie wymaganych opinii i uzgodnień.

W trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w takim przypadku powinien określić zakres raportu, jaki musi zostać złożony przez wnioskodawcę. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu wnioskodawca może samodzielnie zawnioskować o określenie zakresu raportu.

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
  d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;

g) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;

- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);
- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, i krajobraz;
  c) dobra materialne;
  d) zabytki i krajobraz kulturowy objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
  e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
  f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;

g) wzajemne oddziaływania między elementami, o których mowa w pkt a–f powyżej;

- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania, o którym mowa powyżej;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia;
  b) wykorzystywania zasobów środowiska;
  c) emisji;
- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z oceną ich skuteczności odpowiednio na etapach realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano opracowując raport;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez organ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany z właściwymi instytucjami. Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5–6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Warto zaznaczyć, że organ może także stwierdzić brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wówczas od razu wydać decyzję środowiskową.Odmowa wydania decyzji nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku:

- niezgodności lokalizacji biogazowni z MPZP, jeżeli plan ten został uchwalony;
- odmowy uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przez organ współdziałający;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez organ;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 u.p.w.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania decyzji środowiskowej, np. dla biogazowni, powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, udział społeczeństwa w postępowaniu czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest co do zasady organ gminy – odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta lub marszałek województwa (w przypadku odpadów komunalnych) oraz RDOŚ – w niektórych innych przypadkach.

W toku postępowania właściwy organ zasięga opinii ze strony organów współdziałających, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z podziałem wskazanym w art. 78 u.o.ś.), organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych.

Decydujący wpływ, w przypadku obowiązku przeprowadzenia OOŚ, na przebieg postępowania ma właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa jest ważna i obowiązuje do momentu jej wyeliminowania z obrotu prawnego i może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego.

Natomiast w ciągu 6 lat od dnia, w którym stała się ostateczna, lub po wykorzystaniu możliwości przedłużenia terminu, tj. w ciągu 10 lat (o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji środowiskowej lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja otrzymali przed upływem terminu 6 lat od organu, który wydał decyzję środowiskową w pierwszej instancji, stanowisko że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej), istnieje możliwość złożenia wniosku o wydanie decyzji następczej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji środowiskowej może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP, z tym, że część załączników do wniosku wymaga postaci papierowej.

4.4. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

4.5. POZWOLENIA ŚRODOWISKOWE

W związku z tym, że funkcjonowanie biogazowni może powodować emisje negatywnie oddziałujące na środowisko, inwestor powinien uzyskać pozwolenia środowiskowe wymagane do prowadzenia swojej działalności.

Rodzaj wymaganych pozwoleń środowiskowych związany jest ściśle z parametrami technicznymi instalacji biogazowej.

Uzyskanie pozwoleń środowiskowych, o których mowa w niniejszym podrozdziale, jest niezależne od uprzedniego uzyskania decyzji środowiskowej, o której mowa w pkt 4.3. niniejszego rozdziału.

4.5.1. Pozwolenie zintegrowane

W przypadku biogazowni o zdolności do przetwarzania nie mniej niż 100 t odpadów na dobę albo 10 t ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego konieczne jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, które stanowi rodzaj zbiorczego pozwolenia uwzględniającego inne pozwolenia emisyjne[65].

Cel decyzji

Uzyskanie pozwolenia zintegrowanego umożliwia, w ramach jednej decyzji, zastąpienie następujących decyzji/pozwoleń:

- na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza;
- wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi (łącznie z określeniem warunków poboru wody);
- na wytwarzanie odpadów (wraz z zezwoleniami na odzysk, unieszkodliwianie, transport i gromadzenie odpadów);
- na emisję hałasu;
- na emisję pola elektromagnetycznego.

Co istotne, w przypadku pozwolenia zintegrowanego na każdym z powyższych etapów powinny być zastosowane najkorzystniejsze rozwiązania z punktu widzenia obowiązku eliminowania bądź ograniczania emisji. Ma to na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorców oraz zapewnienie skuteczniejszej ochrony środowiska poprzez koordynację różnych aspektów związanych z planowaną inwestycją.

Pozwolenie zintegrowane obejmuje ocenę wpływu inwestycji na środowisko, w tym aspekty takie jak ochrona powietrza, wód, gleby, zasobów naturalnych, gospodarka odpadami, hałas itp. Pozwolenie zintegrowane określa warunki, jakie należy spełnić w trakcie realizacji i eksploatacji inwestycji w celu zapewnienia ochrony środowiska i zdrowia publicznego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego?

Pozwolenie zintegrowane dla biogazowni wymagane jest wówczas, gdy produkcja biogazu w danej instalacji stanowi skutek odzysku lub unieszkodliwiania odpadów z wykorzystaniem fermentacji beztlenowej o zdolności przetwarzania nie mniejszej niż 100 t na dobę (wymóg ten dotyczy również

[65] Art. 201 p.o.ś.

instalacji do unieszkodliwiania lub odzysku padłych lub ubitych zwierząt lub produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego o zdolności produkcyjnej ponad 10 t na dobę).

Elementy wniosku o wydanie pozwolenia

Wniosek o wydanie pozwolenia zintegrowanego musi uwzględniać następujące podstawowe warunki, określone dla wniosków o wydanie pozwoleń, określone w art. 184 p.o.ś.:

- oznaczenie podmiotu prowadzącego instalację, jego adres zamieszkania lub siedziby;
- oznaczenie głównego prowadzącego instalację lub określenie zakresu odpowiedzialności poszczególnych prowadzących oznaczone części instalacji za eksploatację instalacji zgodnie z przepisami ochrony środowiska;
- adres zakładu, na którego terenie prowadzona jest eksploatacja instalacji;
- informację o tytule prawnym do instalacji;
- informacje o rodzaju instalacji, stosowanych urządzeniach i technologiach oraz charakterystykę techniczną źródeł powstawania i miejsc emisji;
- ocenę stanu technicznego instalacji;
- informację o rodzaju prowadzonej działalności;
- opis zakładanych wariantów funkcjonowania instalacji;
- blokowy (ogólny) schemat technologiczny wraz z bilansem masowym i rodzajami wykorzystywanych materiałów, surowców i paliw, istotnych z punktu widzenia wymagań ochrony środowiska;
- informację o energii wykorzystywanej lub wytwarzanej przez instalację;
- wielkość i źródła powstawania albo miejsca emisji – aktualnych i proponowanych – w trakcie normalnej eksploatacji instalacji oraz w warunkach odbiegających od normalnych, w szczególności takich jak rozruch i wyłączenia;
- warunki lub parametry charakteryzujące pracę instalacji, określające moment zakończenia rozruchu i moment rozpoczęcia wyłączania instalacji;
- informację o planowanych okresach funkcjonowania instalacji w warunkach odbiegających od normalnych;
- informację o istniejącym lub przewidywanym oddziaływaniu emisji na środowisko;
- wyniki pomiarów wielkości emisji z instalacji, jeżeli przeprowadzenie pomiarów było wymagane;
- zmiany wielkości emisji, jeżeli nastąpiły po uzyskaniu ostatniego pozwolenia dla instalacji;
- proponowane działania, w tym wyszczególnienie środków technicznych mających na celu zapobieganie lub ograniczanie emisji, a jeżeli działania mają być realizowane w okresie, na który ma być wydane pozwolenie – również proponowany termin zakończenia tych działań;
- proponowane procedury monitorowania procesów technologicznych istotnych z punktu widzenia wymagań ochrony środowiska, w szczególności pomiaru lub ewidencjonowania wielkości emisji oraz wymagań ochrony przeciwpożarowej w przypadku pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów;
- deklarowany termin i sposób zakończenia eksploatacji instalacji lub jej oznaczonej części, niestwarzający zagrożenia dla środowiska, jeżeli zakończenie eksploatacji jest przewidywane w okresie, na który ma być wydane pozwolenie;

- deklarowany łączny czas dalszej eksploatacji instalacji, jeżeli ma on wpływ na określenie wymagań ochrony środowiska oraz deklarowany sposób dokumentowania czasu tej eksploatacji;
- deklarowany termin oddania instalacji do eksploatacji w przypadku określonym w art. 191a p.o.ś.;
- czas, na jaki wydane ma być pozwolenie.

Ponadto wniosek ten zawiera:

- informacje dotyczące instalacji wymagającej pozwolenia zintegrowanego (m.in. oddziaływanie na środowisko, oddziaływanie transgraniczne na środowisko, prognozowana wielkość emisji hałasu, prognozowana ilość, stan i skład ścieków przemysłowych, prognozowana ilość wykorzystanej wody);
- uzasadnienie dla proponowanej wielkości emisji;
- opis wariantów środków zapobiegających powstawaniu zanieczyszczeń;
- kopię mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic obszaru, na którym jest konieczne utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania;
- raport początkowy (zawierający m.in. informacje na temat działalności prowadzonej na terenie zakładu; informacje na temat działalności prowadzonych na terenie zakładu w przeszłości, o ile takie informacje są dostępne; nazwy substancji powodujących ryzyko, wykorzystywanych, produkowanych lub uwalnianych przez wymagające pozwolenia zintegrowanego instalacje, położone na terenie zakładu; informacje na temat stanu zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych na terenie zakładu substancjami powodującymi ryzyko);
- dokument potwierdzający, że wnioskodawca jest uprawniony do występowania w obrocie prawnym, jeżeli prowadzący instalację nie jest osobą fizyczną;
- streszczenie wniosku sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- w przypadku pozwolenia na wytwarzanie odpadów – operat przeciwpożarowy spełniający wymagania określone w art. 42 ust. 4b pkt 1 u.o.o.;
- operat przeciwpożarowy, zawierający warunki ochrony przeciwpożarowej instalacji, obiektu lub jego części lub innego miejsca magazynowania odpadów, uzgodnione z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej, wykonany przez:
  a) rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, o którym mowa w rozdziale 2a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej – w przypadku gdy organem właściwym jest marszałek województwa albo regionalny dyrektor ochrony środowiska,
  b) osobę, o której mowa w art. 4 ust. 2a tej ustawy – w przypadku gdy organem właściwym jest starosta;
- zaświadczenie o niekaralności prowadzącego instalację:
  a) za przestępstwa przeciwko środowisku,
  b) będącego osobą fizyczną albo wspólnika, prokurenta, członka rady nadzorczej lub członka zarządu prowadzącego instalację będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej za przestępstwa, o których mowa w art. 163, art. 164 lub art. 168 w związku z art. 163 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny – w przypadku pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

Przebieg postępowania

Po złożeniu przez inwestora wniosku, organ w pierwszej kolejności dokonuje oceny formalnej wniosku, sprawdzając jego kompletność i zgodność z wymaganiami formalnymi. W przypadku braków lub uzupełnień inwestor jest zobowiązany do ich uzupełnienia.

Po dokonaniu oceny formalnej organ określa warunki emisji, które uwzględnione mają zostać w pozwoleniu. Nie mogą one przekraczać granicznych wielkości emisyjnych. Co istotne, warunki emisji powinny uwzględniać zastosowanie przez inwestora tzw. najlepszych możliwych praktyk określonych w konkluzjach BAT. Konkluzje BAT w odniesieniu do przetwarzania odpadów określone zostały w decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1147 z dnia 10.08.2018 r.

Czas trwania postępowania

Wydanie pozwolenia powinno nastąpić w terminie do 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku[66].

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w zależności od rodzaju i wielkości prowadzonej instalacji jest starosta powiatowy albo prezydent miasta na prawach powiatu. W niektórych innych przypadek organem właściwym może być marszałek województwa albo RDOŚ.

Okres ważności decyzji

Pozwolenie zintegrowane wydawane jest na czas nieoznaczony, chyba że na wniosek prowadzącego instalację ma być wydane na czas oznaczony.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie pozwolenia?

Wysokość opłaty rejestracyjnej oblicza się według wzoru:

$$O = B \times \frac{WR}{WP}$$

Gdzie:

O – wysokość opłaty rejestracyjnej

B - wysokość bazowej stawki opłaty rejestracyjnej dla danego rodzaju instalacji

WR - maksymalna teoretyczna (możliwa do osiągnięcia) wielkość parametru charakteryzującego skalę działalności prowadzonej w danej instalacji

WP - progowa wielkość parametru charakteryzującego skalę działalności prowadzonej w instalacji danego rodzaju

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności

[66] Art. 209 ust. 2 p.o.ś.

możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP. Przed złożeniem wniosku rekomendujemy jednak kontakt z danym starostwem, aby potwierdzić czy proceduje ono wnioski składane elektronicznie.

4.5.2. Inne pozwolenia środowiskowe

Jeżeli zamierzenia w zakresie funkcjonowania biogazowni nie powodują konieczności uzyskania pozwolenia zintegrowanego, inwestor powinien rozważyć, czy prowadzone przez niego czynności nie będą wymagać uzyskania pozwolenia na:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- wytwarzanie oraz przetwarzanie odpadów;
- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

W przypadku inwestorów, którzy zamierzają dystrybuować poferment, czyli pozostałość po przeprowadzeniu procesu fermentacyjnego, należy wziąć pod uwagę również uzyskanie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa na wprowadzenie do obrotu nawozu organicznego lub organicznego środka poprawiającego właściwości gleby.

W określonych przypadkach biogazownie rolnicze nie są zobowiązane do uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów, jeżeli wykorzystują substraty określone przez ministra właściwego do spraw klimatu na liście substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej.

4.5.2.1. Pozwolenie na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Wprowadzanie ścieków do wód i ziemi jest jedną z sytuacji wykraczających poza korzystanie powszechne lub zwykłe z wód. W przypadku gdy takie działanie wykonywane jest w związku z funkcjonowaniem biogazowni, konieczne może być uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi[67].

Cel decyzji

Celem decyzji jest zapewnienie legalnego wprowadzania ścieków do wód lub ziemi w związku z funkcjonowaniem biogazowni.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Funkcjonowanie biogazowni może powodować konieczność uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Dotyczy to między innymi poboru wód powyżej 5 m3 na dobę. Pozwolenie wodnoprawne konieczne będzie także m.in. w przypadku wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych, będących własnością innych podmiotów, ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.

[67] Art. 389 u.p.w.

Powyższe przykłady nie wyczerpują pełnego katalogu przesłanek wymagających uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. W związku z tym inwestor każdorazowo powinien dokonać w tym zakresie zindywidualizowanej oceny dotyczącej projektu jego inwestycji, opierając się o wymogi wynikające z p.o.ś. i u.p.w.

Organ właściwy do wydania decyzji

W większości przypadków organem właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego jest dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich właściwy miejscowo dla realizacji inwestycji. W niektórych przypadkach organem właściwym jest dyrektor zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Dodatkowo, jeżeli inwestor nie jest pewien, czy planowana inwestycja wymaga pozwolenia wodnoprawnego lub zgłoszenia wodnoprawnego, warto aby skontaktował się z nadzorem wodnym, który jest najbliżej miejsca, gdzie planowana jest inwestycja.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Okres ważności pozwolenia

Pozwolenie wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata za udzielenie zgód wodnych za wydanie pozwolenia wodnoprawnego wynosi 330,70 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez dyrektora zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Odwołanie od decyzji wydanej przez dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP. Przed złożeniem wniosku rekomendujemy jednak kontakt z właściwym oddziałem Wód Polskich, aby potwierdzić czy procedowane są wnioski składane elektronicznie.

4.5.2.2. Pozwolenie na wytwarzanie odpadów

Inwestor planujący budowę biogazowni – jeżeli nie jest zobowiązany do uzyskania pozwolenia zintegrowanego – powinien wystąpić o następujące pozwolenia związane z gospodarką odpadami:

- zezwolenie na wytwarzanie odpadów (jeżeli wytwarza odpady o masie powyżej 5000 t rocznie – w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne)[68];
- zezwolenie na przetwarzanie odpadów[69], które obejmuje procesy odzysku, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk oraz procesy unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające unieszkodliwianie; w przypadku biogazowni najbardziej adekwatnym rodzajem odzysku energii jest rodzaj R10 tj. „obróbka na powierzchni ziemi przynosząca korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska” oraz R3 tj. „recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)”; pełny wykaz procesów odzysku dla biogazowni stanowi załącznik nr 1 do u.o.o.

Zasadą jest, że wydawane jest odrębne zezwolenie na wytwarzanie odpadów i odrębne na ich przetwarzanie, choć możliwe jest objęcie obu tych zezwoleń jednym zbiorczym zezwoleniem, jeśli z taką inicjatywą wystąpi wnioskodawca.

Należy dodać, że w obecnym stanie prawnym, przed wykorzystaniem odpadów do przetworzenia, wytwórca zgodnie z art. 11 u.o.o. jest obowiązany do przedłożenia marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce ich wytwarzania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny. Oznacza to konieczność zgłoszenia substratu wykorzystywanego w biogazowni marszałkowi województwa, który po dokonaniu oceny wydaje stosowną decyzję umożliwiającą jego przetwarzanie. Taka decyzja wydawana jest na maksymalnie 10 lat.

[68] Art. 180a p.o.ś.
[69] Art. 41 u.o.o.

Organ właściwy do wydania decyzji

Marszałek Województwa:

- do wydania zezwolenia na zbieranie odpadów, w przypadku gdy maksymalna łączna masa wszystkich rodzajów odpadów magazynowanych w okresie roku przekracza 3000 t;
- instalacje mogące przyjmować odpady w ilości nie mniejszej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t, z wyłączeniem instalacji do wytwarzania biogazu rolniczego.

Starosta:

- w pozostałych przypadkach.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Okres ważności pozwolenia

Pozwolenie wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie zezwolenia na zbieranie i/lub przetwarzanie odpadów wynosi 616 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez marszałka województwa wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Ministra Klimatu i Środowiska.

Odwołanie od decyzji wydanej przez starostę powiatowego wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Jak na razie organy nie udostępniają możliwości składania elektronicznych wniosków o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

4.5.2.3. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza

Uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza dotyczy jedynie biogazowni o nominalnej mocy cieplnej wyższej niż 15 MW. Wymagane jest zatem jedynie dla wąskiej grupy, największych biogazowni, które ze względu na swoje parametry techniczne i tak najczęściej będą kwalifikowały się do uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Praktyczne zastosowanie tego pozwolenia w odniesieniu do biogazowni jest zatem niewielkie[70].

Niemniej, zgodnie z art. 152 ust. 1 p.o.ś., instalacja, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska.

W § 2 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia, określono że instalacja energetyczna – o nominalnej mocy cieplnej większej niż 1 MW wymaga zgłoszenia z uwagi na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Organ właściwy do wydania decyzji

Starosta:

- w większości przypadków.

Marszałek województwa:

- w przypadku instalacji kwalifikowanych jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Okres ważności decyzji

Pozwolenie wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji wunosi 2011 zł dla dużych przedsiębiorców, 506 zł dla mikro, małych lub średnich przedsiębiorców.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

[70] Art. 220 p.o.ś.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez marszałka województwa wnosi się w terminie do 14 od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do ministra właściwego do spraw środowiska.

Odwołanie od decyzji wydanej przez starostę powiatowego wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie, za pomocą ePUAP. Przed złożeniem wniosku rekomendujemy jednak kontakt z właściwym starostwem albo urzędem marszałkowskim, aby potwierdzić czy procedowane są wnioski składane drogą elektroniczną.

4.5.2.4. Zagospodarowanie pofermentu

W przypadku biogazowni rolniczych inwestor uprawniony jest do zagospodarowania pozostałości pofermentacyjnych, będących efektem prawidłowego przeprowadzenia fermentacji biomasy. Takie pozostałości mogą służyć jako nawóz.

Zagospodarowanie pofermentu z biogazowni rolniczych zazwyczaj odbywa się w ramach dwóch procedur:

- odzysku w procesie odzysku R10, polegającym na obróbce odpadów na powierzchni ziemi przynoszącej korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska, a zatem w uproszczeniu – na wykorzystaniu odpadów pofermentacyjnych w rolnictwie[71];
- uzyskania pozwolenia ministra właściwego ds. rolnictwa na wprowadzenie do obrotu organicznych i mineralnych nawozów lub środków poprawiających właściwości gleby[72].

Warto mieć na uwadze, że zasady zagospodarowania pozostałości pofermentacyjnych różnią się w odniesieniu do części biogazowni rolniczych, które zostały objęte uproszczonymi procedurami administracyjnymi, na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1597). Szczegóły przedstawione zostały w pkt 4.11.2. niniejszego opracowania w zakresie produktu pofermentacyjnego.

Organ właściwy do wydania decyzji

W przypadku pozwolenia na wprowadzanie do obrotu organicznych i mineralnych nawozów lub środków poprawiających właściwości gleby właściwy jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

[71] Art. 30 ust. 2 pkt 1 u.o.o.
[72] Art. 4 u.n.n.

Dla wydania zezwolenia na odzysk w procesie odzysku R10 w większości przypadków właściwy jest starosta. Przewidziane są jednak wyjątki, kiedy zezwolenie wydaje marszałek województwa; zaliczają się do nich następujące sytuacje:

- biogazownia kwalifikowana jest jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- dla odpadów innych niż niebezpieczne poddawanych odzyskowi w procesie odzysku polegającym na wypełnianiu terenów niekorzystnie przekształconych, jeżeli ilość umieszczanych w wyrobisku lub zapadlisku odpadów jest nie mniejsza niż 10 t na dobę lub całkowita pojemność wyrobiska lub zapadliska jest nie mniejsza niż 25 000 t;
- dla instalacji komunalnych;
- gdy maksymalna łączna masa wszystkich rodzajów odpadów magazynowanych w okresie roku przekracza 3000 t.

Okres ważności decyzji

Pozwolenie na wprowadzanie do obrotu organicznych i mineralnych nawozów organicznych lub środków poprawiających właściwości gleby wydawane jest na czas nieoznaczony. Zezwolenie na odzysk w procesie R10 wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata za wydanie pozwolenia na wprowadzenie do obrotu organicznych i mineralnych nawozów lub organicznych środków poprawiających właściwości gleby wynosi 705 zł. Opłata za wydanie zezwolenie na odzysk w procesie R10 wynosi 616 zł. Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

W przypadku pozwolenia na wprowadzenie do obrotu organicznych i mineralnych nawozów lub środków poprawiających właściwości gleby, strona może wnieść o ponowne rozpatrzenie sprawy do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W przypadku zezwolenia na odzysk w procesie R10:

- odwołanie od decyzji starosty wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Samorządowego Kolegium Odwoławczego;
- odwołanie od decyzji wydanej przez marszałka województwa wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Ministra Klimatu i Środowiska.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

W przypadku pozwolenia na wprowadzenie do obrotu organicznych i mineralnych nawozów lub środków poprawiających właściwości gleby, wniosek o wydanie pozwolenia może zostać złożony

w formie elektronicznej za pomocą ePUAP lub poprzez stronę internetową ewnioseknawozy.minrol.gov.pl.

W przypadku zezwolenia na odzysk w procesie R10 obecnie organy nie udostępniają możliwości złożenia wniosku drogą internetową.

4.6. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Zapewnienie przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę lub jest z nim procedowany równolegle. Przyłączenie do sieci umożliwia dostarczanie energii elektrycznej wyprodukowanej w biogazowni. Wyjątkiem są tzw. instalacje „off grid" – funkcjonujące poza krajowym systemem elektroenergetycznym. Przyłączenie do sieci, w obecnym stanie prawnym, to warunek konieczny dla dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej z biogazowni[73].

Zapewnienie przyłączenia do sieci to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

4.6.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawany przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem biogazowni oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie, której biogazownia zostanie przyłączona do sieci. Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danej biogazowni.

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalacje.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu biogazowni;
- określenie maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii elektrycznej i ilości tej energii dostarczanej do sieci;
- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Komisji

[73] Art. 7 u.p.e.

(UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;

- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;
- określenie liczby przyłączanych jednostek wytwarzania energii;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń biogazowni;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e. w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien nadto zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP, a w przypadku braku takiego planu, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której planowana jest biogazownia oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, wraz z ich opisem.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora, operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej. Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia - operator bada, czy możliwe jest bezpieczne doprowadzanie energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku biogazowni o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia biogazowni.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku biogazowni wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej[74].

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci, w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji OZE, przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych, przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci może – w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym – zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

[74] Art. 7 ust. 8g u.p.e.

Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

Nastepnie, w terminie do 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci, wynoszącej 60 zł brutto za każdy kW mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

Zaliczka nie może być wyższa niż 3 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci, zaliczka zwracana jest na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną wydane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej[75].

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;
2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,

[75] Należy zastrzec, że część operatorów stosuje praktykę polegającą na przyjmowaniu zaliczki na warunki przyłączeniowe dopiero po wstępnym potwierdzeniu zdolności przyłączenia danej instalacji wytwórczej.

c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,
d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;

6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej, opłata za przyłączenie ponoszona przez inwestora, w przypadku instalacji OZE o mocy elektrycznej zainstalowanej nie większej niż 5 MW, stanowią połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia (nie dot. instalacji prosumenckich).

W przypadku instalacji powyżej 5 MW mocy inwestor jest zobowiązany ponieść 100% nakładów na realizację przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia, inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Większość operatorów dopuszcza złożenie wniosku o wydanie warunków przyłączenia w wersji elektronicznej za pomocą specjalnie do tego udostępnionych formularzy zgłoszeniowych.

4.6.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę prawną do przyłączenia biogazowni do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci dystrybucyjnej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Instalacje OZE są uprzywilejowane w zakresie dostępu do sieci. Operator sieci, o ile istnieją kutemu techniczne i ekonomiczne warunki, w pierwszej kolejności zobowiązany jest do zawarcia umowy o przyłączenie właśnie z instalacją OZE. Poza tym wyrazem preferencji ustawodawcy dla przyłączenia do sieci instalacji OZE jest zredukowanie wysokości opłaty przyłączeniowej dla tych źródeł jedynie do połowy realnych kosztów przyłączenia poniesionych przez operatora.

Termin na wykonanie obowiązków wynikających z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca instalacji odnawialnego źródła energii służącej do wytwarzania energii elektrycznej z biogazu lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 36 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed wejściem w życie ustawy - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji odnawialnego źródła energii służącej do wytwarzania energii elektrycznej z biogazu lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 30 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji odnawialnego źródła energii służącej do wytwarzania energii elektrycznej z biogazu lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 3 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia elektryczna wyprodukowana w biogazowni będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego biogazownię z punktem przyłączenia do sieci. W takim przypadku koniecznym jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (odpowiednio o statusie drogi publicznej bądź nieposiadającej takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Nieruchomość prywatna

Najczęściej uzyskiwanym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości prywatnej, na której posadowiona zostanie trasa kablowa, jest służebność przesyłu. Uprawnia właściciela urządzeń przesyłowych – inwestora rozwijającego projekt biogazowni, który dopiero zamierza wybudować lub który już wybudował urządzenia przesyłowe – do korzystania z nieruchomości poprzez możliwość posadowienia na niej urządzeń przesyłowych i korzystania z nich. Służebność przesyłu to ograniczone prawo rzeczowe skuteczne wobec każdoczesnego właściciela nieruchomości, na której mają być one posadowione. Jest ustanawiana w formie aktu notarialnego oraz podlega ujawnieniu w księdze wieczystej. Może być ustanowiona odpłatnie lub nieodpłatnie, zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks Cywilny.

Nieruchomość będąca drogą o statusie drogi publicznej

W przypadku nieruchomości mających status drogi publicznej, tytuł prawny do korzystania z nieruchomości jest regulowany na podstawie u.d.p. – w szczególności przez art. 39 oraz art. 40. Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości posiadającej status drogi publicznej przebiega w kilku etapach. Pierwszym z nich jest uzyskanie decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p., która jest wydawana przez zarządcę drogi i zezwala na zlokalizowanie w pasie drogowym obiektów budowlanych lub urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Następnie na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p. wydawana jest decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu: prowadzenia robót budowlanych oraz umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego. Decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót jest wydawana na okres od kilku do kilkunastu dni i uprawnia do fizycznego wejścia na nieruchomość w celu prowadzenia na niej robót budowlanych.

Decyzja zezwalająca na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń wydawana jest na okres kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu lat i stanowi tytuł prawny do umieszczenia urządzeń. Co istotne, zarówno za zajęcia pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych, jak i za

umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej pobierane są opłaty. W pierwszym przypadku jest to opłata jednorazowa, w drugim przypadku jest to opłata roczna.

Nieruchomość drogowa nieposiadająca statusu drogi publicznej

W przypadku gminnych dróg wewnętrznych, nieposiadających statusu drogi publicznej brakuje jednej, usystematyzowanej procedury odnoszącej się do zabezpieczenia trasy kablowej. Zazwyczaj gminy wydają w tym celu nieformalne zezwolenia nieposiadające formy decyzji administracyjnej, w której wyrażają zgodę na lokalizację urządzeń – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p. W dalszej kolejności zawierają zaś z inwestorem umowę dotyczącą oddania nieruchomości do korzystania, w zamian za uiszczenia rocznej opłaty na ich rzecz – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p.

Inna możliwość zabezpieczenia prawa do takiej nieruchomości gruntowej polega na zawarciu, wspominanej wcześniej, służebności przesyłu.

Wskazane powyżej tytuły prawne dotyczące zabezpieczenia trasy kablowej to nie jedyne występujące w obrocie prawnym. Spotkać można również umowy najmu lub umowy nienazwane skonstruowane w sposób podobny do umowy najmu. Niestety nie są to tak trwałe tytuły do nieruchomości, jak te opisane powyżej.

4.7. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

Biogazownia jest instalacją, która w procesie kogeneracyjnym, obok energii elektrycznej może produkować również ciepło, co stanowi dodatkowe źródło przychodu inwestora. Możliwość dostarczenia ciepła do odbiorców wymaga jednak uprzedniego przyłączenia instalacji do sieci ciepłowniczej.

Przyłączenie do sieci ciepłowniczej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję i sprzedaż ciepła.

4.7.1. Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej

Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej to rodzaj dokumentu wydawanego przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego określający szczegóły techniczne oraz koszty związane z przyłączeniem instalacji biogazowej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której instalacja zostanie przyłączona do sieci. Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego projektu biogazowego.

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 24 miesięcy wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu ciepłowniczego, który jest właścicielem sieci, do której zamierza przyłączyć się inwestor.

Wniosek składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu instalacji biogazowej;
- określenie rodzaju i osiągalnych parametrów nośnika ciepła, w tym ciśnienia i temperatury oraz właściwości fizykochemicznych nośnika ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej i dopuszczalnych zanieczyszczeń nośnika ciepła zwracanego z tej sieci do źródła ciepła;
- określenie maksymalnej i minimalnej mocy cieplnej, jaka może być dostarczona ze źródła ciepła do sieci ciepłowniczej, a w przypadku etapowego osiągania tej mocy - określenie harmonogramu realizacji kolejnych etapów oraz maksymalnej i minimalnej mocy cieplnej dla tych etapów;
- określenie charakterystyki technicznej źródła ciepła, w tym danych określających tę charakterystykę dla kolejnych etapów rozwoju tego źródła: (układu technologicznego

źródła ciepła i wydajności urządzeń wytwarzających ciepło, układu regulacji ilości ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej oraz charakterystyki urządzeń regulujących natężenie przepływu i temperaturę nośnika ciepła, układu pomiarowo-rozliczeniowego oraz charakterystyki urządzeń służących do pomiaru ilości i parametrów nośnika ciepła dostarczanego ze źródła ciepła do sieci ciepłowniczej, maksymalnej i minimalnej wydajności instalacji do uzdatniania wody, dostarczanej przedsiębiorstwu ciepłowniczemu lub dystrybutorowi ciepła w celu napełniania sieci ciepłowniczej i instalacji odbiorczych oraz uzupełniania ubytków nośnika ciepła);

- wskazanie proponowanego terminu rozpoczęcia dostarczania ciepła i warunków jego dostarczania;
- dokument potwierdzający tytuł prawny do korzystania z obiektu;
- plan zabudowy lub szkic sytuacyjny, określający usytuowanie obiektu w stosunku do istniejącej sieci ciepłowniczej oraz innych obiektów i urządzeń uzbrojenia terenu;
- ocenę wpływu przyłączanego źródła na warunki funkcjonowania systemu ciepłowniczego.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora, operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej.

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych do sieci ciepłowniczej wynosi do 3 miesięcy.

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia, inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE, który na podstawie art. 8 u.p.e może zobowiązać operatora do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Warto wiedzieć:

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją ciepłą do zawarcia umowy przyłączeniowej.

4.7.2. Umowa o przyłączenie do sieci ciepłowniczej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę prawną do przyłączenia instalacji biogazowej do sieci ciepłowniczej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu ciepłowniczego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci ciepłowniczej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Koszt przyłączenia

Umowa przyłączeniowa określa także sposób rozliczenia kosztów prac przyłączeniowych. Koszt przyłączenia ustalany jest na podstawie rzeczywistych nakładów przedsiębiorstwa energetycznego na przyłączenie instalacji.

Wyjątkiem są biogazownie funkcjonujące jako jednostki kogeneracji o mocy elektrycznej zainstalowanej poniżej 1 MW, za których przyłączenie pobiera się połowę opłaty ustalonej na podstawie rzeczywistych nakładów.

4.7.3. Obowiązek zakupu ciepła

Znaczącym ułatwieniem dla inwestora jest obowiązek zakupu ciepła wyprodukowanego w instalacji OZE, który opisany został w art. 116 u.o.z.e. Obowiązuje on z wyjątkiem sytuacji, gdy na całym obszarze danej sieci ciepłowniczej funkcjonuje efektywny system ciepłowniczy w rozumieniu art. 7b ust. 4 u.p.e.

Obowiązek zakupu ciepła realizowany jest przez przedsiębiorstwo zajmujące się w obszarze danej sieci ciepłowniczej obrotem ciepłem lub wytwarzaniem ciepła i jego sprzedażą odbiorcom końcowym.

Dzięki zastosowaniu obowiązku zakupu ciepła, inwestor, który produkuje ciepło w instalacji biogazowej nie musi samodzielnie poszukiwać nabywcy ciepła. Obowiązek zakupu ciepła przez przedsiębiorstwo ciepłownicze zwalnia go z tego obowiązku, choć inwestor może sprzedać ciepło także innemu, wybranemu przez siebie podmiotowi, np. zakładowi produkcyjnemu znajdującemu się w pobliżu.

4.8. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie biogazowni. Bez tej decyzji nie można przystąpić do wykonywania prac budowlanych, a na dalszym etapie przystąpić do jej eksploatacji[76].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora - głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie biogazowni. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Warto wiedzieć:

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Biorąc pod uwagę typowy przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego, decyzja o pozwoleniu na budowę uzyskiwana jest przez inwestora po wcześniejszym otrzymaniu:

- decyzji środowiskowej (chyba że nie jest wymagana);
- decyzji o warunkach zabudowy (chyba że obowiązuje MPZP);
- decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:
  a) użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
  b) użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
  c) inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;
- warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej lub ciepłowniczej[77].

Warto wiedzieć:

W przypadku biogazowni uzyskanie pozwolenia na budowę wymagane jest dla wszystkich typów instalacji, z wyjątkiem mikroinstalacji biogazu rolniczego.

Z kolei budowa przyłącza elektroenergetycznego, stanowiącego odcinek kablowy łączący biogazownie z punktem przyłączenia do sieci, najczęściej realizowana jest na podstawie zgłoszenia (art. 29 u.p.b.), które zastępuje pozwolenie na budowę w przypadku prostszych przedsięwzięć budowlanych.

[76] Art. 28 u.p.b.
[77] Możliwe równoległe procedowanie z pozwoleniem na budowę.

Elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może na wniosek inwestora dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt budowlany - wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej - 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa - załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na budowę;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika - pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b. Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
  d) układ komunikacyjny i układ zieleni ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
  e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;

- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:
  a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
  b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
  c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
  d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
  e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
  f) charakterystykę ekologiczną;
- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb - dokumentację geologiczno-inżynierską lubgeotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) inne opracowania projektowe;
- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 u.p.b.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć:

- oświadczenie, że osoba która go sporządziła dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę, organy dokonują wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskują opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczyści nieruchomości) lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.). W przypadku przekroczenia tego terminu, organ wyższego stopnia może wymierzyć organowi architektoniczno-budowlanemu karę w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę jest co do zasady starosta. Mogą wystąpić jednak przypadki określone w art. 82 u.p.b. dla których organem pierwszej instancji jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Rozpoczęcie robót na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę musi nastąpić nie później niż w ciągu 3 lat odkąd decyzja ta stała się ostateczna. W przypadku ewentualnej przerwy w realizacji robót budowlanych, jej maksymalny wymiar wynosi 3 lata. Oznacza to, że w przypadku nieprzystąpienia do robót budowlanych przed upływem 3 lat od uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę albo dokonania przerwy przekraczającej okres 3 lat - decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego wojewody za pośrednictwem starosty, który wydał zaskarżoną decyzję. W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

4.9. ZAWIADOMIENIE O ZAKOŃCZENIU BUDOWY I POZWOLENIE NA UŻYTKOWANIE

Przystąpienie do użytkowania biogazowni możliwe jest w drodze:

- zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych i niewyrażeniu sprzeciwu organu budowlanego, albo
- uzyskania pozwolenia na użytkowanie biogazowni.

Wybór odpowiedniego trybu zależy od parametrów technicznych biogazowni.

Jeżeli biogazownia kwalifikowana jest jako budynek tzn. jest trwale związana z gruntem, wydzielona z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach - wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Z kolei, jeżeli biogazownia kwalifikowana jest konstrukcyjnie jako budowla - nie budynek - wówczas inwestor zobowiązany jest jedynie do zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych i przystąpieniu do użytkowania, jeśli organ nie wyrazi sprzeciwu. Dominującym poglądem, który znajduje częściowe poparcie w orzecznictwie (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 7 kwietnia 2021 r., III FSK 2947/21), jest stanowisko, że biogazownie nie wymagają pozwolenia na użytkowanie, ponieważ nie są one budynkami w rozumieniu u.p.b. i nie kwalifikują się do grupy obiektów wymagających uzyskania tego pozwolenia, wymienionych w załączniku do u.p.b.

W każdym przypadku wymaga to jednak pogłębionej weryfikacji w oparciu o parametry techniczne konkretnej biogazowni.

4.9.1. Zawiadomienie o zakończeniu budowy

Przystąpienie do użytkowania biogazowni możliwe jest po zawiadomieniu Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten w terminie do 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji[78].

Cel zawiadomienia

Celem zawiadomienia jest umożliwienie rozpoczęcia korzystania z biogazowni po zakończeniu jej budowy.

Kiedy wymagane jest złożenie zawiadomienia?

Zawiadomienie o zakończeniu budowy zastępuje uzyskanie pozwolenia na użytkowanie. Zawiadomienie powinno poprzedzać rozpoczęcie eksploatacji biogazowni.

Elementy zawiadomienia

Zawiadomienie o zakończeniu budowy powinno zawierać następujące elementy:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;

[78] Art. 54 u.p.b.

- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji,
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Ponadto w ramach zawiadomienia inwestor zobowiązany jest przedłożyć

następujące załączniki:

- oryginał dziennika budowy;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami oraz o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także - w razie korzystania - drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych o których mowa w art. 14 u.d.t.;
- decyzja zezwalająca na eksploatację urządzenia technicznego (o ile jest wymagana);
- dokumentacja geodezyjna, zawierająca wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, potwierdzające spełnienie warunków polegających na realizacji inwestycji uzupełniającej (o ile wymagane);
- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu, z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora (jeśli wniosek jest składany przez pełnomocnika) wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Organ przeprowadza kontrolę formalną wniosku oraz stwierdza, czy obiekt został wykonany zgodnie z wcześniej wydanym pozwoleniem na budowę.

Zgłoszenie przez organ sprzeciwu w sprawie zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych jest możliwe w szczególności, gdy organ stwierdzi, że zgłoszony przez inwestora obiekt budowlany został wykonany z naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu na budowę i w konsekwencji wiąże się z obowiązkiem uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Przed upływem terminu 14 dni na złożenie sprzeciwu, organ nadzoru budowlanego może z urzędu wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu. Wydanie zaświadczenia wyłącza możliwość wniesienia sprzeciwu co uprawnia inwestora do rozpoczęcia użytkowania obiektu objętego zawiadomieniem.

Czas trwania postępowania

Do użytkowania biogazowni można przystąpić po 14 dniach od dnia złożenia zawiadomienia, jeśli w tym terminie organ nie złoży sprzeciwu lub przed upływem 14 dni, jeśli organ nadzoru budowlanego wyda zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu[79].

Organ właściwy do złożenia zawiadomienia

Organem właściwym do którego należy złożyć zawiadomienie jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za złożenie zawiadomienia?

Zawiadomienie zwolnione jest z opłaty skarbowej.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Zawiadomienie o zakończeniu budowy można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

[79] Art. 54 u.p.b.

4.9.2. Pozwolenie na użytkowanie

Pozwolenie na użytkowanie wymagane jest w przypadku biogazowni kwalifikowanych jako budynki. Wówczas kwalifikowane są one do obiektów należących do kategorii XVIII załącznika do u.p.b., których użytkowanie, zgodnie z art. 55 u.p.b. powinno zostać poprzedzone uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na użytkowanie[80].

Innym przypadkiem, gdy konieczne jest uzyskanie pozwolenia na użytkowanie jest sytuacja gdy inwestor zamierza przystąpić do użytkowania części biogazowni przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych. Kolejnym wyjątkiem wymagającym uzyskania pozwolenia na użytkowanie jest legalizacja samowoli budowlanej.

Cel decyzji

Podstawowym celem wydania decyzji jest zweryfikowanie czy wybudowana biogazownia jest zrealizowana zgodnie z pozwoleniem na budowę i czy nadaje się on do użytku. Wiąże się to z przeprowadzeniem obowiązkowej kontroli inwestycji po zakończeniu procesu budowy.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wydanie pozwolenia na użytkowanie wymagane jest po przeprowadzeniu robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę przed rozpoczęciem eksploatacji biogazowni.

Jeżeli inwestor zamierza przystąpić do użytkowania jedynie części inwestycji objętej pozwoleniem na budowę - również wtedy wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek powinien zawierać:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Nadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- oryginał dziennika budowy a w przypadku dziennika w postaci elektronicznej numer tego dziennika, o którym mowa w art. 47h ust. 2 u.p.b.;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem,

[80] Art. 55 u.p.b.

sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych o których mowa;
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 u.d.t.;
- dokumentację geodezyjną, zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu, z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wydania pozwolenia;
- jeśli wniosek składany przez pełnomocnika - pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwolenia na użytkowanie stanowi nie tylko oficjalne dopuszczenie inwestora do użytkowania obiektu budowlanego, ale określa również sposób i warunki korzystania z obiektu budowlanego podczas jego eksploatacji.

Przebieg postępowania

Inwestor, który powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić organ budowlany o zakończeniu budowy biogazowni i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, a także zawiadomić organy:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz
- Państwowej Straży Pożarnej.

Organy te zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym i powinny wydać opinie w terminie do 14 dni od otrzymania zawiadomienia. W przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje się, że nie zostały złożone żadne zastrzeżenia.

Po złożeniu wniosku, organ nadzoru budowlanego jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w wydanej wcześniej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola ta poprzedza wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie do 7 dni od dnia doręczenia wezwania (tj. złożenia wniosku). Co istotne, inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Kontrola obejmuje sprawdzenie:

- zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;
- zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym i technicznym w zakresie:

a) charakterystycznych parametrów technicznych w zakresie powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości;
b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego;
c) wykonania urządzeń budowlanych;
d) wykonania instalacji zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem;

- spełnienia warunków wskazanych w art. 55 ust. 1b u.p.b., jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;
- w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;
- uporządkowania terenu budowy.

Organ nadzoru budowlanego, po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, a trzeci pozostaje w organie nadzoru budowlanego.

Po pozytywnie zakończonej kontroli, organ wydaje decyzję o pozwoleniu na użytkowanie biogazowni. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie biogazowni, określić warunki użytkowania tej elektrowni albo uzależnić jej użytkowanie od wykonania w oznaczonym terminie określonych robót budowlanych.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie biogazowni jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Okres ważności decyzji

Decyzja wydawana jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na użytkowanie wynosi 38,75 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie pozwolenia na użytkowanie można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

4.10. KONCESJA I INNE FORMY ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Rodzaj zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach biogazowni zależy przede wszystkim od wielkości biogazowni oraz rodzajów produkowanej przez nią energii.

Wymogi poszczególnych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej przedstawione zostały w poniższej tabeli, a szczegółowo opisane w kolejnych częściach tego rozdziału.

Rodzaj biogazowni	Pułap mocowy instalacji	Właściwe zezwolenie
Biogazownie nierolnicze	Mikroinstalacja (zgodnie z art. 2 pkt 19 u.o.z.e.)	Brak zezwolenia – wymagane zgłoszenie do operatora systemu dystrybucyjnego
	Mała instalacja (zgodnie z art. 2 pkt 18 u.o.z.e.)	Wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji
	Wielkoskalowa instalacja OZE (o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu większej niż 3 MW, w której łączna moc zainstalowana elektryczna jest większa niż 1 MW)	Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE
Biogazownie rolnicze	Mikroinstalacja (zgodnie z art. 2 pkt 19 u.o.z.e.) lub mikroinstalacja biogazu rolniczego, tj. instalacja odnawialnego źródła energii o rocznej wydajności biogazu rolniczego do 200 tys. m^3	Brak – zgłoszenie do operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego lub operatora systemu dystrybucyjnego gazowego
	Instalacja inna niż mikroinstalacje	Wpis do rejestru wytwórców biogazu rolniczego prowadzonego przez KOWR

4.10.1. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE

Uzyskanie koncesji jest wymagane w przypadku wykonywania działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (z wyłączeniem biogazowni rolniczych)[81].

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 4.10.1.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym. W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwania w procesie inwestycyjno-budowlanym biogazowni.

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w biogazowni udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;
- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji;

[81] Art. 32 u.p.e.

- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem, ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym lub
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie, lub
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi, że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- informacja przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją (np. akt notarialny, odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej);
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;
- decyzje lokalizacyjne (o warunkach zabudowy albo wypis i wyrys z MPZP);
- decyzja udzielająca pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (zawiadomienie właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy (składane co najmniej 14 dni przed zamierzonym terminem przystąpienia do użytkowania). W przypadku, gdy właściwy organ nadzoru budowlanego nie wniesie sprzeciwu dotyczącego inwestycji, po upływie 14 dni od dnia doręczenia ww. zawiadomienia, należy do akt postępowania dołączyć informujące o tym oświadczenie);

- decyzje UDT w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty potwierdzające moc zainstalowaną elektryczną jednostki wytwórczej;
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona instalacja OZE:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (warunki przyłączenia lub umowa przyłączeniowa);
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo- rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do przedsiębiorcy oraz operatora systemu elektroenergetycznego; zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym, na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega ze zobowiązaniami wobec budżetu państwa;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub, że nie figuruje w ewidencji płatników składek;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo winien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczenia opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów instalacji OZE. Z tej opłaty zwolnione są jednak instalacje OZE o mocy do 5 MW. Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Czas trwania postępowania

Załatwienie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w biogazowni powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednakże to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwają z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE. Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

4.10.1.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną".

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;

2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

4.10.2. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE zastępuje uzyskanie decyzji koncesyjnej dla biogazowni o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW, innej niż biogazownie rolnicze[82].

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Celem wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE jest dokonanie uproszczonego i szybszego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze energetycznym.

[82] Art. 7 u.o.z.e.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE?

Dokonanie wpisu do rejestru powinno nastąpić po wybudowaniu i odbiorze biogazowni.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Do wniosku należy dołączyć:

- oświadczenie wytwórcy o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie wytwórcy o zgodności z prawdą danych zawartych we wniosku i spełnieniu warunków, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.o.z.e., które składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej wynoszącej od wpisu;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika należy dołączyć pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Organ wewnętrznie bada poprawność złożonego wniosku. Jeżeli organ nie stwierdzi błędów, postępowanie kończy się dokonaniem wpisu do rejestru oraz wydaniem przez organ zaświadczenia o dokonaniu wpisu do rejestru.

Czas trwania postępowania

Prezes URE jest obowiązany dokonać wpisu przedsiębiorcy do rejestru wytwórców energii w małej instalacji w terminie do 21 dni od dnia wpływu do tego organu wniosku[83].

Jeżeli organ nie dokona wpisu w ww. terminie, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynie 28 dni, wytwórca może rozpocząć działalność. Nie dotyczy to przypadku, gdy organ wezwał wytwórcę do uzupełnienia wniosku o wpis, nie później niż przed upływem 21 dni od dnia otrzymania tego wniosku. W takiej sytuacji termin ten biegnie odpowiednio od dnia wpływu uzupełnienia wniosku.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie wpisu do rejestru wytwórców jest Prezes URE. Wniosek należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

[83] Art. 11a u.o.z.e.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji Prezesa URE o odmowie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

4.11. BIOGAZOWNIE ROLNICZE

Biogazownie rolnicze to najpowszechniej występujący w Polsce rodzaj biogazowni. Proces inwestycyjny dotyczący biogazowni rolniczych cechuje się pewnymi odrębnościami od standardowego postępowania, które zostało przedstawione powyżej. Zazwyczaj zmiany te służą przyspieszeniu realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych - ustawodawca zakłada, że proces rozwoju tego typu inwestycji na terenach rolniczych powinien zostać szczególnie zdynamizowany i ułatwiony.

Ułatwienia dla budowy biogazowni rolniczych:

- uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej, tj. wpis do rejestru wytwórców biogazu rolniczego, prowadzonego przez KOWR;
- realizacja procedur administracyjnoprawnych - omówiona w niniejszym podrozdziale.

Czym jest biogazowni rolnicza?

Biogazownia rolnicza to instalacja OZE służąca do wytwarzania biogazu rolniczego w rozumieniu art. 2 pkt 2 u.o.z.e., tj. gazu otrzymywanego w procesie fermentacji metanowej:

a) produktów rolnych oraz produktów ubocznych rolnictwa, w tym odchodów zwierzęcych,
b) produktów z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego i produktów ubocznych, odpadów lub pozostałości z tego przetwórstwa, w tym z przetwórstwa i produkcji żywności, pochodzących z zakładów przemysłowych, a także z zakładowych oczyszczalni ścieków z przetwórstwa rolno-spożywczego, w których jest prowadzony rozdział ścieków przemysłowych od pozostałych rodzajów osadów i ścieków,
c) produktów spożywczych przeterminowanych lub nieprzydatnych do spożycia,
d) tłuszczów i mieszanin olejów z separacji olej/woda zawierających wyłącznie oleje jadalne i tłuszcze,
e) biomasy roślinnej zebranej z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne,
f) odchodów zwierzęcych pozyskanych z działalności innej niż rolnicza

- z wyłączeniem biogazu pozyskanego z odpadów komunalnych, ze składowisk odpadów, a także z substratów pochodzących z oczyszczalni ścieków innych niż wymienione w lit. b.

4.11.1. Wpis do rejestru wytwórców biogazu rolniczego

Wpis do rejestru wytwórców biogazu rolniczego to najczęściej wykorzystywana w Polsce forma uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie produkcji biogazu[84].

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców biogazu rolniczego

Celem wpisu do rejestru wytwórców biogazu rolniczego jest dokonanie uproszczonego i szybszego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w tym sektorze. Jak wynika z analizy aktów prawnych, ustawodawca zakłada, że tereny wiejskie – przede wszystkim z racji na dostępność surowca – powinny być szczególnie promowane jako przestrzeń lokalizowania biogazowni.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców biogazu rolniczego?

Dokonanie wpisu do rejestru powinno nastąpić po wybudowaniu i odbiorze biogazowni.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców biogazu rolniczego

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie internetowej KOWR.

Wniosek o wpis zawiera:

- oznaczenie wytwórcy, jego siedziby i adresu;
- numer identyfikacji podatkowej (NIP) wytwórcy;
- określenie rodzaju i zakresu wykonywania działalności gospodarczej w zakresie biogazu rolniczego oraz miejsca lub miejsc jej wykonywania;
- określenie rocznej wydajności instalacji OZE, w której jest wytwarzany biogaz rolniczy, wyrażonej w m3/rok lub rocznej wydajności oraz mocy instalacji odnawialnego źródła energii służącej do wytwarzania biometanu, w której będzie wytwarzany biometan z biogazu rolniczego, wyrażonej odpowiednio w m3/rok oraz w MW, lub łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji OZE, w której jest wytwarzana energia elektryczna z biogazu rolniczego;
- wskazanie, czy ten wniosek jest składany przez podmiot uprawniony spełniający warunki określone w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597), który zrealizował inwestycję w zakresie biogazowni rolniczej, która spełnia warunki określone w art. 4 ust. 1 tej ustawy;
- oświadczenie o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie o zgodności danych zawartych we wniosku;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

[84] Art. 23 u.o.z.e.

Postępowanie kończy się dokonaniem wpisu do rejestru oraz wydaniem przez organ zaświadczenia o dokonaniu wpisu do rejestru.

Czas trwania postępowania

Wpis do rejestru dokonywany jest w terminie do 7 dni od dnia wpływu do Kancelarii Ogólnej Centrali KOWR poprawnego wniosku wraz z oświadczeniami[85].

Jeżeli Dyrektor Generalny KOWR nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa powyżej, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 14 dni - wytwórca może rozpocząć działalność.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie dokonania wpisu do rejestru wytwórców biogazu rolniczego jest Dyrektor Generalny KOWR.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP lub platformy erolnik.gov.pl.

[85] Art. 27a u.o.z.e.

4.11.2. Ułatwienia realizacji procedur administracyjnych dla niektórych rodzajów biogazowni rolniczych

Jakie podmioty mogą skorzystać z „szybszej ścieżki" realizacji procesu inwestycyjnego dla biogazowni?

Celem usprawnienia procedur administracyjnych związanych z realizacją biogazowni rolniczych, wprowadzona została ustawa o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu. Umożliwia ona skrócenie działań inwestora poprzedzających przystąpienie do budowy biogazowni[86].

Aby skorzystać z przyspieszonej procedury dla budowy biogazowni rolniczej, inwestor musi spełnić łącznie warunki wymienione poniżej.

Warunki podmiotowe – inwestor musi zostać zakwalifikowany do którejś z poniższych grup:

1. osoba fizyczna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, lub osobą prawną, która w ramach działalności rolniczej prowadzi gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej;
2. osoba fizyczna, o której mowa w pkt 1 powyżej, wpisana do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, której przedmiot wykonywanej działalności gospodarczej obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła, biogazu rolniczego lub biometanu z biogazu rolniczego;
3. grupa producentów rolnych uznana na podstawie przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach;
4. podmiot wykonujący działalność gospodarczą w zakresie produkcji artykułów rolno-spożywczych, ich składowania lub konfekcjonowania, wpisany do centralnego rejestru podmiotów działających na rynku artykułów rolno-spożywczych;
5. podmiot będący producentem wina, w rozumieniu art. 2 pkt 23 ustawy o wyrobach winiarskich który wyrabia wino lub moszcz z winogron pozyskanych wyłącznie z upraw winorośli wpisanych do ewidencji winnic położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 21 ust. 1 tej ustawy;
6. podmiot będący spółdzielnią energetyczną w rozumieniu art. 2 pkt 33a u.o.z.e., spółdzielnią w rozumieniu art. 1 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze albo spółdzielnią rolników w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach rolników;
7. podmiot, o którym mowa w art. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (uczelnie oraz inne instytucje tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki);
8. podmiot będący koordynatorem klastra energii w rozumieniu art. 2 pkt 15a u.o.z.e. składającego się z podmiotów wskazanych w pkt 1-7; działający na jego obszarze działania;
9. podmiot będący spółką handlową, w której akcje lub udziały posiada przynajmniej jeden z podmiotów wskazanych w pkt 1-6.

[86] Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597)

Warunek lokalizacyjny – biogazownia musi zostać umiejscowiona na nieruchomości, do której tytuł prawny posiada podmiot uprawniony:

a) prowadzący gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej lub wykonujący działalność określoną w art. 3 ust. 1 pkt 4 lub 5 ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu,
b) będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, w której akcje lub udziały posiada wyłącznie podmiot uprawniony prowadzący gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej;

– z których będzie pochodzić co najmniej część substratów wykorzystywanych w tej biogazowni rolniczej.

Warunek parametrów technicznych biogazowni – „szybka ścieżka" administracyjna ograniczona została jedynie do tych biogazowni, których przedmiotem działalności jest wytwarzanie:

a) energii elektrycznej – łączna moc zainstalowana elektryczna jest nie większa niż 3,5 MW;
b) ciepła – łączna moc osiągalna cieplna w skojarzeniu jest nie większa niż 10,5 MW;
c) biogazu rolniczego – roczna wydajność produkcji biogazu rolniczego nie przekracza 14 mln m^3;
d) biometanu – roczna wydajność produkcji biometanu z biogazu rolniczego nie przekracza 8,4 mln m^3.

Warunek dotyczący zastosowanych substratów – „szybka ścieżka" administracyjna ograniczona została jedynie do tych biogazowni, które do produkcji wykorzystują wyłącznie:

a) produkty rolne oraz produkty uboczne rolnictwa, w tym odchody zwierzęce;
b) produkty z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego i produktów ubocznych, odpady lub pozostałości z tego przetwórstwa, w tym z przetwórstwa i produkcji żywności, pochodzące z zakładów przemysłowych;
c) biomasę roślinną zebraną z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne;
d) odchody zwierzęce pozyskane z działalności innej niż rolnicza.

Precyzyjna lista tych składników została określona w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 października 2023 r. w sprawie szczegółowej listy substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej.

Substraty wskazane w rozporządzeniu muszą być wykorzystywane w biogazowni rolniczej korzystającej z ułatwień przez cały czas funkcjonowania instalacji.

Jakie zmiany w procesie inwestycyjnym przewidziane zostały dla biogazowni rolniczych objętych „szybszą ścieżką”?

MPZP:

- w przypadku biogazowni rolniczej o mocy zainstalowanej większej niż 1 MW lub wytwarzającej ekwiwalentną ilość ciepła, biogazu lub biometanu, dopuszczono możliwość lokowania biogazowni na zasadzie odstępstwa od treści MPZP, w drodze uchwały rady gminy (uchwała o ustaleniu lokalizacji biogazowni rolniczej);
- w przypadku biogazowni rolniczej o mocy zainstalowanej nie większej niż 1 MW lub wytwarzającej ekwiwalentną ilość ciepła, biogazu lub biometanu, gdy przeznaczenie terenu w MPZP przewiduje możliwość lokalizacji zabudowy związanej z rolnictwem lub produkcją, lub magazynowaniem umożliwia również lokalizację biogazowni rolniczej (z wyjątkami przewidzianymi w ustawie).

Decyzje o warunkach zabudowy:

- w przypadku biogazowni rolniczej o mocy zainstalowanej nie większej niż 1 MW określono, że decyzja o warunkach zabudowy powinna zostać wydana w terminie do 65 dni, a uchybienie temu terminowi wiązać się będzie z nałożeniem kary pieniężnej na organ;
- w przypadku biogazowni rolniczej o mocy zainstalowanej nie większej niż 1 MW ustalono zamknięty katalog stron postępowania o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, co służyć ma przyspieszeniu postępowania w sprawie.

Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej:

- przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane wydać warunki przyłączenia dla podmiotu uprawnionego w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o przyłączenie do sieci. Dotyczy to biogazowni rolniczej o mocy zainstalowanej elektrycznej nieprzekraczającej 2 MW.

Pozwolenie na budowę:

- skrócenie z 65 do 45 dni terminu na wydanie przez organ pozwolenia na budowę, przekroczenie tego terminu skutkować będzie nałożeniem kary na organ.

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów:

- opublikowanie przez ministra właściwego ds. klimatu listy substratów możliwych do wykorzystania w biogazowni rolniczej (w określonych przypadkach brak konieczności pozyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów);
- ponadto nie będzie konieczne prowadzenie postępowania przed odpowiednim marszałkiem województwa w przedmiocie potwierdzenia spełnienia warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.

Wykorzystanie pofermentu:

- możliwość wprowadzania do obrotu lub przeznaczenia na potrzeby własne produktów pofermentacyjnych z substratów określonych na ww. liście ministra właściwego ds. klimatu.

4.12. BIOMETANOWNIE

Opis technologii

Wyjątkowo dogodnym sposobem na zagospodarowanie biogazu jest jego oczyszczenie i uszlachetnienie do postaci biometanu, który może zasilić sieć gazową lub zostać skroplony/sprężony i sprzedany jako paliwo bioLNG/bioCNG.

Biometan stanowi oczyszczony biogaz, który może być produkowany z wykorzystaniem różnorodnych substratów. Do najczęściej wykorzystywanych należą: rośliny energetyczne, pozostałości roślinne i rolnicze (w tym obornik), odpady i osady ściekowe, pozostałości przemysłu rolno-spożywczego i frakcja bioodpadów komunalnych.

Zgodnie z u.o.z.e., biometan to gaz uzyskany z biogazu, biogazu rolniczego lub wodoru odnawialnego – poddanych procesowi oczyszczenia, wprowadzany do sieci gazowej lub transportowany w postaci sprężonej albo skroplonej środkami transportu innymi niż sieci gazowe, lub wykorzystany do tankowania pojazdów silnikowych bez konieczności jego transportu.

Według niektórych wyliczeń potencjał techniczny produkcji biometanu w Polsce na rok 2030 wynosi 3 mld m^3 rocznie, a na rok 2050 – 9 mld m^3 rocznie. Należy jednak ocenić, że potencjał realny może być znacznie mniejszy i wynosić ok. 1,5 mld m^3.

Opis procedur administracyjnych

Procedury administracyjne związane z procesem inwestycyjnym biometanowni w większości zbieżne są z procedurami dotyczącymi innych biogazowni. Biometanownia jest bowiem biogazownią wyposażoną w dodatkową instalację do oczyszczania biogazu.

Odnosząc się do różnic w procesie inwestycyjnym biometanowni i biogazowni, inwestor powinien zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- przyłączenie biometanowni do sieci gazowej;
- rodzaj zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie produkcji biometanu;
- odmienny rodzaj systemu wsparcia sprzedaży biometanu.

4.12.1. Przyłączenie biometanowni do sieci gazowej

Przyłączenie biometanowni do sieci gazowej to etap procesu inwestycyjnego składający się z następujących elementów:

- uzyskania przez inwestora warunków przyłączenia do sieci gazowej;
- podpisania umowy o przyłączeniowej do sieci gazowej;
- zawarcie umowy o świadczenie usługi dystrybucji i/lub przesyłania paliwa gazowego.

4.12.1.1. Warunki przyłączenia do sieci gazowej

Warunki przyłączenia do sieci gazowej to rodzaj dokumentu wydawany przez operatora systemu dystrybucyjnego lub przesyłowego gazu ziemnego określający szczegóły techniczne oraz koszty związane z przyłączeniem biometanowni do sieci gazowej.

Jeżeli w ciągu 24 miesięcy wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc.

W przeciwieństwie do przyłączenia do systemu elektroenergetycznego, w przypadku przyłączenia do sieci gazowej operator nie jest zobowiązany do publikacji informacji na temat dostępności mocy przyłączeniowej/chłonności sieci.

W związku z powyższym, przed skierowaniem wniosku o wydanie warunków przyłączenia rekomendowane jest złożenie u operatora wniosku o przedstawienie możliwości przyłączenia do sieci będącej w posiadaniu operatora. Na podstawie tego wniosku operator przygotowuje informację dotyczącą możliwości przyłączenia w punkcie sieci określonym przez inwestora. Po uzyskaniu potwierdzenia operatora dotyczącego chłonności sieci i możliwości odbioru biometanu, inwestor powinien skierować wniosek o wydanie warunków przyłączenia.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci gazowej

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci gazowej, do której zamierza przyłączyć się inwestor.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- określenie danych wnioskodawcy i jego adresu;
- określenie lokalizacji instalacji biometanu;
- określenie proponowanej lokalizacji punktu wejścia do sieci, w którym będzie dostarczany biometan;
- przewidywany termin rozpoczęcia dostarczania biometanu;
- określenie mocy przyłączeniowej instalacji biometanu oraz przewidywanej ilości dostarczenia do sieci biometanu (godzinowej, dobowej i rocznej);
- określenie ciśnienia biometanu w punkcie dostarczania oraz charakterystyki dostarczania biometanu w poszczególnych miesiącach;
- oświadczenie wnioskodawcy o spełnianiu przez biometan parametrów jakościowych wskazanych w IRiESD.

Nadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- dokument potwierdzający tytuł do nieruchomości lub obiektu, który ma zostać przyłączony;
- mapę terenu w skali 1:1000 (1:2000) ze wskazanym punktem wejścia do systemu dystrybucyjnego;
- mapa orientacyjna lokalizacji obiektów w skali 1:25000;
- odpis z rejestru przedsiębiorców KRS;
- oświadczenie dotyczące tytułu prawnego do korzystania z obiektu lub nieruchomości;

- pełnomocnictwo, w przypadku gdy z wnioskiem występuje pełnomocnik.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci gazowej przez inwestora, operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej. Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z chłonnością lokalnej sieci gazowej – operator bada, czy możliwe jest bezpieczne odbieranie biometanu i dalszy transport siecią gazową, a także określa parametry jakościowe, jakie biometan musi spełniać, aby został wprowadzony do sieci gazowej w danej lokalizacji.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię efektywności ekonomicznej przyłączenia oraz kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia biogazowni.

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci gazowej przedsiębiorstwo energetyczne, zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych, jest obowiązane do wskazania lokalizacji alternatywnej i najbliższej, jeżeli przyłączenie w tej lokalizacji spełnia warunki techniczne i ekonomiczne.

W celu realizacji wymogów rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego oraz zapewnienia zgodności parametrów biometanu z parametrami paliwa gazowego przesyłanego lub dystrybuowanego istniejącą siecią gazową, w przypadku przyłączenia biometanowni inwestor zobowiązany jest do:

- zamontowania i eksploatacji wilgotnościomierza i chromatografów procesowych służących do pomiaru parametrów jakościowych paliwa gazowego (biometanu), w tym zawartości siarki;
- wykonania instalacji rewersyjnej w celu powtórnego uzdatniania gazu o niewłaściwych parametrach;
- wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej biometanu o cieple spalania spełniającym warunki panujące w danej strefie (ORCS) wskazanych w warunkach przyłączenia;
- poniesienia kosztów związanych z dodatkowymi elementami w przypadku konieczności ich zastosowania.

Czas trwania postępowania

Termin na rozpoznanie wniosku wynosi do 90 dni od daty złożenia kompletnego wniosku.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 2 lata od dnia ich doręczenia.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie warunków przyłączenia?

W przeciwieństwie do przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, inwestor nie jest zobowiązany do uiszczenia zaliczki na poczet wydania warunków przyłączeniowych. Wysokość opłaty za przyłączenie określana jest w umowie przyłączeniowej.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia, inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Zazwyczaj dopuszczalne jest złożenie wniosku o wydanie warunków przyłączenia w wersji elektronicznej za pomocą specjalnie do tego udostępnionych formularzy zgłoszeniowych.

4.12.1.2. Umowa o przyłączenie do sieci gazowej

Umowa o przyłączenie do sieci gazowej stanowi podstawę prawną do przyłączenia biogazowni do sieci gazowej. Określa ona wysokość opłaty za przyłączenie, a także terminy jego realizacji.

Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci gazowej.

Postanowienia umowy przyłączeniowej opierają się na wydanych uprzednio warunkach przyłączenia do sieci gazowej określających warunki współpracy pomiędzy operatorem a inwestorem. Umowa przyłączeniowa określa także szacowaną wysokość opłaty za przyłączenie, która kalkulowana jest jako 100% rzeczywistych nakładów na realizację przyłączenia. Dodatkowo w zakresie realizacji dostaw biometanu do dystrybucyjnej sieci gazowej wymagane jest zawarcie porozumienia technicznego ustalającego warunki i sposoby współpracy operatora sieci gazowej z operatorem biogazowni.

Po podpisaniu umowy przyłączeniowej i zrealizowaniu przyłącza do sieci gazowej, w celu rozpoczęcia dostaw biometanu do sieci gazowej wymagane jest zawarcie umowy o świadczenie usługi dystrybucji paliwa gazowego i/lub umowy o świadczenie usługi przesyłania paliwa gazowego, co po spełnieniu warunków wskazanych w tych umowach umożliwi dostarczanie biometanu poprzez sieć gazową.

4.12.2. Zmiany w prawie dotyczące biometanu

Mając na uwadze potencjał produkcji biometanu w Polsce, w 2023 r. ustawodawca znacząco poprawił otoczenie legislacyjne, dostosowując je do produkcji tego paliwa. Główne modyfikacje wprowadziła ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1762), która uwzględniła obszerne zmiany dotyczące regulacji działalności biometanowni.

Wśród najważniejszych elementów wymienić należy:

- wprowadzenie odrębnego rejestru dotyczącego działalności polegającej na wytwarzaniu biogazu na potrzeby wytwarzania biometanu lub na wytwarzaniu biometanu z biogazu, zwanego rejestrem wytwórców biogazu;
- dodanie działalności polegającej na wytwarzaniu biometanu z biogazu rolniczego do rejestru wytwórców biogazu rolniczego;
- określenie odrębnego systemu wsparcia produkcji biometanu, opartego na prawie do pokrycia ujemnego salda, o którym mowa w art. 93 ust. 2 pkt 3 u.o.z.e.;
- wprowadzenie systemu wsparcia operacyjnego dla instalacji wytwarzania biometanu o łącznej mocy zainstalowanej instalacji, przeliczonej na moc zainstalowaną elektryczną, nie większej niż 1 MW.

4.13. BIOGAZOWNIE SKŁADOWISKOWE

Szczególnym rodzajem instalacji są biogazownie składowiskowe, czyli biogazownie wykorzystujące do produkcji biogazu biomasę znajdującą się na składowiskach odpadów.

Biogazownie składowiskowe służą przede wszystkim energetycznemu wykorzystaniu biogazu wytwarzanego z odpadów biodegradowalnych w składowisku. W związku z tym inwestor zainteresowany budową biogazowni składowiskowej powinien zrealizować proces inwestycyjno-budowlany dotyczący budowy składowiska odpadów lub budowy biogazowni na istniejącym składowisku.

Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów[87], każde składowisko, na którym przewiduje się składowanie odpadów ulegających biodegradacji, powinno być wyposażone w instalację do odprowadzania gazu składowiskowego. Gaz składowiskowy powinien być oczyszczany i wykorzystany do celów energetycznych (poprzez biogazownie składowiskowe), a jeżeli jest to niemożliwe – spalany. Takie zagospodarowanie gazu składowiskowego zmniejsza zagrożenie pożarowe i wybuchowe, a także ryzyko lokalnego skażenia atmosfery.

Biogazownie składowiskowe stanowią zazwyczaj integralną część składowiska odpadów i objęte są wspólnym pozwoleniem na budowę składowiska odpadów. Inwestor zainteresowany budową biogazowni składowiskowej powinien zatem pamiętać, aby we wniosku o wydanie pozwolenia na budowę składowiska odpadów uwzględnić informację na temat sposobu gromadzenia, oczyszczania i wykorzystywania lub unieszkodliwiania gazu składowiskowego zgodnie z art. 127 ust. 4 pkt 8 u.o.o.

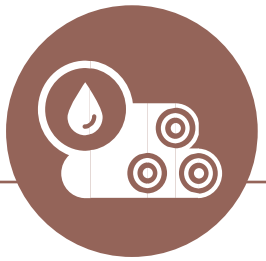
4.14. BIOGAZOWNIE PRZY OCZYSZCZALNIACH ŚCIEKÓW

Jednym z wariantów funkcjonowania biogazowni jest jej powiązanie z działalnością oczyszczalni ścieków. Biomasa z oczyszczalni ścieków może bowiem służyć produkcji biogazu, co wydaje się korzystnym sposobem zagospodarowania odpadów ściekowych, szczególnie w kontekście funkcjonującego w art. 122 u.o.o. zakazu składowania odpadów ściekowych.

[87] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1902).

4 BIOGAZ I BIOMETAN

Technologia produkcji biogazu z oczyszczalni ściekowych opiera się przede wszystkim na zastosowaniu komór fermentacji osadów ściekowych oraz ujęciu i oczyszczaniu biogazu w celu jego energetycznego wykorzystania, najczęściej w zespołach kogeneracyjnych. W przeciwieństwie do innych rodzajów biogazowni, instalacje przerabiające osady ściekowe dysponują pewnym dopływem substratu, o który w zasadzie nie muszą zabiegać. W związku z tym biogazownia przy oczyszczalni ścieków stanowi pewne źródło zarówno energii elektrycznej, jak i ciepła. Przebieg procesu inwestycyjnego dotyczącego biogazowni przy oczyszczalniach ścieków przebiega zgodnie z ogólnymi zasadami przedstawionymi w odniesieniu do biogazowni. Inwestor powinien przywiązać szczególną uwagę do pozwoleń środowiskowych związanych z funkcjonowaniem tego typu biogazowni.

5. Biomasa i biopłyny

5.1. Opis technologii 213
5.2. Wybór lokalizacji inwestycji 214
5.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 217
5.4. Planistyka 224
5.5. Pozwolenia środowiskowe 225
5.5.1. Pozwolenie zintegrowane 225
5.5.2. Inne pozwolenia środowiskowe 229
5.5.2.1. Pozwolenie na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi 229
5.5.2.2. Zezwolenie na wytwarzanie odpadów 230
5.2.3. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza 232
5.6. Przyłączenie do sieci ciepłowniczej 234
5.6.1. Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej 234
5.6.2. Umowa o przyłączenie do sieci ciepłowniczej 236
5.6.3. Obowiązek zakupu ciepła 236
5.7. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 237
5.7.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 237
5.7.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 241
5.8. Pozwolenie na budowę 245
5.9. Zawiadomienie o zakończeniu budowy i pozwolenie na użytkowanie 249
5.9.1. Zawiadomienie o zakończeniu budowy 249
5.9.2. Pozwolenie na użytkowanie 252
5.10. Koncesja i inne formy zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej 256
5.10.1. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE 257
5.10.1.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 261
5.10.2. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE 264
5.11. Biopłyny 266
5.11.1. Wpis do rejestru wytwórców biopłynów 267

5 BIOMASA I BIOPŁYNY

5.1. OPIS TECHNOLOGII

Biomasa jest jednym z najpowszechniej wykorzystywanych nośników energii.

W rozumieniu technicznym na biomasę składają się ulegające biodegradacji produkty lub części produktów, odpady czy pozostałości pochodzenia biologicznego[88]. Głównym źródłem biomasy jest gospodarka rolna, uzupełniona o gospodarkę leśną.

W rozumieniu prawnym biomasa to ulegająca biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, w tym substancje roślinne i zwierzęce, leśnictwa i związanych działów przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, przetworzoną biomasę, w szczególności w postaci brykietu, peletu, toryfikatu i biowęgla, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych lub komunalnych pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, w tym odpadów z instalacji do przetwarzania odpadów oraz odpadów z uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, w szczególności osadów ściekowych, zgodnie z przepisami o odpadach w zakresie kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów.

Najbardziej powszechnym zastosowaniem biomasy jest jej spalenie, celem uzyskania ciepła (często w skojarzeniu z produkcją energii elektrycznej).

Poza tym biomasa często wykorzystywana jest do:

- produkcji biogazu, a w dalszej kolejności biometanu;
- pirolizy, zgazowania i produkcji biopaliw płynnych;
- toryfikacji i produkcji biopaliw stałych.

Jak można zaobserwować, kategoria biomasy jest wyjątkowo pojemna. W związku z tym bardzo różnorodne są także instalacje wykorzystujące biomasę do celów energetycznych.

Wśród nich znajdują się bowiem:

- wielkoskalowe bloki elektrowni wykorzystujące biomasę;
- kotły cieplne lub kogeneracyjne spalające biomasę, często o zastosowaniu przemysłowym;
- niewielkie kominki i kotły spalające biomasę.

[88] P. Gołas, Podręcznik OZE. Ekonomia, technika, prawo, samorząd, społeczeństwo, s. 91.

5.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie budowy instalacji wykorzystującej biomasę w celach energetycznych powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie instalacji biomasowej jest warunkiem wstępnym, niezbędnym i kluczowym, umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych.

Wśród najważniejszych czynników, które należy uwzględnić na tym etapie, wskazać trzeba:

- lokalizację nieruchomości, która powinna zostać sprawdzona na etapie audytu;
- dostęp od sieci ciepłowniczej/możliwość realizacji inwestycji w infrastrukturę sieciową;
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- odległość od form ochrony przyrody;
- możliwość uzyskania wymaganego tytułu prawnego do nieruchomości.

Położenie nieruchomości

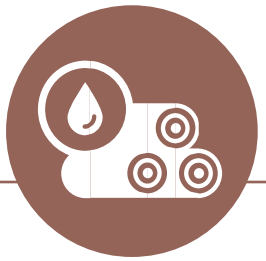
Analiza lokalizacji instalacji powinna w pierwszej kolejności uwzględniać kwestię zapewnienia dostępu do substratu – w tym przede wszystkim możliwości zapewnienia jego stałych dostaw i produktywności. Główne wyzwanie dla inwestora polega zatem na wyborze takiej nieruchomości, która pozwoli na stworzenie sprawnego łańcucha dostaw na podstawie współpracy z podmiotami w obrębie instalacji.

Innym ważnym elementem, który należy wziąć pod uwagę, jest możliwość przechowywania i zagospodarowania pozostałości po przerobieniu biomasy. Działka, na której zostanie posadowiona instalacja biomasowa, powinna być także w miarę możliwości odizolowana od budynków, szczególnie poprzez zadbanie o stworzenie specjalnych pasów zieleni.

Inwestor nie może wreszcie zlekceważyć kwestii tzw. „uzbrojenia terenu", czyli zapewnienia odpowiednich przyłączy wodno-kanalizacyjnych czy infrastruktury liniowej, które w przyszłości konieczne będą do sprawnego funkcjonowania instalacji biomasowej.

Dostęp do sieci ciepłowniczej

Wybierając potencjalną lokalizację instalacji biomasowej, należy wziąć pod uwagę możliwości lokalnej infrastruktury ciepłowniczej i podmiotów, które gotowe będą odkupić wyprodukowane ciepło. Kluczowa jest w szczególności odległość instalacji od sieci ciepłowniczej. Szczegóły dotyczące przyłączenia instalacji do sieci ciepłowniczej zawarte zostały w pkt 5.6. rozdziału.

Moc przyłączeniowa

Elementem zwiększającym opłacalność inwestycji w instalacje biomasowe jest wykorzystanie procesu kogeneracji, umożliwiającego produkcję energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem.

Przy planowaniu budowy instalacji OZE przyłączonej do sieci elektroenergetycznej w wybranej lokalizacji należy uwzględniać poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w tej lokalizacji, gdyż jest on podstawową determinantą gwarantującą możliwość przyłączenia instalacji do sieci. Brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia, bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą wartości dostępnej mocy przyłączeniowej dla planowanych źródeł energii. Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e.

Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej na swoich stronach internetowych publikują wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz planowanych zmian tych wartości w okresie kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV.

Ze względu na brak aktualizacji ww. danych w czasie rzeczywistym, weryfikacja dostępności wolnych mocy przyłączeniowych przez inwestorów jest jednak utrudniona[89].

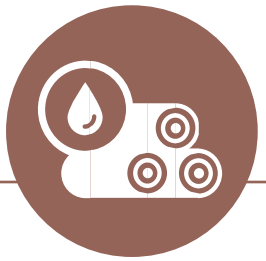
Odległość od form ochrony przyrody

Ustalając lokalizację przyszłej instalacji przetwarzającej biomasę, należy również zweryfikować, czy choćby część planowanej inwestycji nie znajduje się na terenie objętym formą ochrony przyrody lub w jej bliskim sąsiedztwie.

Zlokalizowanie inwestycji na terenie objętym ochroną przyrody może utrudnić lub całkowicie uniemożliwić dalszą realizację procesu inwestycyjnego. W szczególności należy mieć na uwadze, że ograniczenia lub całkowity brak możliwości przeprowadzenia inwestycji mogą pojawić się w stosunku do terenów, na których występują:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

[89] Z uwagi na to, że publikowane informacje mogą mieć już charakter historyczny, wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych.

Powyższe ograniczenia rozciągają się także na otuliny:

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych.

Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Kluczowym etapem poprzedzającym rozpoczęcie procedur administracyjnych jest zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości, na której ma zostać zlokalizowana instalacja biomasowa.

Posiadanie tytułu prawnego to legitymowanie się prawem umożliwiającym dysponowanie nieruchomością. W związku z tym w pierwszej kolejności inwestor planujący inwestycję powinien wykonać audyt stanu prawnego nieruchomości gruntowej, w szczególności zapoznając się z treścią księgi wieczystej właściwej dla danej nieruchomości.

Tytułem prawnym najpełniej zabezpieczającym interes inwestora jest własność nieruchomości gruntowej.

Obserwowaną praktyką jest także realizacja instalacji OZE na terenach dzierżawionych. Takie rozwiązanie naznaczone jest jednak ryzykiem polegającym na możliwości prawnego zespolenia własności instalacji z własnością nieruchomości. Zgodnie z kodeksem cywilnym budowle wzniesione na nieruchomości dzielą jej byt prawny, co może powodować, że własność instalacji po jej posadowieniu na nieruchomości przejdzie na właściciela gruntu.

W związku z tym, aby zminimalizować powyższe ryzyko, w przypadku realizacji instalacji na dzierżawionej nieruchomości inwestor powinien zadbać, aby umowa dzierżawy wprost dookreślała kwestię własności instalacji wzniesionej na dzierżawionej nieruchomości i zawierała jasne, bezwarunkowe postanowienie, że wniesione przez dzierżawcę elementy instalacji nie stanowią części składowej nieruchomości oraz że zostały posadowione dla przemijającego użytku i stanowią wyłączną własność dzierżawcy.

Przepisy nie przewidują obowiązku zachowania szczególnej formy, aby umowa dzierżawy mogła zostać uznana za ważną. Wobec tego zwykła forma pisemna umowy może zostać uznana za wystarczającą do zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości.

Inwestor może jednak znaleźć się w bardzo niekorzystnej sytuacji w przypadku zbycia nieruchomości przez właściciela na osobę trzecią, ponieważ nabywca nieruchomości uzyskuje prawo do wypowiedzenia stosunku dzierżawy.

Ochronę przed tym ryzykiem można uzyskać poprzez zachowanie wymogów formy szczególnej, tj. pisemnej i z datą pewną. Ponadto, aby skorzystanie z ochrony było możliwe, umowa musi zostać zawarta na czas oznaczony, a nieruchomość musi zostać dzierżawcy wydana.

Innym rozwiązaniem redukującym to ryzyko jest ujawnienie uprawnień dzierżawy w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, wówczas konieczne będzie zawarcie umowy w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

5.3. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzji środowiskowej), w większości przypadków stanowi pierwszy etap w procesie inwestycyjno-budowlanym instalacji OZE wykorzystującej biomasę[90].

Cel decyzji środowiskowej

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej organ określa m.in. wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wymóg uzyskania decyzji środowiskowej pojawia się przed uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o wydanie pozwolenia na budowę.

Dotyczy on wszystkich instalacji spalających lub współspalających biomasę o mocy cieplnej rozumianej jako ilość energii wprowadzonej w paliwie do instalacji w jednostce czasu przy nominalnym obciążeniu tych instalacji, nie mniejszej niż 25 MW, a przy stosowaniu paliwa stałego – nie mniejszej niż 10 MW.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Postępowanie o wydanie decyzji o środowiskowej inicjowane jest na wniosek inwestora.

Wniosek powinien uwzględniać następujące elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji środowiskowej dla konkretnego przedsięwzięcia.

Inwestor powinien zawrzeć w ramach wniosku następujące załączniki:

- Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) dla instalacji wykorzystujących biomasę będących przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (o mocy cieplnej mniejszej niż 300 MW) lub raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w przypadku gdy konieczne jest przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.ś.;
- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko instalacji wykorzystujących biomasę będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (o mocy cieplnej nie mniejszej niż 300 MW) lub KIP z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu (art. 69 u.o.ś.);

[90] Art. 72 ust. 1 u.o.ś.

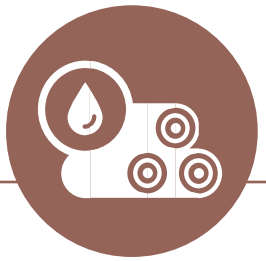
- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez ten obszar rozumie się:
  a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
  b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
  c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem;
- mapę w postaci papierowej oraz elektronicznej w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie wraz z wyznaczoną odległością 100 metrów od granic tego terenu;
- wypis i wyrys z MPZP, jeżeli plan ten został uchwalony albo informację o jego braku;
- wypis z rejestru gruntów lub inny dokument, w postaci papierowej lub elektronicznej, wydane przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz, o ile zostały ujawnione: numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie (nie wymaga się dołączenia, jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przekracza 10);
- analizę kosztów i korzyści (nie dotyczy instalacji o mocy nominalnej cieplnej nie większej niż 20 MW);
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Warto wiedzieć:

Mimo złożenia przez inwestora KIP, w trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co wiąże się z koniecznością sporządzenia raportu przez inwestora. Wymagane jest wówczas dokonanie przez inwestora pogłębionych badań dotyczących warunków środowiskowych realizacji inwestycji.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy instalacja biomasowa może być realizowana zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska, dokonując w tym zakresie wymaganych opinii/uzgodnień.

W trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – w takim przypadku powinien określić zakres raportu, jaki musi zostać złożony przez wnioskodawcę. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu wnioskodawca może samodzielnie zawnioskować o określenie zakresu raportu.

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
  d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
  g) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;
- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);
- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi i krajobraz;
  c) dobra materialne;
  d) zabytki i krajobraz kulturowy objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
  e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
  f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;
  g) wzajemne oddziaływania między elementami, o których mowa w pkt a–f powyżej;
- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania, o którym mowa powyżej;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia;
  b) wykorzystywania zasobów środowiska;
  c) emisji;
- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z

oceną ich skuteczności odpowiednio na etapach realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano opracowując raport;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

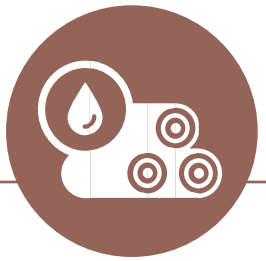
W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez organ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany z właściwymi instytucjami. Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5–6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Warto zaznaczyć, że organ może także stwierdzić brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wówczas od razu wydać decyzję środowiskową.

Odmowa wydania decyzji nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację w konkretnych, określonych ustawą przypadkach, tj.:

- niezgodności lokalizacji instalacji przetwarzającej biomasę z MPZP, jeżeli plan ten został uchwalony;
- odmowie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia OZE przez organ współdziałający;

- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez organ;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 u.p.w.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania decyzji środowiskowej, np. dla instalacji fotowoltaicznej, powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, udział społeczeństwa w postępowaniu czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest co do zasady organ gminy – odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta oraz RDOŚ – w niektórych innych przypadkach. W toku postępowania właściwy organ zasięga opinii ze strony organów współdziałających, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z podziałem wskazanym w art. 78 u.o.ś.), organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych oraz dyrektora Urzędu Morskiego – tylko w przypadku przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich. Decydujący wpływ, w przypadku obowiązku przeprowadzenia OOŚ, na przebieg postępowania ma właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa jest ważna i obowiązuje do momentu jej wyeliminowania z obrotu prawnego i może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego. Natomiast w ciągu 6 lat od dnia, w którym stała się ostateczna lub po wykorzystaniu możliwości przedłużenia terminu, tj. w ciągu 10 lat (o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji środowiskowej lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali przed upływem terminu 6 lat od organu, który wydał decyzję środowiskową w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej), istnieje możliwość złożenia wniosku o wydanie decyzji następczej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji środowiskowej może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP, z tym że część załączników do wniosku wymaga postaci papierowej.

5.4. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

5.5. POZWOLENIA ŚRODOWISKOWE

W związku z tym, że funkcjonowanie instalacji biomasowej może powodować emisje negatywnie oddziałujące na środowisko, w niektórych przypadkach przed wystąpieniem o wydanie pozwolenia na budowę konieczne może okazać się uzyskanie pozwolenia środowiskowego.

Uzyskanie pozwolenia środowiskowego, o którym mowa w niniejszym podrozdziale, jest niezależne od uprzedniego uzyskania decyzji środowiskowej, o której mowa w pkt 5.3.

Rodzaj pozwolenia środowiskowego zależy od uciążliwości środowiskowej związanej z działalnością instalacji biomasowej.

5.5.1. Pozwolenie zintegrowane

Cel pozwolenia

Uzyskanie pozwolenia zintegrowanego umożliwia, w ramach jednej decyzji, zastąpienie następujących decyzji/pozwoleń[91]:

- na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza;
- wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi (łącznie z określeniem warunków poboru wody);
- na wytwarzanie odpadów (wraz z zezwoleniami na odzysk, unieszkodliwianie, transport i gromadzenie odpadów);
- na emisję hałasu;
- na emisję pola elektromagnetycznego.

Co istotne, w przypadku pozwolenia zintegrowanego na każdym z powyższych etapów powinny być zastosowane najkorzystniejsze rozwiązania z punktu widzenia obowiązku eliminowania bądź ograniczania emisji. Ma to na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorców oraz zapewnienie skuteczniejszej ochrony środowiska poprzez koordynację różnych aspektów związanych z planowaną inwestycją.

Pozwolenie zintegrowane obejmuje ocenę wpływu inwestycji na środowisko, w tym aspekty takie jak ochrona powietrza, wód, gleby, zasobów naturalnych, gospodarka odpadami, hałas itp. Pozwolenie zintegrowane określa warunki, jakie należy spełnić w trakcie realizacji i eksploatacji inwestycji w celu zapewnienia ochrony środowiska i zdrowia publicznego.

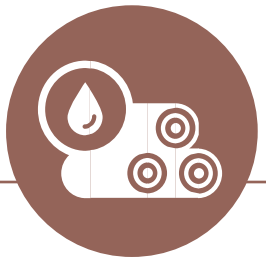
Kiedy wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego?

Pozwolenie zintegrowane dla instalacji biomasowej wymagane jest dla instalacji o mocy nie mniejszej niż 50 MW.

Elementy wniosku o wydanie pozwolenia

Wniosek o wydanie pozwolenia zintegrowanego musi uwzględniać następujące podstawowe warunki, określone dla wniosków o wydanie pozwoleń, określone w art. 184 p.o.ś.:

[91] Art. 201 p.o.ś.

- oznaczenie podmiotu prowadzącego instalację, jego adres zamieszkania lub siedziby;
- oznaczenie głównego prowadzącego instalację lub określenie zakresu odpowiedzialności poszczególnych prowadzących oznaczone części instalacji za eksploatację instalacji zgodnie z przepisami ochrony środowiska;
- adres zakładu, na którego terenie prowadzona jest eksploatacja instalacji;
- informację o tytule prawnym do instalacji;
- informacje o rodzaju instalacji, stosowanych urządzeniach i technologiach oraz charakterystykę techniczną źródeł powstawania i miejsc emisji;
- ocenę stanu technicznego instalacji;
- informację o rodzaju prowadzonej działalności;
- opis zakładanych wariantów funkcjonowania instalacji;
- blokowy (ogólny) schemat technologiczny wraz z bilansem masowym i rodzajami wykorzystywanych materiałów, surowców i paliw, istotnych z punktu widzenia wymagań ochrony środowiska;
- informację o energii wykorzystywanej lub wytwarzanej przez instalację;
- wielkość i źródła powstawania albo miejsca emisji – aktualnych i proponowanych – w trakcie normalnej eksploatacji instalacji oraz w warunkach odbiegających od normalnych, w szczególności takich jak rozruch i wyłączenia;
- warunki lub parametry charakteryzujące pracę instalacji, określające moment zakończenia rozruchu i moment rozpoczęcia wyłączania instalacji;
- informację o planowanych okresach funkcjonowania instalacji w warunkach odbiegających od normalnych;
- informację o istniejącym lub przewidywanym oddziaływaniu emisji na środowisko;
- wyniki pomiarów wielkości emisji z instalacji, jeżeli przeprowadzenie pomiarów było wymagane;
- zmiany wielkości emisji, jeżeli nastąpiły po uzyskaniu ostatniego pozwolenia dla instalacji;
- proponowane działania, w tym wyszczególnienie środków technicznych mających na celu zapobieganie lub ograniczanie emisji, a jeżeli działania mają być realizowane w okresie, na który ma być wydane pozwolenie – również proponowany termin zakończenia tych działań;
- proponowane procedury monitorowania procesów technologicznych istotnych z punktu widzenia wymagań ochrony środowiska, w szczególności pomiaru lub ewidencjonowania wielkości emisji oraz wymagań ochrony przeciwpożarowej w przypadku pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów;
- deklarowany termin i sposób zakończenia eksploatacji instalacji lub jej oznaczonej części, niestwarzający zagrożenia dla środowiska, jeżeli zakończenie eksploatacji jest przewidywane w okresie, na który ma być wydane pozwolenie;
- deklarowany łączny czas dalszej eksploatacji instalacji, jeżeli ma on wpływ na określenie wymagań ochrony środowiska oraz deklarowany sposób dokumentowania czasu tej eksploatacji;
- deklarowany termin oddania instalacji do eksploatacji w przypadku określonym w art. 191a p.o.ś.;
- czas, na jaki wydane ma być pozwolenie.

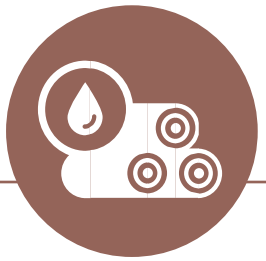
Ponadto wniosek ten zawiera:

- informacje dotyczące instalacji wymagającej pozwolenia zintegrowanego (m.in. oddziaływanie na środowisko, oddziaływanie transgraniczne na środowisko, prognozowana wielkość emisji hałasu, prognozowana ilość, stan i skład ścieków przemysłowych, prognozowana ilość wykorzystanej wody);
- uzasadnienie dla proponowanej wielkości emisji;
- opis wariantów środków zapobiegających powstawaniu zanieczyszczeń;
- kopię mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic obszaru, na którym jest konieczne utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania;
- raport początkowy (zawierający m.in. informacje na temat działalności prowadzonej na terenie zakładu; informacje na temat działalności prowadzonych na terenie zakładu w przeszłości, o ile takie informacje są dostępne; nazwy substancji powodujących ryzyko, wykorzystywanych, produkowanych lub uwalnianych przez wymagające pozwolenia zintegrowanego instalacje, położone na terenie zakładu; informacje na temat stanu zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych na terenie zakładu substancjami powodującymi ryzyko);
- dokument potwierdzający, że wnioskodawca jest uprawniony do występowania w obrocie prawnym, jeżeli prowadzący instalację nie jest osobą fizyczną;
- streszczenie wniosku sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- w przypadku pozwolenia na wytwarzanie odpadów – operat przeciwpożarowy spełniający wymagania określone w art. 42 ust. 4b pkt 1 u.o.o.;
- operat przeciwpożarowy, zawierający warunki ochrony przeciwpożarowej instalacji, obiektu lub jego części lub innego miejsca magazynowania odpadów, uzgodnione z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej, wykonany przez:
  a) rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, o którym mowa w rozdziale 2a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej – w przypadku gdy organem właściwym jest marszałek województwa albo regionalny dyrektor ochrony środowiska;
  b) osobę, o której mowa w art. 4 ust. 2a tej ustawy – w przypadku gdy organem właściwym jest starosta;
- zaświadczenie o niekaralności prowadzącego instalację:
  a) za przestępstwa przeciwko środowisku;
  b) będącego osobą fizyczną albo wspólnika, prokurenta, członka rady nadzorczej lub członka zarządu prowadzącego instalację będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej za przestępstwa, o których mowa w art. 163, art. 164 lub art. 168 w związku z art. 163 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny – w przypadku pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

Przebieg postępowania

Po złożeniu przez inwestora wniosku organ w pierwszej kolejności dokonuje oceny formalnej wniosku, sprawdzając jego kompletność i zgodność z wymaganiami formalnymi. W przypadku braków lub uzupełnień inwestor jest zobowiązany do ich uzupełnienia.

Po dokonaniu oceny formalnej organ określa warunki emisji, które uwzględnione mają zostać w pozwoleniu. Nie mogą one przekraczać granicznych wielkości emisyjnych. Co istotne, warunki

emisji powinny uwzględniać zastosowanie przez inwestora tzw. najlepszych możliwych praktyk określonych w konkluzjach BAT.

Konkluzje BAT w odniesieniu do przetwarzania odpadów określone zostały w decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1147 z dnia 10.08.2018 r.

Czas trwania postępowania

Wydanie pozwolenia powinno nastąpić w terminie do 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Organ właściwy do wydania pozwolenia

Organem właściwym, w zależności od rodzaju i wielkości prowadzonej instalacji, jest starosta powiatowy albo prezydent miasta na prawach powiatu. W niektórych innych przypadkach organem właściwym może być marszałek województwa albo RDOŚ.

Okres ważności pozwolenia

Pozwolenie zintegrowane wydawane jest na czas nieoznaczony, chyba że na wniosek prowadzącego instalację ma być wydane na czas oznaczony.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie pozwolenia?

Wysokość opłaty rejestracyjnej oblicza się według wzoru:

$$O = B \times \frac{WR}{WP}$$

Gdzie:

O – wysokość opłaty rejestracyjnej

B - wysokość bazowej stawki opłaty rejestracyjnej dla danego rodzaju instalacji

WR - maksymalna teoretyczna (możliwa do osiągnięcia) wielkość parametru charakteryzującego skalę działalności prowadzonej w danej instalacji

WP - progowa wielkość parametru charakteryzującego skalę działalności prowadzonej w instalacji danego rodzaju

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP. Przed złożeniem wniosku rekomendujemy jednak kontakt z danym starostwem, aby potwierdzić, czy proceduje ono wnioski składane elektronicznie.

5.5.2. Inne pozwolenia środowiskowe

Jeżeli zamierzenia w zakresie funkcjonowania instalacji biomasowej nie powodują konieczności uzyskania pozwolenia zintegrowanego, inwestor powinien rozważyć, czy prowadzone przez niego czynności nie będą wymagać uzyskania pozwolenia na:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- wytwarzanie odpadów;
- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

5.5.2.1. Pozwolenie na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Wprowadzanie ścieków do wód i ziemi jest jedną z sytuacji wykraczających poza korzystanie powszechne lub zwykłe z wód. W przypadku gdy takie działanie wykonywane jest w związku z funkcjonowaniem instalacji wykorzystującej biomasę, konieczne może być uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.

Cel decyzji

Celem decyzji jest umożliwienie legalnego wprowadzania ścieków do wód lub ziemi dla inwestycji polegającej na budowie instalacji biomasowej.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Funkcjonowanie instalacji biomasowej może powodować konieczność uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Dotyczy to między innymi poboru wód powyżej 5 m^3 na dobę. Pozwolenie wodnoprawne konieczne będzie także m.in. w przypadku wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych będących własnością innych podmiotów ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego[92].

Powyższe przykłady nie wyczerpują pełnego katalogu przesłanek wymagających uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. W związku z tym inwestor każdorazowo powinien dokonać w tym zakresie zindywidualizowanej oceny dotyczącej projektu jego inwestycji, opierając się o wymogi wynikające z p.o.ś. i u.p.w.

Organ właściwy do wydania decyzji

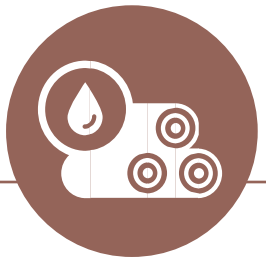
W większości przypadków organem właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego jest dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, właściwy miejscowo dla realizacji inwestycji. W niektórych przypadkach organem właściwym jest dyrektor zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca.

Sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

[92] Art. 389 u.p.w.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Okres ważności pozwolenia

Pozwolenie wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata za udzielenie zgód wodnych za wydanie pozwolenia wodnoprawnego wynosi 330,70 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez dyrektora zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Odwołanie od decyzji wydanej przez dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP. Przed złożeniem wniosku rekomendujemy jednak kontakt z właściwym oddziałem Wód Polskich, aby potwierdzić, czy procedowane są wnioski składane elektronicznie.

5.5.2.2. Zezwolenie na wytwarzanie odpadów

Inwestor planujący budowę instalacji biomasowej, jeżeli nie jest zobowiązany do uzyskania pozwolenia zintegrowanego, powinien rozważyć wystąpienie o następujące pozwolenia związane z gospodarką odpadami:

- zezwolenie na wytwarzanie odpadów (jeżeli wytwarza odpady o masie powyżej 5000 t rocznie – w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne)[93];
- zezwolenie na przetwarzanie odpadów[94], które obejmuje procesy odzysku, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk oraz procesy unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające unieszkodliwianie.

[93] Art. 180a p.o.ś.
[94] Art. 41 u.o.o.

Zasadą jest, że wydawane jest odrębne zezwolenie na zbieranie odpadów i odrębne na ich przetwarzanie, choć możliwe jest objęcie obu tych zezwoleń jednym zbiorczym zezwoleniem, jeśli z taką inicjatywą wystąpi wnioskodawca.

Zezwolenie na wytwarzanie lub przetwarzanie odpadów nie jest wymagane w przypadku przedmiotów lub substancji będących produktami ubocznymi niebędącymi odpadami. Aby mogły one być uznane za takie produkty, muszą być spełnione łącznie przesłanki określone w art. 10 u.o.o. Ich wytwórca jest obowiązany do przedłożenia marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce ich wytwarzania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny. Oznacza to konieczność zgłoszenia substratu wykorzystywanego w instalacji biomasowej marszałkowi województwa, który po dokonaniu oceny wydaje stosowną decyzję umożliwiającą jego przetwarzanie. Taka decyzja wydawana jest na maksymalnie 10 lat.

Organ właściwy do wydania decyzji

Marszałek województwa:

- do wydania zezwolenia na zbieranie odpadów, w przypadku gdy maksymalna łączna masa wszystkich rodzajów odpadów magazynowanych w okresie roku przekracza 3000 t;
- instalacje mogące przyjmować odpady w ilości nie mniejszej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t.

Starosta:

- w pozostałych przypadkach.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Okres ważności pozwolenia

Pozwolenie wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata za wydanie zezwolenia na zbieranie i/lub przetwarzanie odpadów wynosi 616 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez marszałka województwa wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Ministra Klimatu i Środowiska.

Odwołanie od decyzji wydanej przez starostę powiatowego wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Jak na razie organy nie udostępniają możliwości składania elektronicznych wniosków o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

5.2.3. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza

Uzyskanie pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza dotyczy jedynie instalacji biomasowych o nominalnej mocy cieplnej wyższej niż 10 MW[95].

Organ właściwy do wydania decyzji

Starosta:

- w większości przypadków.

Marszałek województwa:

- w przypadku instalacji kwalifikowanych jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (instalacji spalających lub współspalających biomasę w celu produkcji energii o mocy cieplnej nie mniejszej niż 300 MW).

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca,

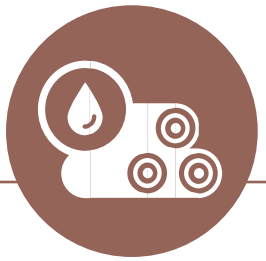
Sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesiący od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Okres ważności pozwolenia

Pozwolenie wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

[95] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz. U. Nr 130, poz. 881)

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie pozwolenia?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia wynosi 2011 zł dla dużych przedsiębiorców, 506 zł dla mikro, małych lub średnich przedsiębiorców.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez marszałka województwa wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Ministra Klimatu i Środowiska.

Odwołanie od decyzji wydanej przez starostę powiatowego wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP. Przed złożeniem wniosku rekomendujemy jednak kontakt z właściwym starostwem albo urzędem marszałkowskim, aby potwierdzić, czy procedowane są wnioski składane drogą elektroniczną.

5.6. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

Głównym produktem energetycznym, który wytwarzają instalacje biomasowe, jest ciepło, często produkowane w skojarzeniu z wytwarzaniem energii elektrycznej. Proces skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej nazywany jest kogeneracją.

Zapewnienie przyłączenia do sieci ciepłowniczej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który bezpośrednio poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę instalacji biomasowej. Przyłączenie do sieci umożliwia dostarczanie ciepła produkowanego w instalacji biomasowej do jej odbiorców, a tym samym jego sprzedaż.

Przyłączenie do sieci ciepłowniczej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję i sprzedaż ciepła.

5.6.1. Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej

Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej to rodzaj dokumentu wydawanego przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem instalacji biomasowej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której instalacja zostanie przyłączona do sieci.

Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci” dla danego projektu biomasowego.

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 24 miesięcy wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu ciepłowniczego, który jest właścicielem sieci, do której zamierza przyłączyć się inwestor.

Wniosek składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu instalacji biomasowej;
- określenie rodzaju i osiągalnych parametrów nośnika ciepła, w tym ciśnienia i temperatury oraz właściwości fizykochemicznych nośnika ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej i dopuszczalnych zanieczyszczeń nośnika ciepła zwracanego z tej sieci do źródła ciepła;

- określenie maksymalnej i minimalnej mocy cieplnej, jaka może być dostarczona ze źródła ciepła do sieci ciepłowniczej, a w przypadku etapowego osiągania tej mocy – określenie harmonogramu realizacji kolejnych etapów oraz maksymalnej i minimalnej mocy cieplnej dla tych etapów;
- określenie charakterystyki technicznej źródła ciepła, w tym danych określających tę charakterystykę dla kolejnych etapów rozwoju tego źródła: (układu technologicznego źródła ciepła i wydajności urządzeń wytwarzających ciepło, układu regulacji ilości ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej oraz charakterystyki urządzeń regulujących natężenie przepływu i temperaturę nośnika ciepła, układu pomiarowo-rozliczeniowego oraz charakterystyki urządzeń służących do pomiaru ilości i parametrów nośnika ciepła dostarczanego ze źródła ciepła do sieci ciepłowniczej, maksymalnej i minimalnej wydajności instalacji do uzdatniania wody, dostarczanej przedsiębiorstwu ciepłowniczemu lub dystrybutorowi ciepła w celu napełniania sieci ciepłowniczej i instalacji odbiorczych oraz uzupełniania ubytków nośnika ciepła);
- wskazanie proponowanego terminu rozpoczęcia dostarczania ciepła i warunków jego dostarczania;
- dokument potwierdzający tytuł prawny do korzystania z obiektu;
- plan zabudowy lub szkic sytuacyjny, określający usytuowanie obiektu w stosunku do istniejącej sieci ciepłowniczej oraz innych obiektów i urządzeń uzbrojenia terenu;
- ocenę wpływu przyłączanego źródła na warunki funkcjonowania systemu ciepłowniczego.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej.

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych do sieci ciepłowniczej wynosi 3 miesiące od dnia złożenia kompletnego wniosku.

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE, który na podstawie art. 8 u.p.e może zobowiązać operatora do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Warto wiedzieć:

Warunki przyłączenia są ważne 2 lata od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją ciepła do zawarcia umowy przyłączeniowej.

5.6.2. Umowa o przyłączenie do sieci ciepłowniczej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę prawną do przyłączenia instalacji biomasowej do sieci ciepłowniczej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu ciepłowniczego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci ciepłowniczej. W praktyce zasadniczym elementem umowy przyłączeniowej jest wykonanie przez operatora przebudowy sieci ciepłowniczej oraz wykonania przyłącza, tak aby umożliwić przyjmowanie ciepła generowanego w instalacji. Z kolei głównym zobowiązaniem wytwórcy jest wybudowanie źródła wytwórczego i współpraca z operatorem w ramach realizacji zadań przyłączeniowych.

Koszt przyłączenia

Koszt przyłączenia ustalany jest na podstawie rzeczywistych nakładów przedsiębiorstwa energetycznego na przyłączenie instalacji. Wyjątkiem są instalacje biomasowe funkcjonujące jako jednostki kogeneracji o mocy elektrycznej zainstalowanej poniżej 1 MW, za których przyłączenie pobiera się połowę opłaty ustalonej na podstawie rzeczywistych nakładów.

5.6.3. Obowiązek zakupu ciepła

Znaczącym ułatwieniem dla inwestora jest obowiązek zakupu ciepła wyprodukowanego w instalacji OZE, który opisany został w art. 116 u.o.z.e. Obowiązuje on z wyjątkiem sytuacji, gdy na całym obszarze danej sieci ciepłowniczej funkcjonuje efektywny system ciepłowniczy w rozumieniu art. 7b ust. 4 u.p.e.

Obowiązek zakupu ciepła realizowany jest przez przedsiębiorstwo zajmujące się na obszarze danej sieci ciepłowniczej obrotem ciepłem lub wytwarzaniem ciepła i jego sprzedażą odbiorcom końcowym.

Dzięki zastosowaniu obowiązku zakupu ciepła inwestor, który produkuje ciepło w instalacji biomasowej, nie musi samodzielnie poszukiwać nabywcy ciepła. Obowiązek zakupu ciepła przez przedsiębiorstwo ciepłownicze zwalnia go z tego obowiązku, choć inwestor może sprzedać ciepło także innemu, wybranemu przez siebie podmiotowi.

Dodać należy również, że w przypadku gdy ciepło zostanie wytworzone w instalacji, w której są spalane biomasa, biopłyny, biogaz lub biogaz rolniczy wspólnie z innymi paliwami, obowiązek zakupu dotyczy jedynie części wytworzonego ciepła, odpowiadającej wartości energetycznej biomasy, biopłynów, biogazu lub biogazu rolniczego w łącznej wartości energetycznej wszystkich paliw zużytych do wytworzenia ciepła w tej instalacji.

5.7. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Instalacje biomasowe oprócz produkcji ciepła mogą również wytwarzać energię elektryczną w procesie kogeneracyjnym. Technicznym warunkiem umożliwiającym odebranie energii elektrycznej z instalacji biomasowej jest uprzednie przyłączenie tej instalacji do sieci elektroenergetycznej.

Schemat postępowania związany z przyłączeniem instalacji biomasowej do sieci elektroenergetycznej przebiega analogicznie do przypadku przyłączenia do sieci ciepłowniczej i opiera się na następujących elementach:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

5.7.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawany przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem instalacji biomasowej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której instalacja biomasowa zostanie przyłączona do sieci. Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego projektu biomasowego.

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalację.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu instalacji biomasowej;
- określenie maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii elektrycznej i ilości tej energii dostarczanej do sieci;
- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;

- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;
- określenie liczby przyłączanych modułów wytwarzania energii;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e. w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien nadto zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP, a w przypadku braku takiego planu decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której planowana jest instalacja biomasowa oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci wraz z ich opisem.

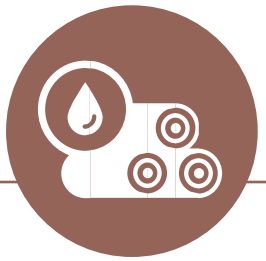
Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej. Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia – operator bada, czy możliwe jest bezpieczne doprowadzanie energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku instalacji biomasowej o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia instalacji biomasowej.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku instalacji biomasowej wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej[96].

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci – w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji OZE przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych – przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci, ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci może – w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym – zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

[96] Art. 7 ust. 8g u.p.e.

Następnie, w ciągu 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci wynoszącej 60 zł brutto za każdy kW mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

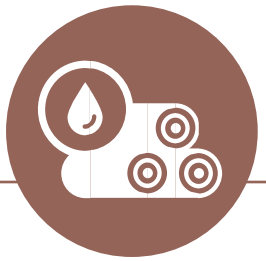
Zaliczka nie może być wyższa niż 6 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci zaliczka zwracana jest na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną wydane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej[97].

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;
2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,
    c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,
    d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;

[97] Należy zastrzec, że część operatorów stosuje praktykę polegającą na przyjmowaniu zaliczki na warunki przyłączeniowe dopiero po wstępnym potwierdzeniu zdolności przyłączenia danej instalacji wytwórczej.

6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej opłata za przyłączenie ponoszona przez inwestora, w przypadku instalacji OZE o mocy elektrycznej zainstalowanej nie większej niż 5 MW, stanowi połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia (nie dot. instalacji prosumenckich).

W przypadku instalacji powyżej 5 MW mocy inwestor jest zobowiązany ponieść 100% nakładów na realizację przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Większość operatorów dopuszcza złożenie wniosku o wydanie warunków przyłączenia w wersji elektronicznej za pomocą specjalnie do tego udostępnionych formularzy zgłoszeniowych.

5.7.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę prawną do przyłączenia instalacji biomasowej do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci dystrybucyjnej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Instalacje OZE są uprzywilejowane w zakresie dostępu do sieci. Operator sieci, o ile istnieją ku temu techniczne i ekonomiczne warunki, w pierwszej kolejności zobowiązany jest do zawarcia umowy o przyłączenie właśnie z instalacją OZE. Poza tym wyrazem preferencji ustawodawcy dla przyłączenia do sieci instalacji OZE jest zredukowanie wysokości opłaty przyłączeniowej dla tych źródeł jedynie do połowy realnych kosztów przyłączenia poniesionych przez operatora.

Termin na wykonanie obowiązków wynikających z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca instalacji biomasowej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę

instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed wejściem w życie ustawy - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji biomasowej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 30 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji biomasowej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 3 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia elektryczna wyprodukowana w instalacji biomasowej będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego instalację biomasową z punktem przyłączenia do sieci. W takim przypadku konieczne jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (odpowiednio o statusie drogi publicznej bądź nieposiadającej takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Nieruchomość prywatna

Najczęściej uzyskiwanym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości prywatnej, na której posadowiona zostanie trasa kablowa, jest służebność przesyłu. Uprawnia właściciela urządzeń przesyłowych – inwestora rozwijającego projekt instalacji biomasowej, który dopiero zamierza wybudować lub który już wybudował urządzenia przesyłowe – do korzystania z nieruchomości poprzez możliwość posadowienia na niej urządzeń przesyłowych i korzystania z nich.

Służebność przesyłu to ograniczone prawo rzeczowe skuteczne wobec każdoczesnego właściciela nieruchomości, na której mają być one posadowione. Jest ustanawiana w formie aktu notarialnego oraz podlega ujawnieniu w księdze wieczystej. Może być ustanowiona odpłatnie lub nieodpłatnie, zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks cywilny.

Nieruchomość będąca drogą o statusie drogi publicznej

W przypadku nieruchomości mających status drogi publicznej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości jest regulowany na podstawie u.d.p. – w szczególności przez art. 39 oraz art. 40 u.d.p.

Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości posiadającej status drogi publicznej przebiega w kilku etapach.

Pierwszym z nich jest uzyskanie decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p., która jest wydawana przez zarządcę drogi i zezwala na zlokalizowanie w pasie drogowym obiektów budowlanych lub urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Następnie na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p. wydawana jest decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu:

- prowadzenia robót budowlanych;
- umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót jest wydawana na okres od kilku do kilkunastu dni i uprawnia do fizycznego wejścia na nieruchomość w celu prowadzenia na niej robót budowlanych.

Decyzja zezwalająca na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń wydawana jest na okres kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu lat i stanowi tytuł prawny do umieszczenia urządzeń.

Co istotne, zarówno za zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych, jak i za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej pobierane są opłaty. W pierwszym przypadku jest to opłata jednorazowa, w drugim przypadku jest to opłata roczna.

Nieruchomość drogowa nieposiadająca statusu drogi publicznej

W przypadku gminnych dróg wewnętrznych, nieposiadających statusu drogi publicznej, brakuje jednej usystematyzowanej procedury odnoszącej się do zabezpieczenia trasy kablowej.

Zazwyczaj gminy wydają w tym celu nieformalne zezwolenia, nieposiadające formy decyzji administracyjnej, w których wyrażają zgodę na lokalizację urządzeń – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p.

W dalszej kolejności zawierają zaś z inwestorem umowę dotyczącą oddania nieruchomości do korzystania w zamian za uiszczenie rocznej opłaty na ich rzecz – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p.

Inną możliwością zabezpieczenia prawa do takiej nieruchomości gruntowej polega na zawarciu, wspominanej wcześniej, służebności przesyłu.

Wskazane powyżej tytuły prawne dotyczące zabezpieczenia trasy kablowej to nie jedyne występujące w obrocie prawnym. Spotkać można również umowy najmu lub umowy nienazwane skonstruowane w sposób podobny do umowy najmu. Niestety nie są to tak trwałe tytuły do nieruchomości jak te opisane powyżej.

5.8. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie instalacji biomasowej. Bez tej decyzji nie można przystąpić do wykonywania prac budowlanych ani przystąpić do eksploatacji instalacji w dalszej kolejności[98].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora – głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie instalacji biomasowej. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Biorąc pod uwagę typowy przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego, decyzja o pozwoleniu na budowę uzyskiwana jest przez inwestora po wcześniejszym otrzymaniu:

- decyzji środowiskowej (chyba że nie jest wymagana);
- decyzji o warunkach zabudowy (chyba że obowiązuje MPZP);
- decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:
  a) użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
  b) użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
  c) inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;
- warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub elektroenergetycznej[99].

Elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

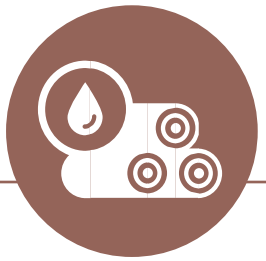
[98] Art. 28 u.p.b.
[99] Możliwe równoległe procedowanie z pozwoleniem na budowę.

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt budowlany – wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej: 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa – załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na budowę;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika: pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b. Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu, oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
  d) układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
  e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;
- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:
  a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
  b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
  c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
  d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
  e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
  f) charakterystykę ekologiczną;
- projekt techniczny obejmujący:

a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
c) w zależności od potrzeb – dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
d) inne opracowania projektowe;

- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 u.p.b.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć:

- oświadczenie, że osoba, która go sporządziła, dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę organy dokonują wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskują opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczyści nieruchomości) lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.). W przypadku przekroczenia tego terminu organ wyższego stopnia może wymierzyć organowi architektoniczno-budowlanemu karę w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę jest co do zasady starosta. Mogą wystąpić jednak przypadki określone w art. 82 u.p.b., dla których organem pierwszej instancji jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Rozpoczęcie robót na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę musi nastąpić nie później niż w ciągu 3 lat odkąd decyzja ta stała się ostateczna.

W przypadku ewentualnej przerwy w realizacji robót budowlanych jej maksymalny wymiar wynosi 3 lata. Oznacza to, że w przypadku nieprzystąpienia do robót budowlanych przed upływem 3 lat od uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę albo dokonania przerwy przekraczającej okres 3 lat decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego wojewody za pośrednictwem starosty, który wydał zaskarżaną decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o pozwolenie na budowę można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

5.9. ZAWIADOMIENIE O ZAKOŃCZENIU BUDOWY I POZWOLENIE NA UŻYTKOWANIE

Przystąpienie do użytkowania instalacji biomasowej możliwe jest w drodze:

- zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych i niewyrażeniu sprzeciwu organu budowlanego albo
- uzyskania pozwolenia na użytkowanie instalacji biomasowej.

Wybór odpowiedniego trybu zależy od parametrów technicznych instalacji biomasowej.

Jeżeli instalacja biomasowa kwalifikowana jest jako budynek, tzn. jest trwale związana z gruntem, wydzielona z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach – wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Z kolei jeżeli instalacja kwalifikowana jest konstrukcyjnie jako budowla – nie budynek – wówczas inwestor zobowiązany jest jedynie do zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych i przystąpieniu do użytkowania, jeśli organ nie wyrazi sprzeciwu.

5.9.1. Zawiadomienie o zakończeniu budowy

Przystąpienie do użytkowania instalacji biomasowej możliwe jest po zawiadomieniu Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten, w terminie do 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji[100].

Cel zawiadomienia

Celem decyzji jest umożliwienie rozpoczęcia korzystania z instalacji biomasowej po zakończeniu jej budowy.

Kiedy wymagane jest złożenie zawiadomienia?

Zawiadomienie o zakończeniu budowy zastępuje uzyskanie pozwolenia na użytkowanie. Zawiadomienie powinno poprzedzać rozpoczęcie eksploatacji instalacji biomasowej.

Elementy zawiadomienia

Zawiadomienie o zakończeniu budowy powinno zawierać następujące elementy:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt;

oraz załączniki:

- oryginał dziennika budowy;

[100] Art. 54 u.p.b.

- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami oraz o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także – w razie korzystania – drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa w art. 14 u.d.t.;
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego (o ile jest wymagana);
- dokumentację geodezyjną, zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, potwierdzające spełnienie warunków polegających na realizacji inwestycji uzupełniającej (o ile wymagane);
- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu, z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- załącznik: pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora (jeśli wniosek jest składany przez pełnomocnika) wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Organ przeprowadza kontrolę formalną wniosku oraz stwierdza, czy obiekt został wykonany zgodnie z wcześniej wydanym pozwoleniem na budowę.

Zgłoszenie przez organ sprzeciwu w sprawie zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych jest możliwe w szczególności, gdy organ stwierdzi, że zgłoszony przez inwestora obiekt budowlany został wykonany z naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu na budowę i w konsekwencji wiąże się z obowiązkiem uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Przed upływem terminu 14 dni na złożenie sprzeciwu organ nadzoru budowlanego może z urzędu wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

Wydanie zaświadczenia wyłącza możliwość wniesienia sprzeciwu, co uprawnia inwestora do rozpoczęcia użytkowania obiektu objętego zawiadomieniem.

Czas trwania postępowania

Do użytkowania instalacji biomasowej można przystąpić po 14 dniach od dnia złożenia zawiadomienia, jeśli w tym terminie organ nie złoży sprzeciwu, lub przed upływem 14 dni, jeśli organ nadzoru budowlanego wyda zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu[101].

[101] Art. 54 u.p.b.

Organ właściwy do złożenia zawiadomienia

Organem właściwym, do którego należy złożyć zawiadomienie, jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Jaka opłata musi zostać uiszczona?

Zawiadomienie zwolnione jest z opłaty skarbowej.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Zawiadomienie o zakończeniu budowy można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

5.9.2. Pozwolenie na użytkowanie

Pozwolenie na użytkowanie wymagane będzie w przypadku instalacji biomasowych, które zgodnie z prawem budowlanym uznawane są za budynki. Wówczas kwalifikowane są do obiektów należących do kategorii XVIII załącznika do u.p.b., których użytkowanie powinno zostać poprzedzone uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na użytkowanie[102].

Innym przypadkiem, gdy konieczne jest uzyskanie pozwolenia na użytkowanie, jest sytuacja, gdy inwestor zamierza przystąpić do użytkowania części instalacji przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych.

Kolejnym wyjątkiem wymagającym uzyskania pozwolenia na użytkowanie jest legalizacja samowoli budowlanej.

Cel decyzji

Podstawowym celem wydania decyzji jest zweryfikowanie, czy wybudowana instalacja biomasowa jest zrealizowana zgodnie z pozwoleniem na budowę i czy nadaje się ona do użytku. Wiąże się to z przeprowadzeniem obowiązkowej kontroli inwestycji po zakończeniu procesu budowy.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wydanie pozwolenia na użytkowanie wymagane jest po przeprowadzeniu robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę.

Jeżeli inwestor zamierza przystąpić do użytkowania jedynie części inwestycji objętej pozwoleniem na budowę – również wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek powinien zawierać:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Nadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- oryginał dziennika budowy, a w przypadku dziennika w postaci elektronicznej – numer tego dziennika, o którym mowa w art. 47h ust. 2 u.p.b.;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;

[102] Art. 55 u.p.b.

- protokoły badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa;
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 u.d.t.;
- dokumentację geodezyjną, zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- kopię rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu, z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wydania pozwolenia;
- jeśli wniosek składany jest przez pełnomocnika – pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwolenie na użytkowanie stanowi nie tylko oficjalne dopuszczenie inwestora do użytkowania obiektu budowlanego, ale określa również sposób i warunki korzystania z obiektu budowlanego podczas jego eksploatacji.

Przebieg postępowania

Inwestor, który powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić organ budowlany o zakończeniu budowy instalacji biomasowej i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, a także zawiadomić organy:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Państwowej Straży Pożarnej.

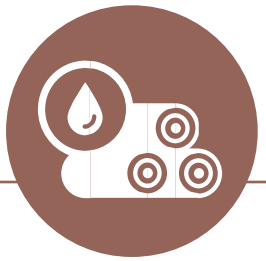
Organy te zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym oraz powinny wydać opinie w terminie do 14 dni od otrzymania zawiadomienia. W przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje się, że nie zostały złożone żadne zastrzeżenia.

Po złożeniu wniosku organ nadzoru budowlanego jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w wydanej wcześniej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola ta poprzedza wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie do 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Co istotne, inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Kontrola obejmuje sprawdzenie:

- zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;

- zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym i technicznym, w zakresie:
  a) charakterystycznych parametrów technicznych w zakresie powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości;
  b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego;
  c) wykonania urządzeń budowlanych;
  d) wykonania instalacji zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem;
- spełnienia warunków wskazanych w art. 55 ust. 1b u.p.b., jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;
- w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;
- uporządkowania terenu budowy.

Organ nadzoru budowlanego po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, a trzeci pozostaje w organie nadzoru budowlanego.

Po pozytywnie zakończonej kontroli organ wydaje decyzję o pozwoleniu na użytkowanie instalacji biomasowej. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie instalacji biomasowej określić warunki użytkowania tej elektrowni albo uzależnić jej użytkowanie od wykonania w oznaczonym terminie określonych robót budowlanych.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

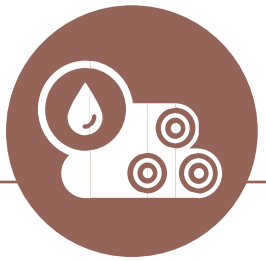
W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Właściwy organ do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie instalacji biomasowej jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Okres ważności decyzji

Decyzja wydawana jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na użytkowanie wynosi 38,75 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie pozwolenia na użytkowanie można złożyć w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem portalu e-Budownictwo.

5.10. KONCESJA I INNE FORMY ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Rodzaj zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach instalacji biomasowej zależy przede wszystkim od wielkości instalacji oraz rodzaju produkowanej przez nią energii.

Należy podkreślić, że biomasa często stosowana jest także jako dodatek do spalania paliw nieodnawialnych w instalacjach, które nie mogą zostać zakwalifikowane jako instalacje OZE. W związku z tym poniższe tabele uwzględniają odrębne rodzaje zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej dla instalacji OZE oraz instalacji energetyki konwencjonalnej, gdzie biomasa spalana jest wraz z innymi paliwami.

Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej dla instalacji biomasowych kwalifikowanych jako OZE przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Rodzaj instalacji	Pułap mocowy instalacji	Właściwe zezwolenie
Instalacja biomasowa produkująca energię elektryczną lub energię elektryczną wraz z ciepłem w procesie kogeneracji	Mikroinstalacja (zgodnie z art. 2 pkt 19 u.o.z.e.)	Brak zezwolenia – wymagane zgłoszenie do operatora systemu dystrybucyjnego
	Mała instalacja (zgodnie z art. 2 pkt 18 u.o.z.e.)	Wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji
	Wielkoskalowa instalacja OZE (instalacja biomasowa o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW)	Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE

Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej dla instalacji biomasowych, gdzie biomasa współspalana jest z innymi paliwami przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Rodzaj instalacji	Pułap mocowy instalacji	Właściwe zezwolenie
Instalacje biomasowe produkujące wyłącznie ciepło	Instalacje biomasowe produkujące ciepło o łącznej mocy powyżej 5 MW (instalacje o niższej mocy produkujące wyłącznie ciepło zwolnione są z obowiązku uzyskania koncesji).	Koncesja na wytwarzanie ciepła
Instalacje biomasowe produkujące energię elektryczną i ciepło w skojarzeniu (kogeneracja)	Instalacje biomasowe wytwarzające energię elektryczną w procesie kogeneracji, współspalające biomasę z innymi substancjami nieuznawanymi za źródła odnawialne lub instalacje hybrydowe – niezależnie od mocy zainstalowanej	Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej w jednostkach kogeneracji

Instalacje biomasowe produkujące energię elektryczną	Instalacje biomasowe wytwarzające energię elektryczną współspalające biomasę z innymi substancjami nieuznawanymi za źródła odnawialne lub instalacje hybrydowe – do 1 MW	Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej

5.10.1. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE

Uzyskanie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii jest najczęściej ostatnim krokiem poprzedzającym rozpoczęcie sprzedaży energii elektrycznej z instalacji biomasowej[103].

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 5.10.1.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym. W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwania w procesie inwestycyjno-budowlanym instalacji biomasowej.

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w instalacji biomasowej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej URE.

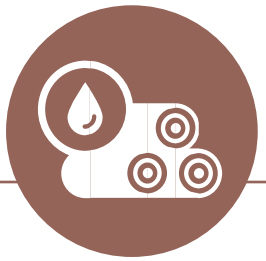
Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;

[103] Art. 32 u.p.e.

- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;
- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem, ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym lub
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie, lub
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi, że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- informację przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją (np. akt notarialny, odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej);
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;

- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;
- decyzje lokalizacyjne (o warunkach zabudowy albo wypis i wyrys z MPZP);
- decyzję udzielającą pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (zawiadomienie właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy składane co najmniej 14 dni przed zamierzonym terminem przystąpienia do użytkowania). W przypadku gdy właściwy organ nadzoru budowlanego nie wniesie sprzeciwu dotyczącego inwestycji po upływie 14 dni od dnia doręczenia ww. zawiadomienia, należy do akt postępowania dołączyć informujące o tym oświadczenie;
- decyzje Urzędu Dozoru Technicznego w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty potwierdzające moc zainstalowaną elektryczną jednostki wytwórczej;
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona instalacja OZE:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, tzw. warunki przyłączenia do sieci lub tzw. umowa przyłączeniowa;
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo-rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do przedsiębiorcy oraz operatora systemu elektroenergetycznego, zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym, na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega ze zobowiązaniami wobec budżetu państwa;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz

informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo winien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczenia opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów instalacji OZE. Z tej opłaty zwolnione są jednak instalacje OZE o mocy do 5 MW.

Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Czas trwania postępowania

Załatwienie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w instalacji biomasowej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca.

Jednakże to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

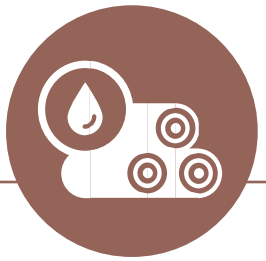
Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE.

Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

5.10.1.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną”.

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie

wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią

elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

5.10.2. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE zastępuje uzyskanie decyzji koncesyjnej dla instalacji biomasowych o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW[104].

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Celem wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE jest dokonanie uproszczonego i szybszego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze energetycznym.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE?

Dokonanie wpisu do rejestru powinno nastąpić po wybudowaniu i odbiorze instalacji biomasowej.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Do wniosku należy dołączyć:

- oświadczenie wytwórcy o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie wytwórcy o zgodności z prawdą danych zawartych we wniosku i spełnieniu warunków, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.o.z.e., które składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wpisu;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika, należy dołączyć pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Przebieg postępowania

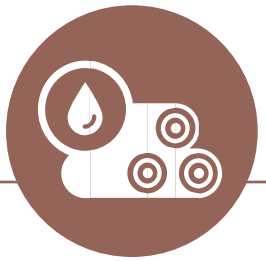
Organ wewnętrznie bada poprawność złożonego wniosku. Jeżeli organ nie stwierdzi błędów, postępowanie kończy się dokonaniem wpisu do rejestru oraz wydaniem przez organ zaświadczenia o dokonaniu wpisu do rejestru.

Czas trwania postępowania

Prezes URE jest obowiązany dokonać wpisu przedsiębiorcy do rejestru wytwórców energii w małej instalacji w terminie do 21 dni od dnia wpływu do tego organu wniosku[105].

Jeżeli organ nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa powyżej, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 28 dni, wytwórca może rozpocząć działalność. Nie dotyczy to przypadku, gdy organ wezwał wytwórcę do uzupełnienia wniosku o wpis, nie później niż przed upływem 21 dni od

[104] Art. 7 u.o.z.e.
[105] Art. 11a u.o.z.e.

dnia otrzymania tego wniosku. W takiej sytuacji termin ten biegnie odpowiednio od dnia wpływu uzupełnienia wniosku o wpis.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie wpisu do rejestru wytwórców jest Prezes URE. Wniosek należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo. Co istotne, uzyskanie wpisu do rejestru wiąże się następczo z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – Wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP.

5.11. BIOPŁYNY

Jak wspomniano we wstępie do niniejszego rozdziału, potencjał wykorzystania biomasy wykracza poza produkcję ciepła. Zasługującym na zainteresowanie wariantem zastosowania biomasy jest produkcja biopłynów.

Biopłyny to paliwa ciekłe wytwarzane z biomasy do celów energetycznych innych niż transport. Zgodnie z definicją zawartą w u.o.z.e. biopłyny wykorzystywane są do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła w instalacjach spełniających wymagania w zakresie standardów emisyjnych, o ile takie standardy zostały określone na podstawie przepisów o ochronie środowiska. Biopłyny nie mogą być zatem utożsamiane z biopaliwami, których cechą charakterystyczną jest przede wszystkim zastosowanie w transporcie.

Wykorzystanie biopłynów sprowadza się najczęściej do produkcji ciepła oraz energii elektrycznej w procesie kogeneracji. Ich głównymi zaletami na tle innych instalacji wykorzystujących biomasę są:

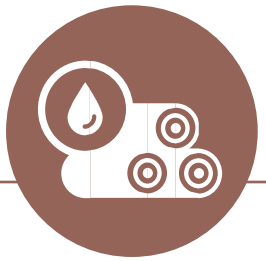
- większa elastyczność instalacji, co pozwala szybko reagować na zmiany zapotrzebowania na moc;
- większa gęstość energetyczna;
- mniejsza emisyjność spalania biopłynów.

Przebieg procesu inwestycyjnego związanego z posadowieniem instalacji do przetwarzania biopłynów pozostaje zasadniczo zbieżny z przebiegiem procedur administracyjnych zaprezentowanych w niniejszym rozdziale dotyczącym zbiorczej kategorii biomasy.

Najważniejsza odmienność dotyczy zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej, która w przypadku biopłynów nie wymaga uzyskania koncesji.

Warto wiedzieć:

Zgodnie z art. 34 u.o.z.e. działalność gospodarcza w zakresie biopłynów jest działalnością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru wytwórców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie biopłynów prowadzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR.

5.11.1. Wpis do rejestru wytwórców biopłynów

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców biopłynów

Celem wpisu do rejestru wytwórców biopłynów jest zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej, której przedmiotem jest wytwarzanie biopłynów lub energii elektrycznej wyłącznie z biopłynów w instalacji OZE. Wpis do rejestru jest procedurą uproszczoną w porównaniu do postępowania koncesyjnego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców biopłynów?

Dokonanie wpisu do rejestru powinno nastąpić po wybudowaniu i odbiorze instalacji do produkcji biopłynów.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców biopłynów

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie internetowej KOWR.

Wniosek o wpis do rejestru wytwórców biopłynów zawiera:

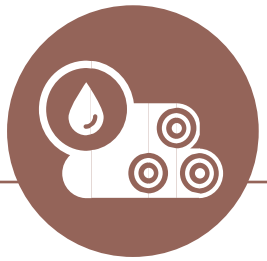
- oznaczenie wytwórcy, jego siedziby i adresu oraz numeru identyfikacji podatkowej NIP;
- określenie rodzaju i zakresu wykonywania działalności gospodarczej w zakresie biopłynów oraz miejsca lub miejsc jej wykonywania;
- określenie rocznej wydajności instalacji do wytwarzania biopłynów lub łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji.

Ponadto w ramach wniosku należy zawrzeć następujące załączniki:

- oświadczenie wytwórcy biopłynów o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie wytwórcy biopłynów o zgodności z prawdą danych zawartych we wniosku i spełnieniu warunków określonych w ustawie o odnawialnych źródłach energii;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Przebieg postępowania

Organ wewnętrznie bada poprawność złożonego wniosku. Jeżeli organ nie stwierdzi błędów, postępowanie kończy się dokonaniem wpisu do rejestru oraz wydaniem przez organ zaświadczenia o dokonaniu wpisu do rejestru.

Czas trwania postępowania

Wpis do rejestru dokonywany jest w terminie do 7 dni od dnia wpływu do Kancelarii Ogólnej Centrali KOWR poprawnego wniosku wraz z oświadczeniami[106].

Jeżeli Dyrektor Generalny KOWR nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa powyżej, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło 14 dni – wytwórca może rozpocząć działalność.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie wpisu do rejestru wytwórców biopłynów jest Dyrektor Generalny KOWR.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

[106] Art. 27a u.o.z.e.

6. Elektrownie wodne

6.1. Opis technologii 270
6.2. Wybór lokalizacji inwestycji 271
6.2.1. Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości 272
6.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 277
6.4. Planistyka 284
6.5. Pozwolenia wodnoprawne 285
6.5.1. Ocena wodnoprawna 285
6.5.2. Pozwolenie wodnoprawne 285
6.6. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 290
6.6.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 290
6.6.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 295
6.7. Pozwolenie na budowę 298
6.8. Pozwolenie na użytkowanie 302
6.9. Koncesja i inne formy zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej 306
6.9.1. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE 306
6.9.1.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 310
6.9.2. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE 313

6 ELEKTROWNIE WODNE

6.1. OPIS TECHNOLOGII

Elektrownia wodna to elektrownia, która przetwarza energię wód na energię elektryczną za pomocą turbiny wodnej sprzęgniętej z generatorem energii elektrycznej. Oznacza to, że energia elektryczna uzyskiwana jest w elektrowni wodnej wskutek zamiany energii potencjalnej płynącej wody na energię mechaniczną w turbinie.

Ze względu na sposób doprowadzenia wód elektrownie dzielą się na następujące rodzaje:

- **Elektrownie przepływowe** - Do wytwarzania energii elektrownie wodne przepływowe wykorzystują energię płynących wód. Inaczej niż w elektrowniach zbiornikowych lub szczytowo-pompowych, ze względu na brak możliwości magazynowania wody, elektrownie przepływowe wykorzystują jedynie ciągły przepływ cieku wodnego, tj. wykorzystują chwilowy naturalny dopływ.
- **Elektrownie zbiornikowe** - Elektrownie zbiornikowe wykorzystują wodę zakumulowaną dzięki zaporze lub zabudowie hydrotechnicznej. Zmagazynowana woda w zbiorniku wykorzystywana jest w razie potrzeby do napędu turbin i wytwarzania energii w elektrowni.
- **Elektrownie szczytowo-pompowe** - Elektrownie szczytowo-pompowe, podobnie jak elektrownie zbiornikowe, wykorzystują wodę zakumulowaną dzięki zaporze lub zabudowie hydrotechnicznej. System produkcji energii umieszczony jest pomiędzy górnym a dolnym zbiornikiem. Zasada działania opiera się na odpowiednim przepompowaniu i spuszczaniu wody w zależności od zapotrzebowania. Spuszczona ze zbiornika woda uruchamia turbiny, które wytwarzają energię elektryczną.
- **Elektrownie pływowe** - Elektrownie pływowe wykorzystują do napędzania swoich turbin i produkcji energii elektrycznej naturalne zjawisko przypływów i odpływów wód.

Ze względu na brak warunków naturalnych do eksploatacji na terenie Polski elektrowni pływowych proces inwestycyjno-budowlany tego rodzaju instalacji OZE nie stanowi przedmiotu tego opracowania.

Za każdym razem, gdy w niniejszym rozdziale mowa jest o elektrowniach wodnych dotyczy to elektrowni przepływowej oraz zbiornikowej. Elektrownie szczytowo-pompowe – ze względu na specyficzny reżim inwestycyjny oraz specyfikę realizacji inwestycji, która przez wymóg poniesienia ogromnych nakładów inwestycyjnych jest realizowana zwykle przez spółki Skarbu Państwa lub na mocy porozumienia z organami państwa – nie są przedmiotem tego opracowania.

6.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie elektrowni wodnej powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie elektrowni jest warunkiem wstępnym, niezbędnym i kluczowym, umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych.

Wśród najważniejszych czynników, które należy uwzględnić na tym etapie, wskazać trzeba:

- warunki naturalne potencjalnej lokalizacji inwestycji;
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- możliwość uzyskania tytułu prawnego do użytkowania gruntów pod elektrownię wodną, w tym gruntów pokrytych wodami.

Ze względu na specyfikę tej instalacji OZE elektrownie wodne zlokalizowane będą na gruntach pokrytych wodami, z czego w większości przypadków będą to grunty pod ciekami naturalnymi.

Warunki naturalne

Przed rozpoczęciem inwestycji należy sprawdzić potencjał energetyczny cieku, na którym zlokalizowana ma zostać elektrownia wodna, tj. wielkość przepływu w cieku wodnym, wysokość spiętrzenia wód i inne warunki techniczne decydujące o możliwości wykorzystania lokalizacji pod tego typu inwestycję.

Moc przyłączeniowa

Przy planowaniu budowy instalacji OZE przyłączonej do sieci elektroenergetycznej w wybranej lokalizacji należy uwzględniać poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w tej lokalizacji, gdyż jest on podstawową determinantą gwarantującą możliwość przyłączenia instalacji do sieci.

Brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia, bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą wartości dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł wytwarzania energii.

Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e.

Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej publikują wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz planowanych zmian tych wartości w ciągu kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających

się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV[107].

Warto wiedzieć:

Powyższe informacje dostępne są na stronach internetowych operatorów systemu dystrybucyjnego

6.2.1. Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Śródlądowe wody płynące stanowią własność Skarbu Państwa i są w związku z tym wodami publicznymi. Nie podlegają obrotowi cywilnoprawnemu z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie. Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z gruntu pod wodami w celu realizacji i eksploatacji elektrowni wodnej podlega zatem pod reżim u.p.w.

Procedurę gospodarowania mieniem Skarbu Państwa będącym we władaniu Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej, będących jednostkami organizacyjnymi Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, określa szczegółowo zarządzenie Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Grunty pokryte wodami, stanowiące własność Skarbu Państwa, niezbędne do prowadzenia przedsięwzięć związanych z energetyką wodną, oddaje się w użytkowanie za opłatą roczną. Oddanie w użytkowanie następuje na podstawie umowy użytkowania. Prawo nie przewiduje innej niż użytkowanie formy przekazania praw do dysponowania gruntami pokrytymi wodami.

Udostępnienie gruntów następuje na podstawie art. 261 u.p.w. Warunkiem oddania w użytkowanie przedmiotowych gruntów jest posiadanie przez przyszłego użytkownika zgody wodnoprawnej (pozwolenia wodnoprawnego lub zgłoszenia wodnoprawnego), jeżeli są wymagane.

Zawarcie umowy poprzedzone jest złożeniem przez podmiot zainteresowany wniosku o zawarcie umowy o użytkowanie gruntu pod wodami płynącymi.

Ustawa – Prawo wodne, z wyłączeniem określonych przypadków, wskazuje na obowiązek rozporządzania nieruchomościami niebędącymi gruntami pokrytymi wodami powierzchniowymi płynącymi w drodze przetargu. Zasady przeprowadzenia przetargu określają przepisy u.p.w. oraz rozporządzenie w sprawie sposobu przeprowadzania przetargów na rozporządzanie nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa.

[107] Z uwagi na brak bieżących aktualizacji, informacje, w momencie ich weryfikacji, mogą mieć już charakter historyczny i wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych

W przypadku inwestycji w małą energetykę wodną zazwyczaj stosuje się jednak procedurę bezprzetargową, która zgodnie z u.p.w. ma zastosowanie m.in. w sytuacji:

- kiedy rozporządzanie mieniem występuje na rzecz podmiotu władającego istniejącą infrastrukturą wybudowaną na nieruchomości zgodnie z przepisami u.p.b.;
- kiedy rozporządzanie mieniem następuje w związku z wykonaniem lub eksploatacją urządzenia wodnego, jeżeli wydano pozwolenie wodnoprawne albo udzielono przyrzeczenia wydania pozwolenia wodnoprawnego;
- gdy zawierana jest kolejna umowa, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość.

W przypadku inwestycji w elektrownie wodne przedmiotem umowy w ramach procedury dotyczącej nieruchomości niebędących gruntami pokrytymi wodami powierzchniowymi płynącymi są najczęściej:

- urządzenia wodne lub ich części będące we władaniu Wód Polskich;
- grunty pod wodami znajdujące się poza linią brzegu cieku naturalnego;
- grunty znajdujące się w obrębie działki ewidencyjnej, która obejmuje także śródlądowe wody płynące będące własnością Skarbu Państwa.

Cel decyzji

Celem decyzji jest uzyskanie tytułu prawnego do nieruchomości, na której ma być posadowiona elektrownia wodna.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji powinno nastąpić przed przystąpieniem do realizacji inwestycji polegającej na budowie elektrowni wodnej.

Uzyskanie decyzji możliwe jest po otrzymaniu zgody wodnoprawnej, co oznacza, że w przypadku elektrowni wodnych umowa użytkowania gruntu nie stanowi pierwszego etapu w procesie inwestycyjnym.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wzór wniosku określa załącznik do Procedury gospodarowania mieniem Skarbu Państwa. Link do pobrania załącznika znajduje się na stronie internetowej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku i zawarcia umowy (oryginały lub potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów) zgodnie z procedurą gospodarowania mieniem Skarbu Państwa to:

- mapa ewidencyjna lub zasadnicza z zaznaczoną powierzchnią przeznaczoną do użytkowania, oryginał aktualny (nie starszy niż 6 miesięcy do dnia złożenia wniosku) wypisu z rejestru gruntów na działkę Skarbu Państwa przewidzianą do oddania w użytkowanie;
- prawomocna zgoda wodnoprawna, decyzja legalizacyjna lub zaświadczenie skutecznego dokonania zgłoszenia, jeżeli rodzaj prowadzonej na gruncie działalności tego wymaga;

- aktualny wypis z właściwego rejestru podmiotów prowadzących działalność gospodarczą – KRS (nie starszy niż 3 miesiące przed złożeniem wniosku);
- pełnomocnictwo lub inny dokument, z którego wynika umocowanie do działania w imieniu wnioskodawcy.

Powierzchnia gruntu, wnioskowana do oddania w użytkowanie, powinna obejmować także strefę ochronną wymaganą dla funkcjonowania obiektów związanych z przedsięwzięciem, określoną odrębnymi przepisami (w tym także normami branżowymi), która powoduje lub może powodować jakiekolwiek ograniczenia w dalszym użytkowaniu tego gruntu przez inne podmioty oraz przez właściciela wody.

Strefa ochronna dla infrastruktury posadowionej w dnie lub pod dnem cieku oraz w przypadku infrastruktury przesyłowej, w tym linii energetycznych biegnących nad gruntem pokrytym wodą płynącą (infrastruktury napowietrznej), o ile nie jest ustalona w normach branżowych i przepisach odrębnych, wyznaczana jest minimum 0,5 m od zewnętrznych krawędzi tej infrastruktury, dla jej ochrony, w przypadku wykonywania prac utrzymaniowych na ciekach lub posadowienia pozostałych urządzeń wodnych i infrastruktury technicznej.

Przebieg postępowania

Właściwy organ dokonuje kontroli merytorycznej oraz formalnej wniosku. W przypadku, gdy wniosek jest kompletny, organ może zawrzeć umowę na użytkowanie gruntu pod wodami płynącymi.

Dodatkowo każdy wniosek o zawarcie umowy musi być zaopiniowany przez dyrektora zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

O wydanie opinii do dyrektora zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie występuje właściwa jednostka w ramach struktury Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Umowa zawarta zostaje na piśmie. Jeśli opłata roczna za użytkowanie będzie przekraczała 5000 zł – umowa sporządzona zostaje w formie aktu notarialnego.

Czas trwania postępowania

Czas na rozpatrzenie wniosku przez dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej wynosi do 120 dni. Termin liczony od chwili złożenia kompletnego wniosku jest jednak uzależniony od terminu uzyskania wymaganych zgód.

Organ właściwy do wydania decyzji

Wniosek składa się do dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Okres ważności decyzji

Grunty pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi można oddać w użytkowanie na czas określony, jednak nie dłuższy niż 10 lat, a w przypadku umów zawieranych w formie aktu notarialnego – na czas nie dłuższy niż 15 lat.

Gdy zawarcie umowy podyktowane jest interesem społecznym, dopuszcza się zawarcie umowy na czas nie dłuższy niż 20 lat, jednocześnie nie dłużej niż czas obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego.

W sytuacjach, gdy korzystanie z nieruchomości związane jest z pozwoleniem wodnoprawnym na korzystanie z wód, czas obowiązywania umowy nie może być dłuższy niż czas obowiązywania tego pozwolenia wodnoprawnego.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata roczna za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami uzależniona jest od rodzaju prowadzonego lub zamierzonego przedsięwzięcia i wynikającej z tego stawki opłaty rocznej – wskazanej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie wysokości jednostkowej opłaty rocznej za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami – a także od powierzchni niezbędnej do prowadzenia tego przedsięwzięcia. Ustalana jest jako iloczyn powierzchni gruntu i stawki określonej w rozporządzeniu.

Wysokość opłaty rocznej oraz zwolnienia nie podlegają negocjowaniu. Wysokość opłaty rocznej ustalana jest proporcjonalnie do okresu prowadzenia działalności. Powierzchnię przeznaczoną do użytkowania podaje się w pełnych metrach, zaokrąglając każdy rozpoczęty metr do góry.

Jednostkowa stawka opłaty rocznej za użytkowanie 1 m^2 gruntu niezbędnego do prowadzenia przedsięwzięć związanych z energetyką wodną, przeznaczonych pod:

a) obiekty budowlane elektrowni wodnej wraz z przęsłem budowli piętrzącej, w którym znajduje się ujęcie wody dla elektrowni – wynosi 8,90 zł;
b) budowle piętrzące i upustowe, przepławki dla ryb oraz pozostałe obiekty i urządzenia budowlane – wynosi 2,00 zł.

Wysokość opłaty z tytułu korzystania z nieruchomości podlega corocznej waloryzacji o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszany przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim za rok poprzedni, z wyjątkiem podlegających waloryzacji zgodnie z ustawą z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym lub ustawą z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. Waloryzacji nie dokonuje się, gdy aktualny wyżej wymieniony wskaźnik jest mniejszy niż 100.

Roczny czynsz za korzystanie z budowli piętrzących lub ich części wykorzystywanych na potrzeby elektrowni wodnych stanowi nie mniej niż 7% całego przychodu rocznego od wyprodukowanej energii elektrycznej (określonej na podstawie oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik do umowy), jednak nie mniej niż wartość czynszu wyliczona według stawki za powierzchnię urządzenia stanowiącego przedmiot dzierżawy wynoszącą[108]:

- 15 zł za 1 m^2 od powierzchni zajętej pod obiekty budowlane elektrowni wodnej;
- 4 zł za 1 m^2 od powierzchni budowli piętrzącej stanowiącej własność wydzierżawiającego wraz z pozostałymi obiektami i urządzeniami budowlanymi z nią związanymi, wykorzystywanymi na cele energetyczne przez dzierżawcę.

[108] https://www.gov.pl/web/wody-polskie/zasady-gospodarowania-mieniem-skarbu-panstwa

Roczny czynsz za korzystanie z innych obiektów budowlanych lub ich części wykorzystywanych na potrzeby elektrowni wodnych stanowi nie mniej niż 7% całego przychodu rocznego od wyprodukowanej energii elektrycznej (określonej na podstawie oświadczenia), jednak nie mniej niż wartość czynszu wyliczona według stawki za powierzchnię urządzenia stanowiącego przedmiot dzierżawy wynoszącą[109]:

- 15 zł za 1 m^2 od powierzchni zajętej pod obiekty budowlane elektrowni wodnej;
- 4 zł za 1 m^2 od powierzchni budowli piętrzącej stanowiącej własność wydzierżawiającego wraz z pozostałymi obiektami i urządzeniami budowlanymi z nią związanymi, wykorzystywanymi na cele energetyczne przez dzierżawcę.

Jak można się odwołać?

Nie dotyczy

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Brak możliwości składania wniosków elektronicznie.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Poza zawarciem umowy użyczenia gruntów pod wodami płynącymi inwestor musi zadbać o uzyskanie tytułu prawnego do odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego elektrownię wodną z punktem przyłączenia w sieci. Więcej na ten temat w pkt 6.6.2.

[109] Ibidem

6.3. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzji środowiskowej) stanowi pierwszy etap w procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni wodnej[110].

Cel decyzji środowiskowej

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej organ określa m.in. wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Elektrownie wodne zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z r.p.m.z.o.ś. Oznacza to, że w każdym przypadku wymagane będzie uzyskanie decyzji środowiskowej na podstawie przepisów u.o.ś.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Postępowanie o wydanie decyzji środowiskowej inicjowane jest na wniosek inwestora.

Wniosek powinien uwzględniać następujące elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji środowiskowej dla konkretnego przedsięwzięcia.

Inwestor powinien zawrzeć w ramach wniosku następujące załączniki:

- Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) polegającego na budowie elektrowni wodnej, a w przypadku gdy występuje o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.ś. – raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla biogazowni będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (które się kwalifikują do § 2 ust. 1 pkt 35, 36 r.p.m.z.o.ś.), z tym, że zamiast raportu inwestor może przedłożyć KIP wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu (art. 69 u.o.ś.);
- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującą przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez ten obszar rozumie się:

[110] Art. 72 ust. 1 u.o.ś.

a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem;

- mapę, w postaci papierowej oraz elektronicznej w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie wraz z wyznaczoną odległością 100 metrów od granic tego terenu;
- wypis i wyrys z MPZP albo informację o jego braku (jeżeli organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej jest RDOŚ);
- wypis z rejestru gruntów lub inny dokument, w postaci papierowej lub elektronicznej, wydany przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz, o ile zostały ujawnione: numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego, obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie (nie wymaga się dołączenia, jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przekracza 10);
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy elektrownia wodna może być realizowana zgodnie z regulacjami prawa ochrony środowiska, dokonując w tym zakresie wymaganych opinii/uzgodnień.

W trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – w takim przypadku powinien określić zakres raportu, jaki musi zostać złożony przez wnioskodawcę. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu wnioskodawca może samodzielnie zawnioskować o określenie zakresu raportu.

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;

- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
  d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
  g) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;
- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla

środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);

- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, i krajobraz;
  c) dobra materialne;
  d) zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
  e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
  f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;
  g) wzajemne oddziaływania między elementami, o których mowa w pkt a–f powyżej;
- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę;
- charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu obejmujące bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia;
  b) wykorzystywania zasobów środowiska;
  c) emisji;
- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z oceną ich skuteczności na etapach realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony

przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez organ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany z właściwymi instytucjami. Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5–6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Warto zaznaczyć, że organ może także stwierdzić brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wówczas od razu wydać decyzję środowiskową.

Ewentualna odmowa wydania decyzji środowiskowej nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku:

- niezgodności lokalizacji elektrowni wodnej z MPZP, jeżeli plan ten został uchwalony (jeżeli elektrownia wodna nie stanowi tzw. inwestycji strategicznej, o której mowa w art. 59a ust. 4 u.o.ś.);
- odmowie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia OZE przez organ współdziałający;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez organ;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 u.p.w.

W przypadku elektrowni wodnej w ramach postępowania o wydanie decyzji środowiskowej przeprowadzana jest ocena wodnoprawna.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania decyzji środowiskowej, np. dla instalacji fotowoltaicznej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, ponieważ nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii czy okresów zawieszenia postępowania. Nie wlicza się również czasu potrzebnego na przygotowanie raportu, co może zająć nawet ponad 12 miesięcy. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony lub przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest co do zasady organ gminy – odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta oraz RDOŚ – w niektórych innych przypadkach. W toku postępowania właściwy organ zasięga opinii ze strony organów współdziałających, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z podziałem wskazanym w art. 78 u.o.ś.), organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych oraz dyrektora Urzędu Morskiego – tylko w przypadku przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich. Decydujący wpływ, w przypadku obowiązku przeprowadzenia OOŚ, na przebieg postępowania ma właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa jest ważna i obowiązuje do momentu jej wyeliminowania z obrotu prawnego i może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego. Natomiast w ciągu 6 lat od dnia, w którym stała się ostateczna lub po wykorzystaniu możliwości przedłużenia terminu, tj. w ciągu 10 lat (o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji środowiskowej lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali przed upływem terminu 6 lat od organu, który wydał decyzję środowiskową w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej), istnieje możliwość złożenia wniosku o wydanie decyzji następczej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy mogę złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji środowiskowej może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP, z tym że część załączników do wniosku wymaga postaci papierowej.

6.4. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

6.5. POZWOLENIA WODNOPRAWNE

6.5.1. Ocena wodnoprawna

Zasadniczo przed wystąpieniem z wnioskiem o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego inwestor powinien uzyskać ocenę wodnoprawną. Ocena wodnoprawna jest wymagana dla inwestycji lub działań mogących wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Ze względu na specyfikę technologii elektrownia wodna może stanowić inwestycję mogącą wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Ze względu na dyspozycję art. 428 u.p.w., w związku z tym, że elektrownie wodne stanowią przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, ocenę wodnoprawną zastępuje się decyzją środowiskową. W związku z tym na gruncie aktualnie obowiązującego stanu prawnego nie ma konieczności uzyskiwania odrębnej oceny wodnoprawnej dla inwestycji.

6.5.2. Pozwolenie wodnoprawne

Cel decyzji

Pozwolenie wodnoprawne wymagane jest do realizacji inwestycji i działań mogących mieć wpływ na stan wód podziemnych i/lub powierzchniowych, określonych szczegółowo w art. 389 oraz innych przepisach u.p.w. Stanowi ono katalog wymogów, które są nakładane na inwestora w związku z prowadzeniem działalności, dla której istnieje wymóg uzyskania takiego pozwolenia.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

W przypadku elektrowni wodnych uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego wymagane będzie w każdym przypadku. Pozwolenie wodnoprawne na budowę i eksploatację elektrowni wodnej będzie wymagane w dwóch zakresach, tj. na wykonanie urządzenia wodnego oraz na usługi wodne polegające na korzystaniu z wód do celów energetyki.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek o wydanie pozwolenia wodnoprawnego powinien zawierać informacje o planowanym działaniu lub inwestycji, opis planowanego korzystania z wód (zakres) oraz opis planowanych do wykonania urządzeń wodnych oraz ich lokalizacji. Do wniosku dołączyć należy:

- operat wodnoprawny spełniający wymagania określone w u.p.w. z oznaczeniem daty jego wykonania, wraz z opisem prowadzenia zamierzonej działalności niezawierającym określeń specjalistycznych;
- decyzję środowiskową;
- wypis i wyrys z MPZP, a w przypadku jego braku – decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzję o warunkach zabudowy;
- wypisy z rejestru gruntów lub uproszczone wypisy z rejestru gruntów dla nieruchomości usytuowanych w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub w zasięgu oddziaływania planowanych do wykonania urządzeń wodnych;
- projekt instrukcji gospodarowania wodą zawierający opis sposobu gospodarowania wodą i zaspokojenia potrzeb wszystkich użytkowników urządzeń wodnych, których dotyczy instrukcja gospodarowania wodą (dot. instalacji piętrzących wody powierzchniowe

budowlą piętrzącą o wys. piętrzenia pow. 1 m oraz wyposażoną w urządzenia regulujące przepływ lub zależne od siebie korzystanie z wód przez kilka zakładów);
- potwierdzenie skutecznego zgłoszenia, o którym mowa w art. 118 ust. 1 u.o.p., jeżeli jest wymagane.

Operat wodnoprawny zawiera (w części opisowej):

- oznaczenie zakładu ubiegającego się o wydanie pozwolenia, jego siedziby i adresu;
- wyszczególnienie:
  a) celu i zakresu zamierzonego korzystania z wód;
  b) celu i rodzaju planowanych do wykonania urządzeń wodnych lub robót;
  c) rodzaju urządzeń pomiarowych oraz znaków żeglugowych;
  d) rodzaju i zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych;
  e) stanu prawnego nieruchomości usytuowanych w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych, z podaniem siedzib i adresów ich właścicieli, zgodnie z ewidencją gruntów i budynków;
  f) obowiązków ubiegającego się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego w stosunku do osób trzecich;
- opis urządzenia wodnego zawierający podstawowe parametry charakteryzujące to urządzenie i warunki jego wykonania oraz jego lokalizację za pomocą informacji o nazwie lub numerze obrębu ewidencyjnego z numerem lub numerami działek ewidencyjnych oraz współrzędnych;
- charakterystykę wód objętych pozwoleniem wodnoprawnym;
- charakterystykę odbiornika ścieków lub wód opadowych lub roztopowych objętego pozwoleniem wodnoprawnym (jeśli dotyczy);
- ustalenia wynikające z:
  a) planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
  b) planu zarządzania ryzykiem powodziowym;
  c) planu przeciwdziałania skutkom suszy;
  d) programu ochrony wód morskich;
  e) krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
  f) planu lub programu rozwoju śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym;
- określenie wpływu planowanych do wykonania urządzeń wodnych lub korzystania z wód na wody powierzchniowe oraz wody podziemne, w szczególności na stan tych wód i realizację celów środowiskowych dla nich określonych;
- wielkość przepływu nienaruszalnego, sposób jego obliczania oraz odczytywania jego wartości w miejscu korzystania z wód;
- wielkość średniego niskiego przepływu z wielolecia (SNQ) lub zasobu wód podziemnych;
- tryb pracy elektrowni wodnej oraz jej parametry: Q_{inst} (przepływ instalowany), h_{inst} (spadek zwierciadła wody), N_{inst} (moc instalowana elektrowni);
- planowany okres rozruchu, sposób postępowania w przypadku rozruchu, zatrzymania działalności lub awarii urządzeń istotnych dla realizacji pozwolenia wodnoprawnego, a

także rozmiar i warunki korzystania z wód oraz urządzeń wodnych w tych sytuacjach wraz z maksymalnym dopuszczalnym czasem ich trwania;
- informację o formach ochrony przyrody utworzonych lub ustanowionych na podstawie przepisów u.o.p., występujących w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych;

oraz (w części graficznej):

- plan urządzeń wodnych i zasięg oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych, wraz z ich powierzchnią, naniesiony na mapę sytuacyjno-wysokościową terenu, z oznaczeniem nieruchomości;
- zasadnicze przekroje podłużne i poprzeczne urządzeń wodnych oraz koryt wód płynących w zasięgu oddziaływania tych urządzeń;
- schemat rozmieszczenia urządzeń pomiarowych oraz znaków żeglugowych;
- schemat funkcjonalny lub technologiczny urządzeń wodnych.

Przebieg postępowania

W ramach postępowania wyjaśniającego organ bada, czy wydanie pozwolenia wodnoprawnego jest dopuszczalne, tj. czy pozwolenie wodnoprawne nie będzie naruszać:

- ustaleń planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych;
- ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym;
- ustaleń planu przeciwdziałania skutkom suszy;
- ustaleń programu ochrony wód morskich;
- ustaleń krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
- ustaleń MPZP, decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- wymagań ochrony zdrowia ludzi, środowiska, ochrony przyrody i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków oraz wynikających z przepisów ustawy oraz przepisów odrębnych;
- ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (przy czym w przypadku elektrowni wodnych ta weryfikacja wykonywana jest na etapie oceny wodnoprawnej przeprowadzanej w postępowaniu o wydanie decyzji środowiskowej).

W przypadku elektrowni wodnych organ bada także, czy projektowany sposób korzystania z wód dla celów energetyki wodnej zapewni wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony.

Organ sprawdza również, czy zakład planujący korzystanie z wód lub wykonanie urządzeń wodnych albo inne działania wymagające pozwolenia wodnoprawnego wywiązuje się z wynikających z dotychczas wydanych pozwoleń wodnoprawnych obowiązków.

Organ administracji po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego zobowiązany jest rozstrzygnąć sprawę decyzją o udzieleniu bądź odmowie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego.

W przypadku, w którym co do któregokolwiek z wyżej wskazanych punktów wynik badania byłby negatywny, organ odmówi udzielenia pozwolenia wodnoprawnego.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (w przypadku złożenia kompletnego wniosku wraz z całą wymaganą dokumentacją).

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania decyzji jest w zależności od rodzaju inwestycji dyrektor zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie lub (rzadziej) dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Wniosek należy złożyć do właściwego miejscowo organu.

Jeżeli wnioskodawcą jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Okres ważności decyzji

Organ właściwy wydaje pozwolenie na czas określony – nie dłuższy niż 30 lat.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata za udzielenie zgód wodnych za wydanie pozwolenia wodnoprawnego wynosi 330,70 zł.

W jednej decyzji może być wydanych kilka pozwoleń wodnoprawnych. Opłatę mnoży się przez liczbę pozwoleń wodnoprawnych.

Maksymalna wysokość opłaty skarbowej nie może przekroczyć 6601,67 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie należy złożyć za pośrednictwem jednostki Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, która wydała decyzję, w terminie do 14 dni – licząc od dnia otrzymania decyzji.

Właściwy do rozpatrzenia odwołania jest:

- dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – jeśli decyzję wydał dyrektor zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – jeśli decyzję wydał dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Jeśli decyzję wydał minister właściwy do spraw gospodarki wodnej (obecnie jest to Minister Infrastruktury), to zamiast odwołania należy do tego ministra złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę ePUAP.

6.6. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Zapewnienie przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę lub jest z nim procedowany równolegle. Odnosi się do zdecydowanej większości elektrowni wodnych, wyjątkiem są tzw. instalacje „off grid" – funkcjonujące poza krajowym systemem elektroenergetycznym. Przyłączenie do sieci, w obecnym stanie prawnym, to warunek konieczny dla dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni wodnych.

Zapewnienie przyłączenia do sieci to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

6.6.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawany przez operatora systemu dystrybucyjnego albo operatora systemu przesyłowego, określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem elektrowni wodnej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na której podstawie projekt zostanie przyłączony do sieci.

Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danej elektrowni wodnej[111].

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalację.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnej instalacji OZE;
- określenie maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii elektrycznej i ilości tej energii dostarczanej do sieci;

[111] Art. 7 ust. 3a u.p.e.

- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 Rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;
- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;
- określenie liczby przyłączanych modułów wytwarzania energii;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń elektrowni wodnej;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e. w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien dodatkowo zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP, a w przypadku braku takiego planu – decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której planowana jest instalacja OZE oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, wraz z ich opisem.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej. Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia – operator bada, czy możliwe jest bezpieczne doprowadzanie energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku instalacji OZE o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia instalacji OZE.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku elektrowni wodnych wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej[112].

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji OZE – przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych – przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci, ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci może, w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym, zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

[112] Art. 7 ust. 8g u.p.e.

Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

Następnie, w ciągu 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci wynoszącej 60 zł brutto za każdy kW mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

Zaliczka nie może być wyższa niż 6 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci zaliczka jest zwracana na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną przyznane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej.

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;
2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,
    c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,
    d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;

6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej opłata za przyłączenie ponoszona przez inwestora, w przypadku instalacji OZE o mocy elektrycznej zainstalowanej nie większej niż 5 MW, stanowi połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia (nie dot. instalacji prosumenckich).

W przypadku instalacji powyżej 5 MW instalacji powyżej 5 MW mocy inwestor jest zobowiązany ponieść 100% nakładów na realizację przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e.

Decyzje Prezesa URE podlegają zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Operatorzy sieci decydują, w jaki sposób oraz w jakiej formie należy złożyć wniosek.

Informacje te znajdują się zazwyczaj na stronach internetowych, dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest weryfikacja możliwości złożenia wniosku w formie elektronicznej.

6.6.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę do przyłączenia elektrowni wodnej do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci dystrybucyjnej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Instalacje OZE są uprzywilejowane w zakresie dostępu do sieci. Operator sieci, o ile istnieją ku temu techniczne i ekonomiczne warunki, w pierwszej kolejności zobowiązany jest do zawarcia umowy o przyłączenie właśnie z instalacją OZE. Poza tym wyrazem preferencji ustawodawcy dla przyłączenia do sieci instalacji OZE jest zredukowanie wysokości opłaty przyłączeniowej dla tych źródeł jedynie do połowy realnych kosztów przyłączenia poniesionych przez operatora.

Termin na wykonanie obowiązków wynikających z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca instalacji fotowoltaicznej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wodnej objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed wejściem w życie ustawy - Umowa o przyłączenie do sieci elektrowni wodnej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 30 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci elektrowni wodnej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 3 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w

zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia elektryczna wyprodukowana w elektrowni wodnej będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego elektrownię wodną z punktem przyłączenia do sieci.

W takim przypadku konieczne jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (o statusie drogi publicznej lub bez takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Nieruchomość prywatna

Najczęściej uzyskiwanym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości prywatnej, na której posadowiona zostanie trasa kablowa, jest służebność przesyłu.

Uprawnia ona właściciela urządzeń przesyłowych – inwestora – do korzystania z nieruchomości poprzez możliwość posadowienia na niej urządzeń przesyłowych i korzystania z nich.

Służebność przesyłu to ograniczone prawo rzeczowe skuteczne wobec każdoczesnego właściciela nieruchomości, na której mają być posadowione urządzenia.

Jest ustanawiana w formie aktu notarialnego oraz podlega ujawnieniu w księdze wieczystej.

Może być ustanowiona odpłatnie lub nieodpłatnie, zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks cywilny.

Nieruchomość będąca drogą o statusie drogi publicznej

W przypadku nieruchomości mających status drogi publicznej, tytuł prawny do korzystania z nieruchomości jest regulowany na podstawie u.d.p., w szczególności przez art. 39 i 40 tej ustawy.

Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości posiadającej status drogi publicznej przebiega w kilku etapach.

Pierwszym etapem jest uzyskanie decyzji wydawanej na podstawie art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p., która jest wydawana przez zarządcę drogi i zezwala na zlokalizowanie w pasie drogowym obiektów budowlanych lub urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Następnie na podstawie art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p. wydawana jest decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych oraz umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej.

Decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót jest wydawana na okres od kilku do kilkunastu dni i uprawnia do fizycznego wejścia na nieruchomość w celu prowadzenia robót budowlanych.

Decyzja zezwalająca na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń wydawana jest na okres kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu lat i stanowi tytuł prawny do umieszczenia urządzeń.

Zarówno za zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych, jak i za umieszczenie urządzeń pobierane są opłaty – odpowiednio jednorazowa oraz roczna.

Nieruchomość drogowa nieposiadająca statusu drogi publicznej

W przypadku gminnych dróg wewnętrznych, nieposiadających statusu drogi publicznej, brak jest jednej usystematyzowanej procedury zabezpieczenia trasy kablowej.

Zazwyczaj gminy wydają w tym celu nieformalne zezwolenia, nieposiadające formy decyzji administracyjnej, w których wyrażają zgodę na lokalizację urządzeń.

Stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p.

W dalszej kolejności zawierają z inwestorem umowę dotyczącą oddania nieruchomości do korzystania w zamian za uiszczenie rocznej opłaty.

Stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p.

Inną możliwością zabezpieczenia prawa do takiej nieruchomości jest ustanowienie służebności przesyłu.

Możliwe jest również stosowanie umów najmu lub umów nienazwanych podobnych do najmu, jednak nie stanowią one tak trwałych tytułów prawnych jak wskazane powyżej rozwiązania.

6.7. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie elektrowni wodnej. Bez tej decyzji nie można przystąpić do wykonywania prac budowlanych, a na dalszym etapie do jej eksploatacji[113].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora – głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie elektrowni wodnej. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Warto wiedzieć:

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Biorąc pod uwagę typowy przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego, decyzja o pozwoleniu na budowę uzyskiwana jest przez inwestora po wcześniejszym otrzymaniu:

- decyzji środowiskowej (chyba że nie jest wymagana);
- decyzji o warunkach zabudowy (chyba że obowiązuje MPZP);
- decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:
  a) użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
  b) użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
  c) inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;
- warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej[114].

W przypadku elektrowni wodnej uzyskanie pozwolenia na budowę wymagane jest dla wszystkich typów instalacji.

Na podstawie zgłoszenia realizowane są obiekty budowlane piętrzące wodę i upustowe o wysokości piętrzenia poniżej 1 m poza śródlądowymi drogami wodnymi oraz poza obszarem parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz ich otulin.

Także budowa przyłącza elektroenergetycznego stanowiącego odcinek kablowy łączący elektrownię wodną z punktem przyłączenia do sieci najczęściej jest realizowana na podstawie

[113] Art. 28 u.p.b.
[114] Możliwe równoległe procedowanie z pozwoleniem na budowę.

zgłoszenia, które zastępuje pozwolenie na budowę w przypadku prostszych przedsięwzięć budowlanych.

Elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej – 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa – załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, albo decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na budowę;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b.

Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu, oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;

c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
d) układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;

- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:
  a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
  b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
  c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
  d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
  e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
  f) charakterystykę ekologiczną;
- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb – dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) inne opracowania projektowe;
- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 u.p.b.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć m.in.:

- oświadczenie, że osoba, która go sporządziła, dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę organy dokonują wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskują opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczyści nieruchomości) lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.). W przypadku przekroczenia tego terminu organ wyższego stopnia może wymierzyć organowi architektoniczno-budowlanemu karę w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę urządzeń hydrotechnicznych piętrzących, upustowych, regulacyjnych oraz kanałów i innych obiektów służących kształtowaniu zasobów wodnych i korzystaniu z nich jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Rozpoczęcie robót na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę musi nastąpić nie później niż w ciągu 3 lat od momentu, kiedy decyzja ta stała się ostateczna.

W przypadku ewentualnej przerwy w realizacji robót budowlanych jej maksymalny wymiar wynosi 3 lata.

Oznacza to, że w przypadku nieprzystąpienia do robót budowlanych przed upływem 3 lat od uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę albo dokonania przerwy przekraczającej okres 3 lat – decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego za pośrednictwem wojewody, który wydał zaskarżaną decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego.

Na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę e-Budownictwo.

6.8. POZWOLENIE NA UŻYTKOWANIE

Po zakończeniu procesu budowy elektrowni wodnej, w celu możliwości korzystania z niej i tym samym rozpoczęcia produkcji energii elektrycznej, konieczne jest wcześniejsze uzyskanie pozwolenia na użytkowanie[115]. Decyzja ta stwierdza możliwość legalnego korzystania z obiektu w sposób prawidłowy, zgodny z wydanym uprzednio pozwoleniem na budowę.

Cel decyzji

Podstawowym celem wydania decyzji jest zweryfikowanie, czy wybudowana elektrownia wodna jest zrealizowana zgodnie z podstawowym projektem i czy nadaje się ona do użytku. Wiąże się to z przeprowadzeniem obowiązkowej kontroli inwestycji po zakończeniu procesu budowy.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wydanie pozwolenia na użytkowanie wymagane jest po przeprowadzeniu robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę przed rozpoczęciem eksploatacji elektrowni wodnej.

Jeżeli inwestor zamierza przystąpić do użytkowania jedynie części inwestycji objętej pozwoleniem na budowę – również wtedy wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek powinien zawierać:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenia organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenia nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Dodatkowo inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- oryginał dziennika budowy, a w przypadku dziennika w postaci elektronicznej numer tego dziennika, o którym mowa w art. 47h ust. 2 u.p.b.;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa;
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 u.d.t.;
- dokumentację geodezyjną zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;

[115] Art. 55 u.p.b.

- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- zaświadczenia wójta, burmistrza albo prezydenta miasta potwierdzających spełnienie warunków polegających na realizacji inwestycji uzupełniającej (o ile jest wymagane);
- kopię rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wydania pozwolenia;
- jeśli wniosek składany przez pełnomocnika – pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwolenie na użytkowanie stanowi nie tylko oficjalne dopuszczenie inwestora do użytkowania obiektu budowlanego, ale określa również sposób i warunki korzystania z obiektu budowlanego podczas jego eksploatacji.

Przebieg postępowania

Inwestor, który powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić organ budowlany o zakończeniu budowy elektrowni wodnej i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, a także zawiadomić organy:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Państwowej Straży Pożarnej.

Organy te zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym. Organy powinny wydać opinie w terminie do 14 dni od otrzymania zawiadomienia, w przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje się, że nie zostały złożone żadne zastrzeżenia.

Po złożeniu wniosku organ nadzoru budowlanego jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w wydanej wcześniej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola poprzedza wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w ciągu 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Co istotne inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Kontrola obejmuje sprawdzenie:

- zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;
- zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym i technicznym w zakresie:
  a) charakterystycznych parametrów technicznych w zakresie powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości;
  b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego;
  c) wykonania urządzeń budowlanych;

d) wykonania instalacji zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem;

- spełnienia warunków wskazanych w art. 55 ust. 1b u.p.b., jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;
- w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;
- uporządkowania terenu budowy.

Organ nadzoru budowlanego po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, a trzeci pozostaje w organie nadzoru budowlanego.

Po pozytywnie zakończonej kontroli organ wydaje decyzję o pozwoleniu na użytkowanie elektrowni wodnej. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie elektrowni określić warunki użytkowania tej elektrowni albo uzależnić jej użytkowanie od wykonania, w oznaczonym terminie, określonych robót budowlanych.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, ponieważ nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii lub okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony czy przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Okres ważności decyzji

Decyzja wydawana jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na użytkowanie wynosi 38,75 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wydanej przez wojewodę wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego.

Od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę e-Budownictwo.

6.9. KONCESJA I INNE FORMY ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Rodzaj zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach elektrowni wodnej zależy przede wszystkim od wielkości instalacji oraz rodzaju produkowanej przez nią energii.

6.9.1. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE

Uzyskanie koncesji jest ostatnim krokiem poprzedzającym rozpoczęcie sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni wodnej.

Obowiązek uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej z instalacji OZE występuje dla instalacji o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW.

W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w instalacjach o mocy nie mniejszej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW wymagany jest wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE (tzw. RMIOZE).

Instalacje o mocy nie większej niż 50 kW nie podlegają obowiązkowi rejestracyjnemu ani koncesyjnemu.

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 6.9.1.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym[116].

W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE.

Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwana w procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni wodnej (z wyjątkiem przypadków opisanych powyżej).

Elementy wniosku o wydanie koncesji

[116] Art. 32 ust. 1 u.p.e.

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowni wodnej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;
- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 34, 35 i pkt 36 lit. a, b, e i f ustawy o rachunkowości, wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem, ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym,
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie,
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi, że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;
- informacja przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach – określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci – które będą wykorzystywane do wykonywania

działalności objętej wnioskiem, oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;

- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją (np. akt notarialny, odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej);
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;
- decyzje lokalizacyjne (o warunkach zabudowy albo wypis i wyrys z MPZP);
- decyzja udzielająca pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (zawiadomienie do właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy lub oświadczenie tego organu o braku sprzeciwu);
- decyzje UDT w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty potwierdzające moc zainstalowaną elektryczną jednostki wytwórczej.
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona instalacja OZE:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, warunki przyłączenia do sieci lub umowa przyłączeniowa;
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo-rozliczeniowych (protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do przedsiębiorcy oraz OSD elektroenergetycznego, z zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym, na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z zobowiązaniami wobec budżetu państwa;
- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek;

- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz informację czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo winien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczenia opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów instalacji OZE. Z tej opłaty zwolnione są jednak instalacje OZE o mocy do 5 MW.

Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, np. w instalacji fotowoltaicznej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE. Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony elektronicznie za pomocą ePUAP.

6.9.1.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną”.

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

6.9.2. Rejestr wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE zastępuje uzyskanie decyzji koncesyjnej dla elektrowni wodnej o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW[117].

Cel dokonania wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Celem wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE jest dokonanie uproszczonego i szybszego zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze energetycznym.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE?

Dokonanie wpisu do rejestru powinno nastąpić po wybudowaniu i odbiorze elektrowni wodnej.

Elementy wniosku o wpis do rejestru wytwórców energii w małej instalacji OZE

Wzór wniosku dla inwestora udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Do wniosku należy dołączyć:

- oświadczenie wytwórcy o niezaleganiu z uiszczaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
- oświadczenie wytwórcy o zgodności z prawdą danych zawartych we wniosku i spełnieniu warunków, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.o.z.e., które składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej od wpisu;
- jeżeli wniosek składany jest przez pełnomocnika należy dołączyć pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Przebieg postępowania

Organ wewnętrznie bada poprawność złożonego wniosku. Jeżeli organ nie stwierdzi błędów, postępowanie kończy się dokonaniem wpisu do rejestru oraz wydaniem przez organ zaświadczenia o dokonaniu wpisu do rejestru.

Czas trwania postępowania

Prezes URE jest obowiązany dokonać wpisu przedsiębiorcy do rejestru wytwórców energii w małej instalacji w terminie do 21 dni od dnia wpływu wniosku.

Jeżeli organ nie dokona wpisu w ww. terminie, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynie 28 dni, wytwórca może rozpocząć działalność.

Nie dotyczy to przypadku, gdy organ wezwał wytwórcę do uzupełnienia wniosku o wpis, nie później niż przed upływem 21 dni od dnia otrzymania tego wniosku. W takiej sytuacji termin ten biegnie odpowiednio od dnia wpływu uzupełnienia wniosku.

[117] Art. 7 u.o.z.e.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Organem właściwym w sprawie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji jest Prezes URE.

Wniosek należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Opłata skarbowa za wpis do rejestru wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji Prezesa URE o odmowie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

7. Geotermia

7.1. Opis technologii 316
7.2. Wybór lokalizacji inwestycji 316
7.3. Poszukiwanie i rozpoznanie wód termalnych 319
7.4. Realizacja robót geologicznych 320
7.4.1. Sporządzenie i zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego 322
7.4.2. Zgłoszenie wodnoprawne 325
7.4.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 327
7.4.4. Zgłoszenie rozpoczęcia robót geologicznych 327
7.4.5. Udokumentowanie wyników robót geologicznych 328
7.4.6. Zatwierdzenie dokumentacji hydrogeologicznej 329
7.4.7. Informacja geologiczna 330
7.4.8. Koncesja na eksploatację wód termalnych 331
7.4.9. Zakład górniczy 335
7.5. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 336
7.6. Planistyka 344
7.7. Przyłączenie do sieci ciepłowniczej 345
7.7.1. Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej 345
7.7.2. Umowa o przyłączenie do sieci ciepłowniczej 348
7.7.3. Obowiązek zakupu ciepła 348
7.8. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 349
7.8.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 349
7.8.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 353
7.9. Pozwolenie na budowę 356
7.10. Pozwolenie na użytkowanie 360
7.11. Koncesja i inne formy zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej 364
7.11.1. Koncesja na wytwarzanie ciepła 364
7.11.2. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE 367
7.11.2.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 371

7 GEOTERMIA

7.1. OPIS TECHNOLOGII

Energia geotermalna w u.o.z.e. jest definiowana jako rodzaj energii o charakterze nieantropogenicznym skumulowany w postaci ciepła pod powierzchnią ziemi oraz jest zaliczana do odnawialnych źródeł energii.

Zbiorniki geotermalne obejmują 40–55% powierzchni Polski. Temperatura wód występujących na głębokościach od 500 m do 4 km wynosi przeważnie 20–80°C, choć lokalnie lokalizuje się zasoby przekraczające nawet 100°C. Największy potencjał geotermalny znajduje się na Niżu Polskim oraz na Podhalu. Zasoby geotermalne Polski są odpowiednie do wykorzystania zwłaszcza w ciepłownictwie, przy wykorzystaniu systemu wymienników ciepła i pomp obiegowych, jednak niewykluczona jest także produkcja energii elektrycznej, w tym także w kogeneracji w instalacjach binarnych niewielkiej mocy. Z kolei ciepło podpowierzchniowych warstw podłoża skalnego lub wód podziemnych może być stosowane w geotermii płytkiej przy wykorzystaniu gruntowych pomp ciepła. Niniejszy rozdział dotyczy jednak wyłącznie przemysłowych instalacji wykorzystujących energię geotermalną. Pompy ciepła opisuje natomiast rozdział 9.

Mimo istnienia w Polsce dość istotnych zasobów eksploatacyjnych geotermii średnio- i wysokotemperaturowej, wskaźnik jej wykorzystania jest wciąż najniższy spośród wszystkich rodzajów OZE. Wynika to w szczególności z kosztochłonności i skomplikowanego charakteru tego typu inwestycji oraz często niewystarczających warunków naturalnych złóż geotermalnych.

Kompleksowe ujęcie procesu inwestycyjnego związanego z realizacją systemów geotermalnych wymaga ujęcia go w dwóch, głównych etapach:

- poszukiwania i rozpoznawania wód termalnych;
- budowie instalacji.

Rozdział 7 dotyczy głównie geotermii klasycznej, czyli głębokiej – wysokoteperaturowej. Warto zaznaczyć, że gruntowe pompy ciepła również są formą wykorzystania ciepła ziemi, a więc formą geotermii. Więcej na temat gruntowych pomp ciepła znajduje się w rozdziale 8.

7.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie budowy instalacji geotermalnej, powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie instalacji geotermalnej jest warunkiem wstępnym, umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych. Najważniejsze czynniki, które należy uwzględnić na tym etapie, to:

- położenie złóż – zasobów wód termalnych;
- lokalizację nieruchomości, która powinna zostać sprawdzona na etapie audytu;
- dostęp do sieci ciepłowniczej oraz zasadność dostarczania ciepła pod względem liczby odbiorców do których ta sieć dociera oraz parametry sieci;
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (wytwarzającej energię elektryczną);
- odległość od form ochrony przyrody;
- możliwość uzyskania wymaganego tytułu prawnego do nieruchomości.

Położenie nieruchomości i złóż

Analiza lokalizacji instalacji wykorzystującej do produkcji energię źródła geotermalnego musi uwzględniać przede wszystkim kwestię położenia złóż – zasobów wód termalnych.

Aby wstępnie ustalić odpowiednią lokalizację inwestor może posłużyć się ogólnodostępnymi mapami geologicznymi, które uwzględniają położenie wód termalnych. Mapy takie sporządzane są m. in. przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Wskazanie bardziej dokładnej lokalizacji powinno się znaleźć w studium techniczno-ekonomicznym wykorzystania wód termalnych w danym rejonie. Takie studium jest wykonywane głównie w oparciu o informacje geologiczne z archiwalnych otworów wiertniczych. W niektórych przypadkach konieczne może być również wykonanie badań geofizycznych.

Przy ustalaniu lokalizacji złóż wody termalnej, pomocny może okazać się również MPZP dla danej gminy, który w swojej treści (zarówno tekstowej, jak i graficznej) powinien wskazywać obszar występowania wód termalnych, jeśli taki został zlokalizowany.

Dokumenty te mogą pozwolić ustalić obszar, stanowiący teren przystosowany do budowy instalacji geotermalnej. W przypadku braku takich dokumentów lub potrzeby dokładniejszego sprecyzowania terenu pod przedsięwzięcie, inwestor ma możliwość zlecenia odpłatnej weryfikacji zasobów na wybranym terenie, realizowanej przez podmiot trzeci. Wiąże się to m.in. z koniecznością uzyskania odpowiednich decyzji uprawniających do poszukiwania i rozpoznawania kopalin w postaci wody termalnej ze złóż.

Woda termalna będąca źródłem wytwarzania energii w instalacji geotermalnej to woda podziemna, która na wypływie z ujęcia ma temperaturę nie mniejszą niż 20°C. Jednak możliwość wytwarzania ciepła dotyczy głównie wód termalnych o temperaturze od 30°C do 150°C. W przypadku wód termalnych o niskich temperaturach, w zależności od parametrów technicznych sieci ciepłowniczej i zapotrzebowania na energie konieczne może okazać się użycie pomp ciepła[118].

Moc przyłączeniowa

W przypadku budowy elektrowni geotermalnej, należy uwzględniać poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w wybranej lokalizacji, gdyż jest on podstawową determinantą gwarantującą możliwość przyłączenia instalacji do sieci. Brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia, bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą wartości dostępnej mocy przyłączeniowej dla planowanych źródeł energii. Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej na swoich stronach internetowych publikują wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz

[118] Ciepłownia geotermalno-gazowa (cire.pl)

planowanych zmian tych wartości w okresie kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV. Ze względu na brak aktualizacji ww. danych w czasie rzeczywistym, weryfikacja dostępności wolnych mocy przyłączeniowych przez inwestorów jest jednak utrudniona[119].

Dostęp do sieci ciepłowniczej

Wybierając potencjalną lokalizację instalacji geotermalnej należy wziąć pod uwagę parametry pracy lokalnej sieci ciepłowniczej, takie jak temperatura na wejściu i temperatura na powrocie w celu oszacowania potencjalnych możliwości współpracy źródła ciepła z siecią oraz parametry podmiotów, które gotowe będą odkupić wyprodukowane ciepło. Kluczowa jest w szczególności odległość instalacji od sieci ciepłowniczej. Szczegóły dotyczące przyłączenia instalacji do sieci ciepłowniczej zawarte zostały w pkt 7.7. rozdziału.

Odległość od form ochrony przyrody

Ustalając lokalizację przyszłej instalacji geotermalnej należy również zweryfikować czy nie znajduje się ona na terenie objętym formą ochrony przyrody lub w jej bliskim sąsiedztwie, co może utrudnić dalszą realizację procesu inwestycyjnego.

Zlokalizowanie inwestycji na terenie objętym ochroną przyrody może utrudnić lub całkowicie uniemożliwić dalszą realizację procesu inwestycyjnego. W szczególności należy mieć na uwadze, że ograniczenia lub całkowity brak możliwości przeprowadzenia inwestycji, mogą pojawić się w stosunku do terenów, na których występują:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

W tym także otuliny:

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych.

[119] Z uwagi na brak bieżących aktualizacji, informacje, w momencie ich weryfikacji, mogą mieć już charakter historyczny i wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych.

Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Zamiar produkcji energii elektrycznej lub ciepła z instalacji geotermalnej wymaga zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości, na której ma zostać zlokalizowana inwestycja.

Tytułem prawnym najpełniej zabezpieczającym interes inwestora jest własność nieruchomości gruntowej. Z punktu widzenia kosztów inwestycji w elektrownię lub ciepłownię geotermalną oparcie tytułu prawnego do nieruchomości na jednym z możliwych stosunków zobowiązaniowych wydaje się dalece ryzykowne. Oczywiście nie jest to jednak wykluczone. Także w przypadku inwestycji polegającej na budowie elektrowni albo ciepłowni geotermalnej, możliwe jest uzyskanie innego tytułu prawnego do nieruchomości, który był opisywany szerzej w ramach innych technologii OZE.

Niezależnie od powyższego, w początkowym etapie inwestycyjnym (zlokalizowanie wód termalnych), aby ograniczyć koszty inwestycji (zwłaszcza nabycia własności nieruchomości), zasadnym wydaje się być operowanie tytułem do nieruchomości w postaci chociażby opisanej wcześniej dzierżawy (Fotowoltaika - pkt 1.2. „zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości”).

7.3. POSZUKIWANIE I ROZPOZNANIE WÓD TERMALNYCH

U.p.g.g. określa zasady i warunki podejmowania, wykonywania oraz zakończenia działalności między innymi w zakresie prac geologicznych oraz wydobywania kopalin ze złóż (art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 u.p.g.g.).

W rozumieniu u.p.g.g. poszukiwaniem jest wykonywanie prac geologicznych w celu ustalenia i wstępnego udokumentowania złoża kopaliny i wód podziemnych (art. 6 ust. 1 pkt 7 u.p.g.g.).

Pracą geologiczną jest projektowanie i wykonywanie badań oraz innych czynności w celu ustalenia budowy geologicznej kraju, a w szczególności poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin i wód podziemnych, określenie warunków hydrogeologicznych, geologiczno-inżynierskich, a także sporządzanie map i dokumentacji geologicznych oraz projektowanie i wykonywanie badań na potrzeby wykorzystywania ciepła ziemi lub korzystania z wód podziemnych (art. 6 ust. 1 pkt 8 u.p.g.g.).

Natomiast robotą geologiczną jest wykonywanie w ramach prac geologicznych wszelkich czynności poniżej powierzchni terenu, w tym przy użyciu środków strzałowych, a także likwidacja wyrobisk po tych czynnościach (art. 6 ust. 1 pkt 11 u.p.g.g.).

Poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż wód termalnych stanowi zatem pracę geologiczną.

Ponieważ najczęściej w praktyce konieczne będzie wykonywanie odwiertów, w ramach prac geologicznych stosowane będą roboty geologiczne.

7.4. REALIZACJA ROBÓT GEOLOGICZNYCH

Działalność w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin w postaci wody termalnej nie wymaga uzyskania koncesji (art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2 u.p.g.g. w zw. z art. 10 ust. 1 u.p.g.g.), lecz konieczne jest uzyskanie zatwierdzenia projektu robót geologicznych[120].

Cel decyzji

Celem decyzji jest weryfikacja przez organ warunków geologicznych realizacji inwestycji, co związane jest m.in. z zapewnieniem bezpieczeństwa robót inwestora.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi rozwiązaniami, prace geologiczne z zastosowaniem robót geologicznych mogą być wykonywane tylko na podstawie projektu robót geologicznych.

Projekt robót geologicznych określa w szczególności:

- cel zamierzonych robót oraz sposób jego osiągnięcia;
- rodzaj dokumentacji geologicznej mającej powstać w wyniku robót geologicznych;
- harmonogram robót geologicznych;
- przestrzeń, w obrębie której mają być wykonywane roboty geologiczne;
- przedsięwzięcia konieczne ze względu na ochronę środowiska, w tym wód podziemnych, sposób likwidacji wyrobisk, otworów wiertniczych, rekultywacji gruntów, a także czynności mające na celu zapobieżenie szkodom powstałym wskutek wykonywania zamierzonych robót.

Do opracowania projektu robót można wykorzystać dane geologiczne udostępniane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w ogólnodostępnych przeglądarkach internetowych (geologia.pgi.gov.pl; baza.pgi.gov.pl), także w wersji mobilnej (geolog.pgi.gov.pl).

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji wymagane jest przed rozpoczęciem robót geologicznych.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

We wniosku o zatwierdzenie projektu robót geologicznych należy zawrzeć:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. zatwierdzenie załączonego projektu robót geologicznych wraz z określeniem terminu, na jaki następuje zatwierdzenie.

Ponadto wnioskodawca zobowiązany jest załączyć:

- 2 egzemplarze projektu robót geologicznych, przy czym organ administracji geologicznej może żądać złożenia kopii projektu robót geologicznych w postaci elektronicznej;

[120] Art. 79 ust. 1 u.p.g.g.

- dane właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości, w granicach której roboty te mają być wykonywane, oraz wypis z ewidencji gruntów i budynków, wydany nie wcześniej niż 3 miesiące przed złożeniem;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- pełnomocnictwo w przypadku składania wniosku przez pełnomocnika wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o zatwierdzenie projektu geologicznego, rozpatruje go właściwy organ, który sprawdza jego poprawność pod względem merytorycznym oraz formalnym. Organ konsultuje projekt robót geologicznych z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta właściwymi ze względu na miejsce wykonywania robót geologicznych, a także w określonych sytuacjach z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym ds. rybołówstwa.

Organ ma możliwość odmowy wydania decyzji jedynie, gdy:

- projektowane roboty geologiczne naruszałyby wymagania ochrony środowiska;
- projekt robót geologicznych nie odpowiada wymaganiom prawa;
- rodzaj i zakres projektowanych robót geologicznych oraz sposób ich wykonania nie odpowiadają celowi tych robót;
- projektowane roboty geologiczne mogą zagrażać interesowi publicznemu, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. a i b u.p.g.g.

Po zatwierdzeniu projektu robót geologicznych, organ dokonujący zatwierdzenia ma obowiązek niezwłocznego doręczenia kopii decyzji właściwym miejscowo organom administracji geologicznej, nadzoru górniczego oraz państwowej służbie geologicznej.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (w przypadku złożenia kompletnego wniosku wraz z całą wymaganą dokumentacją).

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem administracji geologicznej pierwszej instancji, który będzie właściwy do zatwierdzenia projektu robót geologicznych w przedmiocie poszukiwania i rozpoznawania złóż wód termalnych, jest marszałek województwa.

Okres ważności decyzji

Zatwierdzenie projektu robót geologicznych następuje na czas nie dłuższy niż 5 lat, w zależności od zakresu i harmonogramu zamierzonych robót geologicznych.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za zatwierdzenie projektu robót geologicznych wynosi 10 zł i jej uiszczenie jest wymagane na chwilę złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Strona może wnieść odwołanie w terminie do 14 dni od jej otrzymania do ministra właściwego do spraw środowiska. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Przepisy nie przewidują możliwości składania wniosków elektronicznie, jednak niektóre organy administracji publicznej właściwe do rozpatrzenia sprawy dopuszczają możliwość rozpatrzenia sprawy przez ePUAP.

Dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest weryfikacja takiej możliwości.

7.4.1. Sporządzenie i zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego

Przy robotach geologicznych służących poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin (w tym wód termalnych) ruch górniczy zakładu górniczego prowadzi się na podstawie decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych (art. 105 ust. 2 pkt 2 u.p.g.g.).

Gdy głębokość otworu wiertniczego mającego ujmować wody termalne przekracza 100 m albo gdy otwór wiertniczy wykonywany jest już na wyznaczonym obszarze górniczym, zastosowanie znajdą przepisy u.p.g.g. dotyczące zakładu górniczego.

Oznacza to, że oprócz zatwierdzonego projektu robót geologicznych rozpoczęcie wyżej wskazanych prac geologicznych (w praktyce wiercenia otworu spełniającego powyższe parametry) wymagać będzie dodatkowo zatwierdzenia planu ruchu zakładu górniczego[121].

Cel decyzji

Celem decyzji jest zapewnienie wykonywania robót geologicznych w zakładzie górniczym zgodnie z zatwierdzonym planem.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji wymagane jest co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem robót geologicznych przez zakład górniczy.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Do wniosku o zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego dołącza się:

- 2 egzemplarze planu ruchu zakładu górniczego podpisane przez przedsiębiorcę oraz kierownika ruchu zakładu górniczego, który będzie realizował plan, a w przypadku planu ruchu dla wykonywania robót geologicznych związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złoża węglowodorów – także egzemplarz planu w postaci elektronicznej;

[121] Art. 105 u.p.g.g.

- odpisy wymaganych dla zamierzonych robót decyzji wydanych przez inne organy, w szczególności dotyczących ochrony środowiska;
- opinię właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta albo informację o jej braku, a w przypadku uwag także oświadczenie przedsiębiorcy o sposobie ich uwzględnienia lub przyczynach ich nieuwzględnienia;
- w przypadku gdy wydanie decyzji zatwierdzającej plan ruchu dla wykonywania robót geologicznych na podstawie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złoża kopaliny jest poprzedzone decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa – załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.

Wraz z wnioskiem o zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego przekazuje się do wglądu odpis koncesji oraz odpowiednio projekt zagospodarowania złoża, a w przypadku robót geologicznych, których wykonywanie nie wymaga koncesji – projekt robót geologicznych.

Plan ruchu zakładu górniczego sporządza przedsiębiorca, odrębnie dla każdego zakładu górniczego.

Plan ruchu zakładu górniczego określa:

- strukturę organizacyjną zakładu górniczego, w szczególności przez wskazanie stanowisk osób kierownictwa i dozoru ruchu;
- granice zakładu górniczego;
- szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia:
  a) wykonywania działalności objętej koncesją;
  b) bezpieczeństwa powszechnego;
  c) bezpieczeństwa pożarowego;
  d) bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie górniczym, w szczególności dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy;
  e) racjonalnej gospodarki złożem;
  f) ochrony elementów środowiska;
  g) ochrony obiektów budowlanych;
  h) zapobiegania szkodom i ich naprawy.

Plan ruchu zakładu górniczego sporządza się z uwzględnieniem warunków określonych w koncesji oraz odpowiednio w projekcie zagospodarowania złoża, dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej złoża węglowodorów albo decyzji inwestycyjnej, z zastrzeżeniem art. 34 ust. 2a u.p.g.g., a w przypadku:

- robót geologicznych, których wykonywanie nie wymaga koncesji – z uwzględnieniem warunków określonych w projekcie robót geologicznych;
- działalności określonej w art. 2 ust. 1 u.p.g.g. – z uwzględnieniem warunków lokalnych jej prowadzenia.

Jeżeli w granicach obszaru górniczego są planowane bądź prowadzone roboty związane z poszukiwaniem lub rozpoznawaniem złóż kopalin lub wód podziemnych, albo jeżeli obszary górnicze sąsiadują ze sobą, w planie ruchu zakładu górniczego uwzględnia się zachodzące współzależności oraz przewiduje się odpowiednie środki, w tym organizacyjne i techniczne, niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony poszczególnych złóż kopalin i innych elementów środowiska.

Plan ruchu zakładu górniczego wymaga opinii właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Kryterium opinii jest nienaruszanie zamierzoną działalnością przeznaczenia lub sposobu korzystania z nieruchomości określonego w art. 7 u.p.g.g.

Przebieg postępowania

Właściwy organ kontroluje formalnie oraz merytorycznie przedłożony wniosek, po czym wydaje decyzję albo odmawia jej wydania.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (w przypadku złożenia kompletnego wniosku wraz z całą wymaganą dokumentacją).

Organ właściwy do wydania decyzji

Wniosek o zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego przedkłada się dyrektorowi okręgowemu urzędu górniczego właściwemu dla miejsca wykonywania robót objętych planem, a jeżeli roboty objęte planem będą wykonywane w granicach właściwości miejscowej co najmniej 2 organów nadzoru górniczego – dyrektorowi okręgowemu urzędu górniczego właściwemu dla siedziby zakładu górniczego.

Okres ważności decyzji

Plan ruchu zakładu górniczego sporządza się na okres od 2 do 6 lat albo na cały planowany okres prowadzenia ruchu, jeżeli jest on krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Za wniosek o zatwierdzenie planu ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi należy uiścić opłatę skarbową w wysokości 805 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Od decyzji strona może odwołać się w terminie do 14 dni od jej otrzymania do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Przepisy nie przewidują możliwości składania wniosków elektronicznie, jednak taką możliwość mogą przewidywać organy administracji publicznej właściwe do rozpatrzenia sprawy.

Dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest każda weryfikacja takiej możliwości.

7.4.2. Zgłoszenie wodnoprawne

Stosownie do przepisów u.p.w. oraz przepisów wykonawczych do tejże ustawy, jeżeli wody termalne z próbnych pompowań otworu będą odprowadzane do cieku wodnego lub akwenu powierzchniowego konieczne będzie dokonanie zgłoszenia wodnoprawnego[122].

Zarazem dopuszcza się wprowadzenie wykorzystanych wód geotermalnych do wód podziemnych, o ile organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych ustali, że takie dopuszczenie nie koliduje z celami środowiskowymi dla wód lub wymaganiami jakościowymi dla wód (art. 76 ust. 1 pkt 5 u.p.w.).

Warto dodać, że opłaty za zrzut gorącej wody są stosunkowo wysokie, a wprowadzenie wykorzystanych wód geotermalnych, o którym mowa powyżej, powoduje obniżenie sprawności instalacji

Cel zgłoszenia

Celem zgłoszenia jest zapewnienie możliwości odprowadzania wody do akwenu powierzchniowego z instalacji geotermalnej.

Kiedy wymagane jest dokonanie zgłoszenia?

Zgłoszenia wodnoprawnego należy dokonać przed terminem zamierzonego rozpoczęcia wykonywania czynności, robót lub urządzeń wodnych.

Elementy wniosku o dokonanie zgłoszenia

Zgłoszenie wodnoprawne zawiera:

- oznaczenie zakładu dokonującego zgłoszenia z podaniem jego siedziby i adresu;
- określenie:
  a) celu planowanych do wykonania czynności, robót lub urządzeń wodnych,
  b) stanu prawnego nieruchomości, na której czynności, roboty lub urządzenia wodne będą wykonywane,
  c) wykonywanych robót w sposób opisowy, podstawowych parametrów charakteryzujących planowane roboty oraz warunków ich wykonania,
  d) lokalizacji czynności, robót lub urządzeń wodnych, z podaniem nazwy lub numeru obrębu ewidencyjnego z numerem lub numerami działek ewidencyjnych oraz współrzędnymi,
  e) planowanego terminu rozpoczęcia robót lub czynności.

[122] Art. 395 u.p.w.

Przebieg postępowania

Organ właściwy kontroluje poprawność merytoryczną oraz formalną wniosku. Organ, w razie braku sprzeciwu, nie wydaje decyzji, co wiąże się z milczącym przyjęciem wniosku. Oznacza to, że do wykonywania czynności, robót lub urządzeń wodnych podlegających obowiązkowi zgłoszenia wodnoprawnego można przystąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia organ właściwy w sprawach zgłoszeń wodnoprawnych nie wniesie, w drodze decyzji, sprzeciwu i nie później niż po upływie 3 lat od określonego w zgłoszeniu terminu ich rozpoczęcia.

Organ nadzoru nie wyda decyzji zatwierdzającej zgłoszenie w sytuacji, gdy planowane czynności:

- wymagają uzyskania pozwolenia wodnoprawnego;
- naruszają ustalenia dokumentów wymienionych w art. 396 ust. 1 pkt 1–7 u.p.w.;
- nie spełniają wymagań ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków oraz wynikających z innych przepisów;
- naruszają interesy osób trzecich, w tym właściciela wody;
- zagrażają osiągnięciu celów środowiskowych dla wód (cele określone i opisane są w art. 56, 57, 59 oraz 61 u.p.w.);
- oddziałują poza granice nieruchomości, na której będzie realizowane przedsięwzięcie.

Czas trwania postępowania

Można przystąpić do wykonywania czynności w terminie do 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia do organu, jeśli nie wniósł on sprzeciwu.

Organ właściwy do dokonania zgłoszenia

Organem właściwym jest kierownik nadzoru wodnego Wód Polskich.

Okres ważności zgłoszenia

Zgłoszenie jest ważne przez 3 lata od momentu wskazanego w zgłoszeniu jako rozpoczęcie wykonywania czynności.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za zgłoszenie?

Opłata za udzielenie zgód wodnych za zgłoszenie wodnoprawne wynosi 127,73 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Strona może wnieść odwołanie w terminie do 14 dni od jej otrzymania do dyrektora zarządu zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę ePUAP.

7.4.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Eksploatację złóż wód termalnych należy kwalifikować jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, do którego zastosowanie znajdą przepisy u.o.ś.

W praktyce, przed wykonaniem otworu wiertniczego mającego ujmować wody termalne konieczne będzie uzyskanie decyzji środowiskowej, która wydawana jest przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Decyzja ta jest udzielana na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia lub raportu oddziaływania na środowisko, w zależności od kwalifikacji przedsięwzięcia.

Szczegółowo procedura uzyskania decyzji środowiskowej opisana jest w punkcie 7.5.

7.4.4. Zgłoszenie rozpoczęcia robót geologicznych

Przed rozpoczęciem robót geologicznych wymagane jest dokonanie zgłoszenia rozpoczęcia robót geologicznych[123].

Cel zgłoszenia

Celem zgłoszenia jest poinformowanie właściwych organów o planowanym rozpoczęciu robót geologicznych.

Kiedy wymagane jest dokonanie zgłoszenia?

Zgłoszenia należy dokonać po zatwierdzeniu projektu robót geologicznych, lecz przed rozpoczęciem robót geologicznych.

Elementy wniosku o dokonanie zgłoszenia

Zgłoszenia dokonuje się na piśmie, najpóźniej na 14 dni przed zamierzonym terminem rozpoczęcia robót geologicznych, określając zamierzone terminy rozpoczęcia i zakończenia robót geologicznych, ich rodzaj i podstawowe dane dotyczące robót geologicznych oraz imiona i nazwiska osób sprawujących dozór i kierownictwo, a także numery świadectw stwierdzających kwalifikacje do wykonywania tych czynności.

Przebieg postępowania

Właściwy organ rejestruje zgłoszenie po jego otrzymaniu, lecz osoba zgłaszająca nie otrzymuje potwierdzenia rejestracji.

Czas trwania postępowania

Rejestracja zgłoszenia powinna nastąpić w terminie do 30 dni.

[123] Art. 81 u.p.g.g.

Organ właściwy do dokonania zgłoszenia

Zamiar rozpoczęcia robót geologicznych zgłasza się: organowi administracji geologicznej oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, a na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej – terenowemu organowi administracji morskiej, organowi nadzoru górniczego – jeżeli do robót geologicznych stosuje się wymagania dotyczące ruchu zakładu górniczego.

Dodatkowo przepisy nakładają obowiązek zawiadomienia na piśmie właściwego organu administracji geologicznej i państwowej służby geologicznej (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy) o zamierzonym poborze próbek w wyniku robót geologicznych, w terminie do 14 dni przed zamierzonym poborem tych próbek.

Okres ważności zgłoszenia

Zgłoszenie składane jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Dokonanie zgłoszenia jest bezpłatne.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Brak trybu odwoławczego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę ePUAP.

7.4.5. Udokumentowanie wyników robót geologicznych

Inwestor wykonujący roboty geologiczne na podstawie zgłoszenia projektu robót geologicznych lub decyzji o zatwierdzeniu projektu robót geologicznych ma obowiązek bieżącego dokumentowania przebiegu prac geologicznych, w tym robót geologicznych, oraz ich wyników (art. 82 ust. 1 u.p.g.g.).

Po zakończeniu robót geologicznych w zakresie wód podziemnych (wód termalnych) należy sporządzić dokumentację hydrogeologiczną, w której ujmowane są wyniki prac geologicznych, wraz z ich interpretacją, określeniem stopnia osiągnięcia zamierzonego celu wraz z uzasadnieniem (art. 88 u.p.g.g.).

Dokumentacja hydrogeologiczna określa w szczególności między innymi:

- budowę geologiczną i warunki hydrogeologiczne badanego obszaru;
- warunki występowania wód podziemnych, w tym charakterystykę warstw wodonośnych określonego poziomu;
- informacje przedstawiające skład chemiczny, cechy fizyczne oraz inne właściwości wód;
- możliwości poboru wód;

- granice projektowanych stref ochronnych ujęć wód podziemnych oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych;
- przedsięwzięcia niezbędne do ochrony środowiska, w tym dotyczące nieruchomości gruntowych, związane z działalnością, na potrzeby której jest sporządzana dokumentacja (art. 90 ust. 2 u.p.g.g.).

Szczegółowe wymagania, którym winna odpowiadać wyżej wskazana dokumentacja hydrogeologiczna określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 roku w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. 2016 poz. 2033).

7.4.6. Zatwierdzenie dokumentacji hydrogeologicznej

Dokumentacja hydrogeologiczna podlega zatwierdzeniu[124].

Dokumentację hydrogeologiczną przedkłada się właściwemu organowi administracji geologicznej w 2 egzemplarzach w postaci papierowej oraz w 4 egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych.

Dokumentacja hydrogeologiczna jest zatwierdzana w drodze decyzji przez właściwy organ administracji geologicznej (właściwy marszałek województwa, który zatwierdził projekt robót geologicznych).

Opłata skarbowa za wydanie decyzji zatwierdzającej dokumentację hydrogeologiczną wynosi 10 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Dokumentacja geologiczna inna, która powinna zostać sporządzana w przypadku wykonywania prac geologicznych niekończących się udokumentowaniem zasobów złoża kopaliny lub zasobów wód podziemnych nie wymaga zatwierdzenia w drodze decyzji (art. 93 ust. 7 u.p.g.g. w zw. z art. 88 ust. 2 pkt 4 tejże ustawy w zw. z art. 92 tejże ustawy).

Przedmiotową dokumentację przedkłada się w jednym egzemplarzu w postaci papierowej oraz w trzech egzemplarzach w postaci elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, w terminie 6 miesięcy od dnia zakończenia prac, właściwemu organowi, który zatwierdził projekt robót geologicznych.

Udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, w celu ich ochrony ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, MPZP oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa (art. 95 ust. 1 u.p.g.g.).

[124] Art. 93 u.p.g.g.

7.4.7. Informacja geologiczna

Zatwierdzona dokumentacja geologiczna, w tym hydrogeologiczna zawiera informację geologiczną rozumianą jako dane i próbki geologiczne wraz z wynikami ich przetworzenia i interpretacji, w szczególności przedstawione w dokumentacjach geologicznych oraz zapisane na informatycznych nośnikach danych (art. 6 ust. 1 pkt 2 u.p.g.g.).

Prawo do informacji geologicznej przysługuje Skarbowi Państwa, przy czym temu, kto poniósł koszt prac prowadzących do uzyskania informacji geologicznej (w tym sporządził dokumentację hydrogeologiczną działając na podstawie zatwierdzonego decyzją projektu robót geologicznych) przysługuje nieodpłatne prawo do korzystania z tej informacji. Jednocześnie w okresie pięciu lat od dnia doręczenia decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną temu, kto poniósł koszty prac prowadzących do uzyskania informacji geologicznej, przysługuje wyłączne prawo do korzystania z informacji geologicznej w celu ubiegania się o wykonywanie działalności w zakresie wydobywania kopalin ze złoża (wody termalnej) i zarazem, jeżeli w czasie zostanie udzielona koncesja na wydobywanie kopalin ze złoża, zachowuje się wyłączne prawo do korzystania z informacji geologicznej na czas jej obowiązywania oraz dodatkowo przez 2 lata od dnia utraty jej mocy (art. 99 u.p.g.g.).

Korzystanie z informacji geologicznej, do której prawa przysługują Skarbowi Państwa, w celu wykonywania działalności w zakresie wydobywania kopalin ze złóż następuje w drodze umowy za wynagrodzeniem. Określenie wynagrodzenia za korzystanie z informacji geologicznej dokonywane jest w oparciu o wycenę, określającą koszty projektowania, wykonywania i dokumentowania prac geologicznych. Wycena jest finansowana przez podmiot ubiegający się o korzystanie z informacji geologicznej. Skarb Państwa przed zawarciem stosownej umowy dokonuje weryfikacji wyceny. Wyceny dokonuje osoba posiadająca kwalifikacje do wykonywania, dozorowania i kierowania pracami geologicznymi stwierdzone w kategorii odpowiadającej rodzajowi wycenianej informacji geologicznej. Jeżeli przedmiotowa informacja geologiczna jest zawarta w dokumentacji geologicznej, rozporządzenie nią następuje wyłącznie na czas oznaczony (art. 100 u.p.g.g.).

Szczegóły regulacji dotyczących gromadzenia i udostępniania informacji geologicznej oraz korzystania z informacji geologicznej za wynagrodzeniem określono odpowiednio w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2017 roku w sprawie gromadzenia i udostępniania informacji geologicznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2075) oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie korzystania z informacji geologicznej za wynagrodzeniem (Dz.U. Nr 292, poz. 1724).

7.4.8. Koncesja na eksploatację wód termalnych

Eksploatacja wód podziemnych zaliczanych do kopalin (tutaj wód termalnych) jest działalnością koncesjonowaną. Wynika to wprost z przepisów u.p.g.g., zgodnie z którymi działalność w zakresie wydobywania kopalin ze złóż może być wykonywana po uzyskaniu koncesji[125].

Cel decyzji

Państwo reglamentuje możliwość wydobywania kopalin, w związku z tym w celu zgodnego z prawem prowadzenia instalacji geotermalnej, konieczne jest wcześniejsze uzyskanie koncesji na eksploatację wód termalnych.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji wymagane jest w każdej sytuacji, przed rozpoczęciem wydobywania wody termalnej przez elektrownię lub ciepłownię geotermalną.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

We wniosku o udzielenie koncesji określa się:

- właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości, w granicach których ma być wykonywana zamierzona działalność, oraz oznaczenie tych nieruchomości zgodnie z ewidencją gruntów i budynków; wymóg ten nie dotyczy poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów; w celu potwierdzenia tych okoliczności należy dołączyć wypis z ewidencji gruntów i budynków;
- prawa wnioskodawcy do nieruchomości (przestrzeni), w granicach której ma być wykonywana zamierzona działalność, lub prawo, o ustanowienie którego ubiega się wnioskodawca;
- czas, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem terminu rozpoczęcia działalności;
- środki, jakimi wnioskodawca dysponuje w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zamierzonej działalności;
- wykaz obszarów objętych formami ochrony przyrody; wymóg ten nie dotyczy przedsięwzięć, dla których jest wymagana decyzja środowiskowa;
- sposób przeciwdziałania ujemnym wpływom zamierzonej działalności na środowisko;
- firmę przedsiębiorcy, oznaczenie jego siedziby i adresu albo miejsca zamieszkania i adresu oraz adresu głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej;
- numer w rejestrze przedsiębiorców w KRS, o ile przedsiębiorca taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- rodzaj i zakres wykonywania zamierzonej działalności;
- złoże kopaliny lub jego część, która ma być przedmiotem wydobycia;
- wielkość i sposób zamierzonego wydobycia kopaliny;

[125] Art. 21 u.p.g.g.

- stopień zamierzonego wykorzystania zasobów eksploatacyjnych ujęcia, w tym kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych, jak również środki umożliwiające osiągnięcie tego celu;
- projektowane położenie obszaru górniczego i terenu górniczego, przedstawione zgodnie z wymaganiami dotyczącymi map górniczych, z zaznaczeniem granic podziału terytorialnego kraju;
- geologiczne i hydrogeologiczne warunki wydobycia, a w razie potrzeby warunki wtłaczania wód do górotworu.

Do wniosku dołącza się:

- dowody istnienia prawa do korzystania z informacji geologicznej, jakie w zakresie niezbędnym do prowadzenia zamierzonej działalności przysługują wnioskodawcy oraz kopię decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną;
- projekt zagospodarowania złoża, określający wymagania w zakresie racjonalnej gospodarki złożem kopaliny, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopaliny głównej i kopalin towarzyszących, oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnych wpływów na środowisko. Obowiązek ten nie dotyczy koncesji udzielanych przez starostę.

Dodatkowo, we wniosku o udzielenie koncesji określa się również przewidywany sposób prowadzenia ruchu zakładu górniczego, uwzględniający wymagania określone w art. 108 ust. 2 u.p.g.g. oraz prognozowany sposób likwidacji zakładu górniczego, uwzględniający obowiązki określone w art. 129 ust. 1 u.p.g.g.

Dodatkowo, jeżeli dla przestrzeni objętej wnioskiem została już sporządzona dokumentacja geologiczna, organ koncesyjny może żądać jej przedłożenia.

Do wniosku o udzielenie koncesji, poprzedzonej decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, dołącza się również załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.

Przebieg postępowania

Właściwy organ kontroluje, czy przedłożony wniosek jest prawidłowy pod względem formalnym oraz merytorycznym, w tym w razie konieczności zasięga opinii właściwych podmiotów. W przypadku pozytywnej weryfikacji właściwy organ wydaje decyzję, w której określa:

- rodzaj i sposób wykonywania zamierzonej działalności;
- przestrzeń, w granicach której ma być wykonywana zamierzona działalność;
- czas obowiązywania koncesji;
- termin rozpoczęcia działalności określonej koncesją, a w razie potrzeby – przesłanki, których spełnienie oznacza rozpoczęcie działalności.

Koncesja może określać inne wymagania dotyczące wykonywania działalności objętej koncesją, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska m.in.:

- minimalny stopień wykorzystania zasobów złoża oraz przedsięwzięcia niezbędne w zakresie racjonalnej gospodarki złożem;
- warunki wtłaczania wód do górotworu; w takim przypadku nie stosuje się przepisów o korzystaniu z wód oraz o opłatach za korzystanie ze środowiska.

Koncesja określa również sposób prowadzenia ruchu zakładu górniczego, uwzględniający wymagania określone w art. 108 ust. 2 u.p.g.g. oraz sposób likwidacji zakładu górniczego, uwzględniający obowiązki określone w art. 129 ust. 1 u.p.g.g.

Koncesja wyznacza również granice obszaru i terenu górniczego. Obszar górniczy podlega zaś wpisowi do rejestru obszarów górniczych i zamkniętych podziemnych składowisk dwutlenku węgla.

Korzystanie ze złóż wód-kopalin poza koncesją na wydobycie wymaga także zawarcia ze Skarbem Państwa umowy ustanawiającej prawo użytkowania górniczego złoża. Umowę użytkowania górniczego złoża wody termalnej jako kopaliny zawiera w imieniu Skarbu Państwa marszałek województwa. Prawo użytkowania przysługuje w okresie ważności koncesji wydobywczej. Użytkowanie górnicze wykonywane na podstawie zawartej umowy jest odpłatne. Oznacza to, że użytkownik ma obowiązek zapłaty określonego w umowie wynagrodzenia.

Organ koncesyjny odmawia udzielenia koncesji, jeżeli:

- zamierzona działalność sprzeciwia się interesowi publicznemu, w szczególności związanemu z bezpieczeństwem państwa, w tym z bezpieczeństwem energetycznym, lub z interesem surowcowym państwa lub ochroną środowiska, w tym z racjonalną gospodarką złożami kopalin, realizacją transformacji energetycznej, w tym możliwością pozyskania środków finansowych na potrzeby realizacji tej transformacji lub uniemożliwiłaby wykorzystanie nieruchomości lub obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z ich przeznaczeniem określonym odpowiednio w MPZP, w planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej lub w przepisach odrębnych, a w przypadku braku tych planów – uniemożliwiłaby wykorzystanie nieruchomości lub obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej w sposób wynikający z planu ogólnego gminy lub z przepisów odrębnych;
- jeżeli wniosek o udzielenie koncesji obejmuje tę samą przestrzeń oraz rodzaj działalności, a w przypadku wniosku o udzielenie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złoża kopaliny lub koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża – również rodzaj kopaliny, objęte już koncesją udzieloną innemu podmiotowi.

Organ koncesyjny ma możliwość odmowy udzielenia koncesji w przypadku, gdy wydano decyzję o stwierdzeniu niedopuszczalności wykonywania praw z udziałów albo akcji przedsiębiorcy, na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz.U. 2023 r. poz. 221 z późn. zm.), jeżeli jest to w interesie publicznym, w szczególności związanym z bezpieczeństwem państwa lub ochroną środowiska, w tym z racjonalną gospodarką złożami kopalin.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (w przypadku złożenia kompletnego wniosku wraz z całą wymaganą dokumentacją).

Organ właściwy do wydania koncesji

Koncesji na wydobywanie wód termalnych udziela co do zasady marszałek województwa. Jednakże koncesję na wydobywanie wód termalnych wydaje starosta, jeżeli jednocześnie są spełnione następujące wymagania:

- obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górniczą nie przekracza 2 ha;
- wydobycie kopaliny ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m^3;
- działalność będzie prowadzona bez użycia środków strzałowych.

Okres ważności koncesji

Koncesję udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 3 lata i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca złożył wniosek o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na eksploatację wód termalnych wynosi 616 zł.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Od decyzji wydanej przez marszałka województwa można odwołać się do ministra właściwego do spraw środowiska, w terminie do 14 dni od doręczenia decyzji.

Jeśli decyzję wydał starosta, w takim samym terminie należy złożyć odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Przepisy nie przewidują możliwości składania wniosków elektronicznie, jednak niektóre organy administracji publicznej właściwe do rozpatrzenia sprawy dopuszczają możliwość rozpatrzenia sprawy przez ePUAP. Dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest weryfikacja takiej możliwości.

7.4.9. Zakład górniczy

Eksploatacja wód termalnych wymaga utworzenia zakładu górniczego.

Zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności regulowanej u.p.g.g. w zakresie wydobywania kopalin ze złóż, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania zakładu górniczego konieczne jest zatrudnienie kierownika ruchu posiadającego uprawnienia do wykonywania czynności kierownika ruchu, stwierdzane w drodze świadectwa wydawanego przez dyrektora okręgowego urzędu górniczego.

Kierownik ruchu jest odpowiedzialny za wykonywanie eksploatacji wód termalnych zgodnie z udzieloną koncesją.

Po spełnieniu wszystkich wymagań operacyjnych opisanych wcześniej, możliwe jest przystąpienie do korzystania z utworzonego zakładu górniczego, zgodnie z udzielonymi decyzjami.

Warto zaznaczyć, że obszary i tereny górnicze, które zostały uwzględnione w koncesji, uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w MPZP.

Jeżeli jednak w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu, można sporządzić MPZP na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym. Jednakże nawet w takiej sytuacji sporządzenie MPZP jest uzależnione w całości od decyzji gminy.

Przy ewentualnym sporządzeniu planu przewidywane dla środowiska skutki działalności określonej w koncesji określa się w opracowaniu ekofizjograficznym sporządzanym na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz MPZP, a także na podstawie projektu zagospodarowania złoża.

Plan ten, niezależnie od wymagań określonych odrębnymi przepisami, powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- wykonania działalności określonej w koncesji;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Plan ten może dodatkowo określać m.in.:

- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należytą ochronę tych obiektów lub obszarów;
- obszary wyłączone z zabudowy bądź takie, w granicach których zabudowa jest dozwolona tylko po spełnieniu odpowiednich wymagań; koszt spełnienia tych wymagań ponosi przedsiębiorca.

Koszty sporządzenia projektu planu ponosi przedsiębiorca.

7.5. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Po wykonaniu wcześniej opisanych czynności oraz uzyskaniu wymaganych pozwoleń, inwestor może przystąpić do realizacji inwestycji.

Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzji środowiskowej) jest pierwszą decyzją pozyskiwaną w ramach procesu inwestycyjnego dotyczącego instalacji geotermalnej[126]. Warto zwrócić uwagę, że odrębna decyzja środowiskowa może być wymagana również na wcześniejszym etapie, tj. poszukiwania wód termalnych. Sposób uzyskania decyzji na każdym z tych etapów co do zasady nie różni się i został on opisany poniżej.

Cel decyzji środowiskowej

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej organ określa m.in. wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego, a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie decyzji środowiskowej na etapie realizacji inwestycji wymagane jest w każdym przypadku, gdy inwestycja zakłada:

1. budowę urządzenia lub zespołu urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m^3 na godzinę;
2. budowę instalacji do przesyłu pary wodnej lub ciepłej wody, z wyłączeniem osiedlowych sieci ciepłowniczych i przyłączy do budynków;
3. budowę urządzeń lub zespołu urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37 r.p.m.z.o.ś., o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m^3 na godzinę;
4. budowę urządzenia lub zespołów urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m^3 na godzinę, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37 r.p.m.z.o.ś., jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajdują się inne urządzenia lub inny zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m^3 na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód;
5. wydobywanie kopalin ze złoża metodą podziemną o wydobyciu kopaliny nie mniejszym niż 100 000 m^3 na rok;
6. wydobywanie kopalin ze złoża:

[126] Art. 72 ust. 1 u.o.ś.

a. metodą podziemną innych niż wymienione w pkt 5 lit. b lub metodą otworów wiertniczych innych niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 24 r.p.m.z.o.ś.,
b. na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej innych niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 24 lit. c r.p.m.z.o.ś. lub ze śródlądowych wód powierzchniowych;

7. poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin:
   a. na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
   b. prowadzone metodą podziemną;
   c. wykonywane metodą otworów wiertniczych o głębokości większej niż 1000 m:
      i. w strefach ochronnych ujęć wody;
      ii. na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych;
      iii. na obszarach objętych formami ochrony przyrody (parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, użytki ekologiczne), lub w otulinach form ochrony przyrody (parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu);
   d. wykonywane metodą otworów wiertniczych o głębokości większej niż 5000 m w przypadku stref, obszarów lub złóż kopalin, innych niż wymienione w lit. c.

Obecne regulacje prawne uznają działania z pkt 1 i 5 jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Działania z pkt 2, 3, 4, 6, 7 uznawane są jako mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko. Dlatego też wymagane jest wcześniejsze uzyskanie decyzji środowiskowej przed przystąpieniem do dalszych etapów realizacji inwestycji, które będą dotyczyć wskazanych czynności.

Podział na działania mogące zawsze oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko ma szczególne znaczenie z perspektywy obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku pierwszych czynności obowiązek przeprowadzenia oceny występuje w każdym przypadku, w przypadku drugich zależy to od decyzji organu, o czym szerzej poniżej.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Postępowanie o wydanie decyzji środowiskowej inicjowane jest na wniosek inwestora. Wniosek powinien uwzględniać następujące elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji środowiskowej dla konkretnego przedsięwzięcia.

Inwestor powinien zawrzeć w ramach wniosku następujące załączniki:

- Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) dla instalacji geotermalnych będących przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, a w przypadku gdy występuje o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.ś. - raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- raport o oddziaływaniu inwestycji na środowisko dla instalacji geotermalnych będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z tym, że

zamiast raportu inwestor może przedłożyć KIP wraz z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu (art. 69 u.o.ś.);

- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren przedsięwzięcia, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę, tj.:
  a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
  b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska,
  c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem;
- mapę w postaci papierowej oraz elektronicznej w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz zaznaczonym przewidywanym obszarem na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie wraz z wyznaczoną odległością 100 m od granic tego terenu;
- w przypadku przedsięwzięć wymagających koncesji lub decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 4-5 u.o.ś., prowadzonych w granicach przestrzeni niestanowiącej części składowej nieruchomości gruntowej, zamiast kopii mapy ewidencyjnej - mapę przedstawiającą dane sytuacyjne i wysokościowe, sporządzoną w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wniosek, oraz obejmującą obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- analizę kosztów i korzyści (nie dotyczy instalacji o mocy nominalnej cieplnej nie większej niż 20 MW);
- wypis i wyrys z MPZP albo informację o jego braku (jeżeli organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej jest RDOŚ);
- wypis z rejestru gruntów lub inny dokument, w postaci papierowej lub elektronicznej, wydane przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz, o ile zostały ujawnione: numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmujący obszar na który będzie oddziaływać (nie wymaga się dołączenia jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przekracza 10);
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy inwestycja może być realizowana zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska, dokonując w tym zakresie wymaganych opinii/uzgodnień.

W trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko - w takim przypadku powinien określić zakres raportu jaki musi zostać złożony przez wnioskodawcę. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu wnioskodawca może samodzielnie zawnioskować o określenie zakresu raportu.

Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stwierdza się obligatoryjnie, jeżeli:

- możliwość realizacji przedsięwzięcia jest uzależniona od ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, o którym mowa w przepisach p.o.ś.;
- z karty informacyjnej przedsięwzięcia wynika, że realizacja przedsięwzięcia może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności;
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
  d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;

g) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;

- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);
- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, i krajobraz;
  c) dobra materialne;
  d) zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
  e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
  f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;

g) wzajemne oddziaływania między elementami, o których mowa w pkt a-f powyżej;

- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia;
  b) wykorzystywania zasobów środowiska;
  c) emisji.
- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z oceną ich skuteczności odpowiednio na etapach realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez organ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany z właściwymi instytucjami.

Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5-6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Warto zaznaczyć, że organ może także stwierdzić brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wówczas od razu wydać decyzję środowiskową.

Ewentualna odmowa wydania decyzji środowiskowej nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku:

- niezgodności lokalizacji przedsięwzięcia z MPZP, jeżeli plan ten został uchwalony;
- odmowie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia OZE przez organ współdziałający;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez organ;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, 57, 59 oraz 61 u.p.w.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania decyzji środowiskowej, np. dla instalacji fotowoltaicznej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, udział społeczeństwa w postępowaniu czy też okresów zawieszenia postępowania.

Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji jest co do zasady organ gminy – odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta oraz RDOŚ – w niektórych innych przypadkach.

W toku postępowania właściwy organ zasięga opinii ze strony organów współdziałających, tj.: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z podziałem wskazanym w art. 78 u.o.ś.), organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych, dyrektora Urzędu Morskiego – tylko w przypadku przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich. Decydujący wpływ, w przypadku obowiązku przeprowadzenia OOŚ, na przebieg postępowania ma właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa jest ważna i obowiązuje do momentu jej wyeliminowania z obrotu prawnego i może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego.

Natomiast w ciągu 6 lat od dnia, w którym stała się ostateczna lub po wykorzystaniu możliwości przedłużenia terminu, tj. w ciągu 10 lat (o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji środowiskowej lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja otrzymali przed upływem terminu 6 lat od organu, który wydał decyzję środowiskową w pierwszej instancji, stanowisko że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej), istnieje możliwość złożenia wniosku o wydanie decyzji następczej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek o wydanie decyzji środowiskowej może zostać złożony w formie elektronicznej za pomocą ePUAP, z tym, że część załączników do wniosku wymaga postaci papierowej.

7.6. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

7.7. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

Głównym produktem energetycznym wytwarzanym przez instalacje geotermalne jest ciepło, niekiedy produkowane w skojarzeniu z wytwarzaniem energii elektrycznej. Proces skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej nazywany jest kogeneracją.

Zapewnienie przyłączenia do sieci ciepłowniczej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który bezpośrednio poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę instalacji geotermalnej. Przyłączenie do sieci umożliwia dostarczanie ciepła wyprodukowanego w instalacji geotermalnej do jej odbiorców, a tym samym jej sprzedaż.

Należy jednak mieć na uwadze, że inwestor ma możliwość jednoczesnego wnioskowania o warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej oraz pozwolenie na budowę. Przy czym w przypadku obiektu budowlanego, w którym przewidywane jest wykorzystywanie ciepła na potrzeby ogrzewania lub podgrzewania ciepłej wody użytkowej do wniosku o wydanie pozwolenie na budowę, konieczne jest dołączenie oświadczenia projektanta posiadającego uprawnienia budowlane w specjalności, o której mowa w art. 14 ust. 1 pkt 4 lit. b u.p.b. dotyczące możliwości podłączenia projektowanego obiektu budowlanego do istniejącej sieci ciepłowniczej, zgodnie z warunkami określonymi w art. 7b u.p.e. Treść składanego oświadczenia wskazana jest w przepisie. W związku z tym, we wskazanym przypadku inwestor przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę, powinien zweryfikować techniczne warunki dostarczania ciepła z systemu na terenie, gdzie ma zostać ulokowana elektrownia lub ciepłownia geotermalna.

Przyłączenie do sieci ciepłowniczej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję i sprzedaż ciepła.

7.7.1. Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej

Warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej to rodzaj dokumentu wydawanego przez operatora systemu ciepłowniczego określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem instalacji geotermalnej oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której instalacja geotermalna zostanie przyłączona do sieci.

Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci” dla danego projektu geotermalnego.

Warto wiedzieć:
Jeżeli w ciągu 24 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu ciepłowniczego, który jest właścicielem sieci, do której zamierza przyłączyć się inwestor.

Wniosek składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu instalacji geotermalnej;
- określenie rodzaju i osiągalnych parametrów nośnika ciepła, w tym ciśnienia i temperatury oraz właściwości fizykochemicznych nośnika ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej i dopuszczalnych zanieczyszczeń nośnika ciepła zwracanego z tej sieci do źródła ciepła;
- określenie maksymalnej i minimalnej mocy cieplnej, jaka może być dostarczona ze źródła ciepła do sieci ciepłowniczej, a w przypadku etapowego osiągania tej mocy – określenie harmonogramu realizacji kolejnych etapów oraz maksymalnej i minimalnej mocy cieplnej dla tych etapów;
- określenie charakterystyki technicznej źródła ciepła, w tym danych określających tę charakterystykę dla kolejnych etapów rozwoju tego źródła:
  a) układu technologicznego źródła ciepła i wydajności urządzeń wytwarzających ciepło;
  b) układu regulacji ilości ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej oraz charakterystyki urządzeń regulujących natężenie przepływu i temperaturę nośnika ciepła;
  c) układu pomiarowo-rozliczeniowego oraz charakterystyki urządzeń służących do pomiaru ilości i parametrów nośnika ciepła dostarczanego ze źródła ciepła do sieci ciepłowniczej;
  d) maksymalnej i minimalnej wydajności instalacji do uzdatniania wody, dostarczanej przedsiębiorstwu ciepłowniczemu lub dystrybutorowi ciepła w celu napełniania sieci ciepłowniczej i instalacji odbiorczych oraz uzupełniania ubytków nośnika ciepła;
- wskazanie proponowanego terminu rozpoczęcia dostarczania ciepła i warunków jego dostarczania;
- dokument potwierdzający tytuł prawny do korzystania z obiektu;
- plan zabudowy lub szkic sytuacyjny określający usytuowanie obiektu w stosunku do istniejącej sieci ciepłowniczej oraz innych obiektów i urządzeń uzbrojenia terenu;
- ocenę wpływu przyłączanego źródła na warunki funkcjonowania systemu ciepłowniczego.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora, operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej.

Jak wynika z rozporządzenia Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz warunków przyłączania instalacji do sieci (Dz.U. 2017 r. poz. 1084), instalacja może być przyłączona do sieci pod warunkiem, że:

- jest zapewnione racjonalne wykorzystanie ciepła oraz oddziaływanie na warunki eksploatacji sieci ciepłowniczej i sterowanie pracą tej sieci przez układ technologiczny instalacji oraz przyłączeniowej sieci ciepłowniczej;
- są spełnione warunki określone w tabelach regulacyjnych, odzwierciedlających charakter pracy danej instalacji i innych źródeł współpracujących z siecią ciepłowniczą;
- jest zapewniona odpowiednia wydajność instalacji do uzdatniania wody, a także są spełnione wymagania dotyczące jakości wody uzdatnionej w celu napełniania sieci ciepłowniczej oraz uzupełniania ubytków nośnika ciepła, w przypadku dostarczania ciepła przez przepływ nośnika ciepła;
- jest zapewnione rejestrowanie i kontrolowanie parametrów nośnika ciepła oraz ilości ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej, a także zdalne rejestrowanie i kontrolowanie tych parametrów oraz zdalne sterowanie pracą instalacji w przypadku dostarczania ciepła przez przepływ nośnika ciepła;
- są zapewnione odpowiednie parametry techniczne wymiennika ciepła, przez który następuje odbiór ciepła z instalacji do sieci, oraz miejsca i sposób jego włączenia do sieci ciepłowniczej, w przypadku, gdy dostawa ciepła z instalacji odbywa się przez wymiennik ciepła;
- są spełnione odpowiednie wymagania dotyczące układu pomiarowo-rozliczeniowego, układu regulacji ilości ciepła dostarczanego do sieci ciepłowniczej, a w szczególności do regulacji natężenia przepływu nośnika ciepła oraz regulacji temperatury nośnika ciepła, a także miejsc ich zainstalowania.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych do sieci ciepłowniczej wynosi 3 miesiące (art. 7 ust. $8g^3$ pkt 2 u.p.e.).

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 2 lata od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją ciepła do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie warunków przyłączenia?

Koszt przyłączenia ustalany jest na podstawie rzeczywistych nakładów przedsiębiorstwa energetycznego na przyłączenie instalacji.

Wyjątkiem są instalacje geotermalne funkcjonujące jako jednostki kogeneracji o mocy elektrycznej zainstalowanej poniżej 1 MW, za których przyłączenie pobiera się połowę opłaty ustalonej na podstawie rzeczywistych nakładów.

W przeciwieństwie do przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, inwestor nie musi wcześniej uiszczać zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE, który na podstawie art. 8 u.p.e. może zobowiązać operatora do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Operatorzy sieci decydują, w jaki sposób oraz w jakiej formie należy złożyć wniosek.

Informacje te znajdują się zazwyczaj na stronach internetowych, dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest weryfikacja możliwości złożenia wniosku w formie elektronicznej.

7.7.2. Umowa o przyłączenie do sieci ciepłowniczej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę prawną do przyłączenia inwestycji do sieci ciepłowniczej. Jest to kontrakt zawierany pomiędzy operatorem systemu ciepłowniczego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci ciepłowniczej. W praktyce zasadniczym elementem umowy przyłączeniowej jest wykonanie przez operatora przebudowy sieci ciepłowniczej oraz wykonania przyłącza, tak aby umożliwić przyjmowanie energii generowanej w instalacji. Z kolei głównym zobowiązaniem wytwórcy jest wybudowanie źródła wytwórczego i współpraca z operatorem w ramach realizacji zadań przyłączeniowych.

7.7.3. Obowiązek zakupu ciepła

Znaczącym ułatwieniem dla inwestora jest obowiązek zakupu ciepła wyprodukowanego w instalacji OZE, który opisany został w art. 116 u.o.z.e. Obowiązuje on z wyjątkiem sytuacji, gdy na całym obszarze danej sieci ciepłowniczej funkcjonuje efektywny system ciepłowniczy w rozumieniu art. 7b ust. 4 u.p.e.

Obowiązek zakupu ciepła realizowany jest przez przedsiębiorstwo zajmujące się w obszarze danej sieci ciepłowniczej obrotem ciepłem lub wytwarzaniem ciepła i jego sprzedażą odbiorcom końcowym.

Dzięki zastosowaniu obowiązku zakupu ciepła inwestor, który produkuje ciepło w instalacji geotermalnej, nie musi samodzielnie poszukiwać nabywcy ciepła. Obowiązek zakupu ciepła przez przedsiębiorstwo ciepłownicze zwalnia go z tego obowiązku, choć inwestor może sprzedać ciepło także innemu, wybranemu przez siebie podmiotowi.

7.8. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Instalacje geotermalne oprócz produkcji ciepła mogą również wytwarzać energię elektryczną. Niekiedy wytwarzanie energii elektrycznej połączone jest z wytwarzaniem ciepła w procesie kogeneracyjnym.

Technicznym warunkiem umożliwiającym odebranie energii elektrycznej z instalacji geotermalnej jest uprzednie przyłączenie tej instalacji do sieci elektroenergetycznej.

Schemat postępowania związany z przyłączeniem instalacji geotermalnej do sieci elektroenergetycznej przebiega analogicznie do przypadku przyłączenia do sieci ciepłowniczej i opiera się na następujących elementach:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

7.8.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawanego przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem inwestycji oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na podstawie której projekt zostanie przyłączony do sieci.

Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego projektu[127].

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalacje.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu instalacji geotermalnej;
- określenie maksymalnej rocznej ilości wytwarzanej energii elektrycznej i ilości tej energii dostarczanej do sieci;

[127] Art. 7 ust. 3a u.p.e.

- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;
- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;
- określenie liczby przyłączanych modułów wytwarzania energii;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń instalacji geotermalnej;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e. w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien nadto zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP, a w przypadku braku takiego planu, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której planowana jest instalacja geotermalna oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, wraz z ich opisem.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia jednostki wytwórczej.

Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia – operator bada, czy możliwe jest bezpieczne doprowadzanie energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku instalacji geotermalnej o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia elektrowni geotermalnej.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku elektrowni geotermalnej wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej, zgodnie z art. 7 ust. 8g u.p.e.

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci, w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji OZE – przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych – przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci może, w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym, zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

Następnie, w ciągu 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci, wynoszącej 60 zł brutto za każdy kW mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

Zaliczka nie może być wyższa niż 6 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci, zaliczka zwracana jest na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną wydane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej[128].

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;
2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,
    c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,

[128] Należy zastrzec, że część operatorów stosuje praktykę polegającą na przyjmowaniu zaliczki na warunki przyłączeniowe dopiero po wstępnym potwierdzeniu zdolności przyłączenia danej instalacji wytwórczej.

d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;

6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej opłata za przyłączenie ponoszona przez inwestora, w przypadku instalacji OZE o mocy elektrycznej zainstalowanej nie większej niż 5 MW, stanowi połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia. W przypadku instalacji powyżej 5 MW mocy inwestor jest zobowiązany ponieść 100% nakładów na realizację przyłączenia.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Operatorzy sieci decydują, w jaki sposób oraz w jakiej formie należy złożyć wniosek.

Informacje te znajdują się zazwyczaj na stronach internetowych, dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest weryfikacja możliwości złożenia wniosku w formie elektronicznej.

7.8.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę do przyłączenia inwestycji do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla źródła wytwórczego, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie źródła wytwórczego do sieci elektroenergetycznej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Instalacje OZE są uprzywilejowane w zakresie dostępu do sieci. Operator sieci, o ile istnieją ku temu techniczne i ekonomiczne warunki, w pierwszej kolejności zobowiązany jest do zawarcia umowy o przyłączenie właśnie z instalacją OZE. Poza tym wyrazem preferencji ustawodawcy dla przyłączenia do sieci instalacji OZE jest zredukowanie wysokości opłaty przyłączeniowej dla tych źródeł jedynie do połowy realnych kosztów przyłączenia poniesionych przez operatora.

Termin na wykonanie obowiązków wynikających z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca instalacji geotermalnej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed wejściem w życie ustawy - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji geotermalnej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 30 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci instalacji geotermalnej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 3 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia elektryczna wyprodukowana w instalacji geotermalnej będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego instalację geotermalną z punktem przyłączenia do sieci. W takim przypadku konieczne jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (odpowiednio o statusie drogi publicznej bądź nieposiadającej takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Więcej na ten temat w pkt 1.5.1. rozdziału Fotowoltaika.

7.9. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie instalacji geotermalnej. Bez tej decyzji nie można przystąpić do wykonywania prac budowlanych ani do eksploatacji instalacji[129].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora - głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie instalacji geotermalnej. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Warto wiedzieć:

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Uzyskanie pozwolenia na budowę konieczne jest po uzyskaniu decyzji środowiskowej, stwierdzeniu zgodności inwestycji z aktem planistycznym oraz uzyskaniu decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:

- użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
- użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
- inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;

Pozwolenie na budowę poprzedza pozwolenie na użytkowanie i etap procedury koncesyjnej. Etap uzyskiwania pozwolenia na budowę oraz warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej oraz elektroenergetycznej można prowadzić równocześnie, jak zostało wskazane powyżej. Może to przyczynić się do szybszego zakończenia procesu inwestycyjnego.

Elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę

[129] Art. 28 u.p.b.

może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany – wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej - 3 egzemplarze albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym albo decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- w przypadku obiektów zakładów górniczych oraz obiektów usytuowanych na terenach zamkniętych i terenach, o których mowa w art. 82 ust. 3 pkt 1 u.p.b., postanowienie o uzgodnieniu z organem administracji architektoniczno-budowlanej, o którym mowa w art. 82 ust. 2 u.p.b., projektowanych rozwiązań w zakresie:
  a) linii zabudowy oraz elewacji obiektów budowlanych projektowanych od strony dróg, ulic, placów i innych miejsc publicznych;
  b) przebiegu i charakterystyki technicznej dróg, linii komunikacyjnych oraz sieci uzbrojenia terenu, wyprowadzonych poza granice terenu zamkniętego, portów morskich i przystani morskich, a także podłączeń tych obiektów do sieci użytku publicznego;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa – załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- w przypadku obiektu budowlanego, w którym przewidywane jest wykorzystywanie ciepła na potrzeby ogrzewania lub podgrzewania ciepłej wody użytkowej – oświadczenie projektanta posiadającego uprawnienia budowlane w specjalności, o której mowa w art. 14 ust. 1 pkt 4 lit. b u.p.b., dotyczące możliwości podłączenia projektowanego obiektu budowlanego do istniejącej sieci ciepłowniczej, zgodnie z warunkami określonymi w art. 7b u.p.e.; składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy(-ma) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na budowę;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika: pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b. Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu, oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
  d) układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
  e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;
- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:
  a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
  b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
  c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
  d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;
  e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
  f) charakterystykę ekologiczną;
- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb - dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) inne opracowania projektowe;
- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopii tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć m.in.:

- oświadczenie, że osoba, która go sporządziła dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie zobowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę organy dokonują wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskują opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości, użytkownicy wieczyści nieruchomości lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.).

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę jest co do zasady starosta. Mogą wystąpić jednak przypadki określone w art. 82 u.p.b., dla których organem pierwszej instancji jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Rozpoczęcie robót na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę musi nastąpić nie później niż w ciągu 3 lat odkąd decyzja ta stała się ostateczna. W przypadku ewentualnej przerwy w realizacji robót budowlanych, jej maksymalny wymiar wynosi 3 lata.

Oznacza to, że w przypadku nieprzystąpienia do robót budowlanych przed upływem 3 lat od uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę albo dokonania przerwy przekraczającej okres 3 lat – decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem starosty, który wydał zaskarżaną decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę e-Budownictwo.

7.10. POZWOLENIE NA UŻYTKOWANIE

Po zakończeniu procesu budowy instalacji geotermalnej, w celu możliwości korzystania z niej i tym samym rozpoczęcia produkcji energii elektrycznej i/lub ciepła, konieczne jest wcześniejsze uzyskanie pozwolenia na użytkowanie. Decyzja ta stwierdza możliwość legalnego korzystania z obiektu w sposób prawidłowy, zgodny z wydanym uprzednio pozwoleniem na budowę.

Cel decyzji

Podstawowym celem wydania decyzji jest zweryfikowanie, czy wybudowana instalacja geotermalna jest zrealizowana zgodnie z podstawowym projektem i czy nadaje się ona do użytku. Wiąże się to z przeprowadzeniem obowiązkowej kontroli inwestycji po zakończeniu procesu budowy.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wydanie pozwolenia na użytkowanie wymagane jest po przeprowadzeniu robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę przed rozpoczęciem eksploatacji instalacji geotermalnej.

Jeżeli inwestor zamierza przystąpić do użytkowania jedynie części inwestycji objętej pozwoleniem na budowę – również wtedy wymagane będzie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Wniosek powinien zawierać:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Do wniosku konieczne jest dołączenie:

- oryginału dziennika budowy a w przypadku dziennika w postaci elektronicznej numer tego dziennika, o którym mowa w art. 47h ust. 2 u.p.b.;
- projektu technicznego;
- oświadczenia kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy;
- oświadczenia o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokołów badań i sprawdzeń: przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa;
- decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U. 2022 r. poz. 1514 z późn. zm.);

- dokumentacji geodezyjnej, zawierającej wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenia, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- kopii rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu, z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- dowodu uiszczenia opłaty skarbowej od wydania pozwolenia;
- jeśli wniosek składany jest przez pełnomocnika – pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwolenie na użytkowanie stanowi nie tylko oficjalne dopuszczenie inwestora do użytkowania obiektu budowlanego, ale określa również sposób i warunki korzystania z obiektu budowlanego podczas jego eksploatacji.

Przebieg postępowania

Inwestor, który powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić o zakończeniu budowy instalacji geotermalnej i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, organy:

- Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Państwowej Straży Pożarnej.

Zawiadomienie to powinno zostać dokonane przed złożeniem wniosku o pozwolenie na użytkowanie. Oświadczenie o braku sprzeciwu lub uwag tych organów powinno zostać dołączone do wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Organy te zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym i powinny wydać opinie w terminie do 14 dni od otrzymania zawiadomienia, zaś w przypadku niedotrzymania tego terminu uznaje się, że nie zostały złożone żadne zastrzeżenia.

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie organ nadzoru budowlanego jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli budowy w zakresie jej zgodności z ustaleniami i warunkami określonymi w wydanej wcześniej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z projektem budowlanym. Kontrola ta poprzedza wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Organ nadzoru budowlanego przeprowadza obowiązkową kontrolę przed upływem 21 dni od dnia doręczenia wezwania. O terminie obowiązkowej kontroli organ zawiadamia inwestora w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Co istotne inwestor jest obowiązany uczestniczyć w obowiązkowej kontroli w wyznaczonym terminie.

Kontrola obejmuje sprawdzenie:

- zgodności obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu;
- zgodności obiektu budowlanego z projektem architektoniczno-budowlanym i technicznym w zakresie:
  a) charakterystycznych parametrów technicznych w zakresie powierzchni zabudowy, wysokości, długości, szerokości;

b) wykonania widocznych elementów nośnych układu konstrukcyjnego obiektu budowlanego;
c) wykonania urządzeń budowlanych;
d) wykonania instalacji zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem;

- spełnienia warunków wskazanych w art. 55 ust. 1b u.p.b., jeżeli przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego ma nastąpić przed wykonaniem wszystkich robót budowlanych;
- wyrobów budowlanych szczególnie istotnych dla bezpieczeństwa konstrukcji i bezpieczeństwa pożarowego;
- w przypadku nałożenia w pozwoleniu na budowę obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania lub tymczasowych obiektów budowlanych – wykonania tego obowiązku, jeżeli upłynął termin rozbiórki określony w pozwoleniu;
- uporządkowania terenu budowy.

Organ nadzoru budowlanego, po przeprowadzeniu obowiązkowej kontroli, sporządza protokół w trzech egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu doręcza się inwestorowi niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli, drugi egzemplarz przekazuje się organowi wyższego stopnia, a trzeci pozostaje w organie nadzoru budowlanego.

Po pozytywnie zakończonej kontroli organ wydaje decyzję o pozwoleniu na użytkowanie instalacji geotermalnej. Organ nadzoru budowlanego może w pozwoleniu na użytkowanie określić warunki użytkowania instalacji geotermalnej albo uzależnić jej użytkowanie od wykonania, w oznaczonym terminie, określonych robót budowlanych.

Czas trwania postępowania

Do 1 miesiąca, sprawy szczególnie skomplikowane do 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie instalacji geotermalnej jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Okres ważności decyzji

Decyzja wydawana jest na okres bezterminowy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na użytkowanie co do zasady wynosi 38,75 zł (wysokość jest uzależniona od obiektu) i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego wojewódzkiego inspektoratu nadzoru budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę e-Budownictwo.

7.11. KONCESJA I INNE FORMY ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

7.11.1. Koncesja na wytwarzanie ciepła

Wykonywanie działalności gospodarczej polegającej na produkcji ciepła z instalacji geotermalnej o łącznej mocy zainstalowanej przekraczającej 5 MW wymaga uzyskania koncesji na wytwarzanie ciepła[130].

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji jest zapewnienie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który zamierza wytwarzać ciepło, co łączy się z reglamentacją tej sfery przez państwo.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Uzyskanie koncesji jest wymagane w każdym przypadku, gdy podmiot zamierza wykonywać działalność gospodarczą, polegającą na wytwarzaniu ciepła z instalacji geotermalnej. Koncesja kończy proces inwestycyjny dotyczący instalacji geotermalnej.

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do dołączenia do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie ciepła udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- oznaczenie wnioskodawcy, jego siedziby, siedziby oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub miejsca zamieszkania oraz ich adres, a w razie ustanowienia pełnomocników do dokonywania czynności prawnych w imieniu wnioskodawcy – również ich imiona i nazwiska (w przypadku ustanowienia kilku pełnomocników niezbędne jest wskazanie jednego pełnomocnika do doręczeń);
- określenie przedmiotu oraz zakresu prowadzonej działalności, na którą ma być wydana koncesja/promesa koncesji;
- informacje o dotychczasowej działalności gospodarczej wnioskodawcy, w tym sprawozdania finansowe z ostatnich 3 lat, jeżeli podmiot prowadzi działalność gospodarczą;
- określenie czasu, na jaki koncesja/promesa koncesji ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności. Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba, że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie

[130] Art. 32 u.p.e.

koncesji na czas krótszy (art. 36 u.p.e.). Promesy koncesji udziela się na czas oznaczony nie krótszy niż 6 miesięcy (art. 43 ust 3 u.p.e.);
- określenie środków, jakimi dysponuje wnioskodawca ubiegający się o koncesję/promessę koncesji, w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem;
- numer w rejestrze przedsiębiorców w KRS, o ile przedsiębiorca taki numer posiada lub numer równoważnego rejestru państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Turcji oraz numer identyfikacji podatkowej NIP;
- załączniki według wykazu przedstawionego w dalszej części niniejszego opracowania.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo winien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Właściwy organ dokonuje kontroli formalnej złożonego wniosku, po czym zawiadamia wszystkie strony o wszczęciu postępowania.

Następnie po czynnościach formalnych organ sprawdza, czy w konkretnym przypadku możliwe jest wydanie koncesji.

Organ przed wydaniem koncesji może zobowiązać podmiot wnioskujący do złożenia zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej, w tym także ewentualnych szkód w środowisku.

Wysokość zabezpieczenia majątkowego ustanawia się w wysokości nie niższej niż 1/12 najwyższych, planowanych przez wnioskodawcę na kolejne 3 lata kalendarzowe, rocznych przychodów z działalności gospodarczej, na którą ma być udzielona koncesja.

Po przeprowadzonym postępowaniu i spełnieniu wszystkich wymagań przewidzianych przez prawo organ wydaje koncesję.

Wydana koncesja powinna określać:

- oznaczenie podmiotu, jego siedziby lub miejsca zamieszkania oraz ich adres;
- przedmiot oraz zakres działalności objętej koncesją;
- datę rozpoczęcia działalności objętej koncesją oraz warunki wykonywania działalności;
- okres ważności koncesji;
- szczególne warunki wykonywania działalności objętej koncesją, mające na celu właściwą obsługę odbiorców, w zakresie:
  a) zapewnienia zdolności do dostarczania paliw lub energii w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu wymagań jakościowych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1–4, 7 i 8 u.p.e.;
  b) powiadamiania Prezesa URE o niepodjęciu lub zaprzestaniu bądź ograniczeniu prowadzenia działalności objętej koncesją, w okresie jej obowiązywania;

- zabezpieczenie ochrony środowiska w trakcie oraz po zaprzestaniu koncesjonowanej działalności;
- szczegółowe zasady odnawiania zabezpieczenia majątkowego, w przypadku, gdy zabezpieczenie to zostało ustanowione;
- numer w rejestrze przedsiębiorców w KRS, o ile przedsiębiorca taki numer posiada lub numer równoważnego rejestru państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Turcji oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP).

Warto zaznaczyć, że właściwy organ może nakazać przedsiębiorstwu energetycznemu pomimo wygaśnięcia koncesji dalsze prowadzenie działalności objętej koncesją przez okres nie dłuższy niż 2 lata, jeżeli wymaga tego interes społeczny.

Jeżeli działalność prowadzona w warunkach określonych powyżej przynosi stratę, przedsiębiorstwu energetycznemu należy się pokrycie strat od Skarbu Państwa w wysokości ograniczonej do uzasadnionych kosztów działalności określonej w koncesji, przy zachowaniu należytej staranności.

Czas trwania postępowania

Załatwienie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie ciepła powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednakże to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwają z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE. Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Praktyka URE wskazuje na możliwość składania wniosków za pośrednictwem platformy ePUAP. Jednak ze względu na brak uregulowania tego trybu w przepisach, zalecane jest wcześniejsze ustalenie takiej możliwości złożenia wniosku z właściwą jednostką URE.

7.11.2. Koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej z OZE

Uzyskanie koncesji jest ostatnim krokiem poprzedzającym rozpoczęcie sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni geotermalnej[131].

W przypadku elektrowni geotermalnej:

- o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW i nie większej niż 1 MW, przyłączonej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu większej niż 150 kW i mniejszej niż 3 MW, w której łączna moc zainstalowana elektryczna jest większa niż 50 kW i nie większa niż 1 MW (mała instalacja) oraz
- o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW, przyłączonej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 150 kW, w której łączna moc zainstalowana elektryczna jest nie większa niż 50 kW (mikroinstalacja) nie ma obowiązku uzyskania koncesji.

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 7.11.2.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji jest zapewnienie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który zamierza wytwarzać energię elektryczną z wybudowanej elektrowni geotermalnej, co łączy się z reglamentacją tej sfery przez państwo.

Kiedy wymagane jest uzyskanie koncesji?

Decyzja koncesyjna uzyskiwana jest przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Jest to zatem ostatnia decyzja uzyskiwana w

[131] Art. 32 u.p.e.

procesie inwestycyjno-budowlanym elektrowni geotermalnej (z wyjątkiem przypadków opisanych powyżej).

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowni geotermalnej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Zgodnie z aktualnym wykazem podstawowy wniosek koncesyjny powinien zawierać w szczególności:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;
- odpis z rejestru przedsiębiorców – KRS uzyskany nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu;
- wykaz wszystkich podmiotów posiadających wobec wnioskodawcy znaczący wpływ lub sprawujących nad nim kontrolę albo współkontrolę wraz z aktualną informacją z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności tych podmiotów;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie zgłoszono w stosunku do niego wniosku o ogłoszenie upadłości oraz że nie znajduje się w stanie likwidacji;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że nie został w ciągu ostatnich 3 lat wykreślony z rejestru działalności regulowanej z przyczyny wydania decyzji o zakazie wykonywania przez wnioskodawcę działalności objętej wpisem, ze względu na:
  a) złożenie oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności niezgodnego ze stanem faktycznym, lub
  b) nieusunięcie naruszeń warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności w wyznaczonym przez organ terminie, lub
  c) rażące naruszenie warunków wymaganych prawem do wykonywania tej działalności;
- dokument potwierdzający zarejestrowanie przedsiębiorcy jako podatnika podatku od towarów i usług;
- zaświadczenie o nadaniu numeru akcyzowego wydanego przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego, o ile przedsiębiorca numer taki posiada;
- oświadczenie przedsiębiorcy potwierdzające brak przesłanek do zawieszenia postępowania na podstawie art. 33 ust. 3a u.p.e., który stanowi, że Prezes URE zawiesza postępowanie w przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy lub ww. osób wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów w sprawie popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego mającego związek z prowadzoną działalnością gospodarczą;
- oświadczenie przedsiębiorcy, że wszystkie osoby zatrudnione przy eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności koncesjonowanej posiadają świadectwa kwalifikacyjne wymagane na podstawie przepisów u.p.e. oraz świadectwa kwalifikacyjne wydawane na podstawie innych przepisów, uprawniające do zajmowania się eksploatacją tych sieci, instalacji i urządzeń;

- informacja przedsiębiorcy o sieciach oraz urządzeniach i instalacjach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, które będą wykorzystywane do wykonywania działalności objętej wnioskiem oraz o liczbie osób zatrudnionych przy ich eksploatacji wraz z podaniem numerów świadectw kwalifikacyjnych;
- dokumenty potwierdzające tytuł prawny przedsiębiorcy do obiektów i instalacji niezbędnych do prowadzenia działalności objętej koncesją, np. akt notarialny, odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, umowy dzierżawy, umowy użyczenia, faktury zakupu urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- opis parametrów oraz stanu technicznego urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty poświadczające spełnienie przez urządzenia wchodzące w skład instalacji wymogu, o którym mowa w art. 32 ust. 1a u.p.e.;
- decyzje lokalizacyjne (o warunkach zabudowy albo wypis i wyrys z MPZP);
- decyzję udzielającą pozwolenia na budowę;
- dokumenty informujące o zakończeniu budowy oraz o rozpoczęciu eksploatacji obiektu (zawiadomienie do właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy lub oświadczenie tego organu o braku sprzeciwu);
- decyzje Urzędu Dozoru Technicznego w przedmiocie dopuszczenia do eksploatacji urządzeń wytwórczych służących do wytwarzania energii elektrycznej;
- dokumenty wydane przez operatora systemu elektroenergetycznego, do którego sieci została przyłączona instalacja OZE:
  a) dokumenty określające warunki techniczne przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, tzw. warunki przyłączenia do sieci lub tzw. umowa przyłączeniowa;
  b) protokół sprawdzenia technicznego, dopuszczenia i przyjęcia do eksploatacji urządzeń energetycznych;
  c) protokół sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo–rozliczeniowych (tzw. protokół zlecenia obsługi technicznej szczegółowej – OTS);
- schemat wyprowadzenia mocy wraz z zaznaczeniem miejsc dokonywania pomiarów ilości wytworzonej energii elektrycznej, z zaznaczeniem rozgraniczenia własności sieci, urządzeń i instalacji należących do przedsiębiorcy oraz operatora systemu elektroenergetycznego, z zaznaczeniem wszystkich urządzeń wytwórczych;
- zestawienie rocznych, planowanych przychodów i kosztów dla działalności objętej wnioskiem koncesyjnym, na okres minimum trzech pełnych lat kalendarzowych;
- sprawozdania finansowe z ostatnich trzech lat;
- inne dokumenty potwierdzające posiadanie lub możliwość pozyskania środków finansowych wystarczających do prawidłowego wykonywania działalności koncesjonowanej (np. gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, umowy gwarancyjne, umowy kredytowe, umowy pożyczki itp.);
- aktualne zaświadczenia z właściwego urzędu skarbowego oraz urzędu celno-skarbowego, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega ze zobowiązaniami wobec budżetu państwa;

- aktualne zaświadczenie z właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uzyskane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu, stwierdzające, że przedsiębiorca nie zalega z wpłatą składek na ubezpieczenie społeczne lub że nie figuruje w ewidencji płatników składek;
- aktualne zaświadczenie z banku, w którym jest prowadzony podstawowy rachunek przedsiębiorcy, określające wielkość obrotów, zdolność płatniczą i kredytową przedsiębiorcy, zawierające informacje o udzielonych przedsiębiorcy kredytach oraz informację, czy rachunek jest wolny od tytułów egzekucyjnych, uzyskane nie wcześniej niż 3 miesiące przed przedłożeniem organowi koncesyjnemu.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo winien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczania opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów instalacji OZE. Z tej opłaty zwolnione są jednak instalacje OZE o mocy do 5 MW. Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

Czas trwania postępowania

Załatwienie sprawy w postaci wydania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednakże to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwają z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, gdyż nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, czy też okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy też przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE.

Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania to 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Praktyka URE wskazuje na możliwość składania wniosków za pośrednictwem platformy ePUAP. Jednak ze względu na brak uregulowania tego trybu w przepisach, zalecane jest wcześniejsze ustalenie takiej możliwości złożenia wniosku z właściwą jednostką URE.

7.11.2.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną”.

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;

5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

8. Małe pompy ciepła

8.1. Opis technologii 375
8.2. Rodzaje pomp ciepła 375
8.3. Zapotrzebowanie cieplne domu 379
8.4. Wymogi administracyjne 381
8.4.1. Wymogi wynikające z prawa budowlanego 381
8.4.2. Wymogi wynikające z prawa wodnego 381
8.4.3. Wymogi wynikające z prawa geologicznego i górniczego 381
8.5. Ochrona przed hałasem 383
8.6. Zgłoszenie pompy ciepła do rejestru 384
8.7. Przemysłowe pompy ciepła 386

8 MAŁE POMPY CIEPŁA

8.1. OPIS TECHNOLOGII

Małoskalowe pompy ciepła to urządzenia grzewcze o mocach od kilku do kilkudziesięciu kilowatów, które mogą służyć do ogrzewania domów, biur, jak i zakładów przemysłowych. Opierają one swoje działanie na energii pozyskiwanej z zewnątrz, czyli z dolnego źródła energii. Pierwszym krokiem do pozyskania energii z pompy ciepła jest pobranie jej z dolnego źródła energii, którym może być powietrze albo grunt. Do odebrania energii z dolnego źródła dochodzi, gdy czynnik roboczy w postaci mieszaniny cieczy i gazu trafia do parownika, w którym ulega odparowaniu. Następnie czynnik roboczy zostaje zassany w postaci pary do sprężarki, gdzie na skutek sprężania jego temperatura i ciśnienie wzrastają. W dalszej kolejności trafia on (w postaci gazowej) do skraplacza i oddaje energię do źródła górnego, czyli do instalacji grzewczej, która odpowiada za rozprowadzenie ciepła w budynku. W tym momencie dochodzi do skroplenia czynnika roboczego. Ostatnim elementem zamykającym obieg w pompie ciepła jest zawór rozprężny, który redukuje ciśnienie i temperaturę czynnika roboczego.

Warto pamiętać, że istnieje także możliwość odwrócenia kierunku obiegu pompy ciepła, aby wykorzystać to samo urządzenie zarówno do ogrzewania, jak i chłodzenia. Przy ogrzewaniu dolne źródło jest zlokalizowane poza budynkiem (ciepło z powietrza, gruntu), natomiast w przypadku chłodzenia cykl jest odwrócony: budynek sam w sobie jest źródłem ciepła, podczas gdy powietrze lub grunt przejmują ciepło pochodzące z budynku.

Na podstawie danych[132] z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (stan na 2 września 2026 r.) w Polsce zidentyfikowano 445 156 pomp ciepła, co stanowi około 3% wszystkich źródeł ciepła zgłoszonych w budynkach. Choć pompy ciepła nadal ustępują liczebnie kotłom gazowym, urządzeniom na paliwa stałe czy ogrzewaniu elektrycznemu, ich obecność w blisko pół milionie instalacji pokazuje, że technologia ta stała się już istotnym elementem krajowego rynku ogrzewnictwa.

8.2. RODZAJE POMP CIEPŁA

Jak dzielimy pompy ciepła?

Pompy ciepła dzielimy ze względu na dolne źródło energii, czyli źródło, z którego energia jest pobierana, a także na obszar, do którego jest oddawana.

Jeśli chodzi o dolne źródło energii, wyróżniamy:

- pompy ciepła działające w układzie powietrze – woda;
- pompy ciepła pracujące w układzie powietrze – powietrze (tzw. klimatyzator);
- gruntowe pompy ciepła;
- pompy ciepła działające w układzie dwóch studni albo wykorzystujące ciepło odpadowe;
- agregaty wody lodowej.

[132] Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków, „Struktura źródeł ciepła”, stan na 2 września 2026 r., dostęp: 4 września 2026 r., link

Wśród typów pomp ciepła wyróżnia się przede wszystkim:

- sprężarkowe pompy ciepła;
- sorpcyjne pompy ciepła.

Jak działa pompa ciepła pracująca w układzie powietrze – woda lub powietrze – powietrze?

Powietrzne pompy ciepła wykorzystują powietrze jako dolne źródło ciepła. Ich działanie polega na przemianach fazowych czynnika chłodniczego.

Czynnik chłodniczy odbiera ciepło z powietrza zasysanego do zewnętrznej jednostki pompy. Ogrzany czynnik chłodniczy paruje i jako gaz trafia do sprężarki. Następnie, dzięki wysokiemu ciśnieniu, zwiększa swoją temperaturę.

W dalszej kolejności jest wtłaczany do jednostki wewnętrznej, a ciepło jest przekazywane do instalacji grzewczej. Na koniec ulega on rozprężeniu i schłodzeniu, a także przyjmuje ciekłą postać i powraca do początku cyklu.

Jakie są rodzaje powietrznych pomp ciepła?

Istnieją dwa rodzaje powietrznych pomp ciepła – split oraz monoblok. Choć zasady ich działania są takie same, to różnią się konstrukcją.

Pompa ciepła monoblok składa się z jednego modułu zamkniętego hermetycznie w procesie produkcji. Zawarte są w nim wszystkie elementy pompy ciepła, czyli wentylator, sprężarka, parownik, zawór rozprężny, pompa obiegowa oraz skraplacz. Pompy ciepła monoblok powstają w całości w fabryce, gdzie układ chłodniczy jest napełniany czynnikiem chłodniczym. Producent odpowiada również za zapewnienie szczelności urządzenia, przeprowadzając w tym celu odpowiednie testy.

Pompa ciepła typu split składa się z dwóch osobnych modułów, które są połączone przewodami chłodniczymi. Jest ona podzielona na:

- jednostkę zewnętrzną, która zawiera elementy, takie jak sprężarka, parownik, zawór rozprężny oraz wentylator;
- jednostkę wewnętrzną, w której skład wchodzą skraplacz i pompa obiegowa.

Bardzo istotną kwestią w przypadku pomp ciepła typu split jest sposób ich montażu. Przede wszystkim musi być on wykonany przez osobę z uprawnieniami gazowymi. Konieczne jest zapewnienie odpowiedniej odległości pomiędzy modułami, która podawana jest przez producenta, ponieważ ma to wpływ na wydajność pompy. Niezbędne jest także prowadzenie karty produktu oraz regularne wykonywanie kontroli szczelności urządzenia przez certyfikowanego fachowca.

Zaletą powietrznych pomp ciepła jest łatwość w instalacji, stosunkowo niski koszt inwestycji oraz duża liczba modeli dostępnych na rynku.

Jak działa gruntowa pompa ciepła?

Gruntowa pompa ciepła to niezwykle wydajne ze względu na stabilną temperaturę dolnego źródła urządzenie, jednakże ze wszystkich trzech rodzajów pomp ciepła zdecydowanie najdroższe. Pierwszym krokiem jest umieszczenie wymiennika gruntowego pod powierzchnią ziemi, na odpowiedniej głębokości. Wymienniki gruntowe mogą być pionowe lub poziome. W tym celu w gruncie dokonywane są odwierty. Głębokości, na których wykonuje się wymiennik poziomy gruntowej pompy ciepła, wynoszą zwykle od 0,2 m do 2 m poniżej granicy przemarzania gruntu. Rury wymiennika pionowego umieszcza się natomiast w odwiertach o głębokości sięgającej nawet 300 m. Na głębokości poniżej 10 m temperatura gruntu jest stała i dodatnia przez cały rok, co zapewnia ekonomiczną pracę pompy ciepła.

Może zdarzyć się tak, że są one dokonywane nie bezpośrednio w gruncie, a w skale macierzystej. Wymiennik gruntowy to rury wykonane z tworzywa sztucznego. Wymiennik wypełnia się mieszaniną wody z płynem niezamarzającym, takim jak glikol.

Płyn przepływa przez rury i ogrzewa się, odbierając ciepło z ziemi, po czym trafia do wymiennika ciepła w pompie ciepła. Energia z ziemi przekazywana jest czynnikowi chłodniczemu, który nagrzewa się i zmienia z cieczy w parę. Następnie trafia do sprężarki, gdzie zostaje sprężony, na skutek czego wzrasta jego ciśnienie i temperatura. Ostatni etap całego procesu zachodzi w wymienniku ciepła nazywanym skraplaczem. Tam gorąca para oddaje ciepło do instalacji CO i CWU dzięki systemowi ogrzewania podłogowego lub grzejnikowego. Oprócz tego ciepło trafia do zasobnika ciepłej wody użytkowej, aby móc ją podgrzać.

Czy pompę ciepła można połączyć z inną instalacją OZE?

Niezwykłą popularnością cieszą się również instalacje hybrydowe, w których działanie pomp ciepła jest połączone z fotowoltaiką. Dzięki takiemu rozwiązaniu energia elektryczna konieczna do działania pompy ciepła jest pozyskiwana przez moduły fotowoltaiczne, co w znaczący sposób może obniżyć koszty eksploatacji pompy ciepła.

Obecnie popularne stają się także zestawy hybrydowe, w skład których wchodzą: pompa ciepła – panele fotowoltaiczne – kocioł grzewczy opalany peletem. Tego typu instalacje mogą współdziałać np. także z bateryjnym magazynem energii.

W jaki sposób można sfinansować zakup i montaż pompy ciepła?

Innymi programami, dzięki którym możliwe jest współfinansowanie montażu pompy ciepła są „Czyste Powietrze”, „Moje Ciepło” oraz „STOP SMOG”.

W ramach programu „Czyste Powietrze” współfinansowane są inwestycje polegające na zakupie i montażu nowych pomp ciepła (powietrznych i gruntowych) wykorzystywanych do ogrzewania pomieszczeń lub ogrzewania pomieszczeń i ciepłej wody użytkowej w istniejących budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i tylko gdy likwidowane jest nieefektywne źródło ciepła na paliwo stałe.

W celu zapewnienia spełnienia przez pompy ciepła deklarowanych w karcie produktu i etykiecie energetycznej parametrów, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w porozumieniu m.in. z przedstawicielami branży producentów i dystrybutorów pomp ciepła

wypracował dodatkowe wymogi. Zmiany te mają na celu ochronę beneficjentów i zapewnienie, że dofinansowanie w ramach programu będzie można uzyskać tylko na urządzenia o potwierdzonej jakości.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) opracował elektroniczną listę urządzeń i materiałów – lista zielonych urządzeń i materiałów (ZUM), która zawiera główne materiały i urządzenia zweryfikowane pod kątem zgodności z wymaganiami technicznymi programu „Czyste Powietrze". Lista ZUM jest dostępna na stronie internetowej lista-zum.ios.edu.pl.

Z kolei program „Moje Ciepło" jest odpowiedzią na aktualne potrzeby indywidualnych inwestorów (osób fizycznych), w ramach którego można otrzymać wsparcie zakupu i montażu pomp ciepła dla nowych budynków jednorodzinnych.

8.3. ZAPOTRZEBOWANIE CIEPLNE DOMU

Jakie jest zapotrzebowanie cieplne domu?

Aby dowiedzieć się, jaka pompa ciepła będzie odpowiednia do zastosowania, konieczne jest ustalenie, jakie jest zapotrzebowanie cieplne domu.

Ze względu na specyfikę działania pompy ciepła przed każdą inwestycją obowiązkowo powinien zostać wykonany audyt budynku oraz instalacji centralnego ogrzewania.

Audyt powinien być wykonany przez osobę uprawnioną, znajdującą się w wykazie Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

Czym jest świadectwo energetyczne?

Świadectwo charakterystyki energetycznej to dokument, który określa wielkość zapotrzebowania na energię niezbędną do zaspokojenia potrzeb energetycznych związanych z użytkowaniem budynku lub części budynku, czyli energii na potrzeby ogrzewania i wentylacji, przygotowania ciepłej wody użytkowej, chłodzenia, a w przypadku budynków niemieszkalnych również oświetlenia.

Świadectwo trzeba przekazać nabywcy lub najemcy w momencie, gdy budynek, część budynku lub lokal będzie:

- zbywany na podstawie umowy sprzedaży;
- zbywany na podstawie umowy sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;
- wynajęty.

Jak sprawdzić zapotrzebowanie cieplne domu, gdy nie dysponujemy świadectwem energetycznym?

Zapotrzebowanie cieplne naszego domu zależy od wielu czynników, takich jak technologia, w której był budowany, powierzchnia, sposób jego termoizolacji.

Przyjmuje się, że zapotrzebowanie cieplne domu kształtuje się następująco:

- 170 - 200 W/m2 powierzchni ogrzewanej budynku, dla starszych, nieocieplonych domów;
- 140 - 160 W/m2 dla starszych, ale ocieplonych domów;
- 80 - 120 W/m2 dla domów budowanych obecnie;
- 50 - 70 W/m2 dla domów o podwyższonym standardzie energetycznym (domy energooszczędne);
- 10 - 15 W/m2 dla domów pasywnych.

Zapotrzebowanie cieplne budynku powinno być jednak każdorazowo wyznaczane na podstawie audytu wraz z parametrami pracy instalacji centralnego ogrzewania, od którego wyników uzależnione będzie zastosowanie najbardziej odpowiedniego źródła ciepła o odpowiedniej mocy grzewczej.

Jak ustalić moc pompy ciepła?

Jednym z najistotniejszych parametrów, od którego zależy komfort cieplny domowników, a także oszczędności, jakie można zyskać w wyniku mniejszych kosztów ogrzewania, jest dobór mocy pompy ciepła. Na to, jakiej pompy ciepła będziemy potrzebować, składają się następujące zmienne:

- zapotrzebowanie cieplne budynku;
- powierzchnia domu;
- liczba domowników;
- charakterystyka temperaturowa okolicy;
- rodzaj instalacji grzewczej w budynku.

Gdzie zlokalizować pompę ciepła?

Gdy wybraliśmy już rodzaj pompy ciepła, musimy starannie rozważyć jej lokalizację. To, gdzie pompa ciepła powinna być zlokalizowana, zależy od wielu czynników, w szczególności od jej rodzaju.

Pompy ciepła przeznaczone do montażu na zewnątrz domu to modele powietrzne oraz niektóre pompy gruntowe. W sytuacji, gdy decydujemy się na powietrzną pompę ciepła typu split lub monoblok, to jedna z jednostek również musi być zamontowana na zewnątrz.

Pompę ciepła najlepiej jest umieścić przy ścianie zewnętrznej, dzięki czemu zyskamy najlepsze połączenie z instalacją dolnego źródła. Zgodnie z zaleceniami producenta minimalna odległość od budynku wynosi zwykle od 30 cm do 1,5 m. Umożliwia to pobieranie przez urządzenie powietrza koniecznego do prawidłowego funkcjonowania pompy powietrznej.

Modele przeznaczone do montażu wewnątrz budynku przypominają średniej wielkości lodówkę. Z całą jednak pewnością warto wygospodarować na nią osobną przestrzeń, gdyż każda tego rodzaju instalacja wymaga podobnej ilości osprzętu.

Po której stronie budynku zainstalować powietrzną pompę ciepła?

W przypadku kolektorów słonecznych czy paneli fotowoltaicznych najlepszym rozwiązaniem jest montaż urządzeń od strony południowej – dzięki temu są najbardziej wydajne. W przypadku pomp ciepła sytuacja przedstawia się odmiennie, ponieważ wszystko zależy od zadań, które ma spełniać pompa ciepła.

Jeżeli ma odpowiadać tylko za ogrzewanie budynku, wówczas zasadne jest jej zamontowanie od strony południowej. Jeśli jednak dodatkowo ma przygotowywać ciepłą wodę użytkową, lepszym rozwiązaniem będzie jej montaż od strony północnej.

Źródłem ciepła dla pompy ciepła jest powietrze, a nie słońce. Gdyby pompa została umieszczona od strony południowej, wówczas obudowa byłaby ogrzewana punktowo, a czujniki w błędny sposób mogłyby odczytać temperaturę, a pompa nie działałaby prawidłowo.

8.4. WYMOGI ADMINISTRACYJNE

8.4.1. Wymogi wynikające z prawa budowlanego

Czy pompa ciepła wymaga pozwolenia na budowę lub zgłoszenia?

Art. 29 ust. 4 pkt 3 lit. c u.p.b. stanowi, że do instalowania pomp ciepła nie jest wymagane pozwolenie na budowę ani dokonanie zgłoszenia. Wobec tego jest to procedura odformalizowana, co z całą pewnością wpływa na popularność tego rodzaju instalacji.

Co w sytuacji, gdy montujemy pompę ciepła w obszarze Natura 2000?

Art. 29 ust. 6 u.p.b. stanowi, że decyzja o pozwoleniu na budowę jest wymagana w przypadku przedsięwzięcia, które wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz przedsięwzięcia, które wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Co w sytuacji, gdy montujemy pompę ciepła na obszarze objętym ochroną zabytków?

Jeśli roboty budowlane są prowadzone przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków – wymagają decyzji o pozwoleniu na budowę.

Jeśli roboty budowlane są prowadzone na obszarze wpisanym do rejestru zabytków – wymagają dokonania zgłoszenia.

Przy czym do wniosku o decyzję o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenie należy dołączyć pozwolenie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

8.4.2. Wymogi wynikające z prawa wodnego

Wykorzystywanie wody gruntowej jako dolnego źródła ciepła wiąże się z koniecznością przestrzegania przepisów prawa wodnego. Zgodnie z art. 395 pkt 7 u.p.w. pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m^3 na dobę oraz wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m^3 na dobę – na potrzeby zwykłego korzystania z wód nie wymaga pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego.

8.4.3. Wymogi wynikające z prawa geologicznego i górniczego

Czy należy zgłosić staroście wykonanie pompy ciepła?

W przypadku niektórych rodzajów pomp ciepła konieczne jest wykonanie wkopów w ziemi i/lub otworów wiertniczych.

Przy wykonywaniu wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykorzystania ciepła Ziemi, **poza obszarami górniczymi**, nie stosuje się szczegółowych uregulowań u.p.g.g.

W przypadku wykonywania prac polegających na wykonywaniu wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości powyżej 30 m do głębokości 100 m, poza obszarami górniczymi, konieczne jest wykonanie projektu robót geologicznych, który powinien być zgodny z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych

wymagań dotyczących projektów robót geologicznych, w tym robót, których wykonywanie wymaga uzyskania koncesji (rozporządzenie to zostało zmienione w 2015 r. oraz obecnie jest w formie aktu jednolitego).

Do opracowania projektu robót można wykorzystać dane geologiczne udostępniane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w ogólnodostępnych przeglądarkach internetowych (geologia.pgi.gov.pl; baza.pgi.gov.pl), także w wersji mobilnej (geolog.pgi.gov.pl).

Projekt ten nie podlega zatwierdzeniu, a zgłoszeniu właściwemu staroście. Rozpoczęcie robót geologicznych może nastąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia przedłożenia projektu robót geologicznych starosta w drodze decyzji nie zgłosi do niego sprzeciwu.

Zgodnie z rozporządzeniem, o którym mowa powyżej, dokumentację geologiczną, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 4 u.p.g.g., przekazuje się odpowiednio organowi, który zatwierdził projekt robót geologicznych lub któremu zgłoszono projekt robót geologicznych, w terminie 6 miesięcy od dnia zakończenia prac.

Przy wykonywaniu prac polegających na wykonywaniu wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości powyżej 100 m, oprócz zgłoszenia projektu robót geologicznych, wymagane jest dodatkowo uzyskanie zatwierdzenia planu ruchu zakładu górniczego (więcej informacji o zatwierdzeniu planu ruchu zakładu górniczego znajduje się w pkt. 7.4.1.).

Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że w przypadku realizacji prac polegających na wykonywaniu wkopów oraz otworów wiertniczych na obszarze górniczym, niezależnie od głębokości tych prac, **należy zawsze** wykonać projekt robót geologicznych oraz uzyskać zatwierdzenie planu ruchu zakładu górniczego.

8.5. OCHRONA PRZED HAŁASEM

Jakie są regulacje dotyczące norm hałasu?

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku – w przypadku terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dopuszczalna norma hałasu to 50 dB w ciągu dnia i 40 dB w nocy.

Każda z pomp ciepła posiada kartę katalogową, która określa emitowany przez nią dźwięk.

Duża część jednostek typu split emituje hałas na poziomie 55–60 dB, wobec czego należy zainstalować je w pewnej odległości od granicy działki, aby dźwięki nie były słyszalne przez sąsiadów.

Jednakże nowoczesne, zoptymalizowane wentylatory w pompach ciepła nie emitują głębokich tonów, a dźwięk, jaki wydają, jest podobny do tykania zegara, który możemy usłyszeć z odległości 3 m (35 dB).

W przypadku gorszej klasy urządzeń poziom głośności jednostek zewnętrznych może wynosić około 42 dB, co można porównać np. z dźwiękiem wydawanym przez zmywarkę.

Co można zrobić, aby nie odczuwać hałasu emitowanego przez pompę ciepła?

W przypadku jednostki zewnętrznej:

- umieścić ją blisko domu (minimalna odległość pompy od budynku powinna wynosić co najmniej 30 cm);
- pozostawić wolną przestrzeń przed wentylatorem;
- nie umieszczać pompy obok okien;
- wyposażyć pompę w obudowę dźwiękochłonną;
- unikać instalowania pompy ciepła w wąskich alejkach.

W przypadku jednostki wewnętrznej – zlokalizować ją z dala od sypialni.

8.6. ZGŁOSZENIE POMPY CIEPŁA DO REJESTRU

Czy należy zgłosić fakt posiadania pompy ciepła?

W określonych przypadkach istnieje konieczność zgłoszenia pompy ciepła do Centralnego Rejestru Operatorów (CRO).

Czym jest CRO?

Warto wiedzieć:

CRO to elektroniczny rejestr urządzeń, które podlegają obowiązkowej, terminowej kontroli szczelności. Prowadzenie dokumentacji w CRO dla pomp ciepła dotyczy operatorów, czyli właścicieli tych urządzeń.

Jakie pompy ciepła podlegają rejestracji w CRO?

Obowiązek ten dotyczy pomp ciepła zawierających co najmniej:

- 5 ton ekwiwalentu CO_2 dla urządzeń niehermetycznie zamkniętych (pomp typu split);
- 10 ton ekwiwalentu CO_2 dla urządzeń hermetycznie zamkniętych (pompy typu monoblok).

Kto i gdzie musi złożyć wniosek?

Wniosek musi złożyć operator urządzenia w elektronicznym systemie CRO.

Kim jest operator?

Operatorem jest użytkownik lub ewentualnie właściciel urządzenia czy też podmiot zarządzający obiektem, w którym urządzenie się znajduje. Operator jest zobowiązany do sprawowania faktycznej kontroli nad technicznym działaniem urządzenia.

Kiedy należy dokonać zgłoszenia?

Operator ma obowiązek założyć kartę w CRO do 15 dni od daty dostarczenia (urządzenia typu monoblok) lub 15 dni od uruchomienia (pompa ciepła typu split).

Czy należy zgłosić zainstalowanie pompy ciepła?

Fakt posiadania pompy ciepła powinien zostać zgłoszony poprzez stosowną deklarację o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw przez właściciela lub zarządcę budynku lub lokalu do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (deklaracja CEEB).

Czym jest CEEB?

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków, która jest prowadzona przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, to system teleinformatyczny, w którym – zgodnie z art. 27a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków –

gromadzone są dane o źródłach ciepła, w tym zasilania z sieci ciepłowniczej, wykorzystywanych na potrzeby budynku lub lokalu.

Kiedy należy złożyć deklarację?

Deklarację należy złożyć w terminie 14 dni od dnia pierwszego uruchomienia tego źródła ciepła lub źródła spalania paliw. Jeśli zaś uruchomienie źródła ciepła nastąpiło przed 1 lipca 2021 r., to deklarację należało złożyć do 30 czerwca 2022 r.

W jakiej formie należy złożyć deklarację?

Deklarację składa się w postaci:

- elektronicznej, za pomocą środków komunikacji elektronicznej na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wykorzystując stworzony w tym celu system teleinformatyczny;
- pisemnej.

Co musi zawierać deklaracja?

- imię i nazwisko albo nazwę właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby;
- adres nieruchomości, w której obrębie eksploatowane jest źródło ciepła lub źródło spalania paliw, o których mowa odpowiednio w art. 27a ust. 2 pkt 1 lit. a i c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków;
- numer telefonu właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu, o ile posiada;
- adres poczty elektronicznej właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu, o ile posiada;
- informacje o liczbie i rodzaju eksploatowanych w obrębie nieruchomości źródeł ciepła lub źródeł spalania paliw – o których mowa odpowiednio w art. 27a ust. 2 pkt 1 lit. a i c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków – oraz o ich przeznaczeniu i wykorzystywanych w nich paliwach.

8.7. PRZEMYSŁOWE POMPY CIEPŁA

Pompy ciepła to rozwiązania, które mogą służyć nie tylko na użytek pojedynczych budynków mieszkalnych. Coraz częstsze staje się wykorzystanie wielkoskalowych pomp ciepła w przemyśle.

W Polsce pierwszy taki projekt jest planowany w Krakowie i będzie polegał na zaprojektowaniu, wybudowaniu i eksploatacji instalacji złożonej z pompy ciepła, wykorzystującej ścieki jako dolne źródło ciepła, oraz opcjonalnych jednostek kogeneracyjnych w celu zasilania miejskiej sieci ciepłowniczej w Krakowie.

Aktualny stan prawny nie wyodrębnia przepisów dotyczących procedur inwestycyjnych dla wielkoskalowych pomp ciepła, jednakże z całą pewnością popularyzacja tego rodzaju rozwiązań może skutkować wprowadzeniem zmian w tym zakresie.

Wielkoskalowe pompy ciepła zyskują na popularności w innych krajach. W ubiegłym roku niemiecki dostawca ciepła sieciowego MVV Energie AG rozpoczął budowę pompy ciepła, która będzie czerpać energię z rzeki Ren w mieście Mannheim.

Urządzenie ma mieć moc równą 20 MW i zapewniać w 100% ekologiczne ciepło miejskie dla regionu.

Pompa ciepła powstaje także na terenie elektrowni węglowej Grosskraftwerk Mannheim AG. Od 2023 r. obiekt ma dostarczać ogrzewanie dla 3,5 tys. gospodarstw domowych.

Jak informuje MVV Energie, budowa tego urządzenia ma się wiązać z obniżeniem emisji dwutlenku węgla o 10 tys. ton rocznie.

9. Kolektory słoneczne

9.1. Opis technologii 388
9.2. Rodzaje kolektorów słonecznych 389
9.3. Lokalizacja kolektorów słonecznych 390
9.4. Montaż 391
9.5. Wielkoskalowe instalacje 394

9 KOLEKTORY SŁONECZNE

9.1. OPIS TECHNOLOGII

Kolektory słoneczne to urządzenia służące do konwersji energii pochodzącej z promieniowania słonecznego na ciepło. Działanie kolektorów słonecznych polega na przechwytywaniu promieni słonecznych przez znajdujący się w kolektorze absorber, który je pochłania i przemienia w ciepło.

Znajdująca się w nośniku ciepła substancja płynna, tzw. czynnik grzewczy (zazwyczaj jest to niezamarzający roztwór glikolu propylenowego), ulega nagrzaniu, po czym przepływa przez absorber, a następnie jest kierowana do specjalnego zasobnika, w którym znajduje się woda użytkowa, która zostaje ogrzana przy pomocy ciepła pochodzącego z czynnika grzewczego. Sam czynnik grzewczy ulega następnie ochłodzeniu i powraca do kolektora słonecznego.

Kolektory słoneczne wykorzystywane są m.in. w gospodarstwach domowych na potrzeby własne domowników. Wytworzona w ten sposób energia wykorzystywana jest przede wszystkim do ogrzewania wody użytkowej.

Instalacje solarne mogą być również wykorzystywane w hotelach, pensjonatach, ośrodkach wypoczynkowych, basenach kąpielowych, a także w rolnictwie i zakładach produkcyjnych.

Kolektory słoneczne mogą być wykorzystywane przez cały rok, ale najbardziej wydajne są od wiosny do jesieni, czyli w miesiącach, w których promieniowanie słoneczne jest największe.

Średnie ceny kolektorów słonecznych wahają się między 1000 a 2000 zł za jeden kolektor.

Kolektory można również nabyć w zestawach. Cena kolektora zależy od jego rodzaju (kolektory płaskie są tańsze). Do ceny kolektorów należy również doliczyć koszt montażu – w zależności od miejsca ich montażu oraz liczby kolektorów koszt montażu może wynosić od 1500 zł do 3000 zł.

9.2. RODZAJE KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH

Jakie są rodzaje kolektorów słonecznych wykorzystywanych na użytek własny?

Wyróżniamy dwa rodzaje kolektorów słonecznych wykorzystywanych na użytek własny:

- płaskie,
- próżniowo-rurowe.

Kolektory płaskie

Kolektory płaskie to monoblokowa, nierozbieralna konstrukcja. Ich najważniejszym elementem jest płaski absorber, czyli element odpowiadający za pochłanianie energii słonecznej, przetwarzanie jej na ciepło i następnie oddawanie do czynnika krążącego w obiegu. Absorber wykonany jest zazwyczaj z blachy z aluminium lub miedzi. Pokryty jest szklaną obudową solarną o właściwościach antyrefleksyjnych.

Dzięki temu absorber jest chroniony przed wpływem zjawisk atmosferycznych, takich jak deszcz czy wiatr. Ponadto kolektor jest chroniony przed nadmierną utratą ciepła dzięki szklanej warstwie, która zabezpiecza absorber przed wpływem warunków zewnętrznych, a sam kolektor przed nadmiernymi stratami ciepła. Szkło otoczone jest ramą, której zadaniem również jest ochrona kolektora przed utratą ciepła. Pod absorberem umieszczone są rury, którymi przepływa czynnik grzewczy. Przepływ glikolu wymuszony jest pompą obiegową. Oddawanie ciepła następuje najczęściej w podgrzewaczu ciepłej wody użytkowej za pomocą wężownicy (meandrycznie).

Kolektory próżniowo-rurowe

Kolektory te składają się z ustawionych równolegle względem siebie pojedynczych szklanych rur, w których znajduje się absorber otoczony próżnią. Kilka rurek połączonych szeregowo lub częściej przez rozdzielacz tworzą kolektor słoneczny. Dzięki wytworzonej próżni ten typ kolektora nie notuje strat ciepła.

Przechwycone promieniowanie słoneczne jest przekazywane do tzw. czynnika grzewczego przepływającego przez szynę zbiorczą, łączącą wszystkie rury kolektora.

Jaka jest wydajność kolektorów słonecznych?

Kolektory płaskie działają najbardziej efektywnie w momencie, gdy promienie słoneczne padają na ich powierzchnię bezpośrednio, pod odpowiednim kątem, czyli w miesiącach letnich. W miesiącach zimowych charakteryzują się zdecydowanie niższą wydajnością.

Kolektor rurowy osiąga swoją sprawność wolniej niż kolektor płaski, w którym promienie słoneczne padają bezpośrednio na absorber. Jednak dzięki możliwości „wyłapywania” promieni padających pod różnym kątem ma możliwość efektywnego działania również w okresie o mniejszym nasłonecznieniu, co w skali całego roku sprawia, że osiąga wyższą sprawność niż kolektor płaski. Dużą zaletą kolektorów próżniowych są wysokie temperatury uzyskiwane przez czynnik grzewczy.

9.3. LOKALIZACJA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH

Gdzie zamontować kolektory słoneczne?

Najpopularniejszym miejscem montażu kolektorów słonecznych są dachy budynków – zarówno domów, jak i budynków gospodarczych.

Instalując kolektory słoneczne, należy zwrócić uwagę, aby zostały umieszczone w miejscu szczególnie nasłonecznionym, tj. od strony południowej.

Odchylenie o kilka stopni na wschód lub zachód nie ma większego znaczenia, jednakże montaż na innej stronie dachu w znaczący sposób zmniejszy wydajność.

Co istotne, kolektory próżniowo-rurowe mogą mieć większe dopuszczalne odchylenie od południa niż kolektory płaskie z uwagi na to, że kąt nachylenia absorbera regulowany jest w każdej rurze indywidualnie.

Zaleca się, aby kolektor był ustawiony pod kątem 45 stopni do poziomu.

Oczywiście obszar ten nie powinien być w żaden sposób zacieniony drzewami czy innymi budynkami, ponieważ zmniejszałoby to wydajność kolektorów.

Zarówno płaskie, jak i próżniowo-rurowe kolektory słoneczne są mocowane na dachu przy pomocy specjalnych uchwytów montażowych lub na płaskich dachach na dedykowanych konstrukcjach wsporczych.

Montaż kolektorów dachowych jest niezwykle popularny, ponieważ dach jest powierzchnią niewykorzystywaną użytkowo.

Kolektory słoneczne mogą być również montowane na ziemi, jako instalacje wolnostojące.

Takie rozwiązanie jest zdecydowanie mniej popularne z uwagi na to, że zajmują wówczas zdecydowanie więcej przestrzeni użytkowej.

9.4. MONTAŻ

Czy do zamontowania wolnostojących kolektorów słonecznych konieczne jest pozwolenie na budowę lub zgłoszenie?

Art. 29 ust. 4 pkt 3 lit. c u.p.b. stanowi, że do instalowania wolnostojących kolektorów słonecznych nie jest konieczne uzyskanie pozwolenia na budowę ani dokonanie zgłoszenia takiej instalacji.

Pod pojęciem wolnostojących kolektorów słonecznych rozumie się kolektory wykonane w sposób kompleksowy, od podstaw i bez funkcjonalnego powiązania z innym istniejącym obiektem, na przykład budynkiem – przy czym może to być zamontowanie całej konstrukcji składającej się z kolektorów słonecznych zarówno na gruncie, jak i na obiekcie budowlanym.

Co istotne, ustawa wprost przewiduje odformalizowaną procedurę niewymagającą pozwolenia na budowę czy zgłoszenia w przypadku instalacji kolektorów słonecznych, wobec czego nawet gdyby kolektory słoneczne znajdowały się na konstrukcji wsporczej trwale powiązanej z gruntem, nie byłoby konieczności uzyskiwania dodatkowych zgód.

Czy do zamontowania kolektorów słonecznych na dachu konieczne jest pozwolenie na budowę lub zgłoszenie?

Zgodnie z art. 29 ust. 4 pkt 3 lit. a u.p.b. instalowanie na obiektach budowlanych stanowiących albo niestanowiących całości techniczno-użytkowej urządzeń – w tym antenowych konstrukcji wsporczych i instalacji radiokomunikacyjnych, a także związanych z tymi urządzeniami osprzętu i urządzeń zasilających – o wysokości nieprzekraczającej 3 m również nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę ani dokonania zgłoszenia.

Natomiast instalowanie na obiektach budowlanych stanowiących albo niestanowiących całości techniczno-użytkowej urządzeń kolektorów słonecznych, w przypadku gdy na potrzeby tej instalacji został wybudowany obiekt budowlany o powierzchni większej niż 50 m^2, wymaga się uzyskania pozwolenia na budowę.

Czy należy zgłosić zainstalowanie kolektorów słonecznych?

Jak wskazano wyżej, sam montaż kolektorów słonecznych nie wymaga zgłoszenia. Jednakże fakt posiadania kolektorów słonecznych powinien zostać zgłoszony poprzez stosowną deklarację o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw przez właściciela lub zarządcę budynku lub lokalu do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (deklaracja CEEB).

Czym jest CEEB?

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków, która jest prowadzona przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, to system teleinformatyczny, w którym – zgodnie z art. 27a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków – gromadzone są dane o źródłach ciepła, w tym zasilania z sieci ciepłowniczej, wykorzystywanego na potrzeby budynku lub lokalu.

Kiedy należy złożyć deklarację?

Deklarację należy złożyć w terminie 14 dni od dnia pierwszego uruchomienia tego źródła ciepła lub źródła spalania paliw. Jeśli zaś uruchomienie źródła ciepła nastąpiło przed 1 lipca 2021 r., to deklarację należało złożyć do 30 czerwca 2022 r.

W jakiej formie należy złożyć deklarację?

Deklarację składa się w postaci:

- elektronicznej, za pomocą środków komunikacji elektronicznej na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wykorzystując stworzony w tym celu system teleinformatyczny;
- pisemnej.

Co musi zawierać deklaracja?

- imię i nazwisko albo nazwę właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby;
- adres nieruchomości, w której obrębie eksploatowane jest źródło ciepła lub źródło spalania paliw, o których mowa odpowiednio w art. 27a ust. 2 pkt 1 lit. a i c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków;
- numer telefonu właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu, o ile posiada;
- adres poczty elektronicznej właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu, o ile posiada;
- informacje o liczbie i rodzaju eksploatowanych w obrębie nieruchomości źródeł ciepła lub źródeł spalania paliw – o których mowa odpowiednio w art. 27a ust. 2 pkt 1 lit. a i c ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termo-modernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków – oraz o ich przeznaczeniu i wykorzystywanych w nich paliwach.

Ponadto deklarację składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Składający deklarację jest obowiązany do zawarcia w niej klauzuli następującej treści:

„Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

Jak wprowadzane są dane złożone w deklaracji?

W terminie do 30 dni od dnia otrzymania deklaracji w postaci pisemnej wójt, burmistrz lub prezydent miasta wprowadza do ewidencji dane i informacje zawarte w deklaracji z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego obsługującego ewidencję.

Czy można sprawdzić złożoną deklarację?

Tak, funkcjonalność strony internetowej Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego pozwala na sprawdzenie złożonej deklaracji.

Jakie są konsekwencje niezłożenia deklaracji w terminie?

Kto wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie składa w terminie deklaracji, podlega karze grzywny.

9.5. WIELKOSKALOWE INSTALACJE

Czy kolektory słoneczne mogą być wykorzystywane na dużą skalę?

Wśród technologii wykorzystywania promieni słonecznych wyróżnić należy również CSP, czyli Concentrated Solar Power. System ten wykorzystuje soczewki lub lustra do koncentrowania energii słonecznej w odbiorniku. Energia elektryczna jest generowana, gdy skoncentrowane promieniowanie jest przekształcane w ciepło, które napędza silnik cieplny (zwykle turbinę parową) podłączony do generatora energii elektrycznej.

Koncentratory słoneczne stosowane w systemach CSP mogą być wykorzystywane do ogrzewania lub chłodzenia procesów przemysłowych, takich jak klimatyzacja słoneczna.

Technologie koncentrujące promienie słoneczne istnieją w czterech typach optycznych, a mianowicie: parabolicznej rynnie, parabolicznej antenie, koncentrującym liniowym reflektorze Fresnela i wieży energii słonecznej. Najczęściej wykorzystywane to paraboliczna rynna i wieża energii słonecznej.

Zwierciadło paraboliczne składa się z liniowego reflektora parabolicznego, który skupia promieniowanie na odbiorniku umieszczonym wzdłuż linii ogniskowej reflektora. Odbiornik to rura umieszczona na podłużnej linii ogniskowej zwierciadła parabolicznego i wypełniona płynem roboczym. Reflektor podąża za słońcem w ciągu dnia, śledząc je wzdłuż jednej osi. Płyn roboczy jest podgrzewany, gdy przepływa przez odbiornik, a następnie jest wykorzystywany jako źródło ciepła dla systemu wytwarzania energii.

Wieża energii słonecznej składa się z układu dwuosiowych reflektorów śledzących (heliostatów), które koncentrują promieniowanie słoneczne na centralnym odbiorniku na szczycie wieży. Odbiornik zawiera płyn przenoszący ciepło, który może składać się z pary wodnej lub stopionej soli. Płyn roboczy w odbiorniku jest podgrzewany do temperatury 500–1000°C, a następnie wykorzystywany jako źródło ciepła dla systemu wytwarzania lub magazynowania energii.

Liniowe systemy Fresnela składają się z kolektorów ustawionych w rzędach. Lustra są ułożone płasko na ziemi i odbijają promienie słoneczne do rury odbiornika powyżej. Podobnie jak systemy rynnowe i wieżowe, systemy Fresnela mogą integrować magazynowanie w bloku energetycznym lub bezpośrednio generować parę.

Systemy z anteną paraboliczną to system, w którym antena paraboliczna działa jak koncentrator, który odbija energię słoneczną do odbiornika zamontowanego na konstrukcji z systemem śledzenia podążającym za słońcem. Zebrane ciepło jest następnie generowane przez silnik cieplny. Talerz może osiągać bardzo wysokie temperatury, co sprawia, że system ten potencjalnie dobrze nadaje się do wykorzystania w reaktorach słonecznych.

Jaka jest wydajność rozwiązań wielkoskalowych?

Wydajność wielkoskalowych rozwiązań koncentrujących energię słoneczną będzie zależeć od technologii wykorzystywanej do konwersji energii słonecznej na energię elektryczną, temperatury roboczej odbiornika i odrzutu ciepła, strat termicznych w systemie oraz obecności lub braku innych strat systemowych. Oprócz wydajności konwersji system optyczny, który koncentruje promieniowanie słoneczne, również może spowodować dodatkowe straty.

Rzeczywiste systemy twierdzą, że maksymalna sprawność konwersji wynosi 23–35% dla systemów typu „wieża energetyczna”, działających w temperaturach od 250 do 565°C.

Gdzie lokalizowane są systemy CSP?

Największy wielkoskalowy system CSP jest zlokalizowany w Dubaju (Zjednoczone Emiraty Arabskie). Instalacje te są spopularyzowane w Stanach Zjednoczonych, Hiszpanii, Izraelu czy Republice Południowej Afryki.

Podobnego typu rozwiązania są instalowane także w warunkach klimatycznych zbliżonych do polskich, np. w Danii i w takich warunkach również są opłacalne.

10. Magazyny energii elektrycznej

10.1. Opis technologii 397
10.2. Wybór lokalizacji inwestycji 398
10.3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach 402
10.4. Planistyka 409
10.5. Przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 410
10.5.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej 410
10.5.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej 414
10.6. Pozwolenie na budowę 417
10.7. Zawiadomienie o zakończeniu budowy 421
10.8. Koncesja na magazynowanie energii 423
10.8.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji 425
10.9. Rejestr magazynów energii elektrycznej 429

10 MAGAZYNY ENERGII ELEKTRYCZNEJ

10.1. OPIS TECHNOLOGII

Magazyn energii elektrycznej to instalacja umożliwiająca magazynowanie energii elektrycznej i wprowadzenie jej do sieci elektroenergetycznej.

Magazyn energii elektrycznej to kontenerowy obiekt posadowiony na gruncie lub konstrukcji wbijanej w grunt, przechowujący wytworzoną energię elektryczną. Magazyny energii są szczególnie przydatne dla instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, dlatego zazwyczaj decydując się na magazyny energii inwestor będzie brał pod uwagę towarzyszącą instalację OZE. Poziom produkcji energii odnawialnej jest zależny od pory dnia oraz pogody, co powoduje dużą zmienność w jej generacji. Dlatego właśnie magazyny energii są stosowane do zrównoważenia tych wahań, co umożliwia rozwój stabilnych i wydajnych modeli wytwarzania i dystrybucji energii elektrycznej opartych na źródłach odnawialnych. Magazynując energię w okresach, kiedy występuje nadprodukcja, można ją wykorzystać w późniejszym czasie, w okresie największego zapotrzebowania. Dodatkowo wskazać należy, że magazyny energii elektrycznej służą również poprawianiu jakości energii elektrycznej.

W przypadku, gdy produkcja energii z instalacji OZE przewyższa jej zużycie lub nie ma potrzeby oddawania wyprodukowanej energii do sieci ze względów ekonomicznych, magazyny energii pozwalają na bilansowanie zużycia energii przez przesunięcie jej wykorzystania w czasie. Dzięki możliwości kontrolowania i sterowania procesem kumulowania oraz oddawania energii, magazyny energii są w stanie zapewnić wiele funkcjonalności dostosowanych do aktualnych potrzeb użytkownika oraz parametrów sieci energetycznej. Wskazać należy, że magazyny energii pomagają efektywnie zarządzać energią w instalacjach przemysłowych, co prowadzi do szybszego zwrotu kosztów inwestycyjnych poniesionych na zakup instalacji oraz zwrot z instalacji OZE.

Warto wspomnieć, że formą magazynowania energii jest również akumulowanie i przechowywanie ciepła. Magazyn ciepła to urządzenie, które umożliwia zakumulowanie i przechowanie ciepła w postaci środka magazynującego, takiego jak gorąca woda, grunt czy żwir. Magazyny ciepła stanowią dodatkową formę zwiększenia autokonsumpcji energii powstałej z fotowoltaiki lub kolektorów słonecznych.

Magazyny ciepła można podzielić na kilka typów w zależności od zastosowanego systemu magazynowania – wykorzystujące ciepło właściwe medium, energię przemian fazowych lub ciepło przemian chemicznych. Technologie polegające na wykorzystaniu ciepła właściwego substancji, na przykład wody, pozwalają na magazynowanie ciepła przez wiele dni lub miesięcy, podczas gdy pozostałe typy magazynowania energii dają tę możliwość przez krótszy czas – godziny lub kilka dni.

Podsumowując, współcześnie stosowane technologie magazynowania energii to magazyny ciepła oraz technologie wykorzystujące przemiany:

- elektrochemiczne (akumulatory),
- mechaniczne (np. elektrownie szczytowo-pompowe),
- chemiczne (ogniwa paliwowe),
- elektryczne (superkondensatory), a także:
- koła zamachowe, sprężone powietrze,

- tworzenie wodoru, amoniaku lub metanu,
- składowiska geologiczne.

Niemniej, procedury inwestycyjne opisywane w niniejszym rozdziale odnoszą się do bateryjnych magazynów energii, służących magazynowaniu energii elektrycznej.

10.2. WYBÓR LOKALIZACJI INWESTYCJI

Rozpoczęcie procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie budowy magazynu energii powinno zostać poprzedzone analizą potencjalnej lokalizacji. Odpowiednie umiejscowienie magazynu energii jest warunkiem wstępnym, umożliwiającym dalsze udane przeprowadzenie procedur administracyjnych.

Wśród najważniejszych czynników, które należy uwzględnić na tym etapie, wskazać trzeba:

- lokalizację nieruchomości, która powinna zostać sprawdzona na etapie audytu (grunty klasy IV–VI, w pobliżu sieci średniego lub wysokiego napięcia);
- poziom dostępnej mocy przyłączeniowej w planowanym miejscu przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- odległość od form ochrony przyrody;
- możliwość uzyskania wymaganego tytułu prawnego do nieruchomości.

Warunki naturalne

W przeciwieństwie do większości instalacji OZE wpływ warunków naturalnych na umiejscowienie opisywanych tu rodzajów magazynów energii jest marginalny. Podstawowe kryteria, jakie brane są pod uwagę przy budowie magazynu, dotyczą przeważnie odległości od najbliższej jednostki wytwórczej oraz stopnia rozwoju sieci elektroenergetycznej.

Moc przyłączeniowa

W przypadku gdy inwestor zamierza wprowadzać zgromadzoną w magazynach energii energię elektryczną do sieci elektroenergetycznej, planując lokalizację magazynu, musi mieć na uwadze dostępność mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia.

Ewentualny brak dostępnych mocy przyłączeniowych we wskazanej lokalizacji wiąże się z wydaniem przez właściwego operatora systemu elektroenergetycznego zarządzającego tą siecią odmowy przyłączenia bądź warunków przyłączenia wskazujących na konieczność przeprowadzenia dodatkowych inwestycji w infrastrukturę sieciową.

W związku z tym realizacja inwestycji powinna zostać poprzedzona analizą wartości dostępnej mocy przyłączeniowej.

Obowiązek publikacji tych informacji, aktualizowanych przynajmniej raz na kwartał, wynika z art. 7 ust. 8l u.p.e. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej na swoich stronach internetowych publikują wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla źródeł oraz planowanych zmian tych wartości w ciągu kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, a także listę podmiotów ubiegających się o przyłączenie źródeł do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV.

Ze względu na brak aktualizacji ww. danych w czasie rzeczywistym weryfikacja dostępności wolnych mocy przyłączeniowych przez inwestorów jest jednak utrudniona[133].

Podczas rozpatrywania wniosków o określenie warunków przyłączenia do sieci magazyny energii traktowane są przez operatorów systemów elektroenergetycznych jako jednostki wytwórcze.

W sporządzanych ekspertyzach wpływu przyłączenia magazynu na sieć kryterium przesądzającym o odmowie przyłączenia jest wpływ magazynu na funkcjonowanie sieci w trybie pełnego rozładowania.

Odległość od form ochrony przyrody

Ustalając lokalizację przyszłego magazynu energii, inwestor powinien również zweryfikować, czy znajduje się ona na terenie objętym formą ochrony przyrody lub w jej bliskim sąsiedztwie.

W przypadku gdy choćby część terenu, na którym realizowana ma być inwestycja, zakwalifikowana zostanie do takiej formy ochrony przyrody, należy mieć na uwadze, że przedsięwzięcie może zostać uznane za potencjalnie mogące oddziaływać na środowisko. W takiej sytuacji organ może stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Więcej na ten temat w punkcie 10.3. rozdziału.

Zabudowa magazynowa o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 0,5 ha zaliczana jest jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko na następujących formach ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Powyższe ograniczenia rozciągają się także na otuliny:

- parków narodowych,
- rezerwatów przyrody,
- parków krajobrazowych.

Zapewnienie tytułu prawnego do nieruchomości

Kluczowym etapem poprzedzającym rozpoczęcie procedur administracyjnych związanych z realizacją inwestycji polegającą na budowie magazynu energii jest zapewnienie prawa do nieruchomości, na której ma zostać zlokalizowany. Posiadanie tytułu prawnego to legitymowanie się prawem umożliwiającym dysponowanie nieruchomością. W związku z tym w pierwszej

[133] Z uwagi na to, że publikowane informacje mogą mieć już charakter historyczny, wskazana wolna moc przyłączeniowa nie gwarantuje nam uzyskania oczekiwanych warunków przyłączeniowych.

kolejności inwestor planujący inwestycję powinien wykonać audyt stanu prawnego nieruchomości gruntowej, w szczególności zapoznając się z treścią księgi wieczystej właściwej dla danej nieruchomości.

Tytułem prawnym najpełniej zabezpieczającym interes inwestora jest własność nieruchomości gruntowej.

W przypadku instalacji OZE częstą praktyką jest jednak realizacja inwestycji na podstawie umowy dzierżawy pomiędzy inwestorem a właścicielem nieruchomości. Jej istotnym elementem jest zobowiązanie się wydzierżawiającego do oddania nieruchomości do użytkowania i pobierania pożytków, a dzierżawcy do zapłaty umówionego czynszu dzierżawnego. Korzystanie z tego rodzaju umowy wynika z tego, że ustawodawstwo polskie nie przewiduje innego rodzaju umowy nazwanej, której zawarcie skutecznie zabezpieczałoby tytuł prawny do nieruchomości. Umowa ta powinna mieć również adekwatny czas obowiązywania, umożliwiający na budowę, eksploatację i przede wszystkim przywrócenie do stanu pierwotnego terenu.

Umowa dzierżawy w świetle przepisów Kodeksu cywilnego może zostać zawarta na czas oznaczony lub nieoznaczony. Z punktu widzenia inwestora zawarcie umowy na czas nieoznaczony jest bardzo ryzykowne, ponieważ taki stosunek prawny mógłby zostać wypowiedziany w każdym momencie z zachowaniem odpowiednio umownych lub ustawowych terminów wypowiedzenia. Zdecydowanie bardziej korzystnym rozwiązaniem jest zawarcie umowy na czas oznaczony, nieprzekraczający trzydziestu lat.

Przepisy nie przewidują obowiązku zachowania szczególnej formy, aby umowa dzierżawy mogła zostać uznana za ważną. Wobec tego zwykła forma pisemna umowy może zostać uznana za wystarczającą do zapewnienia tytułu prawnego do nieruchomości. Inwestor może jednak znaleźć się w bardzo niekorzystnej sytuacji w przypadku zbycia nieruchomości przez właściciela na osobę trzecią, ponieważ nabywca nieruchomości uzyskuje prawo do wypowiedzenia stosunku dzierżawy. Ochronę przed tym ryzykiem można uzyskać poprzez zachowanie wymogów formy szczególnej, tj. pisemnej i z datą pewną. Ponadto, aby skorzystanie z ochrony było możliwe, umowa musi zostać zawarta na czas oznaczony, a nieruchomość musi zostać dzierżawcy wydana. Innym rozwiązaniem redukującym to ryzyko jest ujawnienie uprawnień dzierżawy w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości – wówczas konieczne będzie zawarcie umowy w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

Ważnym aspektem, o który powinien zadbać inwestor w umowie dzierżawy, jest kwestia własności magazynu energii wzniesionego na dzierżawionej nieruchomości. Zgodnie z kodeksem cywilnym budowle wzniesione na nieruchomości dzielą jej byt prawny, co wiąże się z ryzykiem, że własność instalacji po jej posadowieniu na nieruchomości przejdzie na właściciela gruntu. Aby zminimalizować powyższe ryzyko, umowa dzierżawy powinna zawierać jasne, bezwarunkowe postanowienie, że wniesione przez dzierżawcę elementy magazynu energii nie stanowią części składowej nieruchomości oraz że zostały posadowione dla przemijającego użytku i stanowią wyłączną własność dzierżawcy.

Wskazać należy, że powierzchnia potrzebna do realizacji inwestycji polegającej na budowie magazynu energii na nieruchomości jest znacznie mniejsza niż dla instalacji fotowoltaicznej lub wiatrowej, a wielkość magazynu energii rzadko będzie przekraczała powierzchnię 0,5 ha.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Warto podkreślić, że oprócz zapewnienia prawa do nieruchomości gruntowej, na której posadowiony zostanie magazyn energii, inwestor musi zadbać o uzyskanie tytułu prawnego do odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego magazyn energii z punktem przyłączenia w sieci.

Więcej na ten temat w pkt 10.5.2. rozdziału.

10.3. DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (decyzji środowiskowej) w większości przypadków stanowi pierwszy etap w procesie inwestycyjno-budowlanym magazynu energii[134].

Cel decyzji środowiskowej

Zasadniczym celem decyzji środowiskowej zgody na realizację przedsięwzięcia jest ocena wpływu planowanej inwestycji na środowisko oraz określenie warunków, jakie muszą być spełnione przez inwestora w celu minimalizacji negatywnych skutków dla przyrody i zdrowia ludzi.

W ramach decyzji środowiskowej organ określa m.in. wymagania dotyczące ochrony środowiska i warunki, jakie muszą być spełnione przez inwestora w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Decyzja ma więc na celu zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju gospodarczego a ochroną środowiska i zdrowia ludzi.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Wymóg uzyskania decyzji środowiskowej dla realizacji przedsięwzięcia w przypadku budowy magazynu energii zależy przede wszystkim od:

- planowanej powierzchni magazynu energii;
- lokalizacji planowanego magazynu energii.

Uzyskanie decyzji środowiskowej dla realizacji przedsięwzięcia obowiązkowe jest zawsze w przypadku magazynów energii o powierzchni większej niż 1 ha.

Magazyny energii, które zgodnie z zamierzeniem inwestorskim nie przekraczają powierzchni 1 ha, uznawane są za przedsięwzięcia, które nie oddziałują, nawet potencjalnie, na środowisko, a tym samym zwolnione są z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej.

W takim przypadku inwestor może pominąć krok polegający na uzyskaniu decyzji środowiskowej i powinien przejść do etapu polegającego na zapewnieniu pozwolenia lokalizacyjnego.

Nie dotyczy to jednak magazynów energii, które mają być posadowione na obszarze objętym formą ochrony przyrody lub w otulinach form ochrony przyrody zdefiniowanych w u.o.p. Wówczas, w przypadku magazynów o powierzchni nie mniejszej niż 0,5 ha, wymagane jest uzyskanie decyzji środowiskowej.

W przypadku, gdy magazyn energii projektowany jest jako dodatkowy element infrastruktury energetycznej, służący optymalizacji zużycia energii, wówczas organ administracji publicznej rozpoznający wniosek może uznać, że w ww. sytuacji konieczne jest uzyskanie decyzji środowiskowej, ponieważ mamy w tym wypadku do czynienia z już funkcjonującą infrastrukturą.

[134] Art. 72 ust. 1 u.o.ś.

Elementy wniosku o wydanie decyzji

Postępowanie o wydanie decyzji środowiskowej inicjowane jest na wniosek inwestora.

Wniosek powinien uwzględniać następujące elementy:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji środowiskowej dla konkretnego przedsięwzięcia.

Inwestor powinien zawrzeć w ramach wniosku następujące załączniki:

- Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia (KIP) polegającego na budowie magazynu energii;
- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariancie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez ten obszar rozumie się:
  a) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
  b) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska,
  c) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem;
- mapę w postaci papierowej oraz elektronicznej w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, wraz z wyznaczoną odległością 100 m od granic tego terenu;
- wypis i wyrys z MPZP albo informację o jego braku (jeżeli organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska);
- wypis z rejestru gruntów lub inny dokument, w postaci papierowej lub elektronicznej, wydane przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz, o ile zostały ujawnione: numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego, obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie (nie wymaga się dołączenia, jeżeli liczba stron postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przekracza 10);
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika – pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Warto wiedzieć:

Mimo złożenia przez inwestora KIP w trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co wiąże się z koniecznością sporządzenia raportu przez inwestora.

Wymagane jest wówczas dokonanie przez inwestora pogłębionych badań dotyczących warunków środowiskowych realizacji inwestycji.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ przeprowadza jego ocenę w celu ustalenia, czy magazyn energii może być realizowany zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska, dokonując w tym zakresie wymaganych opinii/uzgodnień.

W trakcie postępowania organ może stwierdzić obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – w takim przypadku powinien określić zakres raportu, jaki musi zostać złożony przez wnioskodawcę. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach parków krajobrazowych lub obszarach chronionego krajobrazu wnioskodawca może samodzielnie zawnioskować o określenie zakresu raportu.

Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stwierdza się obligatoryjnie, jeżeli:

- możliwość realizacji przedsięwzięcia jest uzależniona od ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, o którym mowa w przepisach p.o.ś.;
- z karty informacyjnej przedsięwzięcia wynika, że realizacja przedsięwzięcia może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Przepisy nakazują uwzględnić w ramach raportu informacje pozwalające ocenić następujące kryteria oddziaływania na środowisko:

- wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, krajobraz, w tym krajobraz kulturowy, wzajemne oddziaływanie między nimi, dostępność do złóż kopalin;
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- wymagany zakres monitoringu.

Ponadto raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać m.in.:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w tym w odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34 u.p.w.;
  b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;

c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia;
d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
g) ocenione na podstawie wiedzy naukowej ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;

- opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie u.o.p. oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej w formie opisowej i kartograficznej, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem metodyki stanowiące załącznik do raportu;
- inne dane, na których podstawie dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję środowiskową, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- opis wariantów przedsięwzięcia uwzględniający jego szczególne cechy lub jego oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem wariantu wybranego do realizacji, racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska (racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska może być tożsamy z wariantem wybranym do realizacji albo racjonalnym wariantem alternatywnym);
- określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- porównanie oddziaływań analizowanych wariantów na:
  a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze;
  b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, i krajobraz;
  c) dobra materialne;

d) zabytki i krajobraz kulturowy objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków;
e) formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych;
f) elementy wymienione w art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. b u.o.ś., jeżeli zostały uwzględnione w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub jeżeli są wymagane przez właściwy organ;
g) wzajemne oddziaływania między elementami, o których mowa w pkt a–f powyżej;

- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem informacji dotyczących określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko oraz porównania ich oddziaływania, o którym mowa powyżej;
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:
  a) istnienia przedsięwzięcia,
  b) wykorzystywania zasobów środowiska,
  c) emisji;
- opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z oceną ich skuteczności odpowiednio na etapach realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia;
- odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia;
- przedstawienie zagadnień w formie graficznej;
- przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.o.p., w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, oraz informacje o dostępnych wynikach innego monitoringu, które mogą mieć znaczenie dla ustalenia obowiązków w tym zakresie;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu;
- datę sporządzenia raportu, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.ś., stanowiące załącznik do raportu;
- źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

W dalszej kolejności raport ten analizowany jest przez organ pod kątem wyznaczonych wnioskodawcy kryteriów oraz uzgadniany z właściwymi instytucjami. Następnie organ może wydać decyzję środowiskową.

Należy wskazać, że na podstawie art. 63 ust. 5–6 u.o.ś. organ odpowiedzialny za wydanie decyzji środowiskowej zawiesza postępowanie na czas sporządzenia raportu, na co inwestor ma nie więcej niż 3 lata. Po upływie tego okresu żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane.

Warto zaznaczyć, że organ może także stwierdzić brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wówczas od razu wydać decyzję środowiskową.

Ewentualna odmowa wydania decyzji środowiskowej nie ma charakteru uznaniowego i organ może odmówić wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku:

- niezgodności lokalizacji magazynu energii z MPZP przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony;
- odmowie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia OZE przez organ współdziałający;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariancie proponowanym przez wnioskodawcę, a wnioskodawca odrzuci wariant realizacji przedsięwzięcia zaproponowany przez organ;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000;
- jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 u.p.w.

Czas trwania postępowania

Sfinalizowanie sprawy w postaci wydania decyzji środowiskowej, np. dla instalacji fotowoltaicznej, powinno zakończyć się w ciągu miesiąca. Jednak to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania, które trwa z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, ponieważ nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii, udział społeczeństwa w postępowaniu lub okresów zawieszenia postępowania.

Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony, czy przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym w sprawie wydania decyzji środowiskowej w przedmiocie budowy magazynu energii jest co do zasady organ gminy – odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta oraz RDOŚ – w niektórych innych przypadkach.

W toku postępowania właściwy organ zasięga opinii ze strony organów współdziałających, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zgodnie z podziałem wskazanym w art. 78 u.o.ś.), organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych oraz dyrektora Urzędu Morskiego – tylko w przypadku przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich.

Decydujący wpływ, w przypadku obowiązku przeprowadzenia OOŚ, na przebieg postępowania ma właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Okres ważności decyzji

Decyzja środowiskowa jest ważna i obowiązuje do momentu jej wyeliminowania z obrotu prawnego i może zostać wykorzystana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego.

Natomiast w ciągu 6 lat od dnia, w którym stała się ostateczna lub po wykorzystaniu możliwości przedłużenia terminu, tj. w ciągu 10 lat (o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji środowiskowej lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali przed upływem terminu 6 lat od organu, który wydał decyzję środowiskową w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej), istnieje możliwość złożenia wniosku o wydanie decyzji następczej.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie decyzji środowiskowej wynosi 205 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W dalszej kolejności możliwa jest skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę ePUAP.

10.4. PLANISTYKA

Trwają prace nad aktualizacją niniejszego rozdziału w celu dostosowania jego treści do aktualnego stanu prawnego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zaktualizowana treść zostanie udostępniona po zakończeniu prac.

10.5. PRZYŁĄCZENIE DO SIECI ELEKTROENERGETYCZNEJ

Zapewnienie przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to etap procesu inwestycyjno-budowlanego, który poprzedza uzyskanie pozwolenia na budowę lub jest z nim procedowany równolegle. Przyłączenie do sieci, w obecnym stanie prawnym, to warunek konieczny nie tylko dla dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej, ale również dla jej magazynowania.

Zapewnienie przyłączenia do sieci to etap procesu inwestycyjno-budowlanego składający się z następujących elementów:

- uzyskanie przez inwestora warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
- podpisanie umowy przyłączeniowej;
- podpisanie umowy na dystrybucję energii elektrycznej.

10.5.1. Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej

Warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej to rodzaj dokumentu wydawanego przez operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego określający szczegóły techniczne związane z przyłączeniem magazynu energii oraz stanowiący zobowiązanie operatora do podpisania z inwestorem umowy przyłączeniowej, na której podstawie magazyn energii zostanie przyłączony do sieci.

Warunki przyłączenia umożliwiają więc „czasową rezerwację miejsca w sieci" dla danego przedsięwzięcia, w tym wypadku magazynu energii.

Warto wiedzieć:

Jeżeli w ciągu 12 miesięcy od dnia odebrania warunków przyłączenia wytwórca nie zawrze umowy przyłączeniowej, warunki przyłączenia tracą moc i nie stanowią zobowiązania operatora sieciowego do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Elementy wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci

Wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci składany jest do operatora systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego, który jest właścicielem sieci, do której inwestor zamierza przyłączyć instalacje.

Wniosek zazwyczaj składa się z następujących elementów:

- oznaczenie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie warunków przyłączenia dotyczących konkretnego projektu magazynu energii;
- określenie maksymalnej rocznej ilości energii elektrycznej dostarczanej do sieci;
- określenie mocy zainstalowanej, osiągalnej, dyspozycyjnej i pozornej jednostek wytwórczych oraz mocy maksymalnej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci;
- określenie zakresu dopuszczalnych zmian obciążeń jednostek wytwórczych lub ich grup;

- określenie liczby przyłączanych modułów wytwarzania energii elektrycznej;
- określenie wielkości planowanego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w celu pokrycia potrzeb własnych wytwórcy;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z odbiorem energii elektrycznej czynnej na potrzeby własne wytwórcy energii elektrycznej;
- stopień skompensowania mocy biernej związanej z wprowadzaniem wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci;
- przewidywane wartości parametrów elektrycznych sieci i transformatorów wchodzących w skład instalacji i urządzeń magazynu energii;
- określenie mocy minimalnej poboru dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na podstawie art. 11 ust. 6 u.p.e., w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej;
- informacje techniczne dotyczące zakłóceń wprowadzanych przez urządzenia, instalacje i sieci wnioskodawcy oraz charakterystykę obciążeń, niezbędne do określenia warunków przyłączenia, w przypadku podmiotów zaliczanych do grup przyłączeniowych I–IV.

Inwestor powinien dodatkowo zawrzeć następujące załączniki:

- wypis i wyrys z MPZP, a w przypadku braku takiego planu, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny inwestora do korzystania z nieruchomości, na której jest planowana elektrownia fotowoltaiczna oznaczona we wniosku;
- plan zabudowy na mapie sytuacyjno-wysokościowej, określający usytuowanie przyłączanego obiektu względem istniejącej sieci;
- certyfikację potwierdzającą parametry techniczne, charakterystykę ruchową i eksploatacyjną przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci, w tym kartę katalogową odpowiedniego magazynu energii;
- schemat elektryczny jednokreskowy przyłączanych urządzeń, instalacji lub sieci wraz z ich opisem.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez inwestora operator analizuje, czy zachodzą techniczne oraz ekonomiczne możliwości przyłączenia magazynu energii do sieci elektroenergetycznej.

Przyczyny techniczne najczęściej utożsamiane są z dostępnością mocy przyłączeniowej w miejscu przyłączenia – operator bada, czy możliwy jest bezpieczny odbiór energii siecią, nawet w sytuacji obciążeń krańcowych.

W przypadku magazynu energii o mocy większej niż 2 MW operator zapewnia sporządzenie ekspertyzy wpływu badanego obiektu na system elektroenergetyczny.

Z kolei w ramach przesłanek ekonomicznych operator bada kwestię posiadania środków finansowych na rozbudowę sieci wymaganą do przyłączenia magazynu energii.

Czas trwania postępowania

Termin procedowania wniosku o wydanie warunków przyłączeniowych w przypadku magazynów energii wynosi:

- do 120 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do III lub VI grupy przyłączeniowej – dla obiektu przyłączanego do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV, wyposażonego w źródło lub magazyn energii elektrycznej;
- do 150 dni od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę zaliczonego do I lub II grupy przyłączeniowej, zgodnie z art. 7 ust. 8g u.p.e.;
- do 45 dni od dnia złożenia wniosku przez podmiot ubiegający się o przyłączenie magazynu energii elektrycznej wchodzącego w skład instalowanej na budynku instalacji fotowoltaicznej o łącznej mocy zainstalowanej nie większej niż 2 MW przyłączanej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej.

Warto zwrócić uwagę, że w sytuacji odmowy wydania warunków przyłączenia u.p.e. tworzy warunki do współpracy między operatorem a inwestorem, gdy odmowa przyłączenia jest wynikiem:

- braku technicznych warunków przyłączenia wynikających z braku niezbędnych zdolności przesyłowych sieci w terminie proponowanym przez podmiot ubiegający się o przyłączenie instalacji OZE – przedsiębiorstwo energetyczne określa planowany termin oraz warunki wykonania niezbędnej rozbudowy lub modernizacji sieci, a także określa termin przyłączenia;
- braku warunków ekonomicznych – przedsiębiorstwo energetyczne może zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci, ustalając w tej umowie opłatę za przyłączenie w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie do sieci;
- braku warunków technicznych i ekonomicznych – budowę i rozbudowę odcinków sieci służących do przyłączenia instalacji należących do podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci może, w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym, zapewnić podmiot ubiegający się o przyłączenie.

Okres ważności warunków przyłączenia do sieci

Warunki przyłączenia są ważne 1 rok od dnia ich doręczenia.

W okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej do zawarcia umowy przyłączeniowej.

Jakie opłaty muszą zostać uiszczone w procesie wydawania warunków przyłączenia?

Inwestor ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jednak nie więcej niż 100 000 zł.

Opłatę za wniosek wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku o określenie warunków przyłączenia, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Dowód wniesienia opłaty za wniosek dołącza się do wniosku o określenie warunków przyłączenia. Opłata nie podlega zwrotowi.

Następnie, w ciągu 14 dni od złożenia wniosku do operatora inwestor zobowiązany jest do wpłaty zaliczki na poczet wydania warunków przyłączenia do sieci wynoszącej 60 zł brutto za każdy kilowat mocy przyłączeniowej, o którą wnioskuje inwestor (dot. sieci o napięciu wyższym niż 1 kV).

Zaliczka nie może być wyższa niż 6 000 000 zł. W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci zaliczka zwracana jest na rachunek inwestora. Jeżeli warunki przyłączenia zostaną wydane, zaliczka przeznaczana jest na poczet opłaty przyłączeniowej[135].

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV składa zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej w określonych warunkach przyłączenia, w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot ubiegający się o przyłączenie dysponuje mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie w odniesieniu do przyrostu mocy przyłączeniowej.

Powyższe zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia:

1) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o rezygnacji z określonych warunków przyłączenia, przy czym rezygnacja skutkuje utratą ważności określonych warunków przyłączenia;
2) pisemnego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego przez podmiot ubiegający się o przyłączenie o zrealizowaniu wszystkich wynikających z umowy o przyłączenie zobowiązań w zakresie przyłączenia urządzeń lub instalacji, lub sieci;
3) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie w przypadku, gdy do zrealizowania przez podmiot ubiegający się o przyłączenie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie nie doszło na skutek rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej;
4) odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia;
5) rozwiązania albo odstąpienia od umowy o przyłączenie na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie złożony w terminie:
    a. do 6 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 10 % wniesionego zabezpieczenia,
    b. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 25 % wniesionego zabezpieczenia,

[135] Należy zastrzec, że część operatorów stosuje praktykę polegającą na przyjmowaniu zaliczki na warunki przyłączeniowe dopiero po wstępnym potwierdzeniu zdolności przyłączenia danej instalacji wytwórczej.

c. powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 50 % wniesionego zabezpieczenia,
d. powyżej 24 miesięcy do 36 miesięcy od dnia jej zawarcia - przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje lub realizuje 75 % wniesionego zabezpieczenia;

6) przekroczenia terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 2^c pkt 2 u.p.e., i wygaśnięcia umowy o przyłączenie w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 2^b.

Po zawarciu umowy przyłączeniowej koszty przyłączenia inwestora stanowią połowę wartości nakładów na realizację przyłączenia. Druga połowa pokrywana jest przez operatora.

Jak można się odwołać?

W przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia inwestor ma możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy do Prezesa URE na podstawie art. 8 u.p.e. Decyzje Prezesa URE podlegają z kolei zaskarżeniu do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 30 ust. 2 u.p.e.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Operatorzy sieci decydują, w jaki sposób oraz w jakiej formie należy złożyć wniosek. Informacje te znajdują się zazwyczaj na stronach internetowych, dlatego przed złożeniem wniosku zalecana jest weryfikacja możliwości złożenia wniosku w formie elektronicznej.

10.5.2. Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Umowa przyłączeniowa stanowi podstawę do przyłączenia magazynu energii do sieci elektroenergetycznej. Jest to kontrakt zawierany między operatorem systemu dystrybucyjnego albo przesyłowego a inwestorem, który stanowi zobowiązanie do wykonania prac przyłączeniowych dla magazynu energii, zgodnie ze specyfikacją techniczną określoną w warunkach przyłączenia do sieci.

W celu realizacji tego zadania obie strony zobowiązują się do wykonania prac mających na celu przyłączenie magazynu energii do sieci dystrybucyjnej. Ewentualne potrzeby dotyczące przebudowy bądź wymiany elementów sieci są wykonywane zgodnie z zapisami wskazanymi w warunkach przyłączenia.

Termin na wykonanie obowiązków wynikających z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

Dla nowych projektów (dla umów o przyłączenie do sieci po 30 kwietnia 2026 r.):

Umowa o przyłączenie dotycząca magazynu energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 24 miesięcy od daty zawarcia umowy – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla projektów w toku (dla umów o przyłączenie do sieci zawartych do 30 kwietnia 2026 r.):

Dla umów o przyłączenie zawartych nie wcześniej niż 48 miesięcy przed wejściem w życie ustawy - Umowa o przyłączenie do sieci magazynu energii elektrycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 30 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Dla umów o przyłączenie zawartych wcześniej niż 48 miesięcy przed dniem 30 kwietnia 2026 r. - Umowa o przyłączenie do sieci magazynu energii elektrycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, wygasa z mocy prawa w przypadku, gdy podmiot przyłączany na podstawie tej umowy nie zawiadomi operatora, do którego sieci jest przyłączany, w terminie 3 miesięcy od dnia 30 kwietnia 2026 r. – o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę instalacji objętej tą umową w zakresie niezbędnym do budowy instalacji o mocy co najmniej 80 % mocy zainstalowanej elektrycznej objętej umową – jeżeli jest to wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego.

Zabezpieczenie trasy przyłączeniowej

Jednym z najważniejszych elementów umowy przyłączeniowej jest wskazanie punktu przyłączenia do sieci, czyli miejsca, gdzie energia przechowywana w magazynach energii będzie wprowadzana do sieci dystrybucyjnej albo przesyłowej.

Jeżeli punkt przyłączenia do sieci znajduje się poza działką inwestora, inwestor odpowiedzialny jest za budowę odcinka przyłącza elektroenergetycznego, łączącego magazyn energii z punktem przyłączenia do sieci. W takim przypadku konieczne jest uzyskanie tytułów prawnych do nieruchomości leżących na trasie przyłącza elektroenergetycznego.

Sposób zabezpieczenia tytułów prawnych do nieruchomości wzdłuż trasy kablowej zależy od tego, czy przyłącze przebiegać będzie przez działki, na których znajduje się droga (odpowiednio o statusie drogi publicznej bądź nieposiadającej takiego statusu), czy przez nieruchomości stanowiące własność prywatną.

Nieruchomość prywatna

Najczęściej uzyskiwanym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości prywatnej, na której posadowiona zostanie trasa kablowa, jest służebność przesyłu. Uprawnia właściciela urządzeń przesyłowych – inwestora rozwijającego projekt magazynu energii – do korzystania z nieruchomości poprzez możliwość posadowienia na niej urządzeń przesyłowych i korzystania z nich.

Służebność przesyłu to ograniczone prawo rzeczowe skuteczne wobec każdoczesnego właściciela nieruchomości, na której mają być one posadowione. Jest ustanawiana w formie aktu notarialnego oraz podlega ujawnieniu w księdze wieczystej. Może być ustanowiona odpłatnie lub nieodpłatnie, zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks cywilny.

Nieruchomość będąca drogą o statusie drogi publicznej

W przypadku nieruchomości mających status drogi publicznej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości jest regulowany na podstawie u.d.p., w szczególności przez art. 39 oraz art. 40 u.d.p. Uzyskanie tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości posiadającej status drogi publicznej przebiega w kilku etapach.

Pierwszym z nich jest uzyskanie decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p., która jest wydawana przez zarządcę drogi i zezwala na zlokalizowanie w pasie drogowym obiektów budowlanych lub urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Następnie na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p. wydawana jest decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu: prowadzenia robót budowlanych oraz umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego.

Decyzja zezwalająca na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót jest wydawana na okres od kilku do kilkunastu dni i uprawnia do fizycznego wejścia na nieruchomość w celu prowadzenia na niej robót budowlanych.

Decyzja zezwalająca na umieszczenie w pasie drogowym urządzeń wydawana jest na okres kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu lat i stanowi tytuł prawny do umieszczenia urządzeń. Co istotne, zarówno za zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót budowlanych, jak i za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej pobierane są opłaty. W pierwszym przypadku jest to opłata jednorazowa, w drugim przypadku jest to opłata roczna.

Nieruchomość drogowa nieposiadająca statusu drogi publicznej

W przypadku gminnych dróg wewnętrznych, nieposiadających statusu drogi publicznej, brakuje jednej, usystematyzowanej procedury odnoszącej się do zabezpieczenia trasy kablowej.

Zazwyczaj gminy wydają w tym celu nieformalne zezwolenia, nieposiadające formy decyzji administracyjnej, w której wyrażają zgodę na lokalizację urządzeń – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 39 ust. 3 i 3a u.d.p.

W dalszej kolejności zawierają zaś z inwestorem umowę dotyczącą oddania nieruchomości do korzystania, w zamian za uiszczenie rocznej opłaty na ich rzecz – stanowi to odpowiednik decyzji wydawanej na podstawie przepisu art. 40 ust. 1 i 2 u.d.p.

Inna możliwość zabezpieczenia prawa do takiej nieruchomości gruntowej polega na zawarciu, wspomnianej wcześniej, służebności przesyłu.

Wskazane powyżej tytuły prawne dotyczące zabezpieczenia trasy kablowej to nie jedyne występujące w obrocie prawnym. Spotkać można również umowy najmu lub umowy nienazwane skonstruowane w sposób podobny do umowy najmu. Niestety nie są to tak trwałe tytuły do nieruchomości jak te opisane powyżej.

10.6. POZWOLENIE NA BUDOWĘ

Pozwolenie na budowę to element procesu inwestycyjnego, który stanowi podstawę do rozpoczęcia prac budowlanych przy budowie magazynu energii. Bez tej decyzji nie można przystąpić do wykonywania prac budowlanych, a na dalszym etapie przystąpić do jego eksploatacji[136].

Cel decyzji o pozwoleniu na budowę

Pozwolenie na budowę weryfikuje zgodność planowanej inwestycji z prawem i z interesami podmiotów, których prawa inwestycja ta może naruszać. Z perspektywy inwestora – głównym celem uzyskania pozwolenia na budowę jest rozpoczęcie prac budowlanych polegających na budowie magazynu energii elektrycznej. Pozwolenie na budowę określa obowiązki i prawa inwestora związane z realizacją przedsięwzięcia inwestycyjnego.

W myśl art. 3 pkt 7 u.p.b. przez roboty budowlane należy rozumieć prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji?

Biorąc pod uwagę typowy przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego, decyzja o pozwoleniu na budowę uzyskiwana jest przez inwestora po wcześniejszym otrzymaniu:

- decyzji środowiskowej (chyba że niewymagana);
- decyzji o warunkach zabudowy (chyba że obowiązuje MPZP);
- decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej, w przypadku nieruchomości obejmujących:
  a) użytki rolne wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczone do klas I, II, III, IIIa, IIIb,
  b) użytki rolne klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego,
  c) inne grunty rolne wskazane przez u.o.g.r.;
- warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej[137].

Z kolei budowa przyłącza elektroenergetycznego, stanowiącego odcinek kablowy łączący magazyn energii z punktem przyłączenia do sieci, najczęściej realizowana jest na podstawie zgłoszenia (art. 29 u.p.b.), które zastępuje pozwolenie na budowę w przypadku prostszych przedsięwzięć budowlanych.

Elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zawarte zostały w u.p.b. Zaliczają się do nich:

- wskazanie wnioskodawcy, od którego pochodzi wniosek, wraz z jego adresem;
- zawarcie treści żądania, tj. wydanie decyzji pozwolenia na budowę dla konkretnego zamierzenia budowlanego (co istotne prawo budowlane precyzuje, że w przypadku

[136] Art. 28 u.p.b.
[137] Możliwe równoległe procedowanie z pozwoleniem na budowę.

zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem).

Ponadto inwestor powinien przedłożyć następujące załączniki:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany – wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, lub kopiami tych opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów (w postaci papierowej: 3 egzemplarze, albo w postaci elektronicznej);
- oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane;
- w przypadku zamierzenia budowlanego, poprzedzonego decyzją środowiskową wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa – załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.ś.;
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie pozwolenia;
- w przypadku złożenia wniosku przez pełnomocnika: pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej.

Kluczowym załącznikiem do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę jest projekt budowlany. Wymagania dotyczące projektu budowlanego uregulowane zostały w u.p.b. Projekt budowlany składa się z następujących elementów:

- projekt zagospodarowania działki lub terenu sporządzony na aktualnej mapie do celów projektowych lub jej kopii, obejmujący:
  a) określenie granic działki lub terenu;
  b) usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, w tym sieci uzbrojenia terenu, oraz urządzeń budowlanych sytuowanych poza obiektem budowlanym;
  c) sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków;
  d) układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich;
  e) informację o obszarze oddziaływania obiektu;
- projekt architektoniczno-budowlany obejmujący:
  a) układ przestrzenny oraz formę architektoniczną istniejących i projektowanych obiektów budowlanych;
  b) zamierzony sposób użytkowania obiektów budowlanych;
  c) charakterystyczne parametry techniczne obiektów budowlanych;
  d) opinię geotechniczną oraz informację o sposobie posadowienia obiektu budowlanego;

e) projektowane rozwiązania materiałowe i techniczne mające wpływ na otoczenie, w tym środowisko;
f) charakterystykę ekologiczną;

- projekt techniczny obejmujący:
  a) projektowane rozwiązania konstrukcyjne obiektu wraz z wynikami obliczeń statyczno-wytrzymałościowych;
  b) projektowane niezbędne rozwiązania techniczne oraz materiałowe;
  c) w zależności od potrzeb – dokumentację geologiczno-inżynierską lub geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
  d) projekt elektryczny podłączenia magazynu energii do sieci elektroenergetycznej oraz inne opracowania projektowe;
- opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty, o których mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 u.p.b.

Do projektu budowlanego należy ponadto dołączyć:

- oświadczenie, że osoba, która go sporządziła dysponuje uprawnieniami do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie;
- oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu zgodnie zobowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę organy dokonują wymaganych ustaleń i uzgodnień lub pozyskują opinie innych organów.

Stronami postępowania o wydanie pozwolenia na budowę są: inwestor, właściciele nieruchomości (użytkownicy wieczyści nieruchomości) lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.

Czas trwania postępowania

Pozwolenie na budowę powinno zostać wydane w terminie do 65 dni od dnia przedłożenia wniosku (art. 35 ust. 6 pkt 1 u.p.b.). Wyjątkiem jest wydanie pozwolenia dla magazynów energii elektrycznej wchodzących w skład instalowanej na budynku instalacji fotowoltaicznej, kiedy termin ten wynosi 30 dni (art. 35 ust. 6 pkt 3 lit. b u.p.b.). W przypadku przekroczenia tego terminu organ wyższego stopnia może wymierzyć organowi architektoniczno-budowlanemu karę w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki.

Organ właściwy do wydania decyzji

Organem właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę jest co do zasady starosta. Mogą wystąpić jednak przypadki określone w art. 82 u.p.b., dla których organem pierwszej instancji jest wojewoda.

Okres ważności decyzji

Rozpoczęcie robót na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę musi nastąpić nie później niż w ciągu 3 lat, odkąd decyzja ta stała się ostateczna. W przypadku ewentualnej przerwy w realizacji robót budowlanych jej maksymalny wymiar wynosi 3 lata.

Oznacza to, że w przypadku nieprzystąpienia do robót budowlanych przed upływem 3 lat od uzyskania ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę albo dokonania przerwy przekraczającej 3 lata – decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie decyzji?

Opłata skarbowa za wydanie pozwolenia na budowę wynosi 155 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego wojewody za pośrednictwem starosty, który wydał zaskarżaną decyzję.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę e-Budownictwo.

10.7. ZAWIADOMIENIE O ZAKOŃCZENIU BUDOWY

Magazyny energii nie zostały zakwalifikowane do grupy obiektów wymagających uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. W związku z tym przystąpienie do użytkowania magazynu energii możliwe jest po zawiadomieniu organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten w ciągu 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji[138].

Cel zawiadomienia

Celem zawiadomienia jest umożliwienie rozpoczęcia korzystania z magazynów energii po zakończeniu ich budowy w sytuacji, gdy nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę.

Kiedy wymagane jest złożenie zawiadomienia?

Zawiadomienie powinno poprzedzać rozpoczęcie magazynowania energii elektrycznej. W związku z tym należy go dokonać po ukończeniu robót budowlanych, a przed uzyskaniem koncesji na magazynowanie energii elektrycznej, o ile jest wymagana.

Elementy zawiadomienia

Zawiadomienie o zakończeniu budowy powinno zawierać następujące elementy:

- dane inwestora, w tym dane do korespondencji;
- oznaczenie organu nadzoru budowlanego;
- wskazanie decyzji o pozwoleniu na budowę będącej podstawą do realizacji inwestycji;
- oznaczenie nieruchomości, na której znajduje się obiekt;
- oryginał dziennika budowy, a w przypadku prowadzenia dziennika budowy w postaci elektronicznej numer tego dziennika;
- projekt techniczny;
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami oraz o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także – w razie korzystania – drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu;
- oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń – przyłączy, instalacji oraz urządzeń technicznych zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, w tym także tych, o których mowa;
- decyzja zezwalająca na eksploatację urządzenia technicznego (o ile jest wymagana);
- dokumentacja geodezyjna zawierająca wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej;
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy;
- zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta potwierdzające spełnienie warunków polegających na realizacji inwestycji uzupełniającej (o ile wymagane);

[138] Art. 54 ust. 1 u.p.b.

- kopie rysunków wchodzących w skład zatwierdzonego projektu, z naniesionymi zmianami i w razie potrzeby uzupełniającym opisem zmian w razie zmian nieodstępujących w sposób istotny od zatwierdzonego projektu;
- pełnomocnictwo do reprezentowania inwestora (jeśli wniosek jest składany przez pełnomocnika) wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przebieg postępowania

Organ przeprowadza kontrolę formalną wniosku oraz stwierdza, czy obiekt został wykonany zgodnie z wcześniej wydanym pozwoleniem na budowę.

Zgłoszenie przez organ sprzeciwu w sprawie zawiadomienia o zakończeniu robót budowlanych jest możliwe w szczególności, gdy organ stwierdzi, że zgłoszony przez inwestora obiekt budowlany został wykonany z naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu na budowę i w konsekwencji wiąże się to z obowiązkiem uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Przed upływem terminu 14 dni na złożenie sprzeciwu organ nadzoru budowlanego może z urzędu wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu. Wydanie zaświadczenia wyłącza możliwość wniesienia sprzeciwu, co uprawnia inwestora do rozpoczęcia użytkowania obiektu objętego zawiadomieniem.

Czas trwania postępowania

Do użytkowania magazynu energii można przystąpić po 14 dniach od dnia złożenia zawiadomienia, jeśli w tym terminie organ nie złoży sprzeciwu, lub przed upływem 14 dni, jeśli organ nadzoru budowlanego wyda zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

Organ właściwy do zawiadomienia

Organem właściwym do zawiadomienia jest Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za złożenie zawiadomienia?

Zawiadomienie zwolnione jest z opłaty skarbowej.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do właściwego wojewódzkiego inspektoratu nadzoru budowlanego.

W dalszej kolejności inwestorowi przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek można złożyć w formie elektronicznej do organu administracji publicznej właściwego do rozpatrzenia sprawy poprzez platformę e-Budownictwo.

10.8. KONCESJA NA MAGAZYNOWANIE ENERGII

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 pkt 2 lit. a u.p.e. wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 10 MW wymaga uzyskania koncesji.

W przypadku magazynów energii o mocy większej niż 50 kW i nie większej niż 10 MW, obowiązek uzyskania koncesji został zastąpiony wpisem do rejestru magazynów energii.

Co do zasady koncesję należy uzyskać przed rozpoczęciem wykonywania działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy u.p.e. przewidują możliwość wykonywania na określonych warunkach tzw. działalności przedkoncesyjnej, umożliwiającej przedsiębiorcy m.in. magazynowanie energii elektrycznej od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci elektroenergetycznej, jeszcze przed uzyskaniem koncesji. Zagadnienie to zostało omówione szczegółowo w podrozdziale 10.8.1.

Cel decyzji koncesyjnej

Celem decyzji koncesyjnej jest zezwolenie przez państwo na wykonywanie działalności w szczególnie ważnym obszarze gospodarki z punktu widzenia interesu publicznego, tj. w sektorze energetycznym[139]. W decyzji koncesyjnej określone są warunki i czas trwania tej działalności.

Kiedy wymagane jest uzyskanie decyzji koncesyjnej?

Decyzja koncesyjna jest ostatnią decyzją uzyskiwaną w procesie inwestycyjno-budowlanym magazynu energii. Koncesja wymagana jest w przypadku wykonywania działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 10 MW.

Powyższy przepis został wprowadzony na mocy ustawy z dnia 20 maja 2021 r. o zmianie u.p.e. oraz niektórych innych ustaw, która miała na celu m.in. kompleksowe uregulowanie funkcjonowania i rozwoju magazynów energii. Ustawodawca zdecydował się wprowadzić objęcie magazynowania energii elektrycznej odrębną koncesją w stosunku do koncesji na wytwarzanie.

Elementy wniosku o wydanie koncesji

Wykaz dokumentów wymaganych do wniosku o udzielenie koncesji na magazynowanie energii elektrycznej udostępniany jest przez Prezesa URE, który w ramach postępowania bada przesłanki koncesyjne określone w u.p.e.

Spis dokumentacji udostępniony jest na stronie internetowej URE.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 35 ust. 1 u.p.e., wniosek o udzielenie koncesji powinien zawierać w szczególności:

[139] Art. 32 ust. 1 u.p.e.

- oznaczenie wnioskodawcy, jego siedziby, siedziby oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub miejsca zamieszkania oraz ich adres oraz imiona i nazwiska pełnomocników ustanowionych do dokonywania czynności prawnych w imieniu przedsiębiorcy;
- określenie przedmiotu oraz zakresu prowadzonej działalności, na którą ma być wydana koncesja, oraz projekt planu rozwoju, o którym mowa w art. 16 u.p.e. (jeśli dotyczy);
- informacje o dotychczasowej działalności wnioskodawcy, w tym sprawozdania finansowe z ostatnich 3 lat, jeżeli podmiot prowadzi działalność gospodarczą;
- określenie czasu, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności;
- określenie środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję, w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem;
- numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS), o ile przedsiębiorca taki numer posiada, lub numer równoważnego rejestru państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Turcji oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP).

Dodatkowo wniosek o udzielenie koncesji na magazynowanie energii elektrycznej powinien zawierać dodatkowe informacje, określone w treści art. 43g ust. 6 pkt 2 u.p.e., tj. oznaczenie magazynu energii elektrycznej zawierające:

- określenie technologii wykorzystywanej do magazynowania energii elektrycznej;
- dane dotyczące łącznej mocy zainstalowanej magazynu energii elektrycznej określonej w kW;
- dane dotyczące pojemności magazynu energii elektrycznej określonej w kWh;
- sprawność magazynu energii elektrycznej;
- maksymalną moc ładowania wyrażoną w kW;
- maksymalną moc rozładowania wyrażoną w kW;
- miejsce przyłączenia magazynu energii elektrycznej;
- wskazanie, czy magazyn energii elektrycznej stanowi część jednostki wytwórczej lub instalacji odbiorcy końcowego.

Wykaz powyższej dokumentacji ma charakter przykładowy i każdorazowo powinien być weryfikowany wraz z URE.

Przebieg postępowania

Po złożeniu wniosku organ koncesyjny weryfikuje dokumentację pod kątem spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 33 u.p.e., a także występuje o uzyskanie opinii do właściwego miejscowo zarządu województwa.

Udzielenie koncesji może być uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia majątkowego w celu zaspokojenia roszczeń osób trzecich, mogących powstać wskutek niewłaściwego wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją, w tym szkód w środowisku.

Co istotne, po uzyskaniu koncesji wytwórca zobowiązany jest do corocznego uiszczania opłaty koncesyjnej, którą wylicza się na podstawie przychodów przedsiębiorstwa energetycznego, uzyskanych ze sprzedaży towarów lub usług w zakresie jego działalności objętej koncesją, osiągniętych w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników, określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie opłat koncesyjnych.

Uzyskanie koncesji wiąże się także z koniecznością cyklicznej realizacji obowiązków sprawozdawczych, najczęściej przed Prezesem URE.

10.8.1. Działalność przed uzyskaniem koncesji

Przepisy u.p.e. umożliwiają przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na magazynowanie energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej prowadzenie działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, na określonych warunkach.

Zgodnie z art. 33a u.p.e. przedsiębiorca obowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

1) uczestniczyć w rynku bilansującym,
2) wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych,
3) magazynować energię elektryczną - w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej,
4) świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

- od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Działalność, o której mowa w pkt 1-4, jest dalej zwana „działalnością przedkoncesyjną”.

Czas trwania działalności przedkoncesyjnej i jego przedłużenie

Działalność przedkoncesyjna może być wykonywana nie dłużej niż:

1) 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez część jednostki wytwórczej albo przez jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej albo
2) do dnia uzyskania koncesji przez część jednostki wytwórczej albo jednostkę wytwórczą albo część magazynu energii elektrycznej albo magazyn energii elektrycznej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej

- w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

W terminie 30 dni przed upływem terminu, o których mowa pkt 1 powyżej, przedsiębiorca zawiadamia Prezesa URE o przedłużeniu okresu wykonywania działalności przedkoncesyjnej. Termin przedłuża się na okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

Zobowiązania przedsiębiorcy

Przedsiębiorca jest obowiązany:

1) zawrzeć umowę o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
2) posiadać dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
3) przekazać Prezesowi URE informację o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Przedsiębiorca jest także obowiązany, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 1-4 i 6 lub ust. 3a u.p.e., do zawiadomienia o tym Prezesa URE i zakończenia wykonywania działalności przedkoncesyjnej niezwłocznie, jednak niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia zawiadomienia Prezesa URE.

W przypadku naruszenia ww. obowiązku, przedsiębiorcy nie może (obligatoryjnie) być wydana koncesja przez okres jednego roku od dnia, w którym Prezes URE powziął informację o naruszeniu.

Ponadto w okresie wykonywania działalności przedkoncesyjnej, z uwzględnieniem ograniczeń operacyjnych wynikających z etapu realizacji inwestycji, przedsiębiorca jest obowiązany do:

1) prowadzenia działalności przedkoncesyjnej w sposób niepowodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nienarażający na powstanie szkód materialnych;
2) przestrzegania obowiązujących przepisów o ochronie środowiska i bezpieczeństwie ekologicznym;
3) spełnienia technicznych warunków wytwarzania energii elektrycznej i magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej;
4) utrzymywania zdolności jednostek wytwórczych do wytwarzania energii elektrycznej w ilości i jakości wynikającej z zawartych umów sprzedaży oraz umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
5) współpracy z operatorem systemu elektroenergetycznego, do którego sieci przyłączona jest jednostka wytwórcza lub magazyn energii elektrycznej, w szczególności poprzez przekazywanie temu operatorowi niezbędnych informacji o stanie urządzeń oraz wykonywanie jego poleceń na zasadach określonych w przepisach prawa, instrukcji ruchu i eksploatacji sieci elektroenergetycznej oraz zawartej umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej;
6) sprzedawania energii elektrycznej lub świadczenia usług polegających na magazynowaniu energii elektrycznej wyłącznie przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, na podstawie koncesji lub wpisu do odpowiedniego rejestru działalności regulowanej, w przypadkach gdy taka koncesja lub wpis są wymagane.

Opłata przedkoncesyjna

Przedsiębiorca wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, zwaną dalej „opłatą przedkoncesyjną", obciążającą koszty jego działalności.

Wysokość opłaty przedkoncesyjnej stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorcy uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej, w roku powstania obowiązku wniesienia opłaty oraz odpowiedniego ze współczynników określonych w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

Opłata przedkoncesyjna dla każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej nie może być mniejsza niż 1000 zł i większa niż 2 500 000 zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że procedowane są zmiany przepisów w tym zakresie.

Obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na ostatni dzień roku kalendarzowego, w którym przedsiębiorca osiągnął z każdego rodzaju działalności przedkoncesyjnej przychód większy lub równy zero. Do opłaty przedkoncesyjnej stosuje się formularz w sprawie opłaty przedkoncesyjnej, którego wzór określają przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 34 ust. 6 u.p.e.

W przypadku gdy przedsiębiorca nie wniesie opłaty przedkoncesyjnej za dany rok w wysokości obliczonej w formularzu, formularz ten stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jeżeli przedsiębiorca zakończył wykonywanie działalności przedkoncesyjnej, obowiązek wniesienia opłaty przedkoncesyjnej powstaje na dzień zakończenia tej działalności.

Prezes URE może żądać od przedsiębiorcy informacji w sprawie opłaty przedkoncesyjnej w zakresie dotyczącym podstaw oraz prawidłowości jej obliczenia, w szczególności informacji o operacjach gospodarczych potwierdzających wysokość osiągniętego przychodu oraz o wysokości przychodu z działalności przedkoncesyjnej.

Przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy instalacji odnawialnego źródła energii nieprzekraczającej 5 MW jest zwolniony z opłaty przedkoncesyjnej w zakresie wytwarzania energii w tej instalacji.

Czas trwania postępowania

Załatwienie sprawy w postaci wydania koncesji na magazynowanie energii elektrycznej powinno zakończyć się w ciągu miesiąca[140]. Jednakże to tylko teoria wynikająca z procedury administracyjnej, która nie uwzględnia specyfiki postępowania koncesyjnego, które trwają z reguły kilka miesięcy.

W praktyce termin ten może być dłuższy, ponieważ nie wlicza się do niego terminów przewidzianych w przepisach na uzyskanie uzgodnień, opinii lub okresów zawieszenia postępowania. Ponadto wydanie decyzji może się opóźnić z innych przyczyn, np. winy strony czy przyczyn niezależnych od urzędu, np. konieczności uzupełnienia dokumentacji.

Organ właściwy do wydania koncesji

Organem właściwym w sprawie wydania koncesji jest Prezes URE. Wniosek koncesyjny należy złożyć do delegatury URE miejscowo właściwej dla siedziby wnioskodawcy.

Okres ważności koncesji

Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za wydanie koncesji?

Opłata skarbowa za wydanie koncesji na wytwarzanie energii wynosi 616 zł i wymagalna jest z chwilą złożenia wniosku.

Opłata skarbowa za pełnomocnictwo wynosi 17 zł.

Jak można się odwołać?

Odwołanie od decyzji wnosi się w terminie do 14 dni od dnia doręczenia decyzji, także poprzez obwieszczenie, do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa URE. Koszt złożenia odwołania wynosi 1000 zł.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

[140] Art. 35 KPA.

10.9. REJESTR MAGAZYNÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ

W ramach uregulowania w u.p.e. w art. 43g ust. 1 kwestii magazynowania energii elektrycznej na operatorów systemów elektroenergetycznych nałożono obowiązek prowadzenia rejestrów magazynów przyłączonych do ich sieci.

Rejestr, o którym mowa powyżej, jest jawny i udostępniany przez operatora systemu elektroenergetycznego na jego stronie internetowej, z wyłączeniem informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, które zastrzegł posiadacz magazynu energii elektrycznej, lub podlegających ochronie danych osobowych. Rejestr prowadzony jest w formie elektronicznej.

Obowiązek zgłoszenia magazynu energii elektrycznej do rejestru w zakresie przewidzianym u.p.e. został nałożony na posiadaczy magazynu energii przyłączonego do sieci danego operatora. Przez posiadacza należy rozumieć zarówno posiadacza samoistnego, jak i posiadacza zależnego, czyli podmiot faktycznie władający danym magazynem, sprawujący faktyczną kontrolę nad pracą takiego magazynu.

Wpisowi do rejestru magazynów energii i zakwalifikowaniu w charakterze jednostki wytwórczej podlegają magazyny energii o mocy zainstalowanej większej niż 50 kW.

Cel dokonania wpisu do rejestru magazynów energii elektrycznej

Celem wpisu jest ewidencjonowanie magazynów energii elektrycznej w rejestrze.

Kiedy wymagane jest uzyskanie wpisu?

Wskazać należy, że wpis do rejestru magazynów energii elektrycznej nie jest warunkiem niezbędnym do rozpoczęcia działalności w zakresie magazynowania energii elektrycznej. U.p.e. nie określa terminu na dokonanie zgłoszenia przez posiadacza swojego magazynu do rejestru magazynów energii elektrycznej. U.p.e. nie przewiduje również negatywnych konsekwencji dla posiadacza magazynu energii elektrycznej za uchybienie obowiązkowi zgłoszenia do rejestru magazynów energii elektrycznej i późniejszej aktualizacji zgłoszonych danych.

Zgodnie z treścią art. 43g ust. 5 u.p.e. w przypadku, gdy magazyn energii elektrycznej wchodzi w skład jednostki wytwórczej lub instalacji odbiorcy końcowego przyłączonej do sieci danego operatora systemu elektroenergetycznego, posiadacz tego magazynu energii obowiązany jest przekazać operatorowi sieci informację zawierającą dane szczegółowo określone art. 43g ust. 6 u.p.e. w ciągu 7 dni od dnia oddania tego magazynu do eksploatacji. Również w powyższym przypadku ustawodawca nie przewidział sankcji za brak dokonania zgłoszenia w terminie.

Elementy wniosku o wpis do rejestru magazynów energii

Wzór formularza informacji, o której mowa w art. 43g ust. 5 u.p.e., został wskazany w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 21 października 2021 r. w sprawie rejestru magazynów energii elektrycznej.

Przebieg postępowania

Operator systemu elektroenergetycznego sprawdza poprawność wniosku, a po jego pozytywnej weryfikacji dokonuje wpisu.

Czas trwania postępowania

Operator systemu elektroenergetycznego powinien dokonać wpisu w terminie do 14 dni od dnia oddania magazynu energii do eksploatacji i otrzymania informacji169.

Organ właściwy do dokonania wpisu

Właściwy do dokonania wpisu jest przedsiębiorca zajmujący się przesyłem lub dystrybucją energii elektrycznej, tj. operator systemu elektroenergetycznego.

Okres ważności wpisu

Wpis do rejestru dokonywany jest bezterminowo.

Jaka opłata musi zostać uiszczona za dokonanie wpisu?

Konieczność ewentualnych opłat od wniosku o wpis do rejestru magazynów energii należy zweryfikować z właściwym operatorem systemu elektroenergetycznego.

Czy można złożyć wniosek elektronicznie?

Wniosek może zostać złożony w postaci elektronicznej za pomocą ePUAP.

11. Instalacje hybrydowe

11.1. Opis technologii 432

11 INSTALACJE HYBRYDOWE

11.1. OPIS TECHNOLOGII

Zapewnienie stabilniejszej produkcji energii ze źródeł odnawialnych wiąże się nie tylko z budową magazynów energii, ale również z rozwojem instalacji hybrydowych, czyli źródeł energii wzajemnie uzupełniających się profilem wytwarzania, co zapewnić ma pełniejsze i bardziej przewidywalne wykorzystanie przyłącza elektroenergetycznego.

Hybrydową instalacją OZE jest wyodrębniony zespół urządzeń opisanych przez dane techniczne i handlowe, w którym stopień wykorzystania mocy zainstalowanej elektrycznej w ciągu roku stanowi stosunek ilości MWh wytworzonej energii elektrycznej na każdy MW mocy przyłączeniowej, przyłączony do sieci elektroenergetycznej w jednym miejscu przyłączenia, wytwarzający energię elektryczną w tych urządzeniach wyłącznie z odnawialnych źródeł energii różniących się rodzajem oraz charakterystyką dyspozycyjności wytwarzanej energii elektrycznej oraz spełniający następujące warunki:

- żadne z urządzeń wytwórczych nie ma mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 80% łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej tego zespołu;
- wyprowadzenie mocy z urządzeń wchodzących w skład tego zespołu do sieci elektroenergetycznej następuje przez urządzenie łączące ten zespół z siecią elektroenergetyczną, służące do transformacji energii do warunków niezbędnych do jej wprowadzenia do tej sieci;
- zespół ten obejmuje magazyn energii służący do magazynowania energii elektrycznej pochodzącej z urządzeń wytwórczych wchodzących w skład tego zespołu, przy czym udział energii pochodzącej z tych urządzeń, wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej za pośrednictwem magazynu energii elektrycznej w łącznym wolumenie energii wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej wynosi nie mniej niż 5% na rok, do czego nie wlicza się energii elektrycznej pobranej z sieci.

W uproszczeniu hybrydową instalacją jest zatem wyodrębniony zespół urządzeń, na który składają się instalacje OZE różniące się od siebie charakterystyką dyspozycyjności produkcji energii, przy czym żadne z urządzeń nie dysponuje mocą zainstalowaną większą niż 80% łącznej mocy instalacji hybrydowej. Urządzenia składające się na hybrydową instalację OZE muszą być przyłączone do sieci za pomocą jednego przyłącza do wspólnego punktu przyłączeniowego i obowiązkowo wyposażone w magazyn energii.

Hybrydowej instalacji OZE nie można mylić z układem hybrydowym, który do produkcji energii wykorzystuje instalacje OZE oraz konwencjonalne elektrownie.

Cel budowy hybrydowej instalacji OZE

Celem budowy hybrydowych instalacji OZE jest zapewnienie stabilniejszej produkcji energii przez instalacje uzupełniające się profilem wytwarzania. Produkcja energii przez jednorodzajowe instalacje OZE, ze względu na zmienność warunków pogodowych, często skutkuje brakiem produkcji zakładanej ilości energii i tym samym niepełnym wykorzystaniem przyłącza.

Jako główne zalety inwestycji w hybrydowe instalacje OZE można wskazać w szczególności:

- zmniejszenie średniego kosztu energii elektrycznej;
- pełniejsze wykorzystanie mocy przyłączeniowej;
- możliwość prowadzenia części formalności jednocześnie dla każdego z rodzajów instalacji OZE;
- zabezpieczenie przed ewentualną awarią.

Innym czynnikiem, który potencjalnie może służyć rozwojowi instalacji hybrydowych, są przepisy u.o.z.e. wyodrębniające hybrydowe instalacje OZE jako osobną technologię produkcji energii w ramach systemu aukcyjnego, objętą korzystnymi cenami referencyjnymi sprzedaży.

Typowe hybrydowe instalacje OZE

Prawo nie precyzuje, jakie elektrownie OZE mogą tworzyć instalację hybrydową, dzięki temu inwestor ma swobodny wybór, które z instalacji OZE przedstawionych w niniejszym opracowaniu zamierza zastosować. Warto zaznaczyć, że nie sprecyzowano także maksymalnej liczby instalacji, które mogą tworzyć instalację hybrydową OZE, jednak z samej specyfiki tej inwestycji muszą to być co najmniej dwie różne instalacje OZE oraz magazyn. Kluczowym kryterium jest moc – żadna z elektrowni współtworzących instalację hybrydową OZE nie może dysponować mocą zainstalowaną większą niż 80% łącznej mocy całego zespołu.

Najczęstszą praktyką jest współtworzenie instalacji hybrydowych OZE w ramach elektrowni uzupełniających się profilem wytwarzania energii w różnych warunkach pogodowych.

Jako typowe zestawienia urządzeń w ramach hybrydowych instalacji OZE wskazuje się:

- elektrownie fotowoltaiczne oraz elektrownie wiatrowe;
- elektrownie fotowoltaiczne oraz elektrownie biomasowe lub biogazownie.

Odnosząc się do pierwszego zestawienia – spadek produkcji energii elektrycznej z farmy fotowoltaicznej następuje w miesiącach jesienno-zimowych, kiedy dostęp do promieniowania słonecznego jest ograniczony, jednakże właśnie w tych miesiącach występują najsilniejsze oraz najczęstsze wiatry, które są w stanie zwiększyć produkcję energii z elektrowni wiatrowej. Sytuacja wygląda odwrotnie w porze wiosenno-letniej.

Z kolei drugie zestawienie polega na stabilizacji produkcji energii elektrowni fotowoltaicznej poprzez zastosowanie elektrowni biomasowej lub biogazowni, charakteryzujących się stabilnym – niezależnym od pogody – profilem wytwarzania. Produkcja energii z elektrowni biomasowej lub biogazowni z powodzeniem może więc uzupełnić produkcję, gdy ograniczony dostęp do promieniowania słonecznego nie pozwala na pełne wykorzystanie instalacji fotowoltaicznej.

Proces inwestycyjno-budowlany

Przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego w przypadku hybrydowej instalacji OZE zależy od rodzaju wykorzystanych w niej urządzeń wytwórczych. Co istotne, część procesu inwestycyjno-budowlanego związanego z realizacją instalacji hybrydowej może być prowadzona łącznie, na podstawie wspólnie wydawanych decyzji administracyjnych obejmujących różne urządzenia wytwórcze.

Wykorzystanie tej możliwości odnosi się zwłaszcza do uzyskania decyzji środowiskowej, decyzji o warunkach zabudowy oraz pozwoleń na budowę i użytkowanie.

Co istotne, inwestor planujący realizację instalacji hybrydowej OZE będzie zobligowany do uzyskania wyłącznie jednych warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.

Powyższe uproszczenie będzie miało zastosowanie jedynie w przypadku jednoczesnej budowy urządzeń składających się na hybrydową instalację OZE. W przypadku dobudowy urządzeń do już istniejącej instalacji konieczne może się okazać uzyskanie wszystkich decyzji odrębnie albo wystąpienie o pozwolenia zmieniające.

12. Prekwalifikacja do aukcji

12.1. Opis procedury 436

12 PREKWALIFIKACJA DO AUKCJI

12.1. OPIS PROCEDURY

Aukcje na sprzedaż energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii stanowią najpopularniejszy w Polsce system wsparcia energetyki odnawialnej. Wyjątkiem od tej reguły są przede wszystkim mikroinstalacje, które zazwyczaj korzystają z prosumenckich mechanizmów rozliczeń.

Aukcje obejmują zdecydowaną większość dostępnych w Polsce technologii produkcji energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniając wiodące – energetykę słoneczną i energetykę wiatrową. System aukcyjny ma formę kontraktu różnicowego, zapewniając przez 15 lat od dnia sprzedaży po raz pierwszy energii elektrycznej po dniu wygrania danej aukcji możliwość rozliczenia ujemnego lub dodatniego salda, stanowiącego różnicę pomiędzy wartością netto energii obliczoną na podstawie indeksu TGeBase a wartością obliczoną na podstawie ceny ofertowej danego wytwórcy.

Aby wziąć udział w aukcji, w przypadku instalacji istniejących, konieczne jest uprzednie uzyskanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji w ramach procedury prekwalifikacyjnej opisanej w poniższym rozdziale.

Na jakim etapie procesu inwestycyjnego inwestor powinien złożyć wniosek o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji?

Aukcje zazwyczaj przeprowadzane są dla tzw. nowych instalacji, czyli znajdujących się na etapie projektowym. Zazwyczaj do aukcji zgłaszane są projekty na etapie: uzyskanych warunków przyłączenia do sieci oraz prawomocnego pozwolenia na budowę. Udział w aukcji nie wymaga uzyskania koncesji na wytwarzanie energii.

Co musi zawierać wniosek o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji?

W myśl u.o.z.e. wniosek o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji powinien uwzględniać:

- imię i nazwisko oraz adres zamieszkania albo nazwę i adres siedziby wytwórcy;
- lokalizację i moc zainstalowaną elektryczną instalacji odnawialnego źródła energii;
- podpis wytwórcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub uwierzytelnionej kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do działania w imieniu wytwórcy;
- w przypadku instalacji wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej biomasę, biogaz, biogaz rolniczy lub biopłyny – oświadczenie wytwórcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania o następującej treści:

„Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że:

- do wytworzenia energii elektrycznej w instalacji odnawialnego źródła energii nie będą wykorzystywane:
  a) drewno inne niż drewno energetyczne oraz zboże pełnowartościowe w przypadku:

  - instalacji odnawialnego źródła energii innej niż mikroinstalacja i mała instalacja, wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej biogaz inny niż biogaz rolniczy;
  - instalacji odnawialnego źródła energii innej niż mikroinstalacja i mała instalacja wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej biomasę spalaną w dedykowanej instalacji spalania biomasy;
  - instalacji spalania wielopaliwowego, dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego oraz układu hybrydowego, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej biomasę, biogaz lub biogaz rolniczy;
  - instalacji termicznego przekształcania odpadów;

b) drewno inne niż drewno energetyczne w przypadku instalacji spalania wielopaliwowego, dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego oraz układu hybrydowego, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej biopłyny;

c) paliwa kopalne lub paliwa powstałe z ich przetworzenia w przypadku instalacji odnawialnego źródła energii wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej biomasę spalaną w dedykowanej instalacji spalania biomasy;

d) biomasa zanieczyszczona w celu zwiększenia jej wartości opałowej – w przypadku dedykowanej instalacji spalania biomasy, a także hybrydowej instalacji odnawialnego źródła energii, dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego oraz układu hybrydowego, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej biomasę, biopłyny, biogaz lub biogaz rolniczy;

e) substraty inne niż wymienione w art. 2 pkt 2 u.o.z.e. – w przypadku wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego;

f) substraty inne niż wymienione w art. 2 pkt 4 ustawy wymienionej w lit. e – w przypadku wytwarzania energii elektrycznej z biopłynów;

g) biopłyny, które nie spełniają kryteriów zrównoważonego rozwoju, określonych w art. 28b–28bc ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych;

- dochowany zostanie wymóg udziału biomasy pochodzenia rolniczego w łącznej masie biomasy określony w art. 60a ust. 2 lub w przepisach wydanych na podstawie art. 60a ust. 3 u.o.z.e. – w przypadku instalacji odnawialnego źródła energii, o której mowa w art. 60a ust. 2 u.o.z.e.”

Ponadto wniosek o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji powinien uwzględniać następujące załączniki:

- warunki przyłączenia lub umowę o przyłączenie do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej instalacji odnawialnego źródła energii, których okres ważności w dniu złożenia nie może być krótszy niż 6 miesięcy;
- prawomocne pozwolenie na budowę wydane dla projektowanej instalacji odnawialnego źródła energii lub jej modernizacji (jeżeli jest ono wymagane na podstawie przepisów prawa budowlanego), w dniu złożenia okres ważności nie może być krótszy niż 6 miesięcy;
- harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji budowy lub modernizacji instalacji odnawialnego źródła energii albo oświadczenia o zrealizowaniu inwestycji;
- schemat instalacji odnawialnego źródła energii ze wskazaniem urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej oraz urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, wchodzących w skład tej instalacji, z oznaczeniem lokalizacji urządzeń pomiarowo-

rozliczeniowych oraz miejsca przyłączenia tej instalacji do sieci elektroenergetycznej, naniesionych na mapę poglądową uwzględniającą numery ewidencyjne działek i obrębów.

Kto wydaje zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji?

Zaświadczenie wydaje Prezes URE.

Ile dni ma Prezes URE na wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji?

Prezes URE wydaje zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji lub odmawia jego wydania w ciągu 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o wydanie tego zaświadczenia.

W jakiej formie Prezes URE odmawia wydania zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji?

Prezes URE odmawia wydania zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji w drodze postanowienia.

Czy można zaskarżyć postanowienie w przedmiocie odmowy wydania zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji?

Tak, na niniejsze postanowienie można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – wydział Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w ciągu 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Jak długo ważne jest zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji?

Termin ważności zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji wynosi 12 miesięcy i liczy się od dnia wydania zaświadczenia. Jednocześnie termin nie może być dłuższy niż termin ważności warunków przyłączenia lub umowy o przyłączenie do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej lub prawomocnego pozwolenia na budowę.

Jak przeprowadzane są aukcje przez Prezesa URE?

Prezes URE zamieszcza ogłoszenie o aukcji w Biuletynie Informacji Publicznej URE nie później niż 30 dni przed dniem jej rozpoczęcia.

Ogłoszenie o aukcji zawiera:

- oznaczenie aukcji;
- termin przeprowadzenia sesji aukcji;
- godziny otwarcia i zamknięcia sesji aukcji;
- wskazanie maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, jaka może zostać sprzedana w danej aukcji, w tym maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, jaka może zostać sprzedana w danej aukcji przez wytwórców energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji odnawialnego źródła energii zlokalizowanej poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza obszarem wyłącznej strefy ekonomicznej;
- wskazanie rodzajów instalacji odnawialnego źródła energii, które objęte są aukcją.

12 PREKWALIFIKACJA DO AUKCJI

Aukcje organizowane są nie rzadziej niż raz w roku. Warunkiem przystąpienia do aukcji jest uprzednie uzyskanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji oraz ustanowienie gwarancji bankowej lub wpłata kaucji wniesionej na rachunek bankowy wskazany przez Prezesa URE, przy czym wartość zabezpieczenia wynosi 60 zł za każdy 1 kW mocy zainstalowanej elektrycznej danej instalacji odnawialnego źródła energii, która zgłaszana jest do aukcji.

Na jakiej podstawie rozstrzygane są aukcje?

Aukcje rozstrzygane są w oparciu o kryterium niższej ceny oferowanej za sprzedaną energię elektryczną. Maksymalna cena sprzedaży energii nie może przekraczać ceny referencyjnej publikowanej uprzednio w ramach rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie ceny referencyjnej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii oraz okresów obowiązujących wytwórców, którzy w danym roku wygrali aukcje.

W przypadku gdy kilku uczestników aukcji zaoferuje taką samą najniższą cenę sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii, o sprzedaży energii elektrycznej rozstrzyga kolejność złożonych ofert.

Aukcję rozstrzyga się, jeżeli zostały złożone nie mniej niż trzy ważne oferty spełniające wymagania określone w ustawie. Co istotne, oferty składane przez wytwórcę w odniesieniu do należących do niego instalacji nie mogą łącznie przekraczać 100% wartości lub ilości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii określonej w ogłoszeniu o aukcji i 80% ilości energii elektrycznej objętej wszystkimi ofertami.

Szczegóły określone są w regulaminie aukcji, udostępnionym przez URE.

Czym są tzw. koszyki aukcyjne?

Technologie odnawialnych źródeł energii różnią się kosztem wytwarzania energii elektrycznej. Z tego powodu aukcje nie są przeprowadzane zbiorczo w ramach jednej sesji – prowadziłoby to bowiem do uzyskania wsparcia jedynie przez instalacje reprezentujące technologie charakteryzujące się najniższą ceną produkcji energii, co z kolei mogłoby ograniczyć rozwój innych typów odnawialnych źródeł energii.

W związku z tym aukcje przeprowadzane są w ramach sesji, podczas których rozstrzygane są oferty składane w odniesieniu do instalacji reprezentujących technologie zbliżone do siebie kosztem produkcji energii, odpowiednio dla mocy do 1 MW i powyżej 1 MW.

Koszykami aukcyjnymi są więc zestawienia rodzajów instalacji odnawialnych źródeł energii, w ramach których wewnętrznie przeprowadzany jest konkurs ofert aukcyjnych.

Obecnie wskazać można następujące koszyki aukcyjne:

Koszyk aukcyjny	Pułap mocowy instalacji OZE dla danego koszyka aukcyjnego[141]	Rodzaj instalacji OZE[142]
1.	Do 1 MW	– o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany ze składowisk odpadów do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany ze składowisk odpadów do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz inny niż biogaz rolniczy, pozyskany ze składowisk odpadów oraz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz inny niż biogaz rolniczy, pozyskany ze składowisk odpadów oraz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany ze składowisk odpadów do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany ze składowisk odpadów do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz inny (niż

[141] Art. 73 ust. 4 u.o.z.e.
[142] Art. 77 ust. 5 u.o.z.e.

		biogaz rolniczy, pozyskany ze składowisk odpadów oraz pozyskany z oczyszczalni ścieków) do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz inny (niż biogaz rolniczy, pozyskany ze składowisk odpadów oraz pozyskany z oczyszczalni ścieków) do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – w dedykowanej instalacji spalania biomasy lub układach hybrydowych; – w instalacji termicznego przekształcania odpadów lub dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 MW, w instalacji termicznego przekształcania odpadów, w dedykowanej instalacji spalania biomasy lub układach hybrydowych, w wysokosprawnej kogeneracji.
2.	Powyżej 1 MW	– o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany ze składowisk odpadów do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany ze składowisk odpadów do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz inny (niż biogaz rolniczy, pozyskany ze składowisk odpadów oraz pozyskany z oczyszczalni ścieków) do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz inny (niż biogaz rolniczy, pozyskany ze składowisk odpadów oraz pozyskany z oczyszczalni ścieków) do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji; – w dedykowanej instalacji spalania biomasy lub układach hybrydowych; – w instalacji termicznego przekształcania odpadów lub dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 MW, w instalacji termicznego przekształcania odpadów,

		w dedykowanej instalacji spalania biomasy lub układach hybrydowych, w wysokosprawnej kogeneracji; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 MW, w instalacji termicznego przekształcania odpadów, w dedykowanej instalacji spalania biomasy lub układach hybrydowych, w wysokosprawnej kogeneracji.
3.	Do 1 MW	– o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz rolniczy do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie biogaz rolniczy do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji.
4.	Powyżej 1 MW	– łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW, wykorzystujących wyłącznie biogaz rolniczy do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW, wykorzystujących wyłącznie biogaz rolniczy do wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji.
5.	Do 1 MW	– o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mniejszej niż 500 kW, wykorzystujących wyłącznie hydroenergię do wytwarzania energii elektrycznej; – wykorzystujących wyłącznie biopłyny do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie mniejszej niż 500 kW i nie większej niż 1 MW, wykorzystujących wyłącznie hydroenergię do wytwarzania energii elektrycznej; – wykorzystujących wyłącznie energię geotermalną do wytwarzania energii elektrycznej.
6.	Powyżej 1 MW	– wykorzystujących wyłącznie biopłyny do wytwarzania energii elektrycznej; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW, wykorzystujących wyłącznie hydroenergię do wytwarzania energii elektrycznej; – wykorzystujących wyłącznie energię geotermalną do wytwarzania energii elektrycznej.
7.	Do 1 MW	– o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 MW, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej wyłącznie energię wiatru na lądzie; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 MW, wykorzystujących wyłącznie energię promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej.

8.	Powyżej 1 MW	– o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej wyłącznie energię wiatru na lądzie; – o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW, wykorzystujących wyłącznie energię promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej.
9.	Do 1 MW*	– wyłącznie hybrydowej instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 MW.
10.	Powyżej 1 MW*	– wyłącznie hybrydowej instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1 MW.

* Pomimo utworzenia ram regulacyjnych, aukcje dla hybrydowych instalacji OZE nie były jak dotąd przeprowadzane. Obecnie w przypadku tej technologii, oczekiwana jest zgoda Komisji Europejskiej na stosowanie przedmiotowego mechanizmu pomocy publicznej.

W jaki sposób należy złożyć ofertę aukcyjną?

Oferty aukcyjne należy składać poprzez Internetową Platformę Aukcyjną udostępnianą przez URE. Ze względu na elektroniczną formę przeprowadzania aukcji istotne jest, żeby osoby reprezentujące wytwórców dysponowały kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Jednocześnie warto zaznaczyć, że oferta nie powinna być podpisana przez pełnomocnika, ani prokurenta.

13. Prosumenci

13.1. Charakterystyka prosumenta energii odnawialnej 445

13 PROSUMENCI

13.1. CHARAKTERYSTYKA PROSUMENTA ENERGII ODNAWIALNEJ

Prosumenci to jedna z najważniejszych grup decydujących o obliczu polskiej energetyki odnawialnej. Do grona prosumentów zalicza się odbiorców energii, którzy wytwarzają energię na własne potrzeby w mikroinstalacjach. Jest to szeroka grupa uwzględniająca m.in. gospodarstwa domowe czy przedsiębiorców, przy czym w przypadku przedsiębiorców wytwarzanie energii nie może stanowić przedmiotu przeważającej działalności gospodarczej określonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773)[143].

Prosumenci zazwyczaj kojarzą się z produkcją energii z mikroinstalacji fotowoltaicznych. Jednak ta grupa odbiorców może korzystać także z innych rodzajów instalacji OZE, o ile ich łączna moc zainstalowana elektryczna jest nie większa niż 50 kW oraz są one przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV.

Działalność prosumencka warta jest szczególnej uwagi ze względu na korzystny sposób rozliczania nadwyżek produkcji energii, będący sposobem na pomniejszenie opłat za energię elektryczną. Jego szczegóły opisane zostały poniżej.

Net-billing, czyli obecny system rozliczeń prosumentów

Systemem przeznaczonym dla nowych prosumentów jest net-billing. Obejmuje on wszystkich prosumentów, którzy złożyli zgłoszenia do operatora systemu dystrybucyjnego o przyłączenie mikroinstalacji do sieci nie wcześniej niż 1 kwietnia 2022 r.

Podstawowym celem net-billingu jest obniżenie rachunków za energię elektryczną prosumenta. W ramach tego mechanizmu prosument uprawniony jest do sprzedaży nadwyżek niewykorzystanej energii, wyprodukowanej w swojej mikroinstalacji i wprowadzonej do sieci. Nadwyżki te muszą zostać odkupione przez tzw. sprzedawcę zobowiązanego, który wyznaczany jest dla danego obszaru przez Prezesa URE (lub mogą zostać odkupione przez sprzedawcę wybranego przez prosumenta). Wartość odkupionej energii ustalana jest na podstawie rynkowej miesięcznej ceny energii elektrycznej, określonej w systemie kursu jednolitego na rynku dnia następnego. Od 1 lipca 2024 r. wartość energii wprowadzonej do sieci będzie ustalana wg ceny giełdy godzinowej na rynkach dnia następnego.

Wynagrodzenie prosumenta z tytułu sprzedaży nadwyżek energii gromadzone jest na depozycie prosumenckim. Środki zgromadzone na depozycie prosumenckim służą rozliczeniu (pomniejszeniu) zobowiązań prosumenta z tytułu zakupu energii elektrycznej w okresie do 12 miesięcy od przypisania danej kwoty środków do depozytu prosumenckiego.

Jeżeli w okresie 12 miesięcy prosument nie wykorzysta środków uzyskanych ze sprzedaży nadwyżek energii – stanowią one nadpłatę, która zwracana jest prosumentowi w terminie nie dłuższym niż do końca 13 miesiąca następującego po miesiącu, za który odnotowano nadpłatę. Wysokość zwracanej nadpłaty nie może przekroczyć 20% wartości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci w miesiącu kalendarzowym, którego dotyczy zwrot nadpłaty.

[143] Definicja prosumenta energii odnawialnej określona została w art. 2 pkt 27a u.o.z.e.

Rozliczenia prosumenckie dokonywane są za pomocą konta prosumenta. Konto prosumenta prowadzone jest przez wspomnianego powyżej sprzedawcę zobowiązanego i służy ewidencjonowaniu ilości oraz wartości energii wprowadzonej i pobranej z sieci. Dzięki temu prosument na bieżąco może kontrolować ilość środków zgromadzonych na depozycie prosumenckim oraz weryfikować skalę obniżek rachunków.

Uprawnienie do rozliczeń w ramach systemu prosumenckiego następuje od daty wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z mikroinstalacji oraz wprowadzenia jej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej i trwa przez okres kolejnych 15 lat.

Podsumowując, działalność prosumencka wiąże się z dwiema głównymi korzyściami. Po pierwsze, prosument produkując energię na użytek własny znacząco zmniejsza ilość energii, która musi zostać przez niego zakupiona i pobrana z sieci. Tym samym niezwykle opłacalne staje się zwiększenie konsumpcji energii, gdy warunki atmosferyczne sprzyjają produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Po drugie, w przypadku pojawienia się nadwyżek energii, prosument może odsprzedać energię, a następnie korzystać ze środków zgromadzonych z tego tytułu i zmniejszać rachunki w miesiącach, kiedy produkcja energii z mikroinstalacji nie wystarcza do pokrycia jego potrzeb energetycznych.

Warto wiedzieć:

Rozliczenia w ramach systemu net-billingu umożliwiające pomniejszenie zobowiązań prosumenta z tytułu zakupu energii elektrycznej nie uwzględniają opłat za dystrybucję i opłat z nią związanych – stałych i zmiennych. Te koszty muszą zostać pokryte przez prosumenta w całości.

Prosument zbiorowy

Działalność prosumencka nie ogranicza się jedynie do podmiotów indywidualnych. W ramach u.o.z.e. wyróżnia się także prosumenta zbiorowego, czyli podmiot wykonujący działalność prosumencką w ramach budynków wielolokalowych. Oznacza to, że produkcja energii odnawialnej przez prosumentów obejmuje również m.in. mieszkańców bloków czy innych budynków wielorodzinnych.

W tym miejscu warto podkreślić, że prosumentem zbiorowym mogą być nie tylko właściciele mieszkań, ale również ich najemcy, w tym także przedsiębiorcy – kluczowym kryterium jest bycie stroną umowy kompleksowej albo umowy sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej.

Co istotne, w przeciwieństwie do prosumentów indywidualnych, prosumenci zbiorowi nie są ograniczeni jedynie do mikroinstalacji OZE – w tym przypadku dozwolone jest również korzystanie z małych instalacji o mocy nie większej niż 1 MW. Warto jednak pamiętać, że do jednego punktu poboru energii elektrycznej przypisać można moc zainstalowaną elektryczną instalacji OZE, która nie przekracza mocy umownej ustalonej dla tego punktu poboru energii, ale nie większą niż 50 kW.

Warto mieć na uwadze, że budowa instalacji OZE na nieruchomości wielolokalowej wymaga uzyskania formalnej zgody na wykorzystanie dachu lub innej części nieruchomości wspólnej na potrzeby zamontowania instalacji OZE. W zależności od sytuacji prawnej będzie to:

- w przypadku istnienia wspólnoty mieszkaniowej – zgoda właścicieli lokali, przy czym uchwały właścicieli mogą być podejmowane na zebraniu, w drodze indywidualnego zbierania głosów przez zarząd lub w wyniku głosów oddanych częściowo na zebraniu, a częściowo w drodze indywidualnego ich zbierania;
- w przypadku gdy udziały w nieruchomości wspólnej należą wyłącznie do spółdzielni – zgoda na wykorzystanie dachu;
- w przypadku gdy spółdzielnia nie jest jedynym właścicielem nieruchomości wspólnej – zgoda na wykorzystanie przestrzeni wspólnej (najczęściej dachu) do montażu instalacji OZE, która powinna zostać wyrażona w formie uchwały współwłaścicieli nieruchomości wspólnej, czyli spółdzielni i innych współwłaścicieli.

Ponadto stosownie do art. 4a ust. 1 u.o.z.e., prosumenci zbiorowi[144] powinni zawrzeć umowę prosumencką, w której określą co najmniej:

- przysługujący poszczególnym prosumentom zbiorowym energii odnawialnej udział, wyrażony w procentach, w wytwarzaniu energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii oraz maksymalną moc zainstalowaną elektryczną, wyrażoną w jednostkach energii, której ten udział odpowiada;
- tytuł prawny przysługujący prosumentom zbiorowym energii odnawialnej do mikroinstalacji lub małej instalacji odnawialnego źródła energii;
- reprezentanta prosumentów;
- zasady zarządzania instalacją odnawialnego źródła energii oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo funkcjonowania, eksploatację, konserwację oraz remonty instalacji odnawialnego źródła energii;
- położenie oraz dane techniczne instalacji odnawialnego źródła energii, w szczególności określenie jej rodzaju i łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej;
- położenie oraz dane identyfikacyjne punktów poboru energii elektrycznej poszczególnych prosumentów zbiorowych energii odnawialnej;
- zasady zmiany umowy, w szczególności zmiany udziałów w wytwarzanej energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii przysługujących poszczególnym prosumentom oraz zasady rozwiązania umowy.

Dalszy przebieg procesu inwestycyjnego zależy od typu instalacji OZE wykorzystywanej przez prosumentów zbiorowych.

Rozliczenia prosumentów zbiorowych następują na podstawie systemu net-billing, proporcjonalnie do udziałów prosumentów zbiorowych we wspólnej instalacji.

[144] Rozwiązaniem prawnie dopuszczalnym jest wykonywanie funkcji prosumenta zbiorowego tylko przez jeden podmiot - wówczas wymóg zawarcia umowy prosumenckiej nie obowiązuje.

Prosument lokatorski

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw wprowadziła m.in. przepisy dot. tzw. prosumenta lokatorskiego. Zgodnie z art. 4c ust. 11–16 u.o.z.e. istnieje możliwość rozliczenia dla prosumentów energii odnawialnej wytwarzających energię na potrzeby części wspólnej budynku wielolokalowego, takich jak wspólnoty mieszkaniowe czy spółdzielnie, produkowania energii dla części wspólnej budynku.

Nowe regulacje prawne wprowadzają fakultatywną opcję zmiany wynagrodzenia, z obniżenia rachunku za energię elektryczną, na wypłatę jej wartości na wskazany rachunek bankowy na koniec okresu rozliczeniowego. To ma przyczynić się do zaoszczędzenia środków, które można przeznaczyć na zakup energii lub opłaty związane z mieszkaniami w zarządzanych budynkach.

Net-metering, czyli poprzedni system rozliczeń prosumentów

Prosumenci, którzy złożyli zgłoszenia do operatora systemu dystrybucyjnego o przyłączenie mikroinstalacji do sieci przed 1 kwietnia 2022 r. i nie podjęli decyzji o przemigrowaniu do systemu net-billing, objęci są poprzednim systemem rozliczeń prosumenckich w postaci net-meteringu.

Należy pamiętać, że prawo do korzystania z net-meteringu jest przypisane do konkretnej mikroinstalacji. W związku z tym w przypadku zmiany właściciela mikroinstalacji czy sprzedaży nieruchomości z mikroinstalacją, gdy ta zgłoszona została do przyłączenia przed 1 kwietnia 2022 r., zastosowanie ciągle znajduje system net-metering.

W przeciwieństwie do systemu net-billing, w ramach którego dochodzi do rozliczeń wartości nadwyżek energii odsprzedanej i zakupionej od sprzedawcy zobowiązanego, system net-metering dotyczy rozliczenia ilości energii wprowadzonej do sieci i pobranej z niej przez prosumenta, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Moc mikroinstalacji	Stosunek rozliczeń
Instalacje o mocy nie większej niż 10 kW	Za każdy 1 kW nadwyżek energii wprowadzonych do sieci, prosument w ciągu 12 miesięcy może pobrać z sieci 0,8 kW.
Instalacje o mocy większej niż 10 kW i nie większej niż 50 kW	Za każdy 1 kW nadwyżek energii wprowadzonych do sieci, prosument w ciągu 12 miesięcy może pobrać z sieci 0,7 kW.

Rozliczenia w ramach systemu net-metering następują od daty wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z mikroinstalacji oraz wprowadzenia jej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej i trwają przez okres kolejnych 15 lat.

Procedury administracyjne dotyczące budowy mikroinstalacji

Szczegółowy opis procedur administracyjnych związanych z budową mikroinstalacji przedstawiony został w podrozdziałach:

- 1.10.1 – mikroinstalacje fotowoltaiczne;
- 2.11.1 – mikroinstalacje wiatrowe.

Fot.: freepik.com